

Nr 102.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående lönereglering för befattningshavarna vid domkapitlens expeditioner m. m.; given Stockholms slott den 17 februari 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

N. J. F. Almkvist.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 17 februari 1928.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Almkvist anför:

Vid anmälan den 4 januari 1928 av anslagsbehoven under riksstatens för budgetåret 1928—1929 åttonde huvudtitel hemställde jag under punkt 49, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att i avbidan på proposition angående ny lönereglering för befattningshavarna vid de ecklesiastika konsistorierna beräkna för ändamålet ett ordinarie förslagsanslag av 280,000 kronor. Denna min hemställan blev av Kungl. Maj:t bifallen.

Lönereglering för befattningshavarna vid domkapitlens expeditioner

Jag anhåller nu att få återkomma till detta ärende.

Innan jag närmare ingår på själva löneregleringsfrågan, torde emellertid en kort redogörelse böra lämnas för vilka befattningshavare, som äro

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 1 saml. 64 häft. (Nr 102)

anställda vid domkapitlens expeditioner — under benämningen domkapitel inbegriper jag i det följande, då ej annat framgår av sammanhanget, även Stockholms stads konsistorium — samt vidare för de anslag, som stå till förfogande för avlönande av ifrågavarande personal. Därefter torde jag böra något ingå på innebörden av den år 1902 genomförda, ännu gällande löne-regleringen för tjänstemännen vid domkapitlen samt de framställningar, som gjorts om förbättrade avlöningsvillkor för personalen vid domkapitelsexpeditionerna.

*Befattnings-
havare vid
domkapitlens
expeditioner.
Nuvarande
avlönings-
anslag.*

Vid samtliga domkapitel och Stockholms stads konsistorium äro anställda konsistorienotarier. Vidare finnes vid vart och ett av konsistorierna, med undantag av domkapitlet i Visby och Stockholms stads konsistorium, en amanuens samt vid vardera av domkapitlen i Uppsala och Lund dessutom ytterligare en amanuens. I några fall innehavas amanuensbefattningarna som bisysslor, men i övrigt äro de huvudsysslor med full tjänstgöring. Därjämte äro vid vart och ett av konsistorierna anställda dels ett eller flera extra biträden, som utföra skrivgöromål samt i en del fall mera kvalificerat arbete, dels ock en vaktmästare.

Av omförmälda befattningshavare vid konsistorierna hava endast konsistorienotarierna ordinarie anställning. Den för notarierna gällande avlöningsstaten är fastställd år 1902 och har sedermera undergått endast smärre förändringar, bland annat genom tillkomsten av Luleå stift samt föreningen av Kalmar stift med Växjö stift. I samma stat äro även upptagna arvoden till en amanuens vid vart och ett av konsistorierna, med undantag för Visby domkapitel och Stockholms stads konsistorium.

Då detaljerad redogörelse för de avlöningsförmåner, som de olika befattningshavarna vid konsistorierna åtnjuta, kommer att i det följande meddelas i samband med frågan om nyreglering av deras avlöning, har jag ej anledning att här närmare ingå på de nuvarande avlöningsförhållandena utan inskränker mig till att erinra om de anslag, som för budgetåret 1927—1928 stå till förfogande för avlönande av ifrågavarande personal. Anslagen i fråga äro *dels* ett ordinarie anslag till domkapitlens expeditioner, från och med år 1913 utgående med 91,350 kronor, *dels* ett extra anslag å 36,400 kronor till ökade arbetskrafter vid domkapitlens expeditioner, *dels ock* ett extra förslagsanslag å 49,000 kronor till provisorisk löne-reglering för notarier och amanuenser vid de ecklesiastika konsistorierna samt tillfälliga lönetillägg åt därstädes anställda extra biträden och vaktmästare. Av åttonde huvudtitlens extra förslagsanslag till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen utgår för budgetåret 1927—1928 dylik löneförbättring till vissa extra biträden och vaktmästare vid konsistorierna med tillhopa 2,875 kronor. Från nämnda huvudtitels ordinarie förslagsanslag till ålderstillägg bestridas kostnaderna för ålderstillägg åt konsistorienotarierna.

Den år 1902 verkställda löne-regleringen var i flera avseenden av genomgripande betydelse. Före sagda löne-reglering härflöto konsistorienotariernas

avlöning från ett flertal olika inkomstkällor såsom: lösen för expeditioner, kronotionde, provisioner av kollekt- och stamboksmedel, ersättning för upp-
börd och redovisning av vissa avgifter samt för förvaltning av fonder och
kassor, kollekter, bidrag dels från prästerskapet eller detsamma tillhöriga
kassor, dels ock från vissa kyrkor och församlingar m. m. ävensom stats-
medel. Under sådana förhållanden blev avlöningen högeligen växlande ej
blott i olika stift utan även år från år. Genom 1902 års lönereglering er-
höllo notarierna sin avlöning huvudsakligen av statsmedel — endast några
mindre belopp skulle fortfarande bestridas av vissa domkyrkor — och dittills
utgående avlöningsbidrag och sportler upphörde med vissa undantag. Vi-
dare erhöllo notarierna pensionsrätt. — För erhållande av notarietjänsterna,
vilka tidigare nästan undantagslöst innehafts av präster med rätt att räkna
dubbla prästerliga tjänstår, uppställdes i samband med löneregleringen vissa
kompetensfordringar nämligen avlagd examen, berättigande till inträde i
rikets rättegångsverk, och förfarenhet i domarevärv.

De genom 1902 års lönereglering fastställda avlöningsbeloppen — vilka
av riksdagen nedsattes under vad Kungl. Maj:t föreslagit — ansågos redan
från början alltför låga, och detta gällde särskilt vissa av notarierna, vilka
genom löneregleringen erhållit minskade inkomster. Yrkanden om löneför-
bättring hava därför tid efter annan framkommit.

Framställningar om förbättrade avlöningsförmåner hava sålunda ingivits
av konsistorienotarier och amanuenser åren 1907, 1913, 1916, 1918 och 1925.
— Av dessa framställningar hava de av år 1916 och 1918 lett till att riks-
dagen på Kungl. Maj:ts förslag tillerkänt notarierna samt de amanuenser,
för vilka arvoden äro i staten upptagna, för vart och ett av åren 1918 och
1919 tillfällig löneförbättring samt från och med år 1920 provisoriska avlö-
ningstillägg.

*Framställ-
ningar om och
förslag till
förbättrade
avlöningsför-
måner för
domkapitels-
personalen.*

Den år 1913 av notarier och amanuenser gjorda framställningen överläm-
nades, sedan vederbörande yttrat sig över densamma, den 30 mars 1914
till 1902 års löneregleringskommitté för avgivande av utlåtande. I anled-
ning härav införskaffade kommittén från konsistorierna utredning rörande
åtskilliga omständigheter, som kunde anses inverka på frågans lösning eller
åtminstone bidraga till dess närmare belysning. Som emellertid den av
Kungl. Maj:t den 13 november 1914 tillsatta s. k. *domkapitelskommittén* an-
sett sig böra, vid fullgörandet av det kommittén givna uppdraget att verk-
ställa förnyad utredning och avgiva förslag i fråga om konsistoriernas om-
organisation, jämväl taga under omprövning frågan om behövliga arbets-
krafter vid domkapitlen och dessas avlöning, ställdes efter framställning
av domkapitelskommittén samtliga hos löneregleringskommittén befintliga,
till ärendet rörande lönereglering för konsistorietjänstemännen hörande
handlingar till förfogande av domkapitelskommittén. I sitt den 18
december 1918 avgivna betänkande angående stiftsstyrelsernas organi-
sation, framlade domkapitelskommittén dels förslag till stat för stifts-

styrelserna, enligt vilket lönerna föreslagits till reglering efter närmare angivna grunder såväl för konsistorienotarier och amanuenser som för skrivbiträden och vaktmästare, dels ock förslag till förstärkning av arbetskrafterna vid konsistoriernas expeditioner. Kommittén framhöll därvid nödvändigheten av att en lönerreglering för ifrågavarande tjänstemän snarast möjligt komme till stånd. Kommittén fann behovet härav så trängande, att det syntes kommittén oundgängligt att, även om kommitténs organisationsförslag icke omedelbarligen skulle föranleda framställning till riksdagen, lönerregleringsfrågan för sig förelades riksdagen. — Över kommitténs förslag avgåvos utlåtanden av samtliga ecklesiastika konsistorier samt en del andra myndigheter, däribland även av statskontoret den 8 maj 1920.

Vidkommande förutberörda år 1925 av notarier och amanuenser gjorda framställning återkommer jag senare till densamma.

Behovet av en ny lönerreglering för tjänstemännen vid de ecklesiastika konsistorierna kom också till uttryck i ett uttalande till statsrådsprotokollet av *chefen för ecklesiastikdepartementet* vid anmälan av 1913 års åttonde huvudtitel. Såsom närmare framgår av sagda huvudtitel, punkten 41, yttrade departementschefen:

Sedan under de senare åren lönerregleringar genomförts för det stora flertalet av statens verk och inrättningar, lönerregleringar, varigenom tjänstemännens ställning ansevärt förbättrats, framstode den år 1902 antagna, ännu gällande avlöningsstaten för de ecklesiastika konsistorierna såsom förhållandevis synnerligen knappt tillmätt. Frågan om utverkande av förbättrade avlöningsförmåner för sistberörda tjänstemän kunde därför sägas vara ganska trängande och skulle säkerligen redan hava upptagits, därest den ej fått vila i avbidan på lösningen av ett större spörsmål, det om domkapitlens omorganisation. Såsom förhållandena gestaltat sig, torde man dock kunna säga, att för det dåvarande tyvärr ingen bestämd tidpunkt kunde skönjas då detta senare spörsmål kunde antagas vara löst. Vid sådant förhållande torde det icke få anses med rättvisa och billighet förenligt att alltjämt undanskjuta frågan om lönerreglering för tjänstemännen vid de ecklesiastika konsistorierna. Departementschefen vore också betänkt på att i en närmare framtid för Kungl. Maj:t framlägga förslag om åtgärder i sådan riktning.

Förutom de förut omförmälda framställningarna om förbättrade avlöningsförmåner för domkapitelspersonalen hava, bland andra, följande framställningar i ämnet inkommit.

I skrivelse den 16 november 1920, nr 10, hemställde *kyrkomötet*, att Kungl. Maj:t måtte, utan avseende på huru frågan om de ecklesiastika konsistoriernas omorganisation kunde komma att handläggas, utan dröjsmål för riksdagen framlägga förslag om ny lönerreglering för befattningshavarna vid konsistorierna och i samband därmed om nödig förstärkning av arbetskrafterna vid desamma, allt i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av domkapitelskommittén föreslagits.

I skrivelse den 20 februari 1924 hemställde *domkapitlet i Uppsala*, att Kungl. Maj:t — särskilt med hänsyn till nödvändigheten av att domkapitlens extra ordinarie personal, vilken utförde ett maktpåliggande och ansvarsfullt arbete och som beträffande tjänsteskyldigheter vore fullt jämställd med ordinarie, bereddes ordinarie anställning i statens tjänst — måtte till 1925 års riksdag framlägga förslag i ämnet. Över denna framställning avgåvos yttranden av samtliga övriga domkapitel och Stockholms stads konsistorium samt den 20 oktober 1924 av statskontoret.

Vaktmästarna vid domkapitlen och Stockholms stads konsistorium anhöllö i en den 2 augusti 1924 till Kungl. Maj:t ingiven skrift, att Kungl. Maj:t måtte bereda dem lönereglering och i samband därmed ordinarie anställning samt till 1925 års riksdag framlägga förslag i ärendet. Jämväl i detta ärende inhämtades yttranden av samtliga domkapitel och Stockholms stads konsistorium samt den 20 oktober 1924 dagtecknat utlåtande av statskontoret.

I sistnämnda utlåtande framhöll *statskontoret*, att det icke kunde anses rimligt, att frågan om en lönereglering för den vid domkapitlen anställda extra personalen allt fortfarande uppskötes i avvaktan på en möjligen blivande omorganisation av domkapitlen, varjämte statskontoret uttalade, att förslag till provisorisk lönereglering för domkapitlens extra personal borde utarbetas för att föreläggas 1926 års riksdag.

Vid anmälan den 12 december 1924 av kyrkomötets omförmälda skrivelse samt förberörda, av domkapitlet i Uppsala och konsistorievaktmästarna gjorda framställningar uppdrog Kungl. Maj:t åt statskontoret att utarbeta *förslag till provisorisk lönereglering beträffande biträdes- och vaktmästarpersonalen* vid domkapitlen och Stockholms stads konsistorium samt i samband därmed taga under omprövning frågan om den lämpligaste anställningsformen och tjänstgöringsförhållandena för dessa personalgrupper. *Statskontoret* avgav den 2 juni 1925 sådant förslag, varöver yttranden inhämtades av domkapitlen och Stockholms stads konsistorium.

I juni 1925 inkom härefter flertalet *konsistorienotarier och amanuenser* med den av mig förut omförmälda framställningen, däri hemställes om vidtagande av åtgärder för framläggande till 1926 års riksdag av förslag till ny definitiv lönereglering för nämnda befattningshavare med placering i lönehänseende efter de grunder, som tillämpats i avseende på motsvarande befattningshavare vid länsstyrelserna. Sedan domkapitlen och Stockholms stads konsistorium yttrat sig över denna framställning, remitterades ärendet den 18 augusti 1925 till statskontoret. För att tagas i övervägande vid besvarande av denna remiss överlämnades sedermera till statskontoret förberörda, av domkapitlen och Stockholms stads konsistorium avgivna yttranden över det av statskontoret utarbetade förslaget till provisorisk lönereglering för biträdes- och vaktmästarpersonalen.

I skrivelse den 26 oktober 1925, nr 16, hemställde härefter *kyrkomötet*, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för framläggande till 1926 års riks-

dag eller så snart ske kunde av förslag till ny definitiv lönereglering för konsistorienotarier och amanuenser med placering i lönehänseende efter de grunder, som domkapitelsexpeditionernas synnerligen omfattande och krävande arbetsuppgifter kunde giva vid handen. Kyrkomötets skrivelse överlämnades sedermera till statskontoret för att tagas i övervägande vid besvaret av förut omförmälda remiss den 18 augusti 1925 å konsistorienotariernas och amanuensernas i juni 1925 inkomna framställning.

Efter att hava erinrat, dels hurusom fråga uppkommit om reglering av avlöningen för biträdes- och vaktmästarpersonalen vid konsistorierna, dels om de av konsistorienotarier och amanuenser samt av kyrkomötet under år 1925 gjorda framställningarna om ny definitiv lönereglering för notarier och amanuenser, dels ock om den utredning, som i dessa ärenden anbefallts, framhöll chefen för ecklesiastikdepartementet, på sätt framgår av punkt 54 av 1926 års andra huvudtitel, att frågan om ett definitivt ordnande av löneförhållandena för samtliga befattningshavare vid konsistorierna sålunda gjorts till föremål för prövning i ett sammanhang men att utredningen emellertid icke antoges hinna slutföras å sådan tid, att framställning om dylik lönereglering kunde föreläggas 1926 års riksdag.

På grund av vad sålunda förekommit har *statskontoret* — enligt vad statskontoret i utlåtande den 23 augusti 1926 uttalat — ansett sig böra till behandling upptaga frågan om *definitiv lönereglering icke blott för notarier och amanuenser utan jämväl för biträdes- och vaktmästarpersonalen* vid konsistorierna; och har statskontoret i nämnda utlåtande framlagt av statskontoret utarbetat förslag till dylik lönereglering. Över detta förslag hava yttranden avgivits av domkapitlen och Stockholms stads konsistorium.

Under erinran att frågan om lönereglering för de ecklesiastika konsistoriernas befattningshavare befunne sig i utrett skick, hemställde *biskopsmötet* i skrivelse till chefen för ecklesiastikdepartementet den 14 oktober 1926 om åtgärders vidtagande för ärendets omedelbara framläggande för riksdagen.

Någon framställning om ny definitiv lönereglering för tjänstemännen vid de ecklesiastika konsistorierna gjordes emellertid icke av Kungl. Maj:t till 1927 års riksdag. Motionsvis blev dock denna löneregleringsfråga underställd sagda års riksdag. I två likalydande motioner, I: 28 och II: 30, väcktes nämligen förslag om ny lönereglering för tjänstemännen i fråga. Detta förslag anslöt sig till det av statskontoret framlagda löneregleringsförslaget, dock med avvikelser i avseende på de lönegrader, vari vissa tjänstemän borde placeras.

Beträffande den sålunda framkomna frågan anförde riksdagen i skrivelse den 27 april 1927, nr 8 A, i anledning av dels vissa utav Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln gjorda framställningar, dels ock åtskilliga beträffande samma huvudtitel väckta motioner, punkten 38:

Vad beträffar det motionsvis väckta förslaget om en definitiv lönereglering för de ecklesiastika konsistoriernas befattningshavare, vill riksdagen erinra,

att konsistorienotariernas nu gällande lönestat daterar sig från 1902 och att, fränsett det år 1919 beslutade provisoriska lönetillägget, någon lönereglering icke kommit dessa tjänstinnehavare till del, liksom övrig personal vid domkapitlen allttjämt innehar den osäkra ställning den extra ordinarie anställningsformen innebär. Förslag om en definitiv lönereglering för domkapitlens tjänstemän hava upprepade gånger framlagts inför Kungl. Maj:t utan att dock hava lett till någon proposition i ämnet till riksdagen. Det senaste förslaget är år 1926 avgivet av statskontoret; ej heller detta förslag har lett till framställning till riksdagen. Motionärernas förslag bygger i stort sett på statskontorets utredning.

Vid den prövning riksdagen ägnat ifrågavarande motioner, har riksdagen ej kunnat undgå finna, hurusom kraven på en lönereglering synas vara i hög grad berättigade. Under senare år har den ena tjänstemannakåren efter den andra fått sina löner reglerade efter numera vedertagna principer, och så mycket mera missgynnade torde domkapitlens befattningshavare kunna betraktas, som deras senaste definitiva lönereglering härrör från år 1902 och dessutom flertalet av personalen aldrig erhållit någon reglering av sina löner utan fortfarande utgöres av extra ordinarie befattningshavare med snävt begränsade arvoden. Hur mycket riksdagen än behjärtar det motionsvis framförda förslaget, har riksdagen dock icke funnit sig böra på grundvalen av enskild motion bifalla ett förslag i en fråga, som tarvar en så noggrann och detaljerad prövning som en lönereglering av nu förevarande beskaffenhet.

Riksdagen vill dock framhålla angelägenheten av att Kungl. Maj:t ägnar detta spörsmål all den uppmärksamhet det enligt riksdagens mening förtjänar, och håller riksdagen för önskligt, att proposition i ämnet varder förelagd nästkommande års riksdag. Vid sådant förhållande har riksdagen icke ansett sig böra ingå i någon prövning av de detaljer, som innefattas i det i motionerna framförda löneregleringsförslaget, utan förutsätter, att samtliga hithörande spörsmål varda på vederbörligt sätt av Kungl. Maj:t prövade, då förslag i ämnet skall föreläggas riksdagen.

Den 12 juli 1927 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla en sakkunnig för att inom departementet biträda vid utredning av frågan angående lönereglering för befattningshavarna vid de ecklesiastika konsistorierna. Med anledning härav tillkallades den 30 juli 1927 för nämnda ändamål statskommissarien G. F. Ouchterlony, vilken såsom föredragande i statskontoret handlagt ifrågavarande löneregleringsärende. Sedermera erhöll Ouchterlony den 12 september 1927 bemyndigande att för studerande på ort och ställe av förhållandena vid domkapitelsexpeditionerna företaga resor till samtliga domkapitel. Sedan Ouchterlony med stöd av nämnda bemyndigande under september och oktober besökt samtliga domkapitelsexpeditioner, har han i en den 17 november 1927 dagtecknad, till chefen för ecklesiastikdepartementet ställd skrivelse redogjort för den uppfattning, vartill han vid besök på de olika platserna kommit rörande arbets- och personalförhållandena vid domkapitelsexpeditionerna m. m. I det följande får jag anledning i vissa delar redogöra för innehållet i denna skrivelse.

*Tillkallande
av en sak-
kunnig.*

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, hava kraven på ny löne-
reglering för befattningshavarna vid de ecklesiastika konsistorierna gång

*Motiv för ny
lönereglering.*

efter annan framförts utan att leda till annat resultat än att tillfällig löneförbättring och sedermera provisoriska avlöningstillägg tillerkänts notarier och amanuenser, varjämte tillfällig löneförbättring och tillfälliga lönetillägg tilldelats extra biträden och vaktmästare.

De erinringar mot de nuvarande avlöningsförhållandena vid konsistoriernas expeditioner, som i de gjorda framställningarna eller däröver avgivna utlåtanden framförts, äro — förutom vad som anförts beträffande de utgående avlöningsbeloppens knapphet och otillräcklighet — i huvudsak följande:

Vad först angår *konsistorienotarierna* framhålles, att den år 1902 fastställda avlöningen var synnerligen knappt tillmätt och ännu mer beskurits genom de enligt lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension utgående pensionsavgifterna, att det provisoriska avlöningstillägget, som tillerkänts notarierna, blir i viss mån illusoriskt genom föreskriften att vid dess bestämmande hänsyn skall tagas till beloppet av vederbörande tillkommande sportler, vilka sportler huvudsakligen utgöra ersättning för notariens arbete med och ansvar för förvaltning av vissa prästerskapet enskilt tillhöriga kassor och fonder, att pensionsunderlaget, om det beräknas efter den enligt 1902 års stat utgående avlöningen, blir synnerligen lågt, att notarien äger uppbära allenast två ålderstillägg, att någon kompensation för dyrort och »fjärrort» icke förekommer, samt att notaries semester är inskränkt till en månad mot 45 dagar för andra tjänstemän i jämförlig grad. — Beträffande *amanuenserna* har påpekats, att dessa befattningshavare, såsom varande endast tillförordnade, kunna undandragas varje avlöning under tjänstledighet på grund av sjukdom, att något som helst anslag till ersättande av sjukvikarier för dem icke finnes, samt att de icke hava någon rätt vare sig till semester eller till pension. — I fråga om *biträdes- och vaktmästarpersonalen* har särskilt framhållits denna personals synnerligen knappt tillmätta avlöning samt den i hög grad ovissa ställning densamma intager, därigenom att den icke har ordinarie anställning och därför är i avsaknad av de förmåner, som i allmänhet tillkomma ordinarie befattningshavare med motsvarande arbetsuppgifter.

Att befattningshavarna vid de ecklesiastika konsistorierna äro i avlöningshänseende ogynnsamt ställda torde vara obestriddigt. Detta gäller icke minst biträdes- och vaktmästarpersonalen. Anledningen till att denna tjänstemannagrupp alltjämt fått vänta på en lönereglering, som allmänt erkännes vara berättigad och av behovet påkallad, torde främst vara att söka i den omständigheten, att löneregleringsfrågan ansetts alltför intimt sammanhånga med frågan om konsistoriernas omorganisation för att kunna lösas fristående. Omorganisationen av domkapitlen är emellertid en utomordentligt svårlöst fråga, som kan anses ha stått på dagordningen alltsedan förra delen av 1800-talet, i det att sagda spörsmål sedan nämnda tid vid ett flertal tillfällen varit föremål för ingående uppmärksamhet från statsmakternas sida. Skilda förslag till frågans lösning hava därvid framkommit, bland annat i olika kommittébetänkanden. Senast har ett dylikt omorganisationsförslag framlagts i det förut omnämnda av domkapitelskommittén år 1918 avgivna betän-

kandet. Detta förslag, som utgick ifrån att domkapitlens verksamhetsområden skulle i stort sett bli orubbade och domkapitlen sålunda fortfarande bibehållas vid sin befattning med folkskoleärendena, avstyrktes av de centrala ämbetsverk, som hördes över ärendet i dess helhet. Anledningen till detta ämbetsverkens ståndpunkttagande torde hava varit den oklarhet rörande lämpligaste sättet för lösning av frågan om skolväsendets ledning och inrättandet av mellaninstanser, som alltjämt är rådande. Då vid sådant förhållande utsikten att nå fram till en lösning av frågan om domkapitlens omorganisation synes, åtminstone vad den närmaste tiden angår, vara mycket liten, uppkommer spørgsmålet, huruvida den omständigheten, att en sådan omorganisation först i en framtid kan komma till stånd, bör anses utgöra ett hinder för att redan nu genomföra en definitiv lönerreglering för personalen vid domkapitlens expeditioner. I sitt förut omförmälda utlåtande den 23 augusti 1926 med förslag till ny definitiv lönerreglering för tjänstemännen vid de ecklesiastika konsistorierna upptager statskontoret detta spørgsmål till besvarande och uttalar därvid, att i omorganisationsfrågans nuvarande läge denna fråga icke längre rimligen kan åberopas som skäl för att ytterligare uppskjuta en lönerreglering, varigenom ordinarie anställning skulle kunna beredas åt en del av den extra personalen vid konsistorierna och såväl denna som de nuvarande ordinarie tjänstemännen, konsistorienotarierna, erhålla de löneförmåner, som genom successiva lönerregleringar tillerkänts det stora flertalet befattningshavare i statens tjänst. Till stöd för denna uppfattning anför statskontoret bland annat:

Med hänsyn till folkskoleärendenas jämförelsevis ringa antal i förhållande till övriga ärenden, som handläggas av domkapitlen, torde deras avskiljande icke mera avsevärt kunna påverka personalbehovet vid domkapitlens expeditioner. Det syntes statskontoret ej heller kunna antagas, att en omorganisation skulle föra med sig en sådan ändring i befattningshavarnas arbetsuppgifter, att den skäligen borde påkalla en sänkt lönenivå. Vad särskilt konsistorienotarierna anginge, syntes, om en ändring i deras tjänsteställning komme till stånd, denna i stället kunna förväntas bli ansvarsfullare. Skulle vid en eventuell förändring i stiftsindelningen transport av befattningshavare till annan ort vara erforderlig eller skulle, om vissa ärendegrupper övertoges av annan myndighet — t. ex. folkskoleärendena av särskilda distriktsstyrelser — en samtidig överflyttning av personal böra ifrågakomma, torde det icke möta någon svårighet att hålla möjligheten härtill öppen genom fastställande av lämpliga avlöningsvillkor.

Såsom framgår av vad förut anförts torde numera allmän enighet råda därom, att frågan om definitiv lönerreglering för befattningshavarna vid domkapitelsexpeditionerna bör upptagas till avgörande oberoende av spørgsmålet om ändring av domkapitlens arbetsuppgifter och omorganisation av sagda myndigheter. Jag har därför ansett mig böra hemställa om framläggande för årets riksdag av förslag till dylik lönerreglering.

Departement-
schefen.

Med hänsyn till möjligheten att vissa ärenden kunna komma att över-

flyttas från domkapitlen till annan eller andra myndigheters handläggning och att såsom en följd härav en minskning i behovet av personal vid domkapitlens expeditioner kan uppkomma, finner jag emellertid försiktigheten bjuda, att man, då det gäller inrättandet av nya ordinarie tjänster i stället för de nuvarande amanuensbefattningarna, framgår med stor varsamhet. Det finnes nämligen, utom folkskoleärendena, även en annan grupp av ärenden — från arbetsbördans synpunkt i de flesta stift av större betydelse än skolärendena — rörande vilkas handläggning det ifrågasatts sådana ändringar, att domkapitlens arbete kan komma att röna inverkan därav. Vad jag här syftar på äro de förslag rörande ändrade bestämmelser i avseende på de ecklesiastika lönebostälленas förvaltning, som framställts i vissa av de utlåtanden, som avgivits i anledning av kyrkofondskommitténs den 31 maj 1923 avgivna betänkande och förslag angående förvaltningen av kyrkofonden och övriga till prästerskapets avlöning anslagna medel. Under det att kommittén utgår ifrån att en centralisering av förvaltningen av nämnda löneboställen bör ifrågakomma endast i ringa omfattning, samt att den omedelbara förvaltningen fortfarande bör omhändervas av länsstyrelser och domkapitel, hava några länsstyrelser framhållit önskvärdheten av att förvaltningen av lönebostälлена centraliseras till domänstyrelsen och att dessa boställen sålunda måtte förvaltas på samma sätt som kronans domäner. I samma riktning hava jämväl domänstyrelsen och statskontoret uttalat sig. Å andra sidan hava domkapitlen i allmänhet gått in för en viss decentralisering av förvaltningen av den ecklesiastika jordbruksegendomen, i syfte att församlingarna måtte i väsentligt större utsträckning än nu är fallet göras intresserade av lönebostälленas avkastning, för vilket ändamål utarrenderingen borde anförtros åt domkapitlen under medverkan av församlingarna samt med anlitan de av sakkunnigt biträde.

Rörande utsikterna till lösning av frågan om lönebostälленas förvaltning i riktning antingen mot centralisering eller mot en ytterligare decentralisering är det givetvis icke möjligt att nu hysa någon säker uppfattning. Hela förvaltningsproblemet är för övrigt för närvarande under utredning hos de s. k. 1927 års prästlöneregleringssakkunniga. Jag vill dock i detta sammanhang erinra om att, sedan kyrkofondskommitténs förslag framkommit, Kungl. Maj:t och riksdagen år 1925 gått in för att icke allenast bibehålla länsstyrelsernas och domkapitlens hittillsvarande befogenhet i avseende på bostälленas förvaltning utan till och med utsträcka sagda befogenhet samt genom vissa ändringar i den ecklesiastika boställsordningen ävensom genom antagande av ny arrendeförordning sökt avhjälpa de mera väsentliga brister, som vidlåda det nuvarande förvaltningssystemet. Skulle emellertid en gång i framtiden grunderna för boställsförvaltningen komma att ändras i riktning mot en centralisering eller en fullständigare decentralisering, torde visserligen härigenom domkapitlens arbetsbörda på detta speciella område komma att minskas, men domkapitlens befattning med

boställsväsendet blir dock helt säkert under alla förhållanden jämförelsevis tidskrävande.

Jag övergår härefter till de olika detaljerna i frågan om lönereglering för befattningshavarna vid de ecklesiastika konsistorierna. Det förslag jag härvid har för avsikt att framlägga ansluter sig, ehuru med vissa avvikelser, till det förslag i ämnet, som statskontoret avgivit i sitt förut omförmälda utlåtande den 23 augusti 1926. Då ifrågavarande utlåtande, vilket jämte förslag till lönereglering innehåller utförlig utredning i ämnet, torde få såsom bilaga fogas vid detta statsrådsprotokoll, inskränker jag mig här till att, där ej särskilda skäl annat föranleda, endast redogöra för huvudpunkterna i statskontorets utlåtande, till vilket jag i övrigt hänvisar, och de förslag, vari detsamma utmynnar, ävensom att i samband därmed även något beröra domkapitelskommitténs av mig i det föregående omförmälda och i statskontorets utlåtande jämväl i vissa delar intagna statförslag i vad detsamma avser tjänstemännen vid domkapitelsexpeditionerna.

I detta sammanhang anser jag mig böra omnämna att i domkapitlens yttranden över statskontorets löneregleringsförslag förekomma vissa yrkanden, som ej äro av natur att inverka på löneregleringen och vilka jag därför saknar anledning att nu upptaga till behandling.

I likhet med statskontoret anser jag, att det för den civila statsförvaltningen gällande avlöningsreglementet och därmed samhörande avlöningsbestämmelser böra bli tillämpliga även å befattningshavarna vid domkapitlen och Stockholms stads konsistorium, varav följden blir, att dyrtidstillägg kommer att utgå efter de mindre förmånliga grunder, som gälla för befattningshavare vid reglerade verk, ävensom att den dagliga arbetstiden å tjänsterummet för ordinarie befattningshavare bör fastställas till minst sju timmar.

Härefter upptager jag till behandling de olika grupperna av befattningshavare vid domkapitlen, nämligen konsistorienotarier, amanuenser, extra biträden och vaktmästare i nu angiven ordning.

Konsistorienotariens ställning och tjänstäligganden hava icke blivit genom författning närmare reglerade. I förordningen den 11 februari 1687 huru med rättegång uti domkapitlen skall förhållas ävensom i åtskilliga till komplettering av denna författning under 1700-talet och början av 1800-talet utfärdade kungl. brev och förordningar lämnas vissa speciella föreskrifter om hans tjänstäligganden: han skall t. ex. mottaga handlingar, föra diariier, ansvara för uppburna medel och underskriva protokollet vid domkapitlens sessioner d. v. s. fullgöra funktioner, som till största delen för närvarande tillkomma registratorer, aktuarier, notarier och andra tjänstemän i den förutvarande första normalgraden. Vidare torde förtjäna framhållas, att 1687 års förordning utgår ifrån att en av domkapitlets ledamöter skall såsom »decanus consistorii» hjälpa notarien med den mera maktpåliggande protokollföringen samt med författandet av viktiga expeditioner m. m. (§ 10),

**Konsistorie-
notarierna.**

*Tjänst-
äligganden.*

ävensom att samma förordning förutsätter, att preses själv »andrager» ärendena i konsistoriet (§ 9). I praxis, som dock synes hava utvecklat sig något olika i skilda stift, har konsistorienotariens ställning sedan lång tid tillbaka varit en helt annan, i det att han *dels* vid sin sida fått biträden av olika slag, som övertagit huvudparten av det mindre kvalificerade arbetet, *dels ock* kommit att svara för beredningen av flertalet ärenden och formuleringen av de flesta besluten. Med andra ord kan saken uttryckas så, att han praktiskt taget ensam bär ansvaret för den så att säga kanslimässiga delen av handläggningen av de ärenden, som avgöras av domkapitlen. De naturliga konsekvenserna av denna utveckling — skyldighet för notarien att föredraga ärendena vid domkapitlens sammanträden och framlägga förslag till beslut, yttranderätt vid sessionerna samt rätt att få sin mening antecknad till protokollet — har man dock ännu ej dragit. Det kan därför befaras, att notariens juridiska sakkunskap och författningskunskap samt den speciella kännedom om förhållandena i stiftet, han kan hava förvärvat, icke komma så till sin rätt som önskligt vore.

Departementschefen.

För egen del hyser jag den uppfattningen, att det kommer att lända till bättnad för domkapitlens arbete, om konsistorienotarien *dels* blir skyldig föredraga ärendena med undantag av dem, vilka biskopen prövar lämpligt att själv föredraga eller för föredragning överlämna till någon av domkapitlets ledamöter, *dels ock* erhåller yttrande- och reservationsrätt vid behandling av samtliga ärenden. Bestämmelser i sagda syfte — för vilka enligt min mening hinder icke möta genom förutberörda i § 9 av 1687 års förordning intagna stadgande — synas kunna inflyta i den instruktion för befattningshavarna vid domkapitelsexpeditionerna, som efter löneregleringens genomförande torde böra utfärdas. Jag vill redan i detta sammanhang understryka, att jag vid behandlingen av frågan om konsistorienotariernas placering i lönegrad kommer att utgå från att dessa befattningshavare erhålla ovan antydda ställning vid ärendenas avgörande.

De sålunda föreslagna bestämmelserna i avseende på tjänstäligganden torde böra äga motsvarande tillämpning på notarien vid Stockholms stads konsistorium.

Tjänstetitel.

Redan i 1893 års proposition, nr 21, med förslag till lag om stiftsstyrelse föreslogs ändrad *benämning på innehavarna av konsistorienotarietjänsterna*, nämligen stiftssekreterare för innehavare av tjänst vid domkapitlen och konsistoriesekreterare för innehavare av tjänsten vid Stockholms stads konsistorium. De sålunda ändrade benämningarna, som jämväl av domkapitelskommittén tillstyrkts, har statskontoret funnit bättre motsvara de med befattningarna förenade arbetsuppgifterna, varför statskontoret förordat desamma.

Domkapitlen och Stockholms stads konsistorium hava tillstyrkt eller icke haft något att erinra mot de föreslagna benämningarna.

Genom borttagande av benämningen konsistorienotarie skulle komma att försvinna en ämbetstitel, som i sekler haft hemortsrätt inom den svenska förvaltningen. Notarietiteln tillkommer emellertid numera befattningshavare med annan tjänsteställning än den ifrågavarande tjänstemän vid domkapitlen intaga. På grund härav anser jag mig böra biträda förslaget, att notarierna vid domkapitlen benämnas *stiftssekreterare*. Jag tillåter mig i detta sammanhang hänvisa till att den ene av avdelningscheferna vid länsstyrelserna benämnas landssekreterare. Vad åter angår notarietjänsten vid Stockholms stads konsistorium synes mig lämpligast att benämna innehavaren av denna tjänst *sekreterare vid Stockholms stads konsistorium*.

Departementschefen.

För innehavarna av konsistorienotarietjänsterna, vilka tidigare nästan undantagslöst voro präster, funnos ursprungligen icke föreskrivna andra behörighetsvillkor än att »till notarieämbetet skall ingen tagas, som icke är därtill tjänlig och duglig». I samband med 1902 års lönereglering uppställdes som kompetensfordran för erhållande av notarietjänst avlagd examen, berättigande till inträde i rikets rättegångsverk, samt dessutom förfarenhet i domarevärv. För amanuenserna åter finnes ej någon föreskrift om kompetensfordringar, ehuru dessa tjänstemän äro avsedda att vid förfall vikariera för notarierna. Under erinran om nämnda förhållanden har statskommissarien Ouchterlony i sin förberörda skrivelse anfört:

Kompetensfordringar.

Bortser man från två amanuensbefattningar, vilka innehavas som bisysslor av befattningshavare vid rådhusrätter, som således icke kunna tänkas aspirera på notarietjänst, hava för närvarande endast två amanuenser notariekompetens, medan en erhållit dispens. Det måste väl dock anses som ett missförhållande, om flertalet inom den tjänstemannagrupp, från vilken enligt vanliga befodringsregler och även ur lämplighetssynpunkt notarietjänsterna förnämligast borde rekryteras, icke kunna ifrågakomma till befodran på grund av bristande formell kompetens, och det synes föga troligt, att även med de genom en lönereglering förbättrade avlöningsförhållandena befattningarna skola mera allmänt komma att besättas med personer med de för notariebefattning uppställda höga kompetensfordringarna. Vad vidare angår behövligheten för notarietjänsterna av förfarenhet i domarevärv, torde kunna erinras, att sådan fordran icke är uppställd för landssekreterare och ej heller gäller eller är till finnandes för kammarrättsråd med revisionsrotel, vilka äro föredragande i ärenden, vilka kammarrätten avgör såsom sista instans. Beträffande omfattningen av domkapitlens egentliga dömande verksamhet upplyser härefter Ouchterlony, att för femårsperioden 1922—1926 antalet ärenden i medeltal per domkapitel och år icke uppgått till ett samt anför vidare: Den uppfattningen torde också delas av flera av de nuvarande tjänstinnehavarna, att man vid övergången från saknaden av alla föreskrifter om kompetens gick till motsatt överdrift, då förfarenhet i domarevärv uppställdes som kompetensvillkor, och att tjänstgöring inom förvaltningen och särskilt just vid domkapitlen skulle utgöra en minst lika tillfyllestgörande kvalifikation. Det synes därför med ganska starka skäl kunna ifrågasättas om icke förfarenhet i domarevärv borde i samband med löneregleringen uteslutas som behörighetsvillkor. Då utnämningen av konsistorienotarier väl fortfarande

Den sakkunnige.

skulle komma att tillhöra Kungl. Maj:t, synes någon särskild föreskrift om viss tids tjänstgöring inom förvaltningen knappast vara behöfvlig. Det kan erinras, att domkapitelskommitténs förslag i kompetensfrågan innebar, att som alternativa behörighetsvillkor uppställdes, utöver avlagd juridisk examen, antingen förfarenhet i domarevärv eller ock genom tjänstgöring vid förvaltande myndighet eller ämbetsverk vunnen förfarenhet i förvaltningsgöromål.

Departement-
schefen.

Hos domkapitlen föreligga ofta till behandling frågor, för vilkas riktiga bedömande och avgörande kräves juridisk sakkunskap och erfarenhet. Detta är fallet icke blott i avseende på domkapitlens dömande verksamhet utan även beträffande de talrikt förekommande besvärsmålen. Vidare ha domkapitlen enligt gällande bestämmelser i avseende på de ecklesiastika bostäl-
lena en del uppgifter, som äro av rent juridisk innebörd. Domkapitlen äga sålunda att tala och svara för ifrågavarande boställen.

Även inom andra delar av domkapitlens förvaltningsområde är ofta — särskilt då det gäller att tolka och tillämpa hithörande ej sällan ganska invecklade författningsbestämmelser — juridisk kunskap önskvärd för ärendenas behöriga handläggning. Då såsom regel ingen av domkapitlets ledamöter har juridisk utbildning, måste det därför anses nödvändigt, att konsistorienotarien, på vilken, såsom praxis utvecklat sig, ansvaret för så gott som alla ärendens beredning vilar, är i besittning av erforderlig juridisk insikt och rutin. Såsom oundgängligt kompetensvillkor för stiftssekreterare synes således böra uppställas, att vederbörande avlagt sådana kunskapsprov, som äro föreskrivna för utövande av domarämbete. Att äga förfarenhet i domarevärv är givetvis en god merit för en blivande stiftssekreterare, men det synes ej nödigt att uppställa domartjänstgöring såsom villkor för behörighet. Även genom tjänstgöring i administrativa verk torde den nödiga praktisk-juridiska erfarenheten och författningskänningen kunna förvärfvas.

Ifrågavarande kompetensfordringar böra även gälla sekreteraren vid Stockholms stads konsistorium.

Nuvarande
avlöningsför-
måner.

För konsistorienotarierna upptager nu gällande ordinarie stat följande av-
löningsbelopp:

	Lön. Kronor	Tjänst- görings- penningar. Kronor	Summa Kronor
vid domkapitlen i Uppsala, Växjö, Lund, Göteborg, Härnösand och Luleå	3,000	1,500	4,500
vid domkapitlen i Linköping, Skara, Sträng- näs, Västerås och Karlstad	2,500	1,300	3,800
vid domkapitlet i Visby	2,000	1,000	3,000
vid Stockholms stads konsistorium	1,200	800	2,000

Samtliga notarier äro berättigade till två ålderstillägg, ett vart å 500 kronor, efter respektive 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring. Härtill

komma vissa sportler, som bibehöllos vid 1902 års lönereglering, nämligen viss expeditiönslösen, arvode för förvaltning av donationsfonder och prästerskapets enskilda kassor samt arvode för utdelning av fosterlöner. Enligt den av 1919 års riksdag beslutade provisoriska löneregleringen, vars giltighet år för år förlängts, utgår vidare provisoriskt avlöningstillägg till notarie vid domkapitel med 2,500 kronor, varvid dock är fäst det villkoret, att avlöningstillägget icke må utgå med högre belopp, än att det tillsammans med föregående räkenskapsårs sportelinkomst belöper sig till: för notarien vid domkapitlet i Visby 2,500 kronor och för notarie vid annat domkapitel 2,700 kronor. Till notarien vid Stockholms stads konsistorium utgår provisoriskt avlöningstillägg med 1,800 kronor. Av avlöningstillägget utgöra två tredjedelar lön och en tredjedel tjänstgöringspenningar. Fri bostad åtnjutes av konsistorienotarien i Linköping på grund av donation enligt testamente den 28 juli 1827, i vilket föreskrives, att förmånen »icke må vid något tillfälle hindra och varken som något inre eller öppet skäl verka och anföras till nekande av förbättring uti lagliga löneinkomster, med vilken konsistorienotarien möjligen må ihåggkommas».

För att finna *grunderna för nu gällande klassindelning* för konsistorienotarie-tjänsterna får man återgå till 1893 års förut omförmälda proposition med förslag till lag om stiftsstyrelse. Efter att hava uttalat, att stiftssekreterarna, såsom konsistorienotarierna efter omorganisationen skulle benämnas, i avseende å avlöningsförmåner borde hänvisas till olika grupper allt efter de av dem innehavande tjänsternas större eller mindre besvärlighet, anförde departementschefen bland annat:

Indelning i olika klasser.

Det kunde icke nekas, att en gruppering av befattningarna enligt angiven grund måste bli i viss mån godtycklig. Men om också någon fullt tillförlitlig grund ej kunde utfinnas för tjänsternas klassifikation, gäves dock å det område, som utgjorde föremål för varje stiftsstyrelses administrerande verksamhet, faktiska förhållanden, från vilka med ganska hög grad av sannolikhet slutsatser kunde dragas beträffande mera betydande skillnader i göromålens mängd inom de särskilda stiftsstyrelserna. Sådana förhållanden vore stiftens folkmängd samt antalet inom stiftet befintliga kontrakt, pastorat, skoldistrikt, folkundervisningsanstalter och allmänna läroverk, vartill komme för Härnösands stift de stora svårigheter beträffande kyrka och skola, som berodde på språk och andra egendomliga förhållanden inom lappmarken och den finsktalande bygden. Det sistnämnda kunde ej på något sätt i siffror uttryckas, men för övriga ovanberörda förhållanden inom de särskilda stifteten kunde en i propositionen intagen tabell lämna en ganska upplysande redogörelse. Härvid hade Stockholms stad utelämnats, vars konsistorium i flera hänseenden intoge en annan ställning än de egentliga stiftsstyrelserna.

Det med stöd av det anförda uppgjorda förslaget upptog i 1:a klassen Uppsala, Lunds, Göteborgs och Härnösands stift, i 2:dra klassen Linköpings, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö och Karlstads stift samt i 3:dje klassen Kalmar och Visby stift. Omorganisationsförslaget vann emellertid icke riksdagens gillande.

Till grund för den vid 1902 års riksdag genomförda löneregleringen låg ett av statskontoret utarbetat förslag. Under hänvisning till infortrade enhetligt uppställda uppgifter för senaste femårsperioden å de vid konsistorierna handlagda viktigare mål och ärenden samt till en tabell, utvisande stiftens folkmängd samt antalet av de inom de olika stiften befintliga kontrakt, pastorat, församlingar, skoldistrikt, folkskolanstalter och allmänna läroverk, hade statskontoret anført, att ämbetsverket icke funnit skäl hemställa om ändring i klassindelningen enligt 1893 års nyss omnämnda förslag. Propositionen blev även avfattad i enlighet härmed och i denna del jämväl av riksdagen bifallen.

I samband med beslutet om delning av Härnösands stift samt sammanslagning av Växjö stift och Kalmar stift bestämdes vid 1903 års riksdag, att den nyinrättade konsistorienotariebefattningen i Luleå skulle tillhöra 1:a klassen, varjämte konsistorienotarietjänsten i Växjö uppflyttades från 2:dra till 1:a klassen.

Vid den provisoriska lönereglering för konsistorienotarierna, som beslöts vid 1919 års riksdag genom beviljandet av provisoriska avlöningstillägg, blev i enlighet med domkapitelskommitténs förslag, med undantag för Stockholms stads konsistorium, någon hänsyn icke tagen till klassindelningen, dock med viss modifikation beträffande Visby domkapitel i fråga om maximibeloppet för summan av provisoriskt avlöningstillägg och sportelinkomster.

Den omständigheten, att det provisoriska avlöningstillägget satts till samma belopp för samtliga befattningar, 2,500 kronor, med undantag beträffande Stockholms stads konsistorium, där det bestämts till 1,800 kronor, och att ålderstilläggen, två å 500 kronor, även äro lika, verkar givetvis i riktning mot en utjämning mellan avlöningsklasserna.

När det gäller genomförandet av en ny lönereglering för konsistorienotarierna uppställer sig frågan, huruvida befattningarna fortfarande böra vara indelade uti olika klasser, en indelning, som vid fastställandet av 1902 års stat motiverades med göromålens olika omfattning vid de särskilda domkapitlen.

Domkapitelskommittén — som ville ändra befattningarnas benämning till stiftssekreterare — uttalade sig mot bibehållandet av klassindelningen. Rörande kommitténs motivering för sin ståndpunkt tillåter jag mig hänvisa till kommitténs betänkande angående stiftsstyrelsernas organisation, första bandet s. 212 f. samt det i statskontorets bilagda utlåtande å s. 6 lämnade referatet.

I avseende på frågan om notariernas indelning i avlöningshänseende i olika klasser intar *statskontoret* samma ståndpunkt som domkapitelskommittén. Statskontoret erinrar, att frågan, huruvida till lokalförvaltning hörande befattningshavare med till arten identiska arbetsuppgifter böra på grund av olika arbetsböda placeras i skilda lönegrader, vid vissa löneregleringar enligt det nya avlöningssystemet varit föremål för överbägende. Efter att hava (å s. 7) redogjort för de principer, som i nämnda avseenden tillämpats

vid 1925 års lönereglering för länsstyrelsernas personal ävensom vid de år 1926 genomförda löneregleringarna för lantmäterikontoren samt för länsveterinärer och provinsialläkare, anför statskontoret vidare:

Otvivelaktigt är, att avsevärda skiljaktigheter föreligga i fråga om arbetsbördan vid olika domkapitel. Göromålen äro dock till arten desamma och torde i allt fall giva samtliga konsistorienotarier full sysselsättning under stadgad arbetstid. I överensstämmelse med den i allmänhet inom statsförvaltningen rådande praxis beträffande administrativa tjänster av närmast jämförliga slag — särskilt torde härvid böra fästas avseende vid avdelningscheferna vid länsstyrelserna — anser statskontoret, lika med domkapitelskommittén, att tillräckliga skäl icke äro för handen att fortfarande uppdelat konsistorienotariebefattningarna vid domkapitlen uti skilda lönegrader. Den större arbetsmängden vid vissa domkapitel läser, såsom eljest är fallet inom förvaltningen, böra motvägas genom att biträdande personal i större utsträckning ställes till dessa domkapitels förfogande till lättande av konsistorienotarernas arbete.

Ett borttagande av nuvarande klassindelning, samtidigt som ortsgrupperingen genom det nya avlöningsreglementet vinner tillämpning, kommer givetvis att medföra omkastningar i löneförhållandena domkapitlen emellan. Detta är dock en given konsekvens av befattningarnas ställande på samma reallönenivå och det nya lönesystemets hänsyntagande till levnadskostnaderna å olika orter.

I fråga om konsistorienotariebefattningen vid domkapitlet i Visby, där göromålets omfattning ovedersägligen är minst, skulle möjligen tvekan kunna råda rörande dess likställighet med motsvarande befattningar vid övriga domkapitel. Vid Visby domkapitel finnes dock icke anställd någon amanuens och biträdesanslaget är, om hänsyn tages härtill, jämförelsevis knappt tillmätt. Utgår man ifrån att förhållandena bli desamma efter löne-regleringen, anser statskontoret för sin del, att även denne konsistorienotarie, då han dock har full sysselsättning, bör inrangeras i samma lönegrad som de övriga.

Konsistorienotariebefattningen vid Stockholms stads konsistorium intager däremot uppenbarligen en särställning genom göromålets, i förhållande till domkapitlens arbetsbörda, ringa mängd och torde därför tydligtvis i avlöningshänseende allt fortfarande böra sättas lägre än de övriga.

Förslaget att icke vidare uppdelat notariebefattningarna vid domkapitlen uti skilda löneklasser har mött gensaga särskilt av *domkapitlet i Uppsala*, som beträffande denna fråga anført bland annat: Yttranden.

De skäl statskontoret anført för inrangerande av konsistorienotarierna i samma löneklass finner domkapitlet icke fullt övertygande och domkapitlet, som torde vara det mest arbetstyngda i riket, kan ej lämna oanmärkt, att konsistorienotarien i ett stift som ärkestiftet skulle i avlöningshänseende likställas med samma befattningshavare i de mindre stiftet. Domkapitlet anser för sin del, att det härutinnan bör göras åtskillnad mellan de större stiftet, såsom Uppsala, Lund och Luleå, och övriga stift.

Den för utredning av frågan angående lönereglering för tjänstemännen vid de ecklesiastika konsistorierna tillkallade sakkunnige, statskommissarien Ouchterlony, som enligt vad förut nämnts företagit resor till samtliga domkapitel, har efter undersökning av förhållandena på ort och ställe i sin

Den
sakkunnige.

förutberörda till chefen för ecklesiastikdepartementet ingivna skrivelse uttalat sig rörande frågan huru, vid bibehållande av det nu gällande systemet med konsistorienotariebefattningarnas indelning i olika avlöningsklasser, en sådan klassificering med hänsyn till den växlande arbetsbördan vid de olika domkapitlen lämpligen borde genomföras i samband med ny lönereglering. Ouchterlony yttrar rörande denna fråga, bland annat, följande:

Då konsistorienotariernas åligganden i tjänsten, bortsett från notariens vid Stockholms stads konsistorium, i stort sett äro ensartade, om än tyngdpunkten av arbetet i de skilda stiften kan falla på olika grenar av tjänsten, lär en gradering av tjänsterna i avlöningshänseende icke kunna basera sig på annan grund än arbetets olika omfattning. Även om man kan finna ett mått för respektive domkapitels samlade ämbetsuppgifter, beror emellertid den arbetsbörda, som för närvarande faktiskt åvilar de olika notariebefattningarna, icke blott härpå utan även på flera förhållanden av mera tillfällig och personlig art. Efter att ha redogjort för hurusom graden av arbetsbelastning sålunda kan sammanhånga med arbetsmetodernas större eller mindre omständlighet — t. ex. vid domkapitlen praktiserad vidlyftig protokollskrivning och dylikt, sättet för avfattande av utlåtanden, överlåtande i större eller mindre grad på kontraktsprostarna av vissa domkapitels åligganden ifråga om boställsväsendet samt, beträffande fondförvaltningen, sättet för medelsplaceringen — yttrar Ouchterlony vidare: Då det är på notarien ansvaret vilar för att expeditionen vederbörligen fullgör vad den åligger, blir den arbetsbörda, som kommer att falla på honom personligen likväl mest beroende av storleken och beskaffenheten av den personal han har till sitt biträde. Sålunda kan ju på notarien protokollsföringen och uppsättningarna härigenom falla i större eller mindre grad; han kan, såsom förekommer, vara nödsakad att själv föra diarium och upprätta räkenskaper, vilken senare uppgift innebär en ganska tidskrävande och för hans egentliga verksamhet främmande och därför besvärlig uppgift. Till här omnämnda förhållanden lär det emellertid icke vara möjligt att taga hänsyn vid en klassificering av tjänsterna. Avgörande för frågan om klassificeringen av konsistorienotariebefattningarna lär endast kunna vara det kvalificerade arbete, som vid tillgång till tillräcklig biträdeshjälp och vid en rationell arbetsfördelning kan anses böra åvila befattningen eller, som saken uttrycktes i 1893 års proposition, till tjänsternas större eller mindre besvärlighet. Denna torde i sin ordning — då man, som nyss framhållits, måste bortse från personliga eller tillfälliga omständigheter — få anses stå i direkt förhållande till den samlade arbetsbörda, som åvilar respektive domkapitel. Då det emellertid icke nu är fråga om att verkställa någon jämförelse mellan domkapitlen å ena sidan och andra statsinstitutioner å den andra, utan endast att jämföra domkapitlen inbördes, är det icke nödvändigt att erhålla något absolut mått å arbetsbelastningen i dess helhet. Man behöver därför icke söka några uppsättningsstal för samtliga grenar av domkapitlens mångskiftande verksamhet, utan det torde räcka att välja några representativa uppgifter för de huvudsakliga verksamhetsområdena, som sammanställda kunna anses utgöra en så vitt möjligt rättvis värdemätare. Vid denna jämförelse torde motsvarande uppgifter som de, vilka legat till grund för nu gällande klassindelning, i huvudsak kunna användas. Stockholms stads konsistorium har vid föreliggande undersökning helt uteslutits, då någon jämförelse med domkapitlen icke kan ifrågakomma och notariebefattningen enligt statskontorets av konsistoriet biträdda förslag skulle upphöra att vara en ordinarie tjänst.

Stiftens folkmängd och areal, som åberopats vid föregående utredning, inverka knappast i och för sig nämnvärt på domkapitelsexpeditionernas arbete och hava därför nedan icke medtagits. Antalet enheter i den kyrkliga indelningen — kontrakt, pastorat och församlingar — äro däremot givetvis lämpliga statistiska data. Kontraktens antal är visserligen icke av så stor betydelse, men inverkar dock så till vida, att då domkapitlen särskilt för boställsväsendet stå i livlig förbindelse med prostarna, expeditionens arbete blir besvärligare, då kontrakten äro många. Antalet församlingar är tydligen viktigast. Hänsyn torde vidare böra tagas till antalet prästerliga befattningshavare, dels ordinarie, dels extra ordinarie. Vad de senare beträffar kan dock framhållas, att prästbrist kan föranleda mera besvär för ett domkapitel genom svårigheterna att ordna med vikariat m. m. än då de extra ordinarie prästernas antal är större. Ovanberörda statistiska siffror torde få anses utgöra lämpliga relationstal i fråga om domkapitlens befattning med de rent kyrkliga ärendena, vad som sammanhänger med tillsättande av prästerliga tjänster, förordnanden av olika slag, uträkning och rekvision av avlöning m. m. för prästerskapet o. s. v.

Efter fastställandet av nu gällande stat med dess klassindelning har för domkapitlen tillkommit en i huvudsak ny ärendegrupp, nämligen befattningen med det ecklesiastika boställsväsendet, som i allmänhet torde utgöra den mest omfattande av domkapitlens arbetsuppgifter. Såsom jämförelsetal torde härvid kunna tjäna dels antalet löneboställen, dels antalet arrendekontrakt. Den senare siffran bör medtagas därför, att boställena kunna vara uppdelade i lotter, som utarrenderas var för sig. Framhållas bör dock, att ärenden rörande utarrendering och syner på de oftast obebyggda lotterna icke på långt när vållar domkapitlet samma besvär som de, vilka avse bebyggda boställen. Särskilt torde detta gälla, då lotterna bestå av tomter eller såsom fallet vanligen är i övre Norrland, den odlade jorden på lotterna endast är gräsbevuxen. Ur antalet arrendekontrakt torde böra utbrytas sådana, som endast avse jakt och fiske, vilka äro av enklare beskaffenhet. Då vid lämnandet av uppgifterna å antalet löneboställen måhända olika uppfattning gjort sig gällande om vad som är att betrakta som ett särskilt boställe, har nedan tillika angivits kyrkofondskommitténs uppgifter härom i tablå X i kyrkofondskommitténs betänkande den 31 maj 1923 (statens offentliga utredningar nr 71) sid. 59, vilken tablå utvisar antalet prästboställen enligt jordeboken i de olika stift.

Vidkommande domkapitlens befattning med folkskoleärenden, i huvudsak fastställande av reglementen samt avgörande av besvär i utnämningsfrågor, synes antalet skoldistrikt, skolor och lärarbefattningar utgöra sägande siffror.

Omfattningen av respektive domkapitels medelsförvaltning framgår omedelbart av en uppgift å respektive fonders antal och kapital. Antalet är av betydelse därför, att en fördelning av det förvaltrade kapitalet på flera fonder vållar ökat arbete med räkenskaperna och måhända även med själva förvaltningen.

Antalet handlagda ärenden utgör slutligen en viss mätare av arbetet i sin helhet vid respektive domkapitel, och torde uppgifterna härom lämpligen böra omfatta varje år under sista femårsperioden, 1922—1926. För att utröna, huruvida och i vilken grad arbetet vid domkapitlen fortfarande tenderar att öka, torde vara av intresse att även uppvisa antalet ärenden för januari—september år 1927, jämförda med 1926 års siffror för motsvarande tid. Den företagna undersökningen av domkapitlens diarium har emellertid givit vid handen, att de lämnade uppgifterna å i diarierna för

respektive år införda ärenden icke äro utan vidare jämförbara på grund av de mycket olika principer, som tillämpats vid diarieföringen. Efter att ha antytt en del skiljaktigheter i avseende på diarieföringen vid olika domkapitel anför Ouchterlony, att nämnda skiljaktigheter nödvändiggöra en viss justering av uppgifterna å antalet diarienummer för att jämförelsen må bli rättvisande. Denna justering har dock måst inskränka sig till 1926 års siffror, enär beträffande de övriga åren något material härför icke föreligger och en omräkning skulle bli alltför arbetskrävande. De korrigerade siffrorna angivas även i den nedan intagna tabellen. Härvid har hänsyn endast tagits till mera betydande skiljaktigheter eller sådana, beträffande vilka material varit tillgängligt.

Anmärkas må, att förutom de ärenden, i vilka domkapitlet fattat beslut, förekomma vid konsistorieexpeditionerna i regel icke diarieförda ärenden, på sina håll till ett ganska stort antal, i vilka svarsskrivelser avlätas av konsistorienotarien. Rörande dessa torde emellertid vanligen icke föras sådana anteckningar, att uppgift å deras antal kan lämnas.

Vid sidan av en räkning av de av domkapitlet handlagda ärendena skulle varit önskvärt, att ärendena skulle kunnat så att säga vägas, d. v. s. uppdelas med hänsyn till sin mer eller mindre krävande beskaffenhet. För så vitt man icke vill inlåta sig på en långt driven specifikation, lär dock en sådan uppdelning bli ganska godtycklig. En efter en bestämd regel gjord utsovring av vissa lindrigare ärenden, t. ex. av sådana, som endast föranleda ett läggande till handlingarna, kan dock ske genom att utbryta dem, som föranlett någon domkapitlets utgående expedition, sådan expedition dock undantagen, som bestått endast av avskrift av den inkomna handlingen eller ock enbart av penningremiss, sålunda expedition genom utslag, aktpåskrift, skrivelse, protokollsutdrag eller cirkulär. En grupp av särskilt krävande ärenden, varå uppgift lätteligen stått att få, nämligen utslag i besvärsmål, torde dessutom böra medtagas. För att giva ett begrepp om omfattningen av domkapitlets dömande verksamhet kunna antalet utslag enligt domboken även vara av intresse. Antalet expeditioner skulle onekligen kunna vara av värde, men metoderna i fråga om förandet av expeditionsböckerna (registraturen) äro så olika, att enhetliga uppgifter härå icke stått att erhålla.

De ovan föreslagna statistiska data torde utgöra ett ganska tillfyllestgörande underlag för en jämförelse av arbetsbelastningen vid de olika domkapitlen, om man därjämte tar hänsyn till vissa förhållanden, som — förutom till viss grad i antalet diarieförda ärenden — icke komma till rättvist uttryck i bemälda statistik. Jag syftar här på de särskilda uppgifter, som åvila ärkebiskopen och vilka beröra domkapitlet i Uppsala, domkapitlets i Lund befattning med biskopshemman och kyrkojor och de speciella förhållandena i övre Norrland, såsom befolkningens trespråkighet, nomadskoleväsendet, statsskolorna i finnbygden, kontraktsadjunkterna m. m. I viss grad göra sig sådana särskilda norrländska förhållanden gällande även beträffande domkapitlet i Härnösand.

De statistiska uppgifterna äro intagna i nedanstående tabeller. Uppgifterna å kontrakt, pastorat och församlingar samt ordinarie prästerliga tjänster äro hämtade från statskalendern. Uppgifterna rörande skolväsendet hava erhållits från skolöverstyrelsen samt övriga uppgifter lämnats av konsistorienotarierna. Justeringen av uppgifterna rörande 1926 års ärenden har verkställts dels efter egna iakttagelser, dels efter från expeditionerna införskaffade upplysningar.

Domkapitel	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	Kontrakt	Pastorat	För-samlingar	Prästerliga be-fattningar	Extra ordinarie präster	Skol-distrikt	Skolor	Lärare
Uppsala	28	151	255	261	15	250	1,207	4,412
Linköping	21	139	213	220	9	208	762	1,994
Skara	16	118	376	212	16	330	658	1,684
Strängnäs	16	108	172	171	8	163	613	1,843
Västerås	16	103	133	178	12	125	933	2,496
Växjö	19	145	256	256	4	253	1,008	2,254
Lund	25	236	440	319	25	434	1,247	3,151
Göteborg	14	124	277	236	23	264	1,043	3,092
Karlstad	12	72	143	152	6	141	862	1,872
Härnösand	12	87	130	156	9	128	1,172	2,257
Luleå	7	55	64	138	13	61	1,398	2,560
Visby	3	36	93	39	2	90	105	280

Anm.: Kolumn 4 avser sådana prästerliga befattningar, som äro upptagna i statskalendern. Kolumn 5 avser extra ordinarie präster, som den 1 maj 1927 uppburo adjunktsarvode från kyrkofonden.

Domkapitel	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Löneboställen		Arrendekontrakt		Av domkapitlet förvaltade fonder och kassor	
	enligt kyrkofondskomm.	enligt uppgift från domkap.	enbart rörande jakt och fiske	övriga	Antal	Kapital
Uppsala	379	330	91	562	28	636,000
Linköping	396	433	2	394	61	1,018,600
Skara	418	389	20	451	60	238,200
Strängnäs	286	247	94	280	65	551,600
Västerås	222	206	38	329	74	597,700
Växjö	415	415	5	454	49	694,400
Lund	652	680	40	713	90	500,800
Göteborg	350	351	65	433	36	579,400
Karlstad	197	168	29	426	48	527,200
Härnösand	156	139	19	239	44	460,300
Luleå	85	85	14	666	27	219,800
Visby	106	110	4	250	10	72,800

Anm.: Kolumn 1 utvisar antalet löneboställen enligt jordeboken efter tablå X sid. 59 i kyrkofondskommitténs betänkande den 31 maj 1923 (st. off. utredn. nr 71). Kolumnerna 5 och 6 ange ställningen den $\frac{30}{100}$ 1927, resp. den $\frac{1}{100}$ 1927 i fråga om fonder, för vilka kalenderåret är rakenskapsår. Harvid har dock bortsetts från de fonder, som jämlikt nådiga beslut skola den $\frac{1}{100}$ 1928 överlämnas till vederbörande kyrkoråd, men däremot tillagts de, som tillkommit efter den $\frac{30}{100}$ 1927.

Domkapitel	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
	Diarienummer								År 1926 inkomna ärenden, som föranlett utgående expedition
	1922	1923	1924	1925	1926	1926 omräknade	jan.—sept. 1926	jan.—sept. 1927	
Uppsala	3,006	3,717	3,101	3,250	3,853	2,850	2,900	2,913	2,266
Linköping	1,361	1,249	1,339	1,253	1,302	1,230	898	1,044	912
Skara	1,203	1,219	1,186	1,210	1,285	1,285	936	1,038	970
Strängnäs	1,019	1,046	1,002	939	943	920	710	900	784
Västerås	1,196	1,110	1,027	896	994	965	758	930	701
Växjö	1,777	1,969	1,896	2,056	1,949	1,750	1,431	1,688	1,427
Lund	2,306	2,483	2,303	2,314	2,384	2,300	1,645	2,452	1,976
Göteborg	868	873	861	813	851	1,350	584	647	846
Karlstad	1,265	1,321	1,272	1,192	1,329	1,280	885	1,113	973
Härnösand	1,616	1,794	1,741	1,863	1,814	1,390	1,324	1,429	1,201
Luleå	1,359	1,436	1,495	1,627	1,672	1,570	1,243	1,372	1,222
Visby	387	381	354	315	433	433	257	364	299

Anm.: Kolumn 6 anger det antal, vartill de diarietförda ärendena för år 1926 uppskattats vid en diarietföring enligt enhetliga grunder. Övriga uppgifter i tabellen hava icke kunnat underkastas en motsvarande justering. Med utgående expedition i kolumn 9 avses annan utgående expedition än avskrift av den inkomna handlingen, enbart penningremiss eller skrivelse från konsistorienotarien.

Domkapitel	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
	Utslag i besvärsmål					Summa	Utslag enligt domboken					Summa
	1922	1923	1924	1925	1926		1922	1923	1924	1925	1926	
Uppsala	19	25	15	20	25	104	—	—	1	1	1	3
Linköping	9	3	6	12	7	37	2	1	1	—	1	5
Skara	15	20	11	9	11	66	—	—	1	—	1	2
Strängnäs	3	11	10	10	11	45	—	1	—	1	—	2
Västerås	17	19	17	18	16	87	—	—	—	—	—	—
Växjö	8	13	13	13	15	62	1	1	1	—	3	6
Lund	30	31	23	44	37	165	—	1	3	4	1	9
Göteborg	11	28	24	29	21	113	—	4	—	—	—	4
Karlstad	20	23	16	17	23	99	1	—	—	3	1	5
Härnösand	19	16	12	19	16	82	1	3	3	2	2	11
Luleå	9	19	11	16	24	79	1	—	1	—	—	2
Visby	2	—	4	2	2	10	—	1	—	3	—	4

På grund av det sålunda framlagda siffermaterialet och de erfarenheter, som gjorts vid besöken å domkapitelsexpeditionerna, har jag kommit till följande uppfattning i klassificeringsfrågan. Av ovanstående uppgifter framgår till en början otvetydbart, att domkapitlet i Visby i fråga om arbetskvantiteten i alla avseenden står betydligt efter övriga domkapitel. Notariebefattningen därstädes torde därför, om en klassificering skall genomföras, böra sättas i en särskild lägsta avlöningsklass. Å andra sidan stå domkapitlen i Uppsala och Lund i en så markerad särställning i förhållande till de andra domkapitlen i fråga om arbetsmängden, att en utbrytning av konsistorienotariebefattningarna vid dessa konsistorier och deras hänförande till en högre avlöningsklass måste anses motiverad. Notariebefattningarna vid de övriga domkapitlen äro nu uppdelade i två avlöningsklasser, till den högre höra notariebefattningarna vid domkapitlen i Växjö, Göteborg, Härnösand och Luleå, till den lägre notariebefattningarna vid domkapitlen i Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås och Karlstad. Utgår man till en början ifrån att notariebefattningarna vid dessa domkapitel fortfarande skola uppdelas i två klasser — och en ännu mer detaljerad uppdelning torde väl knappast kunna ifrågasättas — synes beträffande vissa befattningar deras placering tämligen given. Till den högre mellanklassen lärer utan tvekan böra hänföras notariebefattningen vid domkapitlet i Växjö. Även notariebefattningarna vid domkapitlen i Härnösand och Luleå torde böra höra till denna klass, därvid dels antalet redovisade ärenden, dels och framförallt de ovanberörda speciella norrländska förhållandena bliva utslagsgivande. Likaledes synes det klart, att till den lägre mellanklassen böra hänföras notariebefattningarna i Strängnäs och Västerås. Domkapitlet i Karlstad redovisar visserligen jämförelsevis många diarieförda ärenden, men siffrorna för församlingar, prästerliga tjänster och löneboställen äro förhållandevis låga. Notariebefattningen vid detta domkapitel synes därför jämväl böra hänföras till samma klass. Placeringen av de återstående notariebefattningarna, nämligen i Göteborg, Skara och Linköping lämnar däremot rum för tvekan. Vad först angår notariebefattningen vid domkapitlet i Göteborg, som för närvarande hör till första avlöningsklassen, redovisas från detta domkapitel ett relativt lågt antal handlagda ärenden. De uppgivna siffrorna måste emellertid på grund av metoderna för diarieföringen, såsom framgår av den justerade uppgiften för år 1926 i tabellen, avsevärt höjas för att jämförelsen skall bliva rättvisande. Det oaktat är ärendantalet ej obetydligt lägre än för domkapitlet i Växjö. I fråga om församlingar, prästerliga tjänster, löneboställen samt skolförhållanden visar domkapitlet dock rätt höga siffror. För en lägre placering skulle ju den omständigheten kunna tala, att befattningen för närvarande kan uppehållas med allenast obetydlig amanuensstjänstgöring och knapp biträdeshjälp. Emellertid bedrives arbetet på expeditionen, mycket på grund av arbetsbördans tryck, under mera förenklade former än vid domkapitlen i allmänhet, och befattningen synes, så vitt jag kunnat döma, hårt arbetsbelastad. Jag kommer därför till den slutsatsen, att tillräckliga skäl saknas att nu sätta befattningen lägre än notariebefattningarna vid domkapitlen i Växjö, Luleå och Härnösand, med vilka den för närvarande är jämställd. Notariebefattningen vid domkapitlet i Skara hör nu till andra avlöningsklassen. Även vid detta domkapitel är antalet diarieförda ärenden rätt avsevärt lägre än vid domkapitlet i Växjö. Notarien har visserligen till sitt förfogande en heltidsamanuens men obetydlig biträdeshjälp; arbetsformerna äro tunga och hela räkenskaps-

föringen vilar på notarien. Man skulle således hava anledning antaga, att vid förenklade arbetsmetoder och rationell arbetsfördelning befattningen ej skulle bli så svårskött. Emellertid äro stiftets siffror i fråga om församlingar, prästerliga tjänster, skoldistrikt och särskilt löneboställen rätt höga, och arbetsbördan i dess helhet förefaller ungefär jämförlig med domkapitlets i Göteborg. Det synes därför riktigast, att notariebefattningarna vid dessa domkapitel jämnställas i avlöningshänseende, vilket för notarien i Skara skulle innebära en uppflyttning. Om notariebefattningarna vid dessa domkapitel hänföras till den högre avlöningsklassen torde vid ett studium av siffrorna för domkapitlet i Linköping framgå, att även notariebefattningen vid detta domkapitel bör inpassas i samma avlöningsgrad, något som jämväl för denna skulle innefatta en uppflyttning. Beträffande sistnämnda befattning kan särskilt anföras, att domkapitlets medelsförvaltning är av relativt stor omfattning. I enlighet med förestående skulle alltså för klassificering av notarietjänsterna domkapitlen få följande gruppindelning: 1. Uppsala och Lund, 2. Linköping, Skara, Växjö, Göteborg, Härnösand och Luleå, 3. Strängnäs, Västerås och Karlstad, 4. Visby.

Det kan emellertid starkt ifrågasättas, huruvida tillräckliga skäl föreligga att vid en klassificering hava två mellangrupper. Visserligen kan, om jämförelse göres mellan ytterligheterna, d. v. s. de mest och det minst arbetsbelastade domkapitlet, skillnaden i arbetsbördan vara rätt avsevärd, men svårigheten är att uppdraga en gräns, som verkligen kan erkännas som rättvis. I gränsfallen kommer säkerligen den befattningshavare, som hänförs till en lägre avlöningsklass på grund av en relativt ringa skillnad i domkapitlens uppskattade arbetsbörda — vilken ju för övrigt kan underkastas förskjutningar och måhända dessutom icke inverkar på honom personligen — att känna den lägre löneställningen som en orättvisa. Avskiljer man de två domkapitel, i Uppsala och Lund, som ostridigt stå väsenligt framför de övriga i fråga om arbetets omfattning, ett förhållande, som säkerligen också blir en konstant företeelse, samt å andra sidan domkapitlet i Visby, beträffande vilket motsatsen är förhållandet, synas skiljaktigheterna i arbetsbördan vid de övriga domkapitlen, såsom av de ovan lämnade statistiska data torde framgå, icke vara så stora, att de tillräckligt motivera konsistorienotariebefattningarnas uppdelning i olika avlöningsklasser, särskilt som givetvis dessa skiljaktigheter bliva utslagsgivande vid bestämmande av anslagen till övrig personal vid expeditionerna. Framhållas må ock, att samtliga de befattningar, varom nu är fråga, måste anses vara arbetstyngda tjänster. För min del tvekar jag icke att förorda, att konsistorienotariebefattningarna vid de olika domkapitlen uppdelas i allenast tre grupper, omfattande i första gruppen domkapitlet i Uppsala och Lund, i andra gruppen alla de övriga domkapitlen utom det i Visby och i tredje gruppen sistnämnda domkapitel.

Departement-
schefen.

Såsom förut nämnts hava domkapitelskommittén och statskontoret ansett, att vid reglering av avlöningsförmånerna för konsistorienotarierna någon indelning av deras befattningar i olika klasser icke bör förekomma. Statskontoret har motiverat sin ståndpunkt till denna fråga dels med att göromålen vid domkapitlen äro till arten desamma, dels ock därmed att den större arbetsmängden vid ett domkapitel bör motvägas genom att biträdande personal i större utsträckning ställes till förfogande för lättande av nota-

riens arbetsbörda, varjämte statskontoret åberopar den i allmänhet inom statsförvaltningen tillämpade praxis i förevarande avseende.

Den av statskommissarien Ouchterlony verkställda utredningen giver vid handen, att betydande skiljaktigheter förefinnas i avseende på arbetsbelastningen vid de olika domkapitelsexpeditionerna. Och i direkt förhållande till arbetsmängden torde — såsom Ouchterlony framhållit — om man bortser från personliga och tillfälliga omständigheter, få anses stå det *kvalificerade* arbete, som vid tillgång till tillräcklig biträdeshjälp och vid rationell arbetsfördelning åvilar konsistorienotarien. Vid de mest arbetstyngda domkapitelsexpeditionerna, där arbetet måste fördelas mellan ett flertal befattningshavare, kommer således konsistorienotarien att så gott som uteslutande syssla med högt kvalificerat arbete, som ställer stora krav på vederbörandes skicklighet och omdömesförmåga, under det att notarien vid en expedition med mindre sammanlagd arbetsbörda får själv utföra även en större eller mindre del av sådant arbete, som i förra fallet utföres av den biträdande personalen under notariens uppsikt.

Den nu antydda så att säga kvalitativa skiljaktigheten i den konsistorienotarierna i de olika stiftens åvilande arbetsbördan är givetvis ägnad att göra arbetet vid en större domkapitelsexpedition för notarien mera betungande än vid en mindre. Skälig hänsyn härtill synes mig tala för att icke helt övergiva principen om ifrågavarande tjänsters indelning i olika löneklasser utan, om ock i modifierad form, bibehålla en dylik klassificering.

Därest man utgår från att notarierna fortfarande böra i avlöningshänseende hänföras till olika klasser, uppkommer frågan, huru en sådan uppdelning skall kunna genomföras så rättvist som möjligt. För bedömande härav torde tillräcklig ledning få anses förefinnas i de statistiska uppgifter rörande göromålen omfattning vid de olika domkapitlen, som av statskommissarien Ouchterlony förebragts. Vid prövning av det föreliggande jämförelsematerialet har jag funnit övervägande skäl tala för den uppfattning i indelningsfrågan, som Ouchterlony framlagt i händelse en klassindelning ansåges önskvärd. I anslutning till vad han härutinnan anfört, får jag därför — med bortseende från förhållandena vid Stockholms stads konsistorium, som i detta avseende intar en särställning — förorda att å ena sidan notarietjänsterna vid domkapitlen i Uppsala och Lund hänföras till en högsta löneklass och å andra sidan notarietjänsten vid domkapitlet i Visby till en särskild lägsta klass. Oaktat notarietjänsterna vid de övriga domkapitlen förete icke oväsentliga skiljaktigheter ur arbetssynpunkt, finner jag dock icke tillräckliga skäl föreligga för deras uppdelning i olika klasser utan anser, att dessa tjänster böra placeras i en och samma klass, vilken av skäl, för vilka jag i det följande kommer att redogöra, torde böra nära ansluta sig till den klass, som bestämmes för notarietjänsterna vid domkapitlen i Uppsala och Lund.

Lönegrads-
placering.

Jag övergår härefter till att behandla den löneställning konsistorienotarierna vid löneregleringen böra erhålla.

Beträffande detta spörsmål ansåg *domkapitelskommittén* landssekreterartjänsterna vara de befattningar inom den civila statsförvaltningen, med vilka stiftssekreterartjänsterna närmast vore att jämföra, och föreslog i anslutning härtill, att den fasta avlöningen för stiftssekreterarna, vilka skulle äga bibehålla vissa sportler, bleve densamma som för befattningshavare i den dåvarande tredje normalgraden. I sitt utlåtande över domkapitelskommitténs betänkande förordade statskontoret, att åt sekreteraren gavs plats som ledamot i domkapitlet, i vilket fall intet syntes vara att erinra mot de föreslagna löneförmånerna. Med den mera underordnade ställning kommittén anvisat stiftssekreteraren ansåg statskontoret däremot en byrådirektörslön bättre avpassad. Även kammarkollegiet uttalade sig till förmån för sekreterarens ledamotskap och fann endast under denna förutsättning likställigheten i lönehänseende med byråchef vara försvarbar.

I sitt förslag till lönereglering har *statskontoret* — som enligt vad förut nämnts ansett, att samtliga stiftssekreterare böra erhålla samma löneställning — uttalat sig för att ifrågavarande befattningshavare borde placeras i lönegrad B 28. Till stöd härför anför statskontoret bland annat:

Om löneregleringen nu icke förknippas med en omorganisation, som gör konsistorienotarierna (sekreterarna) till bisittare i domkapitlet, lär det enligt statskontorets förmenande icke kunna ifrågakomma att i avlöningshänseende jämställa dessa befattningshavare med ledamöter av centrala ämbetsverk eller länsstyrelser. Den uppfattning, åt vilken statskontoret gav uttryck i sitt utlåtande över domkapitelskommitténs betänkande, i vilket utlåtande statskontoret uttalade sig för byrådirektörs lön, hyser ämbetsverket allt fortfarande. De tjänster, statskontoret härvid syftade på, voro de, som tillhörde den s. k. byrådirektörsgraden inom den civila statsförvaltningen, vilken intog en mellanställning mellan andra och tredje normalgraderna, och icke sådana tjänstemän vid centrala verk, vilka visserligen benämndes byrådirektörer, men vilkas avlöning utginge med andra belopp. Nyssnämnda byrådirektörsgrad motsvaras i det nya avlöningsreglementet av lönegraden B 28, och torde sekreterarnas vid domkapitlet placering i denna lönegrad innebära en för dessa befattningar skälig och lämplig lönenivå, även om, som ämbetsverket anser riktigt, samtliga sportler indragas. En lägre lönegrad anser statskontoret å andra sidan icke böra ifrågasättas för dessa befattningshavare, av vilkas kunnighet och arbetsförmåga domkapitlets fullgörande av sina uppgifter i väsentlig grad är beroende.

Yttranden.

Domkapitlet hava i sina yttranden över statskontorets löneregleringsförslag framställt vissa yrkanden i avseende på stiftssekreterarnas lönegradsplacering. *Domkapitlet i Uppsala*, som enligt vad förut nämnts förordat viss klassificering av ifrågavarande tjänster, hemställer, att sekreterarna vid domkapitlet i Uppsala, Lund och Luleå måtte sättas i lönegrad B 30 och sekreterarna vid de övriga domkapitlet i lönegrad B 29, vilka båda lönegrader motsva-

rade den tredje normalgraden. *Domkapitlen i Lund, Karlstad och Luleå* förordade lönegraden B 30 för tjänsterna i fråga, därvid domkapitlet i Lund tillfogar att, därest konsistorienotarierna icke generellt skulle komma att placeras i lönegraden B 30, domkapitlet måste fasthålla vid att åt konsistorienotarien i Lund beredes sagda lönegrad. *Domkapitlet i Växjö* har uttalat att, i avbidan på domkapitelsinstitutionens omorganisering, tjänstemännen vid konsistorierna synas kunna bibehållas vid sina nuvarande löneförmåner. Därest ny lönereglering emellertid kommer att fastställas, finner domkapitlet lönegrad B 28 lämplig för stiftssekreteraren. En minoritet i domkapitlet förordar dock lönegraden B 30. *Domkapitlet i Visby* föreslår lönegraden B 29 såsom lämplig för samtliga ifrågavarande befattningshavare. *Domkapitlet i Linköping* har utan att närmare precisera sin ståndpunkt anfört, att de allmänna grunderna för en ny lönereglering för konsistorietjänstemännen böra ansluta sig till grunderna för den lönereglering, som gäller för motsvarande befattningshavare vid länsstyrelserna.

Ur den delvis vidlyftiga motivering domkapitlen anfört för notariernas placering i omförmälda lönegrader torde här böra återgivas endast det huvudsakligaste.

Domkapitlet i Uppsala anför sålunda bland annat:

Den, som bestämmer sig för att taga anställning som domkapitelstjänsteman, torde praktiskt taget vara avskuren från möjlighet till högre befördran än den, som kan vinnas vid domkapitel, ett förhållande som enligt domkapitlets mening bör inverka vid avgörandet av de ifrågavarande befattningshavarnas löneförhållanden. Domkapitlet är ock av den uppfattningen, att det ligger stor vikt uppå, att till så krävande och för domkapitlens verksamhet så utomordentligt betydelsefulla tjänster som stiftssekreterarbefattningarna förvärva insiktsfulla och skickliga personer, vilkas erfarenhet domkapitelsförvaltningarna under en längre tid kunna tillgodogöra sig, och att avlöningen så bestämmes, att befattningarna såsom sluttjänster bliva tillräckligt lockande.

Såsom stöd för att stiftssekreterarna böra komma i åtnjutande av högre löneförmåner än de av statskontoret föreslagna åberopar domkapitlet vidare, att statskontorets förslag innebär indragning av notariernas sportler samt att stiftssekreterarna hava en omfattande medelsförvaltning, medförande för dem personligt ansvar.

Den omständigheten, att konsistorienotarierna icke äro bisittare i domkapitlen, finner domkapitlet icke böra tillmätas någon vikt. Vare sig bisittare eller icke, äro deras arbetsuppgifter till beskaffenhet och omfattning desamma.

Domkapitlet i Lund yttrar bland annat:

Särskilt vill domkapitlet understryka den av domkapitelskommittén hävdade meningen, att konsistorienotarien är att likställa med tjänsteman i tredje avlöningsgraden. Domkapitlets författningskunnige rådgivare och expeditionshavande måste tillförsäkras en ställning, som berättigar domkapitlet att på honom ställa de stora krav, som förhållandena inom Lunds stift

nödvändiggör. Domkapitlet finner notariens tjänstäligganden förete nära likhet med en landssekreterares. Den mera formella skillnaden i tjänsteansvar är för landssekreteraren kompenserad med den till landssekreteraren utgående avlöningsförstärkningen. Domkapitlet finner det sålunda med rättvisa och billighet överensstämmande, att jämväl stiftssekreteraren placeras i samma lönegrad som landssekreteraren eller B 30.

Domkapitlet anställer tillika en jämförelse mellan konsistorienotarien och akademisekreteraren, vilken senare placerats i lönegraden B 28, samt uttalar att akademisekreterarens arbete icke torde vare sig till omfattning, ansvar eller svårighetsgrad kunna mäta sig med det av konsistorienotarien utförda.

Domkapitlet i Luleå har anfört bland annat följande:

Konsistorienotarietjänsterna äro till antalet så få, att ledighet å sådan tjänst endast rätt sällan uppkommer, på grund varav befordran till konsistorienotariebefattning kan nås, först när amanuens nått rätt framskriden ålder. Den tjänste- och löneställning han då erhåller blir också slutmålet för hans strävanden i statens tjänst. Någon befordran kan nämligen icke annat än möjligen i något undantagsfall tänkas.

Aven om de av domkapitelskommittén föreslagna förändringarna i domkapitlens organisation, i vad dessa förändringar avsågo stiftssekreterarna, icke blivit genomförda, står det lika fullt fast, att de krav, som måste ställas på konsistorienotariernas tjänsteduglighet, därför icke blivit mindre. Arbetsuppgifternas omfattning och beskaffenhet äro nämligen realiter desamma, och det lär väl icke böra antagas, att den formella tjänsteställningen såsom ledamot eller icke ledamot av stiftsstyrelse skulle inverka på vederbörandes ansvarskänsla vid ärendenas handläggning.

Domkapitlet i Karlstad anför följande:

Statskontoret har föreslagit konsistorienotariernas eller de blivande stiftssekreterarnas placering i lönegrad B 28. Domkapitlet vill dock yrka på att de bliva jämställda med avdelningscheferna vid länsstyrelserna, landssekreterare och landskamrerare, och sålunda placeras i lönegrad B 30. Även om de ej äro bisittare i domkapitlet, är deras arbetes art och omfattning jämförbar med avdelningschefernas vid länsstyrelserna, om man tager i betraktande den stora arbetshjälp, som dessa senare ha till sitt förfogande. Och även om konsistorienotarierna ej äga beslutanderätt i domkapitlet, är dock domkapitlet i väsentlig grad beroende av deras kunnighet och arbetsförmåga och den utredning, som av dem presteras i de särskilda ärendena. Domkapitlet vill därjämte framhålla att, även om konsistorienotarierna placeras i B 30, komma de dock i avlöningshänseende betydligt under landssekreterare och landskamrerare, vilka tillerkänts avlöningsförstärkning och personliga lönetillägg.

Departementschefen. Vid bestämmande av lönegrad för viss tjänst torde i första hand de krav, som ställas på innehavaren med hänsyn till de honom åliggande arbetsuppgifternas art och omfattning vara av avgörande betydelse.

Då det nu gäller att fatta ståndpunkt till frågan om konsistorienotariernas eller, för att använda den av mig föreslagna benämningen, stiftssekreterarnas lönegradsplacering, må det villigt erkännas, att på innehavarna av dessa

tjänster måste, såsom framgår av det förut sagda, ställas jämförelsevis höga fordringar. Konsistorierna äro nämligen, på grund av sin egendomliga sammansättning och sina säregna arbetsformer, för sin verksamhet och arbetsresultatet i hög grad beroende av att stiftssekreterarna innehava icke blott erforderliga kvalifikationer i avseende på juridisk sakkunskap och förfarenhet på det administrativa området utan även besitta stor duglighet och arbetsförmåga. Ehuru de krav, som sålunda på grund av förhållandena måste ställas på dessa tjänstemän, tala för att placera dem i en jämförelsevis hög lönegrad, kan jag likväl icke, så länge de ej äro bisittare i konsistorierna, för någon av dem förorda ett överskridande av den av statskontoret föreslagna lönegraden B 28. Med hänsyn till den av mig i det föregående förordade klassificeringen, synes lämpligt att de tjänster, som i lönehänseende skulle sättas högst, nämligen stiftssekreterartjänsterna vid domkapitlen i Uppsala och Lund, placeras i nämnda lönegrad B 28. Beträffande sekreterartjänsterna vid övriga domkapitel utom det i Visby, vilka tjänster, såsom framgår av det förut anförda, samtliga synas böra i lönehänseende jämföras, måste beaktas, att vissa av dem i avseende å arbetsbördan komma jämförelsevis nära befattningarna i Uppsala och Lund. Övervägande skäl synas mig tala för att dessa tjänster — i Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö, Göteborg, Karlstad, Härnösand och Luleå — sättas i lönegraden B 27, vilken grad liksom den närmast högre intar en mellanställning mellan förutvarande andra och tredje normalgraderna. För stiftssekreteraren i Växjö skulle en dylik placering innebära, att avlöningen i lägsta löneklass jämte därå belöpande dyrtidstillägg komme att något understiga nuvarande begynnelseavlöning jämte därå utgående dyrtidstillägg. Sagda förhållande torde dock ej böra tillmätas någon vidare betydelse, enär notarietjänsten för närvarande är vakant och icke kommer att tillträdas av ny innehavare förrän den 1 maj 1929. Sekreterartjänsten vid domkapitlet i Visby, där göromålens mängd är avsevärt mindre än vid de övriga domkapitlen, synes mig lämpligen böra placeras i lönegraden B 25.

Till belysande av de löneförmåner innehavarna av ifrågavarande tjänster enligt nu gällande bestämmelser åtnjuta, inberäknat dyrtidstillägg efter de grunder, som gälla för tjänstemän vid icke nyreglerade verk, och den avlöning, inklusive dyrtidstillägg efter reducerade grunder, som efter lönereglering skulle tillkomma dem vid placering i såväl den av statskontoret föreslagna som den av mig förordade lönegraden, får jag hänvisa till omstående tablå. Vid uträkning av dyrtidstillägget har ett indextal av 172 lagts till grund.

Konsistorienotariernas (stiftssekreterarnas) avlöning enligt nu gällande bestämmelser och efter ny löne reglering vid olika lönegradsplacering.

Domkapitel	Summa nuvarande avlöning, inräknat dyrtidstillägg	Avlöning efter löne- reglering			Ökning (+), resp. minsk- ning (—)
		Löne- grad	Orts- grupp	Summa avlöning, inräknat dyrtidstillägg	
Uppsala	9,708 (avlöning utan ålderstillägg)	28	E	10,680 (lägsta löne- klass)	+ 972
	11,008 (avlöning med 2 ålderstillägg)			12,228 (högsta löne- klass)	+ 1,220
Växjö	9,708	28	C	10,116	+ 408
	11,008			11,748	+ 740
		27		9,552	— 156
				11,256	+ 248
Lund	9,708	28	D	10,404	+ 696
	11,008			11,988	+ 980
Göteborg	9,708	28	F	10,968	+ 1,260
	11,008			12,468	+ 1,460
		27		10,404	+ 696
Härnösand	9,708	28	F	11,988	+ 980
	11,008			10,968	+ 1,260
		27		12,468	+ 1,460
				10,404	+ 696
Luleå	9,708	28	G	11,988	+ 980
	11,008			11,256 ¹⁾	+ 1,548
		27		12,708 ¹⁾	+ 1,700
				10,680 ¹⁾	+ 972
Linköping	8,768	28	E	12,228 ¹⁾	+ 1,220
	10,116			10,680	+ 1,912
		27		12,228	+ 2,112
				10,116	+ 1,348
Skara	8,768	28	C	11,748	+ 1,632
	10,116			10,116	+ 1,348
		27		11,748	+ 1,632
				9,552	+ 784
				11,256	+ 1,140

¹⁾ Härtill kommer kallortstillägg.

Domkapitel	Summa nuvarande avlöning, inräknat dyrtidstillägg	Avlöning efter löne- reglering			Ökning (+), resp. minsk- ning (—)
		Löne- grad	Orts- grupp	Summa avlöning, inräknat dyrtidstillägg	
Strängnäs	8,768	28	D	10,404	+ 1,636
	10,116			11,988	+ 1,872
		27		9,840	+ 1,072
				11,508	+ 1,392
Västerås	8,768	28	F	10,968	+ 2,200
	10,116			12,468	+ 2,352
		27		10,404	+ 1,636
				11,988	+ 1,872
Karlstad	8,768	28	F	10,968	+ 2,200
	10,116			12,468	+ 2,352
		27		10,404	+ 1,636
				11,988	+ 1,872
Visby	7,468	28	C	10,116	+ 2,648
	8,828			11,748	+ 2,920
		25		8,472	+ 1,004
				10,116	+ 1,288

Konsistorienotariebefattningen vid Stockholms stads konsistorium är för närvarande en ordinarie syssla, ehuru förenad med väsentligt lägre avlöning än motsvarande befattningar vid domkapitlen. Befattningen är emellertid alltsedan år 1918 tillsatt allenast på förordnande, detta i enlighet med Kungl. Maj:ts i brev den 25 januari samma år på konsistoriets egen hemställan meddelade beslut.

Notariebefattningen vid Stockholms stads konsistorium.

Rörande denna befattning uttalade *domkapitelskommittén*, att, om den kyrkliga organisationen i Stockholm bibehölles oförändrad, tjänsten fortfarande, liksom hittills, kunde skötas såsom bisyssla till annan befattning, en anordning, för vilken i huvudstaden med dess rikliga tillgång på administrativt utbildade arbetskrafter förutsättningarna givetvis voro större än annorstädes.

Statskontoret anser lämpligheten av att såsom ordinarie tjänst vidare bibehålla ifrågavarande befattning, som icke ger sin innehavare full sysselsättning, starkt kunna ifrågasättas och finner tidpunkten vara inne att i samband med löne regleringen förändra densamma från ordinarie syssla till arvodestjänst. Visserligen skulle, yttrar statskontoret vidare, den svävande frågan om konsistoriets organisation kunna anses böra föranleda, att någon ändring av tjänsten icke tillsvidare vidtages, men då de övervägande sakliga skälen tala för tjänstens förändring till icke-ordinarie och en sådan åt-

gärd icke lärer komma att bereda några som helst svårigheter för befattningens återuppförande som ordinarie och dess placering å löneskalan, för den händelse detta verkligen skulle påkallas av en eventuell omorganisation av konsistoriet, torde något uppskov med förändringen av tjänsten av berörda anledning icke böra äga rum. Med utgångspunkt från nu utgående löneförmåner — lön, tjänstgöringspenningar, ålderstillägg, provisoriskt avlöningsstillägg och sportelinkomst (sportelinkomsten uppgick för budgetåret 1924—1925 till 187: 50 kronor) — och med hänsyn till att de oförmånligare dyrtidstilläggsgrunderna varda gällande, föreslår statskontoret begynnelsearvodet för tjänsten till 5,700 kronor, med förhöjning efter 3 år med 360 kronor, efter 6 år med ytterligare 360 kronor och efter 9 år med ytterligare 360 kronor. De bestämmelser i övrigt, som kunna erfordras rörande denne befattningshavares avlöningsförhållanden, t. ex. beträffande indragning av sportler, villkoren för ålderstilläggens åtnjutande, semester och sjukledighet ävensom rörande ersättning till vikarie, skulle, enligt vad statskontoret föreslår, i anslutning till stadgandet i § 1 i kungörelsen med avlöningsbestämmelser för icke ordinarie befattningshavare vid civilförvaltningen meddelas av Kungl. Maj:t.

Rörande den ytterligare motiveringen för statskontorets förslag hänvisas till s. 10 f. i statskontorets bilagda utlåtande.

Från statskontorets beslut i denna del var statskommissarien, friherre Leijonhuvud skiljaktig. Han yttrade:

Då konsistoriets verksamhetsområde i icke oväsentlig grad vidgats under senaste tiden och all anledning finnes att antaga, att en ytterligare utvidgning kommer att äga rum, synes det enligt min mening kunna med fog ifrågasättas, huruvida frågan om en förändring av tjänstens karaktär i den av statskontoret föreslagna riktning bör upptagas till avgörande, innan man kan bilda sig en säker uppfattning om konsistoriets blivande organisation och verksamhetsområde. För min del skulle jag vilja förorda, att tjänsten bibehålles såsom ordinarie samt hänföres till lönegraden B 21. Utan hinder av en sådan anordning lärer tjänsten kunna fortfarande i avvaktan på resultatet av nu pågående utveckling tillsättas medelst förordnande tillsvidare.

Stockholms stads konsistorium har i avgivet yttrande anfört bland annat:

Ehuru konsistoriet måste hysa en viss tveksamhet mot notarietjänstens förändring till en icke ordinarie befattning, ansåge sig konsistoriet likväl på skäl statskontoret i denna del anfört böra ansluta sig till statskontorets förslag. Konsistoriet förutsatte därvid, att arvodesbefattning av ifrågavarande slag finge förenas med annan befattning eller tjänst.

Konsistoriet tillstyrkte de föreslagna avlöningsförmånerna under förutsättning, att särskild ersättning för bestyret med två år 1926 under konsistoriets förvaltning ställda donationsfonder med ett sammanlagt kapitalbelopp av omkring 540,000 kronor och eventuellt ytterligare tillkommande fonder alltjämt måtte få utgå till vederbörande tjänsteman. Skulle emellertid de av nyssnämnda fonder utgående arvoden — i enlighet med statskontorets

förslag — indragas till statsverket, måste konsistoriet, då statskontorets förslag vore upprättat utan hänsyn tagen till dessa arvoden, bestämt påyrka, att begynnelselönen bestämdes till minst 6,000 kronor med tre förhöjningar, vardera å 360 kronor.

Statskontorets förslag att i samband med löneregleringen förändra notarietjänsten eller, som jag förut föreslagit att tjänsten skulle benämnas, sekretariatstjänsten vid Stockholms stads konsistorium till en icke ordinarie befattning med arvode enligt stat finner jag lämpligt med hänsyn därtill att för tjänstens bestridande för närvarande ej erfordras full tjänstgöring.

Departement-
schefen.

Skulle med hänsyn till blivande omorganisation av konsistoriet eller en utvidgning av dess arbetsområde ett återuppförande av ifrågavarande tjänst såsom ordinarie anses behövt, torde detta då kunna äga rum. Jag vill i detta sammanhang framhålla, att den ändring i konsistoriets sammansättning, som genomfördes år 1927 (se lagen den 4 mars 1927, nr 27) icke haft något nämnvärt inflytande på notariens arbetsbörda.

Med hänsyn till frågan om pensionsrätt för tjänstens blivande innehavare skulle möjligen någon anledning till tveksamhet rörande lämpligheten av tjänstens avförande såsom ordinarie kunna föreligga. Då emellertid utsikt torde finnas att snart nå fram till en lösning av spörsmålet om pensionsrätt för icke ordinarie befattningshavare, synes pensionsfrågan ej böra utgöra hinder för tjänstens förvandling till icke-ordinarie.

Den av statskontoret föreslagna avlöningen, 5,700 kronor jämte tre ålders- tillägg, ett vart å 360 kronor, synes mig vara lämpligt avvägd. Till jämförelse mellan sagda avlöning och de nuvarande avlöningsförmånerna torde följande uppgifter böra lämnas. Den föreslagna avlöningen jämte dyrtids- tillägg efter reducerade grunder belöper sig till: begynnelseavlöning 6,726 kronor och slutavlöning 7,992 kronor, under det att de nuvarande avlönings- förmånerna, inräknat sportler och dyrtidstillägg såsom för tjänstemän vid oreglerade verk, utgöra: begynnelseavlöning 5,773 kronor 50 öre och slut- avlöning 7,145 kronor 50 öre. I sistnämnda båda belopp ingå jämväl förvaltningsarvoden för de i konsistoriets utlåtande omnämnda två fonderna med 400 kronor.

I fråga om grunderna för ålderstilläggens åtnjutande, semester och sjuk- ledighet samt ersättning till vikarie m. m. torde bestämmelser böra med- delas av Kungl. Maj:t efter lönenämndens hörande.

Vid 1902 års lönereglering upphörde eller indrogos konsistorienotarierna tillkommande sportler, med undantag för följande:

Sportler.

lösen för sådana expeditioner, som part eller annan på egen begäran erhåller och som han icke författningsenligt är pliktig lösa,

arvode för förvaltning av prästerskapet enskilt tillhöriga fonder och kassor samt av sådana fonder, som på grund av enskildas förordnanden blivit

ställda under konsistoriets förvaltning, för så vitt arvudet av prästerskapet eller i de enskildas förordnanden blivit medgivet, samt

tillsvidare och intill dess annorlunda förordnades, arvode för utdelning av från allmänna barnhuset i Stockholm utgående fosterlöner till underhåll av barn utom barnhuset.

Storleken av sportelinkomsterna vid respektive konsistorienotariebefattningar för budgetåret 1924—1925 framgår av en å sid. 12 i statskontorets bilagda utlåtande intagen sammanställning av uppgifter, som statskontoret införskaffat från vederbörande befattningshavare.

Statskontoret anser, att i överensstämmelse med den princip, som allmänt tillämpats vid löneregleringar under de senare åren, de sportler, som konsistorienotarierna fingo bibehålla vid fastställandet av 1902 års stat, nu böra indragas eller upphöra. Beträffande denna fråga yttrar statskontoret vidare bland annat:

Något särskilt stadgande, att tillträdet av de nya avlöningsförmånerna medför skyldighet för konsistorienotarie att underkasta sig upphörande av sportelinkomsterna, behöver icke i samband med löneregleringen meddelas, enär detta framgår av bestämmelserna i § 36 i avlöningsreglementet för civilförvaltningen. Däremot lär i anslutning till nyssnämnda bestämmelser Kungl. Maj:ts föreskrift erfordras rörande sportlernas indragning till statsverket eller upphörande, i den mån sådan föreskrift icke redan finnes.

Beträffande expeditionslösen är detta fallet, i det att genom kungörelsen den 6 juni 1925 (nr 274) förordnats, att för befattningshavare, å vilka det nya avlöningsreglementet kommer att äga tillämpning den 1 juli 1925 eller framdeles, rätten till expeditionslösen skall upphöra och sådan lösen redovisas till statsverket på sätt därom särskilt är stadgat, d. v. s. genom stämpel.

Rörande de enligt hittills varande bestämmelser konsistorienotarierna tillkommande förvaltningsarvoden torde bestämmelse böra meddelas, att desamma, i den mån de fortfarande skola av vederbörande gäldas, skola till statsverket indragas.

Under erinran att domkapitelskommittén berört frågan angående möjligheten att i större utsträckning uttaga förvaltningsarvoden, därvid framhållande, att för ett slutgiltigt omdöme erfordrades ingående undersökningar men att enligt kommitténs mening starka skäl talade mot att ytterligare belasta de under domkapitlens vård ställda fonder och kassor med förvaltningskostnader, yttrar statskontoret, som något närmare ingår på frågan, bland annat att, därest förvaltningsarvodena nu övergå till att bli direkta statsinkomster, det synes statskontoret föreligga anledning att till övervägande upptaga frågan, i vilken omfattning ersättning för förvaltningskostnader bör utgå av fondernas och kassornas medel. Det här behandlade spørsmålet äger likväl, enligt statskontorets mening, icke något nödvändigt samband med löneregleringen, som därför icke behöver göras härav beroende.

Vidkommande slutligen arvoden för utdelning av fosterlöner vill det synas statskontoret, som om barnhusdirektionen borde befrias från erläggande av dylik ersättning — därest det över huvud taget anses, att utdelningen fortfarande bör förmedlas av domkapitlen. Det torde härvid kunna erinras, att redan 1902 års riksdag uttalade den mening, att samma skäl, vilka föranlett att flera av de dittills konsistorienotarierna tillkommande

sportler i och med den nya lönestatens trädande i tillämpning skulle upphöra, syntes böra föranleda, att även berörda provision snarast möjligt upphörde att utgå.

I anledning av statskontorets förslag att konsistorienotarierna nu tillkommande sportler skola i samband med blivande lönerreglering indragas eller upphöra, anför *domkapitlet i Linköping*, att rättvisa och billighet kräver, att stiftssekreteraren berättigas att, i likhet med vad som gäller för landssekreterare och landskamrerare, uppbära viss årlig avlöningsförstärkning i anledning av sportlernas borttagande. Yttranden.

Domkapitlet i Skara yttrar, att det icke synes domkapitlet riktigt, att i testamenten och donationsbrev kassans förvaltare tillförsäkrade arvoden indragas till staten, utan böra dessa fortfarande till kassaförvaltaren utgå oavsett den nya lönerregleringen.

Domkapitlet i Karlstad anför:

Beträffande statskontorets förslag om indragning av konsistorienotarierna tillkommande sportler har domkapitlet intet att erinra mot att expeditiönslösen och arvode för utdelning av fosterlöner indragas. Vidkommande åter arvode för förvaltning av kassor och fonder vill domkapitlet framhålla, att, där arvodet grundar sig på enskildas donationer, det aldrig kan tänkas hava varit donatorernas mening, att arvodet skulle kunna indragas till statsverket. Där arvodet åter grundar sig på ett prästmötes beslut, såsom t. ex. där prästmöte beviljat konsistorienotarie arvode för redovisning och förvaltning av vissa prästerskapets uppbördsmedel, torde intet hinder förefinnas för ett nytt prästmöte att besluta, att arvodet skall upphöra att utgå. Och det torde vara att förmoda, att därest arvodet indrages till statsverket, ett kommande prästmöte snarast möjligt fattar ett sådant beslut. Domkapitlet vill därför hemställa, att arvodena fortfarande måtte få utgå eller, om detta ej kan medgivas, att stiftssekreterarna i likhet med landssekreterare och landskamrerare, måtte beviljas personliga lönetillägg såsom gottgörelse för mistade sportler.

Vidare yttrar *Stockholms stads konsistorium*:

Statskontorets förslag förutsätter, att bland annat arvoden för förvaltning av vissa fonder skola till statsverket indragas. Denna bestämmelse har hos konsistoriet framkallat vissa betänkligheter. Sedan till grund för statskontorets förslag liggande uppgifter om nu utgående avlöningsförmåner vid notarietjänsten lämnats, hava innevarande år under konsistoriets förvaltning ställts två större donationer med ett sammanlagt kapitalbelopp av omkring 540,000 kronor. Dessa donationer, som emottagits endast under förutsättning att alla för deras förvaltning erforderliga kostnader skulle bestridas av fonderna själva, medföra givetvis för konsistoriets personal ökat arbete, ett arbete som måste anses helt och hållet falla utanför personalens tjänståliganden. Konsistoriet finner det obilligt och ledande till orimliga konsekvenser, om vederbörande tjänsteman skulle vara skyldig att utan särskild ersättning omhändervärdet många gånger tidsödande och maktpåliggande arbete, som förvaltningen av här avsedda donationer medför. Konsistoriet hemställer därför, att särskild ersättning för bestyret med ovannämnda dona-

tionsfonder och eventuellt ytterligare tillkommande fonder av enahanda art alljämt måtte få utgå till vederbörande tjänsteman.

Departement-
schefen.

Beträffande arvodena för utdelning av de fosterlöner, som utgå från allmänna barnhuset i Stockholm, har jag intet att erinra mot att, därest lönereglering för konsistorietjänstemännen kommer till stånd, barnhusdirektionen befrias från erläggande av dylik ersättning.

I anslutning till den praxis, som torde hava tillämpats vid andra under senare tid genomförda löneregleringar, finner även jag, att i den mån ersättning prövas fortfarande böra utgå för förvaltning av de fonder och kassor, som omhänderhas av konsistorienotarierna, denna ersättning bör komma statsverket till godo, samt att för sådant ändamål de sportler, som för närvarande tillkomma konsistorienotarierna i form av förvaltningsarvoden, böra indragas till statsverket.

Frågan i vilken omfattning ersättning för kostnader för förvaltning av de av konsistorienotarierna omhänderhavda fonderna och kassorna bör utgå av samma fonders och kassors medel, torde, i enlighet med statskontorets förslag, efter löneregleringens genomförande böra upptagas till övervägande.

Fri bostad.

Såsom i det föregående omnämnts åtnjuter konsistorienotarien i Linköping *fri bostad*. I fråga härom erinrar statskontoret, att i det löneregleringsförslag, som låg till grund för propositionen i ämnet till 1902 års riksdag av statskontoret framhölls, att till följd av innehållet i den donationsurkund, varigenom åt nämnde konsistorienotarie beretts fri bostad, denna förmån ej kunde inräknas i den avlöning, som eljest prövades böra tillkomma honom. Denna statskontorets uppfattning delades även av Kungl. Maj:t och riksdagen. Statskontoret uttalar härefter, att nämnda förmån icke heller nu lärer böra föranleda minskning av avlöningen.

Jag delar statskontorets uppfattning härutinnan.

Resekostnads-
och trakta-
mentsersätt-
ning.

Jag övergår härefter till frågan om *resekostnads- och traktamentsersättning* åt stiftssekreterare.

Domkapitelskommittén yttrade beträffande denna fråga:

Enligt kyrkolagens kap. 24: 6 skall biskopen vid de årliga visitationerna domkapitlets notarie »sig till hjälp taga». Denna föreskrift om notariens medverkan vid visitationerna, givetvis för att ombesörja protokollföringen, har alltmåra kommit ur tillämpning, och blott i tre stift förekommer understundom, att notarien medföljer på visitationsresor. Uppenbarligen har, i mån som domkapitlens arbete tillväxt, tiden för notarierna visat sig otillräcklig för resor inom stiftet. Men helt visst har här även kostnadsfrågan spelat in. Då på grund av kyrkolagens nyssnämnda föreskrift deltagandet i visitationsresorna ansetts ingå i notariens tjänsteplikt, för vars fullgörande resekostnads- och traktamentsersättning icke utgår — prejudicierande utslag i sådan riktning föreligger — har biskopen helt naturligt dragit sig för att

påfordra notariens medverkan, då därigenom en stundom ganska avsevärd kostnad skulle tillskyndas denne.

Kommittén finner detta förhållande beklagligt. Även om det icke kan ifrågakomma, att stiftssekreteraren regelmässigt skulle medfölja vid visitationsresorna, vore det tvivelsutan ur flera synpunkter önskvärt, att så emellanåt skedde. Den personliga och mera levande kännedom om förhållandena inom stiftet, han därigenom kunde förvärva, skulle helt visst bliva av stort värde för fullgörandet av hans arbete, och i särskilda fall, där frågor föreligga, vilka sedermera skola bliva föremål för domkapitlets handläggning, skulle sekreterarens medverkan därvid väsentligen underlättas, om han på ort och ställe fått taga kännedom om förhållandena.

Enligt kommitténs mening bör därför det nu förefintliga ekonomiska hindret i berörda hänseende undanröjas, därigenom att stiftssekreteraren tillerkännes resekostnads- och traktamentsersättning, då han enligt biskopens uppdrag deltagit i visitationsförrättning. I § 19 av förslaget till instruktion för stiftsstyrelse har kommittén intagit föreskrift därom, att stiftssekreteraren skall på anmodan av biskopen vara pliktig att, mot åtnjutande av resekostnads- och traktamentsersättning enligt gällande resereglemente, närvara vid visitationsförrättning och därvid föra protokoll.

Statskontoret erinrar nu, att ämbetsverket i sitt utlåtande över domkapitelskommitténs betänkande föreslog, att skyldigheten att närvara vid visitationsförrättning och därför åtnjuta ersättning borde göras beroende av att domkapitlet därom i varje särskilt fall fattat beslut med angivande i protokollet av skälen till att hans deltagande ansetts nödvändigt, varjämte ämbetsverket ifrågasatte, om icke ersättningen, i överensstämmelse med vad som gällde för vissa landsstatstjänstemän, skulle kunna inskränkas till gottgörelse för resekostnader utan rätt till dagtraktamente.

Vad statskontoret sålunda uttalat har givit anledning till erinringar från en del domkapitel. *Domkapitlet i Uppsala, Skara, Lund, Göteborg, Luleå* och *Visby* ha sålunda gjort gällande, att såväl resekostnads- som traktamentsersättning bör utgå till stiftssekreteraren vid dennes tjänsteresor. Såsom en obillighet framhålles att utesluta honom från rätt till dagtraktamente. — I avseende på frågan om vem, som skall bestämma, huruvida sekreteraren skall företaga tjänsteresa, äro domkapitlen av olika mening. *Domkapitlet i Skara och Luleå* hålla före, att det bör anförtros åt biskopen att avgöra, när stiftssekreterarens biträdande erfordras vid visitationer eller andra förrättningar. Såsom stöd härför åberopar domkapitlet i Skara bestämmelsen i kyrkolagen kap. 24: 6. *Domkapitlet i Göteborg* anser, att biskopen bör avgöra, när stiftssekreterarens biträde erfordras vid visitationer, och domkapitlet, när sådant biträde är behöfligt vid andra förrättningar. *Domkapitlet i Lund* uttalar, att det bör ankomma på biskop och domkapitel att förordna stiftssekreteraren att närvara vid kyrkliga förrättningar eller som konsistorieombud m. m. *Domkapitlet i Uppsala och Visby* anse, att resekostnads- och traktamentsersättning bör utgå vare sig resa företages på uppdrag av biskop eller domkapitel.

Stockholms stads konsistorium föreslår, att konsistoriets sekreterare i fråga om rätt till resekostnads- och traktamentsersättning jämställas med stiftssekreterare.

Departement-
mentschefen.

Givetvis kan det ur flera synpunkter vara av betydelse, att åt stiftssekreteraren beredes möjlighet att utan ekonomisk uppoffring biträda biskopen vid visitationer och andra förrättningar i orterna eller att mottaga förordnande såsom konsistorieombud. På grund av de kostnader, som skulle förorsakas av ofta förekommande resor, och med hänsyn jämväl till arbetet på domkapitlets expedition torde dock sekreteraren böra tagas i anspråk för dylika uppdrag endast i sådana enstaka fall, då hans närvaro anses nödvändig på grund av särskilda omständigheter. Såsom exempel på förrättningar av dylik karaktär kunna nämnas sådana, där det gäller att undersöka prästs tjänstutövning i vissa hänseenden eller att utreda större kyrkliga indelnings- och organisationsfrågor jämte därmed i sammanhang stående ekonomiska uppgörelser. Såsom statskontoret föreslagit, torde sekreterarens rätt till ersättning böra göras beroende av att domkapitlet i varje särskilt fall meddelat beslut i ämnet med angivande i protokollet av skälen till att hans närvaro ansetts nödvändig. Beträffande ersättningens storlek synes mig billigheten fordra, att ersättningen icke inskränkes till att endast avse resekostnaden, utan torde även traktamentsersättning böra utgå. Därest någon erinran från riksdagens sida icke göres mot vad jag nu anført, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan riksdagen fattat beslut i löne-regleringsfrågan, meddela erforderliga bestämmelser i ämnet.

Vad sålunda föreslagits i fråga om resekostnads- och traktamentsersättning torde endast böra gälla stiftssekreterare. Att tillerkänna sekreteraren vid Stockholms stads konsistorium ersättning i förevarande avseende finner jag icke av behovet påkallat.

Tjänstår och
nådår.

På förslag av Kungl. Maj:t medgav 1915 års kyrkomöte, att den rätt till *tjänstår och nådår*, som ansetts tillkomma stärbhus efter konsistorienotarie, finge upphöra; dock att rubbning ej skulle ske i den tjänstårs- och nådårsrätt, som kunde tillkomma stärbhus efter konsistorienotarie, vilken tillträtt befattningen, innan blivande löne reglering, i samband varmed tjänstårs- och och nådårsrätten upphävdes, trätt i kraft, och icke funnes villig att övergå på den nya avlöningsstaten med därvid fästade villkor.

Domkapitelskommittén uttalade sig för att berörda rätt måtte upphöra i samband med genomförandet av ny löne reglering för stiftsstyrelsernas tjänstemän. Bland de villkor och bestämmelser, som skulle gälla för de nya avlöningsförmånernas åtnjutande, borde därför intagas en bestämmelse om skyldighet för konsistorienotarie, som vid den nya avlöningsstatens ikraftträdande tillträdde stiftssekreterarbefattning och inginge på samma avlöningsstat, att fransäga sig den rätt till tjänstår och nådår, som ansetts tillkomma stärbhus efter konsistorienotarie. För de konsistorienotarier, som icke överginge på den nya avlöningsstaten, skulle givetvis rätten till tjänstår och nådår kvarstå.

Statskontoret framhåller nu att i samband med löneregleringen bör till slutgiltigt avgörande upptagas frågan om upphörande av tjänstårs- och nåd-årsrätten för efterlevande till konsistorienotarie. Ämbetsverket uttalar, att en blivande lönereglering bör förknippas med det av domkapitelskommittén föreslagna villkoret.

Vad statskontoret på denna punkt anfört har ej föranlett erinran från något domkapitel.

Jag delar statskontorets uppfattning i denna fråga. Spörsmålet om de ytterligare åtgärder, som för berörda rätts avskaffande böra vidtagas, torde lämpligen behandlas i samband med frågan om familjepensioneringens ordnande.

Departement-
schefen.

Jag övergår härefter till *den personal, som biträder konsistorienotarierna* å domkapitelsexpeditionerna: amanuenser, skriv- och räknebiträden samt vaktmästare.

Såsom framgår av det förut anförda (sid. 18—25), är den arbetsbörda, som åvilar domkapitelsexpeditionerna, mycket olika. På grund härav är behovet av biträdande personal i samma mån växlande. I en tabell, vilken torde få såsom bilaga fogas vid detta statsrådsprotokoll, finnas införda upplysningar såväl angående antalet och arten av de fast anställda biträdena som rörande anslagen till biträdeshjälp av mera tillfällig karaktär¹. Med ledning av det material, som stått till mitt förfogande, har jag sökt bilda mig en uppfattning i frågan, huruvida domkapitelsexpeditionerna för närvarande kunna anses *inbördes* någorlunda rättvist tillgodosedda i förevarande hänseende. Det har därvid visat sig att en jämförelse stöter på stora vanskligheter, icke blott på grund av svårigheten att uppskatta arbetsbördan vid de olika expeditionerna utan i nästan lika hög grad till följd av svårigheten att från arbetsprestationssynpunkt med varandra på ett rättvist sätt jämföra befattningshavare med så olika kvalifikationer, sysselsättning och tjänstgöringstider som den här ifrågavarande personalen. Jag har dock icke kunnat undgå att få ett ganska bestämt intryck av att vissa expeditioner äro proportionsvis bättre utrustade med arbetskrafter än andra. Så t. ex. synes skillnaden i arbetskrafter mellan domkapitelsexpeditionen i Lund med två amanuenser och tre skrivbiträden, samtliga enligt uppgift med full tjänstgöring, och expeditionen i Växjö med en amanuens och ett skrivbiträde vara större än som kan motiveras av olikheten i arbetsbörda. Då det nu gäller att fastställa ny lönereglering för hela domkapitelspersonalen och i samband därmed skaffa denna personal i så stor utsträckning, som förhållandena medgiva, en tryggare anställning, vore det givetvis önskvärt att kunna i möjligaste mån utjämna förutberörda olikhet expeditionerna emellan. Detta är dock möjligt endast i viss utsträckning. Dels kan man icke, innan arbetsformerna — i fråga om diarieföring, protokollsskrivning m. m. — vid de olika expeditionerna blivit ordnade på

¹ Jämför även tablå s. 48.

ett någolunda ensartat, rationellt sätt, med full säkerhet bedöma personalbehovet, och dels nödgas man av hänsyn till den för närvarande anställda personalen att i viss omfattning avstå från omläggningar, som från arbets-effektens synpunkt annars synas lämpliga. Under sådana omständigheter torde vara väl motiverat att hålla möjlighet öppen för Kungl. Maj:t att så småningom vidtaga av behovet påkallade åtgärder dels i utjämnande syfte mellan olika expeditioner, dels ock i syfte att åstadkomma ett rationellare utnyttjande av arbetskrafterna inom varje särskild expedition.

För att visa den riktning, vari utvecklingen enligt min mening bör ledas, torde följande antydningar vara tillräckliga: Utom stiftssekreteraren böra på varje domkapitelsexpedition — jag bortser dock här från domkapitlet i Visby — vara anställda såsom ordinarie befattningshavare *dels* ett kvalificerat skrivbiträde (kanslibiträde) med uppgift, bland annat, att föra diaries, liggare av olika slag och räkenskaper, att uppsätta enklare expeditioner samt att, i mån av tid, verkställa förekommande renskrivning, *dels ock* en vaktmästare (expeditionsvakt), kunnig i maskinskrivning. Härtill kommer i vart och ett av de största stiftet en ordinarie tjänsteman i den förutvarande första normalgraden såsom stiftssekreterarens biträde vid de egentliga sekreterargöromålen, möjligen ock ett skrivbiträde av lägre grad. Vidare anställs i mån av behov icke-ordinarie personal: amanuenser och skrivbiträden, med den dagliga tjänstgöringstid, som förhållandena påkalla. Enär räkenskaperna böra, åtminstone som regel, kunna föras av ordinarie kanslibiträdet, torde särskilda räkenskapsförare icke behöva anställas.

Efter dessa inledande anmärkningar ber jag att få övergå till de särskilda personalgrupperna.

Konsistorie- amanuenser.

Såsom förut nämnts finnas amanuensbefattningar, försedda med arvode enligt stat, inrättade vid samtliga ecklesiastika konsistorier utom de i Visby och Stockholm. Jämlikt 1902 års lönereglering med däri i anledning av Kalmar stifts indragning och Luleå stifts inrättande vidtagen ändring utgå amanuensarvodena med 1,800 kronor vid domkapitlet i Uppsala, Växjö, Lund, Göteborg, Härnösand och Luleå och med 1,600 kronor vid domkapitlet i Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås och Karlstad. Enligt medgivande av 1910 års riksdag uppbär därjämte amanuensen vid domkapitlet i Lund ett avlöningsbidrag av 300 kronor från den under domkapitlets vård stående äldre pastoraliefonden. Amanuenserna uppbära dessutom från och med år 1920 jämlikt riksdagens beslut varje år provisoriska avlöningstillägg, som utgå vid domkapitlet i Uppsala och Luleå med 1,700 kronor, vid domkapitlet i Växjö, Lund, Linköping, Skara och Strängnäs med 1,500 kronor och vid domkapitlet i Göteborg, Härnösand, Västerås och Karlstad med 1,000 kronor.

Förutom förenämnda å den ordinarie staten uppförda amanuensbefattningar finnes vid ett vart av domkapitlet i Lund och Uppsala från och

med år 1920 respektive 1922 inrättad ytterligare en amanuensbefattning, till vilken avlöning anvisats från anslaget å extra stat till ökade arbetskrafter vid domkapitlens expeditioner. Arvodet är bestämt till 3,700 kronor per år.

Nedan lämnas en sammanställning av amanuensernas avlöningsförmåner med undantag av dyrtidstillägg.

Domkapitel	Arvode	Fond- medel	Provisoriskt avlönings- tillägg	Summa
Uppsala	1,800	—	1,700	3,500
»	3,700	—	—	3,700
Växjö	1,800	—	1,500	3,300
Lund	1,800	300	1,500	3,600
»	3,700	—	—	3,700
Göteborg	1,800	—	1,000	2,800
Härnösand	1,800	—	1,000	2,800
Luleå	1,800	—	1,700	3,500
Linköping	1,600	—	1,500	3,100
Skara	1,600	—	1,500	3,100
Strängnäs	1,600	—	1,500	3,100
Västerås	1,600	—	1,000	2,600
Karlstad	1,600	—	1,000	2,600

En amanuensbefattning, i Uppsala, innehaves av en kvinna. Av de övriga äro fyra, i Västerås, Göteborg, Karlstad och Härnösand, tydligen att betrakta som bisysslor, då deras innehavare tillika innehava ordinarie statlig eller kommunal tjänst. Vid den provisoriska löneregleringen vid 1919 års riksdag utgick man ifrån att amanuensbefattningarna vid domkapitlen i Uppsala, Linköping, Skara, Strängnäs, Växjö, Lund och Luleå gävo sina innehavare full sysselsättning, medan amanuensbefattningarna vid domkapitlen i Västerås, Göteborg, Karlstad och Härnösand ansågos innehavas såsom bisysslor.

Domkapitelskommittén uttalade sig för att amanuensbefattningarna skulle ombildas till ordinarie tjänster, för vilkas innehavare kommittén föreslog benämningen stiftsnotarie. Enligt kommitténs förslag skulle sålunda vid vart och ett av konsistorierna utom de i Visby och Stockholm inrättas en förste stiftsnotariebefattning med samma avlöning som länsnotariebefattning av första graden. Därjämte skulle vid vardera av domkapitlen i Uppsala och Lund inrättas en andre stiftsnotarietjänst i avlöningshänseende jämställd med länsnotarietjänst av andra graden. Vidare skulle vid domkapitlet i Visby och vid Stockholms stads konsistorium, därest nuvarande stiftsorganisation bibehölles, anställas en amanuens med arvode av 1,800 kronor. En reservant inom kommittén förordade, att i stället för stiftsnotariebefattningar

av andra graden vid domkapitlen i Uppsala och Lund måtte inrättas stifts-assessorsbefattningar med avlöning motsvarande länsassessors.

Efter att ha erinrat om domkapitelskommitténs ifrågakvarande förslag samt redogjort dels för de av domkapitlen i anledning av konsistorienotariernas och amanuensernas lönepetition avgivna yttranden i vad rör amanuenserna, dels ock för viss av statskontoret införskaffad utredning, påvisar *statskontoret*, hurusom i fråga om såväl arten som omfattningen av det arbete, som utföres av amanuenserna, väsentliga olikheter förefinnas vid de skilda domkapitlen (Bil. sid. 16 f.), samt anför vidare:

Att arbetsförhållandena beträffande amanuenserna gestalta sig olika, torde givetvis, fränsett rent personliga omständigheter, i främsta rummet bero på den väsentligt olika arbetsbörda, som påvilar de skilda domkapitlen, men även på den relativt ringa avlöningen och de jämförelsevis knappa biträdesanslagen. Om lönevillkoren förbättras och biträdesanslagen ökas, kan visserligen förmodas, att arbetet vid vissa domkapitels expeditioner efter hand kommer att omläggas. Vid löneregleringen lär man likväl böra i stort sett utgå från de nuvarande förhållandena och till en framtid uppskjuta de åtgärder, som kunna motiveras av en dylik omläggning av arbetet.

Till följd av de förut påvisade olikheterna vid de skilda domkapitlen kan en lönereglering för amanuenserna icke genomföras efter enhetliga grunder. Ordinarie anställning torde sålunda icke kunna ifrågakomma för samtliga amanuenser. Vid domkapitel, där heltidstjänst icke behöves, är sådan anställning givetvis utesluten. Men även beträffande amanuensbefattningar, som äro förenade med full tjänstgöring eller för vilka en sådan utsträckning av arbetstiden anses behöfelig, lærer försiktigheten bjuda, att åtminstone tillsvidare endast vissa förändras till ordinarie tjänster. I främsta rummet torde härvid ifrågakomma en amanuensbefattning vid domkapitlet i Lund och en vid domkapitlet i Uppsala. Vid vartdera domkapitlet finnes ju dessutom ytterligare en amanuensbefattning, men anser sig statskontoret icke kunna tillstyrka, att jämväl dessa befattningar, som tillkommit först från och med år 1920 respektive 1922, nu omändras till ordinarie, varigenom två ordinarie sådana tjänster skulle finnas vid samma domkapitel. Vid domkapitlen i Växjö och Luleå, som tillhöra de mera arbetsbetungade och där det högre amanuensarvodet, 1,800 kronor, utgår, synes finnas fog för att ordinarie anställning beredes åt amanuenserna. Sju timmars tjänstgöring åvilar enligt uppgift amanuensen vid domkapitlet i Linköping, men på grund av vad som upplysts angående göromålen vid denna befattning — nämligen att allt renskrivningsarbete å expeditionen utföres av amanuensen — torde dess förändring till ordinarie i varje fall böra tillsvidare anstå. Ej heller i fråga om amanuensbefattningen vid domkapitlet i Skara, som uppgives vara förenad med en daglig tjänstgöring av 6 timmar, anser sig statskontoret för närvarande kunna förorda dess utbyte mot en ordinarie tjänst. Av domkapitlen i Göteborg och Härnösand, där amanuensernas tjänstgöring uppgivits belöpa sig till i medeltal $2\frac{1}{2}$ respektive $3\frac{1}{2}$ timmar per dag, har påyrkats befattningarnas ersättande med heltidstjänster, varigenom deras karaktär av bisysslor skulle upphöra. Även om en utsträckning av tjänstgöringen i dessa fall förefaller vara av behovet påkallad, lærer likväl med befattningarnas förändring till ordinarie böra anstå i avvaktan på vidare erfarenhet. Vid domkapitlet i Strängnäs har amanuensen icke full tjänst-

göring, och synes behov av utsträckt arbetstid icke föreligga. Vid domkapitlen i Västerås och Karlstad hava amanuenserna likaledes kortare arbetstid, och befattningarna innehavas som bisysslor. Någon förändring i dessa förhållanden hava icke av domkapitlen påyrkats. Vid de tre sistnämnda domkapitlen synes alltså ordinarie anställning för amanuenserna icke kunna ifrågakomma.

Samtliga amanuensbefattningar äro nu förenade med arvoden, utan rätt till ålderstillägg. Denna avlöningsform torde böra bibehållas, när befattningarna innehavas och äro avsedda att innehavas såsom bisysslor, alltså vid domkapitlen i Västerås och Karlstad. I fråga om övriga amanuensbefattningar, som icke förändras till ordinarie tjänster, torde det däremot få anses skäligt, att innehavarna berättigas till åldersförhöjningar och övriga förmåner, som numera i allmänhet tillkomma fastare anställd icke ordinarie personal, och torde ifrågavarande amanuenser i detta syfte böra hänföras till extra ordinarie befattningshavare.

Vad vidare angår den löneställning, amanuenserna böra intaga, anser statskontoret, att de ordinarie befattningshavarna skäligen borde placeras i lönegraden B 21, vilken bland annat innefattade revisorer och notarier vid de centrala ämbetsverken. En sådan placering kunde också anses närmast motsvara den lönenivå, som domkapitelskommittén på sin tid föreslog. Innehavarna av de nya ordinarie tjänster, som skulle ersätta vissa amanuensbefattningar, finner statskontoret, i överensstämmelse med domkapitelskommitténs förslag, lämpligen böra benämnas stiftsnotarier.

För amanuenserna vid domkapitlen, som i regel vore närmaste biträden till och avsedda att vid behov vara vikarier för stiftssekreteraren, syntes enligt statskontorets uppfattning i allmänhet en placering i 18 lönegraden kunna anses lämpligt avvägd. Då förhållandena kunde vara rätt olikartade vid de skilda domkapitlen, syntes likväl en enhetlig lönegradsplacering tillsvi vidare icke böra fastställas. Det lämpligaste torde vara, att beslut meddelades av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, sedan vederbörande domkapitel avgivit förslag jämte redogörelse för de med amanuensbefattningen förenade göromålen. I de fall där behovet icke krävde, att amanuensen hade full tjänstgöring, borde avlöningen självfallet utgå med ett i förhållande till den kortare arbetstiden reducerat belopp, och syntes Kungl. Maj:ts beslut böra innefatta jämväl, huruvida avlöningen i lönegraden skulle utgå oavkortad eller beräknas efter en reducerad arbetstid.

Såsom grund för bestämmande av avlöningen till de amanuenser, som fortfarande skulle uppbära avlöning i form av arvode, skulle, yttrar statskontoret, kunna läggas lönen efter två åldersförhöjningar för en extra ordinarie amanuens i den lönegrad, som ansåges som den normala, beloppet givetvis reducerat i förhållande till den kortare arbetstiden. En sådan beräkning skulle likväl, om man utginge från 18 lönegraden som den normala, särskilt för amanuensen i Karlstad, vars dagliga arbetstid uppgivits i medeltal utgöra allenast 2 timmar, resultera i en löneminskning. Arvodena torde därför böra bestämmas till sådana belopp, att desamma trots de ändrade grunderna för dyrtidstillägget icke gäve lägre inkomst än för närvarande. Med hänsyn härtill föresloge statskontoret, att arvodet för amanuenserna vid dessa domkapitel bestämdes till 3,000 kronor för en var. Vid nuvarande konsistorieamanuensens i Karlstad avgång ur tjänst syntes likväl böra övervägas, huruvida icke arvodet kunde nedsättas.

Om amanuenserna vid domkapitlet i Lund erhöile full avlöning av stats-

medel, borde det belopp av 300 kronor, som den ene av dem jämlikt 1910 års riksdags beslut ägde uppbära från den s. k. äldre pastoraliefonden, givetvis upphöra att utgå. Som fondens avkastning jämlikt cirkulär den 13 juni 1902 användes till bestridande av vissa domkapitlets expenser, torde någon åtgärd för indragning till statsverket av denna förutvarande avlöningstillgång icke vara erforderlig.

Från statskontorets förslag, att amanuensbefattningen vid *domkapitlet i Skara* icke skulle förändras till ordinarie befattning, voro statskommissarierna friherre Leijonhuvud och Thorstenson av skiljaktig mening, i det de ansågo en dylik förändring av befattningen böra vidtagas (Bil. sid. 50 f.).

Statskontorets förslag i avseende på lönereglering för amanuenserna har givit anledning till en del framställningar från domkapitlen.

Yttranden.

Domkapitlet i Uppsala hemställer sålunda, att vid domkapitlet måtte inrättas två stiftsnotariebefattningar, den ena med placering i lönegrad B 24 och den andra i lönegrad B 21. *Domkapitlet i Linköping* har, i anledning av vad statskontoret uttalat rörande renskrivningsarbetet vid expeditionen, meddelat, att renskrivningsarbetet endast vore en mindre del av amanuensens många och krävande tjänståligganden, samt påyrkat, att amanuensbefattningen ersättes med en ordinarie tjänst i minst lönegrad B 21. *Domkapitlet i Skara* hemställer, att ordinarie stiftsnotarietjänst måtte inrättas vid domkapitlet, samt anför beträffande amanuensens dagliga tjänstgöringstid av sex timmar, som statskontoret åberopat till stöd för att icke för närvarande förändra tjänsten till ordinarie, att domkapitlet icke ansett längre arbetstid kunna åläggas amanuensen med det ringa arvode han åtnjuter. *Domkapitlet i Strängnäs* har, med bifogande av en till domkapitlet ställd skrift från amanuensen vid domkapitlet, anför, att domkapitlet funne det önskvärt, att konsistorieamanuensen, av vilken efter den nya löneregleringens genomförande måste fordras full tjänstgöring, uppfördes på ordinarie stat; om detta icke kunde ske, yrkar domkapitlet, att amanuensen med avseende på lön ej måtte bliva sämre ställd än övriga »e. o. stiftsnotarier». *Domkapitlets i Västerås* hemställan går ut på att det av statskontoret föreslagna arvodesbeloppet för amanuensen vid domkapitlet, 3,000 kronor, måtte i enlighet med ett av amanuensen i skrivelse till domkapitlet framställt förslag undergå viss förhöjning. De förut omförmälda reservanterna i avseende på *domkapitlets i Växjö* utlåtande ifrågasätta lönegraden B 24 för stiftsnotarien i Växjö. *Domkapitlet i Lund* föreslår, att vid domkapitlet måtte inrättas två stiftsnotarietjänster, den ena med placering i lönegraden B 24 och den andra i B 21. Skulle sistnämnda tjänst ej inrättas, förordas i stället två amanuensbefattningar med avlöning enligt lönegrad 19.

Domkapitlet i Karlstad anför:

Till följd av att den nuvarande amanuensen har sin huvudsakliga befattning förlagd till läroverket och ej har så mycken tid övrig att ägna åt

domkapitlet, har av honom endast fordrats en daglig arbetstid av omkring två timmar, och ha i stället göromålen måst ordnas så, att extra biträdet och vaktmästaren fått full tjänstgöringstid. Dessa sysselsättas även båda med, förutom det egentliga renskrivningsarbetet, mera kvalificerade göromål. Givet är dock, att vid nuvarande amanuensens avgång ur tjänst en längre tjänstgöringstid kommer att fordras av hans efterträdare. Under förutsättning således att såväl extra biträdet som vaktmästaren uppföras på ordinarie stat, anser domkapitlet för närvarande ej behövt, att amanuensbefattningen vid domkapitlet utbytes mot ordinarie tjänst.

Domkapitlet i Härnösand anför:

Ehuru det är oundgängligen nödvändigt att amanuens tjänsten vid domkapitlet förändras till en heltidstjänst, samt permanent behov av en sådan tjänst för framtiden föreligger, anser sig domkapitlet likväl icke böra för närvarande bestämt påyrka en ombildning av amanuens tjänsten till stiftsnotariatstjänst. Beträffande löneställning anser domkapitlet denna böra bli för eventuellt vid domkapitlet anställd stiftsnotarie lönegrad B 21 och för heltidstjänstgörande amanuens lönegrad 18.

I avseende på domkapitlets uppfattning rörande löneställningen voro två ledamöter av avvikande mening, i det de ansågo, att stiftsnotarien respektive amanuensens borde i lönegradshänseende placeras något gynnsammare än vad domkapitlet föreslagit.

Domkapitlet i Luleå hemställer, att vid domkapitel, där stiftsnotarie med kompetens att beföras till stiftssekreterare kommer att bli anställd såsom ordinarie tjänsteman med full tjänstgöring, lön måtte tillerkännas honom i lönegrad B 24.

Såväl omfattningen som arten av arbetet vid domkapitlens expeditioner gör det nödvändigt, att stiftssekreterarens närmaste man äger förutsättningar för att kunna verksamt biträda stiftssekreteraren vid handläggning av de löpande göromålen, så att sekreteraren kan användas för mera kvalificerade uppgifter. Vidare måste han kunna vid behov vikariera för sekreteraren. Nämda förhållande samt jämväl hänsyn till rekryteringen av sekreterargraden tala i och för sig för att amanuensbefattning, som ger sin innehavare full sysselsättning under den normala dagliga tjänstgöringstiden, förändras till ordinarie tjänst. Statskontoret anser emellertid försiktigheten bjuda att endast förvandla fyra amanuensbefattningar, nämligen de vid domkapitlen i Uppsala, Lund, Växjö och Luleå, till ordinarie tjänster. Med hänsyn till den av mig i det föregående antydda möjligheten att, förutom folkskoleärendena, jämväl en annan grupp ärenden, nämligen ärenden rörande förvaltning av de ecklesiastika boställena, kan komma att i viss utsträckning avskiljas från domkapitlens handläggning, anser jag mig böra förorda att man går ännu försiktigare till väga än statskontoret tänkt sig vid förvandling av amanuens tjänster till ordinarie tjänster, och vill därför föreslå, att endast två amanuensbefattningar omändras till ordinarie tjänster. Nämda antal anser jag emellertid med hänsyn bland annat till stiftssekreterarkårens rekrytering

Departementschefen.

vara ett minimum, under vilket man ej kan gå. Vid val av domkapitel, där amanuensbefattning bör bli ordinarie tjänst, synes mig företräde böra tillerkännas domkapitlen i Uppsala och Lund, vilka äro de mest arbets-tyngda, något som ock föranlett inrättande vid vartdera av dessa domkapitel av ytterligare en amanuensbefattning.

Mot benämningen *stiftsnotarie* för innehavare av tjänst, som inrättas i stället för nu befintlig amanuensbefattning, har jag intet att erinra.

Samma kompetensvillkor torde böra uppställas för stiftsnotarie och amanuens som för stiftssekreterare. De nuvarande amanuenserna synas därest de eljest finnas lämpliga, böra i dispensväg förklaras behöriga att såsom amanuenser övergå på den nya staten.

I fråga om löneställning för stiftsnotarierna kan jag icke biträda de bland annat av domkapitlen i Uppsala och Lund gjorda framställningarna om deras placering i en högre lönegrad än den av statskontoret föreslagna eller B 21, utan anser mig böra förorda att stiftsnotarierna i Uppsala och Lund hänföras till sagda lönegrad B 21.

Beträffande amanuensbefattningarna finner jag den av statskontoret föreslagna lönegradsplaceringen — i 18:de lönegraden av löneplanen för extra ordinarie tjänstemän — vara lämplig för normala fall. Dock torde, såsom statskontoret ifrågasatt, någon enhetlig placering tills vidare ej böra fastställas, utan bör det, så länge förhållandena ej kunna anses stabiliserade, ankomma på Kungl. Maj:t att efter införskaffande av erforderlig utredning på förslag av vederbörande domkapitel meddela beslut i nämnda avseende och därvid tillika föreskriva, huruvida avlöningen skall utgå oavkortad eller beräknas efter reducerad arbetstid.

Vid domkapitelsexpeditionerna i Västerås och Karlstad innehavas amanuensbefattningarna för närvarande såsom bisysslor av två läroverksadjunkter. Den dagliga tjänstgöringstiden, som delvis fullgöres utom tjänsterummet, synes vara synnerligen växlande men uppgives i medeltal per dag utgöra högst 4 timmar i Västerås och omkring 2 timmar i Karlstad. Statskontoret, som utgått ifrån att de nuvarande förhållandena skulle tillsvidare vara oförändrade, har, såsom framgår av det förut anförda, föreslagit att dessa amanuenser fortfarande skulle uppbära fixt arvode, bestämt till 3,000 kronor för vardera. Då ett arvode av denna storlek till amanuensen i Karlstad förefaller med hänsyn till den korta dagliga tjänstgöringstiden vara alltför högt, anser jag mig icke kunna tillstyrka statskontorets förslag i denna del. Det synes mig för övrigt kunna starkt ifrågasättas, huruvida man icke, efter det den nya löneregleringen börjat tillämpas, bör även av amanuenserna vid dessa domkapitelsexpeditioner fordra en bestämd, efter expeditionens behov avpassad tjänstgöringstid varje dag. Någon anledning att av hänsyn till de nuvarande amanuenserna, vilka ju för sin utkomst icke äro beroende av bisysslan, avstå från den organisation av arbetet å respektive expeditioner, som befinnes mest rationell, kan enligt min mening icke anses föreligga. Under

sådana förhållanden synes det lämpligt, att även dessa amanuenser bliva extra ordinarie tjänstemän, placerade i viss lönegrad och med vederbörligen reducerad tjänstgöringstid.

Vad slutligen beträffar det belopp av 300 kronor, som den ene amanuensen vid domkapitlet i Lund äger uppbära från den s. k. äldre pastoraliefonden, anser jag i likhet med statskontoret, att detta avlöningsbidrag bör upphöra att utgå.

Från det ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner och det extra anslaget till ökade arbetskrafter vid sagda expeditioner utgå för budgetåret 1927—1928 till avlöande av extra biträden vid nedan angivna domkapitel och Stockholms stads konsistorium följande belopp:

Biträdes-
personalen.

för domkapitlet i Uppsala	kronor	3,000: —
» » i Linköping	»	1,800: —
» » i Skara	»	600: —
» » i Strängnäs	»	500: —
» » i Västerås	»	1,200: —
» » i Växjö	»	1,400: —
» » i Lund	»	6,000: —
» » i Göteborg	»	2,500: —
» » i Karlstad	»	1,800: —
» » i Härnösand	»	3,100: —
» » i Luleå	»	3,750: —
» » i Visby	»	900: —
» Stockholms stads konsistorium	»	750: —
Summa kronor		27,300: —

Dessutom ingå i det ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner anslag till »vikariatsersättning, extra biträde, renskrivning m. m.» å 500 kronor för domkapitlet i Visby och å samma belopp för Stockholms stads konsistorium. Beträffande avlöningen till extra biträden gäller, att den samma icke må utan medgivande av riksdagen överstiga 1,400 kronor. Högre avlöning åtnjutes enligt särskilda medgivanden av manliga extra biträdet i Lund F. Malmström, som tillerkänts ett arvode av 3,000 kronor, samt av kvinnliga biträdena Maria Örner i Uppsala, Ruth Palm i Lund, Anna Norlund i Göteborg, Berta Hallström i Karlstad samt Rut Carlsson i Luleå, av vilka en var uppbär ett arvode av 1,800 kronor. Några biträden uppbära sedan flera år tillbaka tillfällig löneförbättring, uppgående för budgetåret 1927—1928 till sammanlagt 1,505 kronor, varjämte vissa biträden på grund av medgivande av 1927 års riksdag för sagda budgetår åtnjuta tillfälliga lönetillägg med tillhopa 4,130 kronor. Av anslaget till extra biträden vid domkapitlet i Växjö utgår jämlikt särskilt beslut ett belopp av 50 kronor till bibliotekarien vid högre allmänna läroverket i Kalmar såsom ersättning för vården av förutvarande domkapitlets i Kalmar äldre arkivalier.

Av följande tablå framgå tjänstgörings- och avlöningsförhållandena m. m. för de extra biträdena vid de ecklesiastika konsistorierna under budgetåret 1927—1928:

Konsistorium och bef.-havare	Daglig arbetstid, timmar	Arvode	Tillf. löne- förbättring	Tillf. löne- tillägg	Summa	Annan anställning m. m.
<i>Uppsala.</i> Ett biträde . .	7	1,800	—	310	2,110	
Ett dito	7	1,200	—	310	1,510	
<i>Linköping.</i> Ett biträde	3 à 4	1,200	250	—	1,450	Kamrer vid Kinda kanal- a.-b., överför- myndare.
Tillfällig skrivhjälp		600	—	—	600	
<i>Skara.</i> Ett biträde . .	2 à 3	600	150	115	865	Handarbets- lärarinna
<i>Strängnäs.</i> Ett biträde	3 à 4	500	100	120	720	
<i>Västerås.</i> Ett biträde	c:a 5	1,200	—	250	1,450	
<i>Växjö.</i> Ett biträde . .	7 à 8	1,350	—	170	1,520	
Vård av domkapit- lets i Kalmar äldre arkivalier		50	—	—	50	
<i>Lund.</i> Ett biträde (F. Malmström)	c:a 7	3,000	500	—	3,500	
Ett dito	c:a 7	1,800	—	240	2,040	
Ett dito	c:a 6	1,200	—	200	1,400	
<i>Göteborg.</i> Ett biträde	c:a 7	1,800	—	380	2,180	
Tillfällig skrivhjälp		700	—	—	700	
<i>Karlstad.</i> Ett biträde	6	1,800	—	380	2,180	
<i>Härnösand.</i> Ett biträde	6	1,400	—	380	1,780	Lektor vid lä- roverket i H. uppbär 150 kr. av prästerska- pets fonder enligt präst- mötesbeslut.
Ett dito	c:a 5 1/2	1,200	—	300	1,500	
Räkenskapsförare . .	ej best.	500	—	—	500	
<i>Luleå.</i> Ett biträde . .	6 à 7	1,800	—	450	2,250	Utför skrivgo- romål för Norr- bottens arbets- stugor.
Ett dito	6 à 7	1,200	—	375	1,575	
Räkenskapsförare . .		350	—	—	350	
Tillfällig arbetshjälp		400	—	—	400	
<i>Visby.</i> Ett biträde . .	1	800	100	—	900	Landsfogde.
Ett dito	2	600	100	—	700	
<i>Stockholm.</i> Ett biträde	c:a 1	500	125	—	625	Am. i eckl.- dep. Extra bef.-havare i riksarkivet.
Ett dito	3 1/2 à 4	750	180	150	1,080	

Såsom förut omnämnts avgav statskontoret den 2 juni 1925 förslag till provisorisk lönereglering för domkapitlens biträdes- och vaktmästarpersonal. I sitt detta protokoll bilagda utlåtande redogör statskontoret för huvudpunk-

terna i nämnda förslag och däröver av domkapitlen avgivna yttranden (s. 22 f.) samt anför vidare:

Vid den nu ifrågasatta definitiva löneregleringen och den i samband därmed ändrade anslagsberäkningen syntes statskontorets ovannämnda förslag till provisorisk lönereglering, över vilket yttranden föreligga från domkapitlen, kunna tjäna till vägledning. Vid de domkapitel — Uppsala, Lund, Göteborg, Karlstad, Härnösand¹ och Luleå — där de kvinnliga biträdena hade full tjänstgöring och med riksdagens tillstånd åtnjöte högre avlönning än den eljest medgivna och vilka i provisorieförslaget jämfördes med befattningshavare i lönegraden B 7, torde ordinarie kanslibiträdesbefattningar, alltså i nyssnämnda lönegrad, böra inrättas. Med anledning av att domkapitlet i Växjö upplyst att manliga biträdet vid domkapitlets expedition J. Elmdahl, ehuru han även hade annan anställning, likväl hade full tjänstgöring vid domkapitlet, ville statskontoret icke motsätta sig att jämväl denna biträdesbefattning förändrades till en ordinarie kanslibiträdestjänst.

För det lägre avlönade biträdet i Uppsala, som även hade full tjänstgöring, ansåge statskontoret, i anslutning till provisorieförslaget, att ordinarie anställning tillsvidare icke borde ifrågasättas. Däremot syntes det rimligt, att biträdet i fråga, som varit anställt sedan år 1921, erhöle extra ordinarie anställning och därmed rätt till avlöningsförhöjningar enligt allmänna regler. Avlöningen till detta biträde torde böra beräknas efter lönegraden B 4 (kontorsbiträde). Även vid domkapitlet i Luleå vore numera anställt ett andra biträde med full tjänstgöring, men då anställningen tillträtts så nyligen som i mars 1925, torde biträdet tillsvidare böra anses som extra befattningshavare och avlönas av särskilda åt domkapitlet härtill anvisade medel. Manliga biträdet Malmström i Lund, som likaledes hade full tjänstgöring, intoge i avlöningshänseende en särställning, som domkapitlet ville bibehålla, jämväl om befattningen uppfördes på ordinarie stat. Att på grund av personliga förhållanden inrätta en ordinarie tjänst av högre grad än vad eljest ansåges behövt vid motsvarande institutioner, torde dock icke böra ifrågakomma, liksom ej heller en sådan oformlighet, som att inrätta en ordinarie befattning och omedelbart uppföra den på övergångsstat. Om Malmström utnämndes till ordinarie kanslibiträde, skulle detta emellertid medföra en löneminskning, och torde för den skull befattningens omändring till ordinarie böra anstå så länge Malmström kvarstode i tjänst. I stället torde i överensstämmelse med vad statskontoret i provisorieförslaget förordat, ett lämpligt avvägt belopp till Malmströms avlönande böra anvisas domkapitlet. Detta uteslöte icke, att Malmström kunde genom särskilt beslut av Kungl. Maj:t förklaras berättigad till semester, sjukavlönning m. m. i den utsträckning, som exempelvis tillkomme extra ordinarie personal. Den biträdespersonal, som i övrigt förekomme vid domkapitlen, hade icke full tjänstgöring och borde betraktas som extra befattningshavare.

I fråga om de belopp, som borde anvisas de olika domkapitlen till avlönande av extra personal, torde statskontorets provisorieförslag kunna följas med vissa jämkningar. Vid jämförelse mellan utgående anslag och de belopp, statskontoret föresloge, borde ihågkommas, att tillfällig löneförbättring, som brukat tillerkännas vissa av dessa befattningshavare, nu skulle upphöra

¹ Sedan förutvarande första biträdet vid domkapitlet i Härnösand erhållit pension, utgår arvudet med 1,400 kronor.

ävensom att dyrtidstillägg i förekommande fall komme att utgå efter den för reglerade verk gällande mindre fördelaktiga beräkningsgrunden.

Efter närmare motivering (s. 25) föreslår statskontoret, att för avlönande av extra biträdespersonal följande anslag ställas till respektive konsistoriers förfogande:

domkapitlet i Linköping	kronor 3,000: —
» i Strängnäs	» 750: —
» i Växjö	» 50: — ¹
» i Skara	» 1,050: —
» i Lund	» 4,200: — ²
» i Göteborg	» 500: —
» i Västerås	» 1,500: —
» i Härnösand	» 1,950: —
» i Luleå	» 1,950: —
» i Visby	» 2,500: —
Stockholms stads konsistorium	» 1,950: —
eller tillsammans kronor 19,400: —	

Härutöver lär, yttrar statskontoret vidare, ett mindre belopp böra beräknas till Kungl. Maj:ts disposition, då erfarenheten visat behövligheten av en sådan anordning. De för extra biträden vid domkapitlen avsedda medlen torde därför lämpligen kunna avrundas till 21,000 kronor. Fördelningen mellan de olika domkapitlen av det belopp, som riksdagen anvisar till extra befattningshavare skulle, enligt vad statskontoret föreslår, liksom fallet vore vid länsstyrelserna, för varje år bestämmas av Kungl. Maj:t.

I fråga om den av Malmström innehavda biträdesbefattningen uttalade statskommissarien, friherre Leijonhuvud följande från statskontorets förut angivna ståndpunkt avvikande mening:

Denna befattning, som vore förenad med full tjänstgöring, måste anses vara för överskådlig framtid av behovet påkallad och borde därför nu förändras till ordinarie biträdesbefattning med den placering i avlöningshänseende, som föreslagits för övriga biträdesbefattningar, beträffande vilka en dylik förändring förordats av statskontoret. Den avlöning, som enligt ämbetsverkets förslag borde tillkomma Malmström, syntes skälig; och torde skillnaden mellan sålunda föreslaget belopp och vad Malmström erhöle såsom innehavare av en ordinarie kanslibiträdesbefattning böra anvisas såsom personligt avlöningstillägg åt Malmström att utgå från det under riksstatens elfte huvudtitel uppförda anslaget till allmänna indragningsstaten.

Yttranden. I fråga om statskontorets förslag om inrättande av ordinarie kanslibiträdesbefattningar vid de i det föregående angivna domkapitel har erinran gjorts av *domkapitlet i Lund*.

¹ Arkivariearvode.

² Anslaget utgår med detta belopp, under förutsättning att biträdet Malmström kvarstår i tjänst.

Domkapitlet föreslår, att jämväl Malmströms biträdesbefattning måtte förvandlas till ordinarie kanslibiträdesbefattning samt att, så länge Malmström därå kvarstode, till de vid denna befattning ingående löneförmåner måtte läggas såsom ett personligt lönetillägg för Malmström skillnaden mellan högsta löneklassen för landskanslist (B 15) och högsta löneklassen för kanslibitråde (B 7), varigenom Malmström komme att beredas de löneförmåner, han skäligen borde besitta och som han gjort sig förtjänt av under sin långa och nitiska tjänstgöring hos domkapitlet.

Beträffande det förut omförmälda, vid *domkapitlets i Växjö* expedition anställda biträdet Elmdahl har domkapitlet i skrivelse den 23 december 1927 upplyst, att Elmdahl numera vore avliden, samt vidare anfört bland annat:

I Elmdahls ställe hade såsom biträde anställts J. A. Petersson, som avlagt kansliexamen och vilken hade en arbetstid vid expeditionen av i regel 7 à 8 timmar dagligen, vilken tid ofta väsentligt överskredes. Med den ringa personalen vid domkapitlets expedition och med hänsyn till stiftets omfattning och den ständigt rådande tendensen till ökning av domkapitelsgöromålen vore den av statskontoret för biträdet föreslagna lönegraden B 7 den allra lägsta, som kunde ifrågakomma.

I utlåtande i anledning av statskontorets löneregleringsförslag har *domkapitlet i Strängnäs*, beträffande anslag till extra biträden, hemställt, att löneförmånerna för extra biträdet vid domkapitlets expedition måtte så bestämmas, att de — dyrtidstillägget inberäknat — icke understege 1,000 kronor samt att biträdet måtte tillerkännas rätt till ålderstillägg. Vidare har *domkapitlet i Västerås* i avgivet yttrande uttalat, att en höjning av det av statskontoret för biträdet vid domkapitlets expedition beräknade beloppet, 1,500 kronor, vore behövlig.

Yrkanden om högre anslagsbelopp till extra biträden än som enligt vad förut nämnts av statskontoret föreslagits, förekomma vidare i en del av de framställningar om anslag till biträden för budgetåret 1928—1929, som, i likhet med vad för innevarande och föregående budgetår brukat ske, gjorts av konsistorierna. De sålunda föreliggande yrkandena äro följande:

Domkapitlet i Uppsala hemställer om inrättande från och med den 1 juli 1928 av ytterligare en biträdesbefattning vid domkapitlet med avlönning i enlighet med bestämmelserna beträffande lönegrad 2. Till stöd härför anføres:

Genom lagändringarna rörande den ecklesiastika löningsjorden m. fl. nya författningar har domkapitlets arbetsbörda tillväxt i sådan grad, att de löpande göromålen omöjligen kunnat medhinnas, om icke domkapitlet i början av år 1927 anställt ett extra biträde, obetydligt avlönat med tillfälligtvis tillgängliga medel. Då arbetet vid expeditionen år efter år hastigt ökas, ligger det i öppen dag, att domkapitlet ej kan sörja för göromålens behöriga gång, om icke motsvarande ökning i arbetskrafter erhålles.

Domkapitlet i Växjö har anhållit om ett anslag å 150 kronor till renskrivning och tillfälliga tjänstebiträden, enär erfarenheten visat, att det vissa tider, då så stor anhopning av arbete å domkapitlets expedition sker, att

arbetskrafterna icke räcka till, är alldeles nödvändigt att tillfälligt anställa extra hjälp.

Domkapitlet i Luleå, som för innevarande budgetår åtnjuter ett anslag å 3,750 kronor till extra biträden, därav 350 kronor disponeras till räkenskapsförare och 400 kronor till tillfällig arbetshjälp, har, under förutsättning att ny lönereglering träder i kraft den 1 juli 1928, ansett domkapitlets framställning om anslag till avlönande av extra biträden under budgetåret 1928—1929 allenast behöva avse anslagsbehovet för räkenskapsförare och tillfällig arbetshjälp samt för sagda ändamål begärt ett anslag av 850 kronor, därav 500 kronor avsedda till tillfällig arbetshjälp, enär de nu för sistnämnda ändamål tillgängliga medlen, 400 kronor, visat sig icke vara fullt tillräckliga.

Stockholms stads konsistorium, till vars förfogande för avlönande av extra biträdespersonal enligt statskontorets löneregleringsförslag skulle ställas ett belopp av 1,950 kronor, har anfört:

Därest detta förslag genomfördes, skulle konsistoriet — med hänsyn tagen till dyrtidstilläggets utgående efter den för reglerade verk gällande beräkningsgrund — för ifrågavarande ändamål icke erhålla högre belopp än som för närvarande utginge; och har konsistoriet, under framhållande hurusom det visat sig omöjligt att med nuvarande biträdeshjälp medhinna göromålen å konsistoriets expedition, anhållit, att Kungl. Maj:t vid framläggande för riksdagen av förslag till ny definitiv lönereglering för tjänstemännen vid konsistorierna måtte utverka ett anslag å 2,500 kronor till extra biträden vid konsistoriet.

Vidare har *domkapitlet i Göteborg* i en den 28 december 1927 dagtecknad skrivelse anfört, att — därest statskontorets i löneregleringsärendet framställda förslag om anställande hos domkapitlet av en amanuens med full tjänstgöring och ett kanslibitråde bifölles — ett årligt anslag å 1,000 kronor till skrivbiträde vid domkapitlets expedition erfordrades för att arbetet å expeditionen skulle kunna utföras på ett tillfredsställande sätt.

Departementschefen.

Statskontorets förslag att vissa extra biträdesbefattningar vid domkapiteln, skola förvandlas till ordinarie tjänster, finner jag välgrundat. Med avseende på den löneställning, som bör tillerkännas dessa befattningshavare, synas mig de arbetsuppgifter, som enligt inhämtade upplysningar nu åvila dem, fullt motivera, att befattningshavarna i fråga i enlighet med statskontorets förslag placeras i den lönegrad, vartill kanslibitraden hänföres, eller lönegrad B 7. Jag biträder sålunda statskontorets förslag, att en *ordinarie kanslibitträdesbefattning* inrättas vid ett vart av domkapiteln i Uppsala, Växjö, Lund, Göteborg, Karlstad, Härnösand och Luleå. Såsom kompetensvillkor för kanslibitradena torde böra fordras, bland annat, god allmänbildning, framstående skicklighet i maskinskrivning och någon färdighet i bokföring.

Vidare torde tillräckliga skäl få anses föreligga för statskontorets förslag,

att anslag lämnas till en *extra ordinarie kontorsbiträdesbefattning* vid domkapitlet i Uppsala med grundlön av 1,908 kronor.

I fråga om *extra biträdet Malmström* vid domkapitlets i Lund expedition ansluter jag mig till statskontorets förslag att icke förändra befattningen till ordinarie utan i stället anvisa visst belopp för Malmströms avlönande. För närvarande åtnjuter Malmström ett arvode av 3,000 kronor jämte tillfällig löneförbättring av 500 kronor. Med hänsyn till de olika grunderna för dyrtidstilläggets beräkning torde det av statskontoret föreslagna beloppet, 4,200 kronor, kunna anses tillräckligt. Bestämmelser om semester, sjukavlöning m. m. för Malmström torde böra meddelas av Kungl. Maj:t efter lönenämndens hörande.

I avseende på anslag till *extra befattningshavare* vid domkapitlens expeditioner har statskontoret föreslagit, att till vederbörande konsistoriers förfogande skulle ställas vissa närmare angivna belopp om tillhopa 19,400 kronor, vilken summa borde höjas till 21,000 kronor, för att uågot belopp skulle stå till Kungl. Maj:ts disposition för tillgodoseende av kommande behov. Nämda av statskontoret beräknade anslagssumma lär dock icke vara tillfyllest. Vissa omständigheter, för vilka jag strax vill redogöra, synas nämligen göra det nödvändigt att ett större anslag ställes till förfogande.

Sedan statskontoret avgav förslag i förevarande avseende, har 1927 års riksdag på Kungl. Maj:ts förslag anvisat medel dels till avlönande med 1,200 kronor av ytterligare ett extra biträde vid domkapitlets i Lund expedition, dels till ökade anslag till extra biträden vid domkapitlet i Linköping och Göteborg. Enligt medgivande av sagda års riksdag hava ock tillfälliga lönetillägg tillerkänts vissa av de befattningshavare, varom här är fråga. Ytterligare föreligga, såsom redan omnämnts, yrkanden av flera domkapitel om högre anslag till extra biträden än som föreslagits av statskontoret, och dessa yrkanden synas mig böra i viss mån tillmötesgå. Vidare torde här böra räknas med att ett belopp av 1,200 kronor för passning och städning vid Stockholms stads konsistorium, vilken anslagspost, enligt vad jag har för avsikt att föreslå i det följande, synes böra utgå i stället för anslag till en extra ordinarie expeditionsvakt vid konsistoriet. På grund av nämnda omständigheter och med hänsyn därtill, att dyrtidstillägg kommer att utgå efter de mindre förmånliga grunderna, torde det närmaste behovet av anslag till extra befattningshavare, renskrivning m. m., såsom anslaget lämpligen synes kunna benämnas, böra beräknas, till cirka 26,500 kronor. För att kunna möta ytterligare behov utan att behöva göra framställning till riksdagen, bör emellertid något högre belopp än 26,500 kronor ställas till Kungl. Maj:ts disposition. Med hänsyn till att flertalet domkapitel varit synnerligen knappt tillgodosedda i avseende på anslag till extra biträden, vilket ock — såsom framgår av handlingarna i ärendet och även i övrigt kommit till min kännedom — föränlett, att arbetet vid vissa domkapitelsexpeditioner blivit lidande, i det att

en del liggare och register i brist på arbetskraft ej kunnat föras, anser jag, att utöver nyssnämnda 26,500 kronor ytterligare 2,200 kronor böra ställas till Kungl. Maj:ts förfogande, vadan hela anslaget skulle utgöra 28,700 kronor.

I enlighet med vad statskontoret föreslagit skulle medel från ifrågavarande anslag efter framställning från domkapitlen anvisas av Kungl. Maj:t, och torde detta åtminstone till en början böra äga rum årligen.

**Vakt-
betjäning.**

Från det ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner samt det extra anslaget till ökade arbetskrafter vid sagda expeditioner utgå för innevarande budgetår till vaktbetjäning vid domkapitlen sammanlagt 15,005 kronor. Beloppet fördelar sig mellan konsistorierna på följande sätt:

Uppsala	kronor	1,350: —
Linköping	»	1,200: —
Skara	»	1,350: —
Strängnäs	»	1,115: —
Västerås	»	1,000: —
Växjö	»	1,350: —
Lund	»	1,350: —
Göteborg	»	1,350: —
Karlstad	»	1,175: —
Härnösand	»	1,100: —
Luleå	»	1,065: —
Visby	»	800: —
Stockholm	»	800: —
Summa kronor		15,005: —

De till respektiva konsistorier anvisade beloppen utgå i sin helhet såsom avlöning till den vid varje konsistorium anställde vaktmästaren. Vissa av vaktmästarna hava plägat erhålla tillfällig löneförbättring; för budgetåret 1927—1928 belöper sig denna till sammanlagt 1,370 kronor. Därjämte åtnjuta några vaktmästare på grund av medgivande av 1927 års riksdag för sagda budgetår tillfälliga lönetillägg med tillhopa 3,030 kronor. Vaktmästaren i Visby uppbär på grund av kungl. brev den 28 juni 1913 av statsmedel 400 kronor såsom ersättning för mistad förmån av bostad, bränsle och lyse. Beloppet ingår i förstärkningsanslaget och ligger i det belopp av 800 kronor, som anvisats domkapitlet till »ökad hyresersättning för domkapitlet samt ersättning för bostad m. m. åt vaktmästaren». Förutom av statsmedel erhålla vissa vaktmästare kontant avlönningsbidrag av domkyrkor, fonder och kassor samt av församlingar och stiftets prästerskap, varjämte några vaktmästare åtnjuta förmån av fri bostad, värme och lyse.

Vaktmästarnas avlönningsförhållanden m. m. under budgetåret 1927—1928 framgå av vidstående tablå:

Vaktbetjäning vid de ecklesiastika konsistorierna under budgetåret 1927—1928.

Vaktmästaren vid nedan angivna konsistorier	Daglig arbetstid timmar	Arvode	Tillfälligt löneförbättring	Tillfälligt lönetillägg	Summa	Annan ersättning (frånsett dyrtids-tillägg)	Naturaformåner
Uppsala	8	1,350	100	310	1,760		
Linköping . . .	{ *så gott som hela dagen*	1,200	100	310	1,610		{ Fri bostad i byggnadskassans hus. Vedbrand & expeditionskassans bekostnad.
Skara ¹⁾	6	1,350	100	170	1,620		
Strängnäs . . .	4 à 5	1,115	70	100	1,285	{ 285 kr. av domkyrkan.	{ 2 famnar ved av domkyrkan.
Västerås	8	1,000	250	380	1,630	{ 50 kr. gratifikation av diverse ecklesiastika medel.	{ Fri bostad i domkyrkans hus, värme och lyse på domkyrkans bekostnad.
Växjö	c:a 7	1,350	100	170	1,620		
Lund ²⁾	7	1,350	100	—	1,450		
Göteborg	7	1,350	—	380	1,730	{ 150 kr. av biskops-huskassan.	
Karlstad	6 à 7	1,175	—	380	1,555	{ 315 kr. 14 öre (för år 1927) av domkyrkan. ⁴⁾	
Härnösand . . .	7—9	1,100	—	380	1,480	{ 257 kr. 08 öre av stiftets präster. ⁵⁾	{ Fri bostad i domkapitlets hus. Vedbrand och lyse på expeditionskassans bekostnad.
Luleå ⁶⁾	7	1,065	150	450	1,665	⁶⁾	{ Fri bostad med fri värme och fri belysning i av staten förhyrd lägenhet i biskopshuset.
Visby	4	800	200	—	1,000	{ 400 kr. ersättning för bostad, bränsle och lyse, av statsmedel, 117 kr. ersättning av stiftets präster. ⁷⁾	
Stockholm . . .	3 à 5	800	200	—	1,000	{ 261 kr. från vissa församlingar.	

¹⁾ Vaktmästaren tillika eldare vid domkyrkan.²⁾ » » vaktmästare hos domkyrkorådet.³⁾ » » klockare vid domkyrkan.⁴⁾ Ersättning för eldning, skurning och städning av domkapitlets i Karlstad lokaler utgår till vaktmästaren från expensanslaget med 360 kronor.⁵⁾ Ersättning för städning av domkapitlets i Härnösand lokaler utgår till vaktmästarens hustru med 400 kronor; vaktmästaren har till åliggande att sköta varmeledningen, såga, hugga och bära upp ved samt ombesörja snöskottning.⁶⁾ Ersättning för städning av domkapitlets i Luleå lokaler utgår till vaktmästaren från expensanslaget med 600 kronor; städningen ombesörjes dock till största delen genom av vaktmästaren lejd arbetskraft.⁷⁾ Ersättning för städning och skurning av domkapitlets i Visby lokaler utgår till vaktmästaren från expensanslaget med 300 kronor.

Domkapitelskommittén föreslog, att samtliga vaktmästarbefattningar vid domkapitlen, alltså en vid varje domkapitel, förändrades till ordinarie tjänster, i fråga om avlöningen likställda med vaktmästarna vid länsstyrelserna. Under förutsättning, att verksamhetsområdet för Stockholms stads konsistorium bleve oförändrat, ansåg kommittén, att vaktmästargöromålen där kunde bli behörigen ombesörjda av ett biträde, för vilket ett arvode av 1,000 kronor syntes skäligt. Då skyldighet att ombesörja uppvärmning och renhållning icke i allmänhet inginge i de vid statens institutioner anställda vaktmästarnas tjänstställganden och länsstyrelsernas vaktmästare befriats från dessa sysslor, syntes det kommittén rimligt, att jämväl domkapitlens vaktmästare frigöres från skyldigheten att utan särskild ersättning ombesörja ifrågavarande göromål.

I sitt utlåtande över kommittébetänkandet anförde *statskontoret*, att intet syntes vara att erinra mot likställigheten i avlöningshänseende med länsstyrelsernas vaktmästare, men då domkapitlens vaktmästare, efter vad statskontoret toge för givet, vore mindre upptagna av rena tjänstegöromål (passning å ämbetslokalen, handlingars kringbärande o. s. v.) ansåge statskontoret, att domkapitelvaktmästarna borde i regel, liksom dittills vid de flesta domkapitel varit fallet, utan särskild ersättning ombesörja ämbetslokalernas städning och uppvärmning samt renhållning av gård och gata.

Statskontoret, som i sitt detta protokoll bilagda utlåtande redogör för domkapitelskommitténs omförmälda förslag beträffande vaktmästarna och statskontorets däröver avgivna utlåtande, erinrar vidare om det av statskontoret uppgjorda förslaget till provisorisk lönereglering för vaktmästarpersonalen samt domkapitlens yttranden över sagda förslag (Bil. s. 27 f.). Härefter anför ämbetsverket:

Om en definitiv lönereglering skall genomföras för personalen vid domkapitlens expeditioner, synes det icke kunna råda någon tvekan om lämpligheten och rimligheten därav, att sådana vaktmästarbefattningar, som redan nu äro förenade med full tjänstgöring, förvandlas till ordinarie tjänster. Detta är enligt de lämnade uppgifterna fallet vid domkapitlen i Uppsala, Linköping, Skara, Västerås, Lund, Göteborg, Karlstad, Härnösand och Luleå. Befattningshavarna torde liksom i allmänhet är fallet med innehavarna av motsvarande reglerade tjänster böra benämnas expeditionsvakter och hänföras till den för dessa avsedda lönegraden B 5.

Vaktmästarna vid domkapitlen i Växjö, Strängnäs och Visby samt vid konsistoriet i Stockholm uppgivas hava kortare tjänstgöring, i Växjö 5 timmar, i Strängnäs 4 à 5 timmar, i Visby 4 timmar och i Stockholm 3 à 5 timmar (olika skilda dagar). För dessa kan ordinarie anställning icke ifrågasättas, så länge icke full tjänstgöring åligger dem och sådan även är av behovet påkallad. Det bör då tagas under övervägande, vilken anställnings- och avlöningsform för deras vidkommande bör komma till användning. Domkapitlet i Strängnäs har uttalat sig för att avlöningen icke uppdelades i lön och ålderstillägg, utan att den lön, som motsvarade arbetet, utginge redan

från början. Det må även erinras, att enligt de allmänna avlöningsbestämmelserna för icke ordinarie befattningshavare vid den reglerade civilförvaltningen extra ordinarie anställning — med undantag beträffande amanuens — endast må innehavas av befattningshavare, av vilken kräves tjänstgöring i ungefär samma omfattning, som är bestämd för jämförlig ordinarie befattningshavare. De befattningar, varom nu är fråga, synas emellertid statskontoret vara av den art, att det får anses lämpligt, att innehavarna erhålla den fastare anställning och de förmåner i fråga om semester, sjukavlöning, läkarvård o. s. v., som tillkommer extra ordinarie personal. Visserligen skulle detta kunna ske även genom meddelande av särskilda bestämmelser, men torde det vara enklast att genom att för dem medgiva extra ordinarie anställning låta de för sådan personal gällande generella bestämmelserna bli på dem tillämpliga. Att härigenom ett avsteg sker från det av Kungl. Maj:t för erhållande av extra ordinarie anställning föreskrivna, nyss återgivna allmänna villkoret, synes statskontoret knappast böra inge några starkare betänkligheter. Såsom extra ordinarie befattningshavare lära dessa expeditionsvakter — såsom jämväl de torde böra benämnas — enligt de allmänna reglerna för lönegradsplaceringen komma att hänföras till 5 lönegraden i löneplanen för extra ordinarie personal. En undersökning ger emellertid vid handen, att då hänsyn toges till reduceringen i avlöningen på grund av den kortare tjänstgöringstiden och de ändrade dyrtidstilläggsgrunderna, vissa av dessa skulle även med de löneförhöjningar, vartill de torde bli berättigade på grund av sin tidigare tjänstgöring, efter löneregleringen erhålla avlöningsminskning, åtminstone innan flera avlöningsförhöjningar intjänats. Att till undvikande av detta medgiva deras placering uti en högre lönegrad, torde icke vara lämpligt men däremot synes det statskontoret rimligt, att expeditionsvakt i dylikt fall tillerkännes personligt lönetillägg. Vid beräkningen av detta torde hänsyn jämväl böra tagas till de ersättningar och förmåner i tjänsten, som för närvarande utgå av andra medel än statsmedel, även som till vaktmästare i förekommande fall utgående ersättning för städning, om detta arbete kommer att åläggas expeditionsvakten i tjänsten. Därest avlöningen höjes på grund av arbetstidens utsträckning, torde kravet på lönetillägg böra i motsvarande mån förfalla.

Om expeditionsvakten i Visby sålunda erhåller avlöning såsom extra ordinarie befattningshavare med rätt till personligt lönetillägg, saknas anledning att för honom som avlöningsform längre bibehålla ersättning för mistad bostad med värme och lyse.

För fördelningen av de till avlönande av extra ordinarie vaktbetjäning anslagna medlen torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att på förslag av vederbörande domkapitel bestämma den avlöning, som bör utgå till extra ordinarie expeditionsvakter med hänsyn till längden av den dagliga arbetstid, som vid vederbörande domkapitel provas behövligen för dylik befattningshavare.

I anslutning till de förut återgivna uttalandena av domkapitelskommittén rörande vaktmästarnas befrielse från skyldigheten att utan särskild ersättning ombesörja städning och renhållning samt statskontorets i denna del avstyrkande utlåtande, meddelar statskontoret de redogörelser rörande vaktmästarnas göromål, som lämnats i de till statskontoret av domkapitlet avgivna uppgifterna.

Härefter erinrar statskontoret, hurusom frågan rörande utnyttjande av vaktmästarnas arbetstid varit föremål för uttalanden vid vissa kommittéutredningar ävensom att Kungl. Maj:t genom cirkulär den 31 december 1920 (svensk författningssamling nr 915) anbefallt vederbörande myndigheter att tillse, att vaktmästarkårens rekrytering och tjänstgöringsförhållanden bleve så ordnade, att vaktmästarnas arbetstid i all den mån ske kunde behörigen utnyttjades för andra göromål än rena vaktbestyr.

Då domkapitlens vaktmästare, yttrar statskontoret vidare, genom den nu föreslagna löneregleringen skulle erhålla en väsentligt förbättrad löneställning — åtminstone gällde detta dem, som vunne ordinarie anställning — syntes det icke böra ifrågakomma att i sammanhang härmed, såsom domkapitelskommittén föreslagit, bevilja en generell befrielse från vissa dem hittills åliggande göromål, och statskontoret ansåge sig böra framhålla att då här vore fråga om mindre verk, där enligt sakens natur de egentliga vaktmästargöromålen icke kunde vara så omfattande, skäl syntes föreligga för domkapitlen att i anslutning till bestämmelserna i förberörda kungörelse tillse, huruvida icke genom användande av vaktmästarna för maskinskrivning och andra enklare expeditionsgöromål behovet av särskild biträdeshjälp kunde nedbringas.

Yttranden. Statskontorets förslag beträffande vaktmästarpersonalen har föranlett erinringar från domkapitlen i Växjö, Lund och Visby.

Domkapitlet i Växjö anför:

Domkapitlet kan icke biträda statskontorets mening, att vaktmästaren härstädes icke bör erhålla ordinarie anställning. Såsom stöd för sin åsikt har statskontoret anfört, att vaktmästaren uppgivits hava endast 5 timmars daglig tjänstgöring. I anledning härav får domkapitlet upplysa, att domkapitlets föregående vaktmästare, avliden i maj 1926, i flera avseenden visade sig olämplig för vaktmästarsysslan och icke kunde användas till utförande av åtskilligt arbete, som borde hava tillkommit honom. Detta förklarar, att han icke kunde sägas hava full tjänstgöring. Sedan annan vaktmästare anställts, är förhållandet annorlunda. Då jämväl eldning, städning och renhållning vid domkapitlet, som numera icke utföres av vaktmästaren, bör åläggas denne, kommer vid sådant förhållande vaktmästarens tjänstgöring att omfatta mer än 7 timmar dagligen. Domkapitlet hemställer därför, att härstädes måtte anställas en expeditionsvakt med full tjänstgöringsskyldighet och avlönning i lönegraden B 5.

I en sedermera ingiven skrift har domkapitlet framhållit, att vaktmästarens dagliga tjänstgöring kommer att uppgå till och säkerligen överskrida 7 timmar, även om eldning, städning och renhållning icke åläggas honom.

Domkapitlet i Lund yttrar:

Den hos domkapitlet sedan den 1 juli 1926 anställde vaktmästaren G. Lundberg är tillika vaktmästare hos domkyrkorådet i Lund med en årlig lön av 1,200 kronor jämte tre ålderstillägg å 150 kronor. Då såväl domkapitlet som domkyrkorådet framdeles, när det beslutade nya kapitelhuset

bliver färdigt, skola ha lokaler i samma hus, och då vidare domkapitlets bemälda vaktmästare, som flera år under den förutvarande vaktmästarens sjukdom vikarierat å befattningen, förvärvat sig en god kännedom om de å domkapitelsvaktmästaren fallande göromålen, fann domkapitlet det vara till förmån för det allmänna, att dessa båda befattningar förenades å denne samme innehavare. Härvid vill domkapitlet meddela, att Lundbergs anställning hos domkyrkorådet utan någon inskränkning medgiver hans tagande i anspråk för domkapitlets räkning i full utsträckning jämlikt avlöningsreglementet. Med hänsyn till innehavet av dessa båda tjänster torde han emellertid ej böra erhålla oavkortad avlöning som domkapitelsvaktmästare efter lönegraden B 5. I anslutning härtill finner domkapitlet en minskning i avlöningen enligt lönegraden B 5 åt vaktmästaren eller expeditionsvakten böra äga rum med skäligt ansedda 500 kronor, så länge vaktmästartjänsterna vid domkapitlet och domkyrkorådet uppehållas av samme innehavare och denne uppbär ovannämnda lön hos domkyrkorådet. Enligt domkapitlets förmenande skulle härigenom åt vaktmästaren hos domkapitlet vinnas en efter göromålens antal och omfattning avpassad avlöning, jämte det i blivande staten utväg lämnas öppen att, i den händelse dessa göromål skulle bliva så omfattande, att annan befattning icke vidare kan därmed förenas, medel finnas anvisade till full avlöning enligt lönegraden B 5 åt domkapitlets vaktmästare eller expeditionsvakt. Vidkommande pensionsavgifternas bestämmande synas desamma böra beräknas enligt lönegraden B 5 och expeditionsvakten sålunda erhålla oavkortad pension i denna lönegrad. Att låta expeditionsvakten gå miste om denna förmån torde icke böra ifrågasättas, särskilt som han väl endast lär erhålla pension å den hos domkapitlet innehavda befattningen.

Domkapitlet i Visby anför:

Vaktmästarens dagliga arbetstid har hitintills kunnat beräknas till 4 timmar. Detta är genomsnittstid. Vaktmästaren härstädes har nämligen ej haft annan bestämd tjänstgöringstid än den tid, domkapitlets expedition hållits öppen för allmänheten, d. v. s. 2 timmar varje helgfri dag. Därutöver har han emellertid varit skyldig att ägna sin tid åt domkapitlets tjänst i den utsträckning och närhelst på dagen sådant varit av behovet påkallat. Därigenom har hans arbetstid ibland kunnat inskränka sig till 3 timmar — sällan mindre — men understundom åter kunnat uppgå till 7 timmar och mera om dagen. När det nu är meningen, att även konsistorienotarien skall erhålla ny definitiv lönereglering och i samband därmed påläggas utsträckt tjänstgöringstid, lär därav med största sannolikhet följa, icke blott att den tid, expeditionen hålles öppen för allmänheten, och vaktmästaren samtidigt måste vara skyldig till passning å tjänsterummet, kommer att ökas med en timme eller kanske mera om dagen, utan även att konsistorienotariens vidgade tjänstgöring kommer att medföra ökat arbete för vaktmästaren även utom expeditionstiden. Jämväl är att märka, att i vaktmästarens genomsnittliga arbetstid av 4 timmar om dagen ej ingår den tid, som åtgår till städning, skurning och annan rengöring m. m. dylikt av domkapitlets sessionssal och expeditionslokal, varför han åtnjuter särskild ersättning. Sistnämnda tids omfattning torde ej kunna beräknas lägre än till 1½ timma om dagen i genomsnitt. Att, därest nyssberörda arbeten, med frångående av vad för närvarande gäller i detta avseende, inberäknas bland vaktmästarens tjänståligganden, dennes dagliga arbetstid

kommer efter ikraftträdandet av ny lönereglering för domkapitlets samtliga befattningshavare att uppgå till minst 7 timmar, synes alldeles visst. Under sådana omständigheter torde det vara både rättvist och lämpligt, att vaktmästaren även vid Visby domkapitel vid ny lönereglering erhåller ordinarie anställning, dock med skyldighet att utan särskild ersättning ombesörja städning m. m. dylikt av domkapitlets sessions- och expeditiionslokal. I varje fall bör det ej komma i fråga, att hans avlöning beräknas reducerad på grund av mindre än »full» tjänstgöring.

Domkapitlen i Karlstad och Luleå hava utan att dock vilja göra något bestämt yrkande framhållit, att goda skäl föreligga för vaktmästarnas vid dessa domkapitelsexpeditioner placering i samma lönegrad som förste expeditionsvakt vid länsstyrelse.

Departement-
schefen.

Förutom de av statskontoret föreslagna konsistorievaktmästarna torde, på grund av vad domkapitlet i Växjö upplyst rörande den vid domkapitlets expedition nyanställde vaktmästarens tjänstgöringsförhållanden jämväl denne vaktmästare böra erhålla ordinarie anställning.

Däremot anser jag icke tillräckliga skäl nu föreligga att förändra vaktmästarbefattningen vid domkapitlet i Visby till ordinarie tjänst. Då intet synes vara att erinra mot den benämning och lönegrad, som av statskontoret föreslagits för de vaktmästare, som skulle bli ordinarie befattningshavare, anser jag, att vid domkapitlen i Uppsala, Linköping, Skara, Västerås, Växjö, Lund, Göteborg, Karlstad, Härnösand och Luleå böra inrättas ordinarie expeditionsvaktbefattningar med placering i lönegrad B 5.

Vad domkapitlet i Lund föreslagit rörande minskning av avlöningen m. m. åt expeditionsvakten vid domkapitlets expedition, så länge han tillika är vaktmästare hos domkyrkorådet, synes icke böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd, utan torde rätten att med expeditionsvaktbefattningen förena anställning som vaktmästare hos domkyrkorådet böra prövas i den i 3 § 2 mom. avlöningsreglementet angivna ordning.

Beträffande vaktmästarna vid domkapitlen i Strängnäs och Visby samt Stockholms stads konsistorium, vilka på grund av kortare daglig tjänstgöringstid icke ansetts böra erhålla ordinarie anställning, kan tveksamhet råda rörande det befogade i att såsom statskontoret ifrågasatt tillerkänna dem anställning såsom extra ordinarie befattningshavare. Särskilt gäller detta vaktmästaren vid Stockholms stads konsistorium. På grund av vad jag inhämtat rörande denne vaktmästares göromål finner jag det riktigare att i stället för anslag till vaktmästare utgår visst belopp till »passning och städning», vilket belopp med hänsyn till de nuvarande avlöningsförmånerna torde tills vidare kunna beräknas till 1,200 kronor för år att utgå från det av mig i det föregående omförmälda anslaget till extra befattningshavare, renskrivning m. m. För vaktmästarna vid domkapitlen i Strängnäs och Visby anser jag mig däremot kunna förorda ett undantag från bestämmelsen, att extra ordinarie anställning endast må, med undantag beträffande

amanuens, innehavas av befattningshavare, av vilken kräves tjänstgöring av ungefär samma omfattning, som är bestämd för jämförlig ordinarie befattningshavare. Lämpligt synes vara, att jämväl dessa vaktmästare benämnas expeditionsvakter ävensom att de hänföras till lönegraden 5 i löneplanen för extra ordinarie personal.

Skulle med tillämpning av de nya avlöningsbestämmelserna expeditionsvakt vid domkapitlen i Strängnäs och Visby erhålla mindre inkomst än han haft som vaktmästare, torde i enlighet med vad statskontoret föreslagit expeditionsvakt i dylikt fall böra tillerkännas personligt lönstillägg, vid vars beräkning hänsyn eventuellt bör tagas till de ersättningar och förmåner i tjänsten, som för närvarande utgå av andra medel än statsmedel, ävensom till vaktmästare utgående ersättning för städning, för så vitt detta arbete kommer att åläggas expeditionsvakt i tjänsten. Därest avlöningen höjes på grund av arbetstidens utsträckning eller till följd av att vederbörande expeditionsvakt erhåller intjänad avlöningsförhöjning, torde det personliga lönstillägget böra i motsvarande grad minskas eller upphöra utgå.

På Kungl. Maj:t torde böra ankomma att efter förslag av vederbörande domkapitel bestämma den avlöning, som bör utgå till extra ordinarie expeditionsvakt med hänsyn till längden av den dagliga arbetstiden.

Beträffande expeditionsvakternas göromål anser jag i likhet med statskontoret att, där ej särskilda förhållanden anses böra föranleda annat, det bör åligga expeditionsvakt att utan särskild ersättning ombesörja expeditionslokalernas städning och eldning, skötsel av värmeledning samt renhållning av gård och gata.

Vid nyanställning av expeditionsvakt torde vederbörande konsistorium särskilt beakta att sådan person antages, som är fullt van vid maskinskrivning och även i övrigt äger förutsättningar för fullgörande av expeditionsgöromål så att behovet av särskild biträdeshjälp kan nedbringas.

Vid 1902 års lönereglering bestämdes, att till minskande av statsverkets utgifter för konsistorierna vissa domkyrkor, fonder och kassor åliggande bidrag, kontanta och in natura, fortfarande skulle utgå. En del av dessa hava efter hand blivit avlösta och statsanslagen höjda. Enligt vad av den föregående redogörelsen framgår åtnjuta emellertid alltså flera vaktmästare, utöver avlöningen av statsmedel, särskilda kontanta ersättningar och naturaförmåner. Statskontoret, som anser att de kontanta ersättningarna till vaktmästarna böra upphöra i samband med löneregleringen, anför:

Särskilda ersättningar och förmåner för vaktmästarna.

Frågan om upphörande av det bidrag till konsistorievaktmästarens avlöning, som av gammalt utgår från den så kallade biskopshuskassan i Göteborg, fr. o. m. år 1922 med 150 kronor, var föremål för övervägande i sammanhang med anslagsäskandena till 1926 års riksdag beträffande domkapitlens expeditioner, och uttalade departementschefen att vid genomförandet av den väntade löneregleringen berörda utgift borde avlyftas från biskops-

huskassan. Bestämmelse härom lärer i samband med den nu föreslagna löneregleringen böra meddelas.

Domkyrkorna i Strängnäs och Karlstad hava att erlægga vissa bidrag till konsistorievaktmästarnas avlöning, den förra domkyrkan, i enlighet med dess stat av den 26 september 1919, 235 kronor kontant samt två famnar ved, den senare lösen för viss spannmål, enligt senaste uppgift uppgående till 315 kronor 14 öre. Domkapitlet i Strängnäs har i sitt utlåtande hemställt om domkyrkans befrielse från berörda förpliktelser. Statskontoret finner ej heller tillräckliga skäl för bibehållande av dessa för statsverket relativt ringa avlöningsbidrag, vilka dock för domkyrkorna med hänsyn till dem åvilande skyldigheter äro i viss mån betungande. Statskontoret hemställer därför, att föreskrift i samband med löneregleringen meddelas om bidragens upphörande.

Beträffande de ersättningar, som fortfarande utgå till vissa vaktmästare (Härnösand och Visby¹) från vederbörande stifts prästerskap samt till en vaktmästare (Stockholm) från vissa församlingar, anför statskontoret, att om vaktmästarna nu av statsmedel erhålla avlöning efter statsförvaltningens allmänna normer, torde vara att antaga, att nu ifrågavarande ersättningar komma att upphöra.

I fråga om de naturaförmåner, som tillkomma några av vaktmästarna, yttrar statskontoret:

Vaktmästarna vid domkapitlen i Härnösand och Luleå åtnjuta fri bostad i av staten tillhandahållna lägenheter, i Härnösand i domkapitlets hus och i Luleå i de av statsverket förhyrda lokalerna i biskopshuset. Dessa lägenheter bliva efter löneregleringen att betrakta som tjänstebostäder, för vilka befattningshavarna enligt bestämmelserna i 22 § i avlöningsreglementet hava att till statsverket erlægga ersättning, däri inbegripen eventuell gottgörelse för centraluppvärmning. Vaktmästaren i Linköping har fri bostad i stiftets byggnadskassas hus jämte fri vedbrand å expeditionskassans bekostnad. Vaktmästaren i Västerås erhåller av domkyrkan såväl fri bostad som fri värme och fritt lyse. Någon anledning torde icke föreligga att befria byggnadskassan och domkyrkan från att tillhandahålla bostad åt domkapitelvaktmästarna, förpliktelser, som grunda sig på föreskrift senast i cirkuläret den 13 juni 1902. Ifrågavarande bostäder torde under dessa förhållanden vara att anse som lägenheter, »som disponeras av statsverket», och alltså att betrakta som tjänstebostäder, för vilka innehavarna jämlikt ovannämnda paragraf i avlöningsreglementet hava att till statsverket erlægga ersättning genom avdrag å avlöningen. Reellt sett innebär detta icke någon ändring för byggnadskassan och domkyrkan, och det torde därför icke vara något att erinra mot att hyresersättningen för dessa lägenheter ingår till statsverket, som till vaktmästarna lämnar full avlöning. På ett formellt annat sätt skulle visserligen saken kunna ordnas genom att avlöningen av statsmedel minskades med bostadsförmånens uppskattade värde; härvid skulle dock erfordras särskilda bestämmelser, antingen rörande hyresuppskattningen eller beträffande dyrtidstillägget. Det synes statskontoret lämpligast, att det förfares på det i fråga om tjänstebostäder vanliga sättet. Förmå-

¹ Det i statskontorets utlåtande omnämnda bidraget till vaktmästaren i Linköping har upphört att utgå.

nera av fri vedbrand och fri belysning böra i samband med löneregleringen upphöra.

I anledning av vad statskontoret anfört rörande den av vaktmästaren vid domkapitlet i Härnösand disponerade lägenheten har nämnda domkapitel anfört: Yttranden.

Vaktmästaren har visserligen fri bostad i domkapitelshuset men detta hus äges ej av staten. Domkapitlet — ej Kungl. Maj:t och kronan — har lagfart å fastigheten. Beträffande detta hus hänvisas i övrigt till en domkapitels utlåtnad bilagd, av rektorn G. Bucht upprättad promemoria rörande detsamma. Domkapitlet vill tillägga, att, då denna byggnad år 1925 undergick en genomgripande restaurering och nyinredning, så anlätades för detta ändamål ej statsmedel. Till bestridande av kostnaderna, som uppgingo till i avrundat tal 40,400 kronor, upptog nämligen domkapitlet med Kungl. Maj:ts den 19 december 1924 lämnade tillstånd, för sin synodalkassas räkning ur de av domkapitlet förvaltade fonderna ett amorteringslån å nämnda belopp. Avsett är att avbetala berörda skuld med hyresinkomsterna från domkapitelshuset samt med synodalkassan tillkommande lösen för kronotonde-spannmål. Domkapitlet kan vid nu angivna förhållande ej dela statskontorets uttalade mening, att den av vaktmästaren disponerade lägenheten är att betrakta som tjänstebostad, för vilken befattningshavaren enligt bestämmelserna i 22 § avlöningsreglementet har att till statsverket erlagga ersättning. Givetvis bör vaktmästaren efter ny lönereglernings genomförande betala hyra för lägenheten men denna hyra bör ej betalas till statsverket utan till domkapitlet för att användas såsom ett välbehövt tillskott till förräntning och amortering av restaureringsskulden.

Jag biträder statskontorets förslag att dels bidraget å 150 kronor från den s. k. biskopshuskassan i Göteborg till konsistorievaktmästarens därstädes avlöning, dels ock de bidrag, som domkyrkorna i Strängnäs och Karlstad erlagga till respektive konsistorievaktmästares avlöning, böra vid ny lönereglernings ikraftträdande upphöra att utgå. Därest vad sålunda föreslagits icke föranleder erinran från riksdagens sida, torde i samband med lönereglerningen böra meddelas föreskrift om bidragens upphörande. Departementschefen.

Vad statskontoret föreslagit rörande ersättning till statsverket för de lägenheter vaktmästarna i Härnösand, Luleå, Linköping och Västerås för närvarande disponera ävensom upphörande av förmånen av fri värme och fri belysning synes icke giva anledning till annan erinran än att på grund av vad domkapitlet i Härnösand upplyst rörande domkapitelshuset därstädes, ersättning för den av expeditivakten i nämnda hus disponerade lägenheten bör tills vidare erläggas till domkapitlet för att användas till förräntning och amortering av den genom domkapitelshusets restaurering uppkomna skulden.

Den nu gällande avlöningsstaten för tjänstemännen vid de ecklesiastiska konsistorierna innehåller bestämmelse därom, att med konsistorienotariebefatt- Avlöningsvillkor.

ning, förutom vid Stockholms stads konsistorium, icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat, ej heller annan tjänstebefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande av tjänstgöringen å konsistorieexpeditionen.

Numera är i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, intagen en generell föreskrift, att med ordinarie befattning icke må förenas annan tjänst å rikets eller riksdagens stat, och ej heller, utan att sådant medgivits genom beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen, å kommuns stat.

I fråga om förening av tjänster hade *domkapitelkommittén* förordat, att förbud för innehavande av tjänst å kommuns stat borde gälla endast för stiftssekreterarna. *Statskontoret* yttrar nu, att, om stiftssekreterarna undantagas, torde av befattningshavarna vid domkapitlen väl egentligen stiftsnotarierna kunna ifrågakomma till erhållande av dylik befattning. Statskontoret måste emellertid ställa sig tveksamt rörande lämpligheten av att för dessa tjänstemän, som hade att vikariera för stiftssekreterarna, lämna medgivande till innehav av dylik tjänst. Tillräcklig anledning att i detta fall stadga ett undantag från de allmänna bestämmelserna i avlöningsreglementet syntes statskontoret i varje fall ej föreligga.

Statskontoret erinrar vidare, att vid löneregleringar enligt det nya lönesystemet pläгат medgivas, att avlöningsreglementet skall omedelbart efter dess ikraftträdande med visst undantag varda gällande för samtliga ordinarie tjänstemän, såsom om bestämmelserna varit tillämpade under vars och ens hela tjänstetid vid något av de verk, beträffande vilka reglementet skall lända till efterrättelse, och statskontoret uttalar, att motsvarande bestämmelser lära komma att meddelas vid genomförandet av löneregleringen för domkapitlens befattningshavare. Beträffande den härvid uppkommande frågan, huruvida en konsistorienotarie, som övergår till stiftssekreterarbefattning, skall anses hava erhållit befordran till högre tjänst eller om han fortfarande skall anses inneha samma befattning, som allenast ändrat benämning, anför statskontoret, att det icke torde vara något att erinra emot att konsistorienotarie- och stiftssekreterarbefattningarna vid bestämmande av placering i löneklass anses som samma tjänster. Uttrycklig bestämmelse härom syntes emellertid till undvikande av tvekan böra meddelas och det sålunda föreskrivas, att i fråga om placering i löneklass å den nya lönestaten konsistorienotariebefattning skulle anses motsvara stiftssekreterarbefattning.

För befattningshavare, som från icke ordinarie befattning vunne befordran till ordinarie tjänst vid domkapitelsexpeditionerna, borde däremot, enligt statskontorets mening, vid bestämmande av begynnelselön och sedermera uppflyttning till högre löneklass rätt att tillgodoräkna föregående tjänstgöring i vederbörlig ordning prövas enligt bestämmelserna i 11 § avlöningsreglementet.

Beträffande avlöningsreglementets 13 § 3 mom., som innehåller vissa bestämmelser rörande tjänstgörings- och förflyttningsskyldighet m. m. för tjänsteman, som ej tillhör den centrala statsförvaltningen, anser statskontoret, att en förtydligande föreskrift bör meddelas därom, att vid tillämpning i fråga om befattningshavare vid domkapitelsexpeditionerna av de i första punkten i nyssnämnda moment givna bestämmelserna om tjänstemans förflyttningsskyldighet skall med uttrycket »det verk han tillhör eller varunder han lyder» förstås samtliga ecklesiastika konsistorier. De ifrågavarande bestämmelserna i avlöningsreglementet, kompletterade med en föreskrift av nyss antydd innebörd, syntes giva statsverket tillbörlig frihet att, om en omorganisation av domkapitlen i ena eller andra riktningen komme till stånd, göra de omflyttningar bland domkapitlens personal, som av ändrade förhållanden kunde påkallas.

I detta samband erinrar statskontoret om en annan bestämmelse i avlöningsreglementet, där innebörden av uttrycket »verket» bleve av betydelse, nämligen stadgandet i § 15 rörande tjänstemans rätt att uppbära oavkortad avlöning för den tid, han tjänstgjort å annan befattning inom verket. Om en tjänsteman vid ett av de ecklesiastika konsistorierna förordnades att uppehålla befattning vid annat sådant konsistorium, torde det vara mera ändamålsenligt att betrakta tjänstgöringen såsom fullgjord vid eget verk, som sålunda i detta avseende borde anses innefatta samtliga konsistorier. En sådan tolkning av ifrågavarande stadgande syntes emellertid statskontoret kunna godtagas utan att någon särskild förtydligande bestämmelse meddelades.

Vad sålunda uttalats och föreslagits i fråga om avlöningsvillkor för befattningshavarna vid domkapitelsexpeditionerna har icke mötts av gensaga från något av domkapitlen.

Vad angår frågan om förening med ordinarie tjänst av tjänst å kommundens stat anser jag icke skäl föreligga att vare sig för stiftssekreterare eller stiftsnotarie utverka undantag från bestämmelsen i avlöningsreglementet om förbud mot dylik tjänsteförening.

Departementschefen.

I anledning av statskontorets uttalande att i fråga om löneklassplacering å den nya lönestaten konsistorienotariebefattning är att anse som samma befattning som stiftssekreterarbefattning vill jag erinra, att, enligt vad jag beträffande stiftssekreterarnas tjänstäligganden föreslagit, dessa skola vid domkapitlens sessioner dels i viss utsträckning föredraga ärenden, dels ock erhålla yttrande- och reservationsrätt vid behandling av samtliga ärenden. Ifrågavarande bestämmelser synas mig dock endast innebära en sådan naturlig utveckling av konsistorienotariernas nuvarande ämbetsställning och arbetsuppgifter, att den icke bör utgöra hinder för att då det gäller frågan om placering i löneklass stiftssekreterartjänst anses motsvara konsistorienotariebefattning. Den stiftssekreterare i enlighet härmed tillkommande rätt

att för placering i löneklass tillgodoräkna föregående tjänstgöring såsom konsistorienotarie torde dock endast böra avse själva övergången till den nya staten, då notarie övertar stiftssekreterarbefattning vid den domkapitels-expedition han i egenskap av notarie tillhört.

Beträffande rätten för befattningshavare, som från icke ordinarie befattning vinner befordran till ordinarie tjänst vid domkapitels-expedition, att i fråga om löneklassplacering tillgodoräkna föregående tjänstgöring bör, såsom statskontoret uttalat, prövning av dylik rätt äga rum i vanlig ordning. I detta sammanhang vill jag särskilt framhålla, att förutsättningarna för ett dylikt tillgodoräknande kunna tänkas föreligga, då en amanuens befordras till stiftsnotarie vid den domkapitels-expedition, där han förut tjänstgjort och även efter sin befordran fullgör i huvudsak samma arbetsuppgifter som han förut fullgjort i egenskap av amanuens.

Statskontorets förslag om meddelande av en förtydligande föreskrift i avseende på tillämpningen av bestämmelserna i 13 § 3 mom. avlöningsreglementet finner jag lämplig. Likaledes ansluter jag mig till statskontorets uppfattning rörande tolkningen av bestämmelserna i 15 § avlöningsreglementet.

För det fall, att konsistorienotarie skulle vilja kvarstå å nu gällande stat, torde i anledning av sportlernas indragning till statsverket föreskrift böra meddelas, att sådan konsistorienotarie skall erhålla gottgörelse för mistade sportler med årligt belopp, motsvarande årsmedeltalet av den inkomst han må hava åtnjutit av sportler under budgetåren 1923—1928.

I detta sammanhang torde böra upptagas frågan om de inkomster vid konsistorienotarietjänsten i Växjö, vilken för tiden den 1 juli 1928—den 30 april 1929 böra tillkomma avlidne konsistorienotarien därstädes K. A. F. Hjelmqwists stärbhusdelägare. Med tillämpning av den rätt till tjänst- och nådår, som ansetts tillkomma stärbhus efter konsistorienotarie, åtnjuta Hjelmkwists stärbhusdelägare förmånen av tjänst- och nådår vid konsistorienotarietjänsten till den 1 maj 1929. Till vikariens avlöande användas enligt vad i ärendet inhämtats de med tjänsten förenade tjänstgöringspenningarna och en tredjedel av det provisoriska avlöningstillägget ävensom sportelinkomsten.

Då någon rätt för stärbhuset att komma i åtnjutande av avlöningsförmåner enligt den nya avlöningsstat för domkapitels-expeditionerna, som är avsedd att tillämpas från och med den 1 juli 1928, icke lär kunna ifrågasättas, skulle stärbhuset, med analog tillämpning av bestämmelserna i 36 § avlöningsreglementet, under tiden 1 juli 1928—den 30 april 1929 äga uppbära endast de med tjänsten enligt nu gällande ordinarie stat förenade avlöningsförmåner, dock med skyldighet att avstå vad som behöves för tjänstens förrättande. Billigheten synes emellertid kräva, att stärbhuset får under ifrågavarande tid åtnjuta jämväl nu utgående provisoriskt avlöningstillägg till den del det icke erfordras för avlöning av vikarie. Då sportlerna nu uppbäras av vikarien och denne från och med den 1 juli 1928 lär komma att av-

lönas enligt de nya avlöningsbestämmelserna, torde någon gottgörelse för mistade sportler icke i detta fall böra ifrågakomma.

För den händelse annan konsistorienotarie skulle avlida före den 1 juli 1928, torde vara lämpligast att meddela generell bestämmelse om rätt för stärbhusdelägare efter konsistorienotarie, som avlidit före nyssnämnda tidpunkt, att under den tid de, räknat från och med den 1 juli 1928, åtnjuta förmånen av tjänst- eller nådår vid konsistorienotarietjänsten, uppbära nu utgående provisoriskt avlöningstillägg till den del det icke erfordras för vikaries avlöning.

Såsom statskontoret uttalat, lära några särskilda bestämmelser angående den egna pensioneringen för de ordinarie befattningshavarna vid domkapitlens expeditioner icke erfordras, om det civila avlöningsreglementet blir å dem tillämpligt. Utan särskild föreskrift bliva de nämligen underkastade de pensionsbestämmelser, som gälla eller komma att gälla för de efter detta reglemente reglerade befattningar.

Tjänste-
pensioner.

I § 1 av reglementet den 6 november 1874 för prästerskapets änke- och pupillkassa finnas intagna bestämmelser bland annat därom, att alla efter sagda dag blivande konsistorienotarier och konsistorieamanuenser skulle vara förpliktade att ingå i nämnda kassa. Förnyat reglemente för prästerskapets änke- och pupillkassa utfärdades av Kungl. Maj:t den 17 december 1926 (nr 529). På grund av bestämmelserna i sistnämnda reglemente och enligt en av Kungl. Maj:t i cirkulär sistnämnda dag till statskontoret m. fl. myndigheter avgiven förklaring äro konsistorienotarier och konsistorieamanuenser, som före utgången av april 1927 inträtt såsom delägare i kassan, skyldiga att kvarstå i sådan egenskap, varav enligt reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa följer, att de äro uteslutna från delaktighet i sistnämnda kassa. Den åter, som efter utgången av april 1927 anställts såsom konsistorienotarie eller amanuens, är på grund av stadgande i § 2 mom. 1 av det förnyade reglementet för prästerskapets änke- och pupillkassa utesluten från delaktighet i sagda kassa. Härav följer enligt reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa skyldighet för konsistorienotarie såsom ordinarie tjänsteman att vara delaktig i denna senare kassa.

Familje-
pensioner.
Stiftssekre-
rare. Stifts-
notarier och
amanuenser.

Omförmälda förnyade reglemente för prästerskapets änke- och pupillkassa var ej utfärdat, då statskontoret avgav sitt vid detta statsrådsprotokoll fogade utlåtande med förslag till förevarande lönereglering, men i utlåtandet erinrar statskontoret om den förberedande behandlingen av frågan om förnyat reglemente för nämnda kassa och de därvid föreslagna ändrade principerna för familjepensionering av konsistorienotarier och amanuenser, vilka principer sedermera fastställts och för vilka nyss redogjorts. I anslutning härtill upptar statskontoret till behandling frågan, huruvida stiftssekreterar- och stiftsnotarietjänsterna böra i pensionsavseende anses som samma befattningar som

konsistorienotarie- respektive amanuens tjänsterna eller som nya befattningar. I enlighet med vad statskontoret redan i fråga om avlöningsvillkoren uttalat, anser statskontoret, att stiftssekreterarbefattningarna icke gärna kunna anses annat än som samma befattningar som konsistorienotarietjänsterna. Av konsistorie-amanuensbefattningarna åter skulle enligt föreliggande förslag några utbytas mot ordinarie tjänster, stiftsnotariebefattningar, med heltidstjänstgöring och väsentligt förhöjd avlöning. Att dessa befattningar måste betraktas som helt nya tjänster anser statskontoret uppenbart. Det syntes därför icke kunna ifrågakomma att låta konsistorieamanuenser, som befordrades till stiftsnotarier, kvarstå som delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa och utesluta dem från delaktighet i civilstatens. De skulle därför vid en sådan befordran i och för familjepensioneringen övergå från den förra till den senare kassan.

Departement-
schefen.

Redan i frågan om stiftssekreterarnas rätt att för placering i löneklass tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring såsom konsistorienotarie vid samma domkapitelsexpedition har jag anslutit mig till statskontorets uppfattning, att stiftssekreterarbefattning bör anses motsvara konsistorienotarietjänst. Om en konsistorienotarie, som är delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa, i samband med den nya löneregleringen tillträder befattning såsom stiftssekreterare, skulle han alltså kvarstå såsom delägare i sagda kassa. Härvid är emellertid att märka, att han på grund av bestämmelserna i det förnyade reglementet för kassan (§ 66) skall bibehållas vid det delaktighetsbelopp oförändrat, som var för honom gällande omedelbart före den 1 maj 1927. Följaktligen skulle den löneförhöjning för stiftssekreteraren, som den nya löneregleringen innebär, icke medföra någon förbättring i avseende på pensionsförmånerna för hans efterlevande. Dessa skulle därigenom komma i en synnerligen oförmånlig ställning i förhållande till efterlevande efter jämställda statens befattningshavare. Någon möjlighet att råda bot härpå genom en ändring av reglementet för prästerskapets änke- och pupillkassa därhän, att stiftssekreterare, som före den 1 maj 1927 vunnit delaktighet i kassan, finge tillgodoräknas ett i förhållande till den förhöjda lönen bestämt högre delaktighetsbelopp, torde med hänsyn till de konsekvenser, som därav skulle föranledas, enligt min uppfattning icke förefinnas. Å andra sidan kan det — särskilt i de fall, då vid en stiftssekreterares frånfälle ömmande omständigheter föreligga — icke anses försvarligt att pensionerna för de efterlevande få förbliva på samma nivå som före löneregleringen. Någon annan utväg till förbättrande av pensionerna torde emellertid icke förefinnas än att det i sådant fall får tagas under övervägande, huruvida icke tilläggs-pensioner av statsmedel till lämpligt avvägda belopp må kunna beviljas.

Vad åter angår stiftsnotarietjänsterna lära de, såsom statskontoret framhållit, böra anses såsom nya tjänster i förhållande till amanuens tjänsterna. I enlighet härmed skulle alltså amanuens, som befordras till stiftsnotarie, innan han uppnått en levnadsålder av 60 år, vara skyldig att inträda såsom

delägare i civilstatens änke- och pupillkassa. Emot fortsatt erläggande av avgifter till prästerskapets änke- och pupillkassa torde det emellertid stå honom öppet att i denna kassa kvarstå såsom delägare i en av kassans fonder, nämligen tillskottsfonden.

Om *tjänst- och nådårsrätten* upphäves för konsistorienotaries stärbhus, kommer den prästerskapets änke- och pupillkassa åliggande pensionerings-skyldigheten att inträda tidigare. För den förlust, som härigenom åsamkas kassan, anser statskontoret, att gottgörelse bör beredas kassan. Statskontoret föreslår i sådant avseende, att gottgörelsen må utgå av det under elfte huvudtiteln, allmänna indragningsstaten, uppförda förslagsanslaget: diverse föremål. Till detta förslag vill jag ansluta mig, då det synes mig ofrånkomligt att gottgörelse i förevarande avseende beredes prästerskapets änke- och pupillkassa. Beträffande grunderna för gottgörelsens bestämmande torde denna böra utgå med belopp, som i varje särskilt fall motsvarar den faktiska utgiftsökning, som förorsakas kassan genom att pension utbetalas tidigare. De ersättningsbelopp, om vilka här kan bli fråga, äro jämförelsevis obetydliga. I medeltal beräknas de för varje befattning uppgå till 1,500 eller 1,600 kronor.

Jag övergår härnäst till frågan om familjepensionering för de extra biträden och vaktmästare, som skulle erhålla ordinarie anställning såsom kanslibiträden, respektive expeditivakter. För så vitt dessa befattningshavare äro män och icke uppnått 60 års ålder bliva de skyldiga att inträda såsom delägare i civilstatens änke- och pupillkassa och därmed även att erlægga i reglementet för kassan stadgade befordringsavgifter.

*Kansli-
biträden och
expeditiv-
akter.*

Statskontoret, som i sitt utlåtande räknar med att obligatorisk delaktighet i nämnda kassa skulle ifrågakomma endast för expeditivakterna, erinrar om att bidrag till befordringsavgifter lämnats olika grupper befattningshavare i samband med deras uppförande å ordinarie stat, däribland sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens hospital och asyler. Under åberopande härav föreslår statskontoret, att bidrag till befordringsavgifterna för expeditivakterna vid domkapitelsexpeditionerna måtte lämnas av statsmedel i likhet med vad som skett vid uppförande å ordinarie stat vid ingången av år 1919 av nämnda personal vid statens hospital och asyler. I fråga härom anför statskontoret:

Bestämmelserna om bidrag för sistnämnda personal funnes meddelade i kungörelsen den 31 december 1918, nr 1062. Enligt denna utgick sådant bidrag endast till befattningshavare, som vid 1919 års ingång fyllt 32 år, och utgjorde för den, som vunnit anställning i motsvarande eller jämförig befattning före 32 års ålder viss procent å skillnadsbeloppet mellan den för hans ålder den 1 januari 1919 och den för 32 års ålder gällande befordringsavgiften, samt för den, som vunnit sådan anställning efter 32 års ålder, samma procenttal å skillnadsbeloppet mellan den för hans ålder den 1 januari 1919 och den för hans ålder vid anställningen gällande befordringsavgiften. Då det nu gällde uppförande å ordinarie stat av en kår, som

förut endast haft extra anställning, syntes samma skäl som i fråga om ekonomipersonalen vid statens hospital och asyler tala för att staten träder hjälpande emellan. Med hänsyn till den levnadsålder, vid vilken motsvarande befattningshavare vid civilförvaltningen plägade uppnå ordinarie anställning, torde samma grunder, som gällt för nyssnämnda ekonomipersonal, kunna tillämpas i fråga om ett eventuellt bidrag från statsverket till vaktmästarnas vid domkapitlen befodringsavgifter. En överslagsberäkning gäve vid handen, att statens utgift i så fall icke torde komma att överstiga ett belopp av 2,400 kronor. Försiktigheten torde bjuda att som villkor för erhållande av bidrag till befodringsavgift jämväl uppställa, att befattningshavaren skulle hava tillträtt anställning vid domkapitel före den 1 juli 1926.

Rörande spørgsmålet om familjepensionering för kanslibiträderna anför statskontoret:

På grund av bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 279) angående pensionering av efterlevande barn till kvinnliga befattningshavare i statens tjänst bliva de kvinnliga biträdena vid domkapitlen, som vid löne-regleringen erhålla ordinarie kanslibiträdestjänster, förpliktade att för ifrå-gavarande pensionering till civila pensionsfonden erlægga samma avgifter som i reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa äro stadgade för manlig innehavare av samma befattning, alltså även eventuellt befodringsavgifter. Om i enlighet med statskontorets nyss framlagda förslag vaktmästarna vid domkapitlen erhålla viss lindring i dem åliggande befodringsavgifter, torde konsekvensen därför kräva, att även ifrågavarande biträden få motsvarande nedsättning i sina avgifter till civila pensionsfonden i och för familjepensioneringen. För detta ändamål torde dock icke erfordras anvisandet av några medel utan allenast ett medgivande till nedsättning av avgifterna i fråga.

Departement-
schefen.

Särskilt för en del av de extra biträden och vaktmästare vid domkapitels-expeditionerna, som skulle erhålla ordinarie anställning, torde med hänsyn till deras ålder befodringsavgifterna för familjepensionering bliva ganska betungande. Jag anser därför billigheten kräva att, i likhet med vad som skett då ett flertal andra personalgrupper erhållit ordinarie anställning, jämväl biträdes- och vaktmästarpersonalen vid domkapitlen, vilken personal i avlöningshänseende varit mycket ogynnsamt ställd, genom bidrag av stats-medel beredes lindring vid erläggandet av ifrågavarande befodringsavgifter. Emot de av statskontoret föreslagna grunderna för bidragets utgående har jag intet att erinra.

I fråga om sättet för bestridande av kostnaderna för bidragen till befodringsavgifterna föreslår statskontoret för kanslibiträdernas vidkommande allenast en nedsättning av deras avgifter till civila pensionsfonden. Därest detta förslag icke möter invändning från riksdagens sida, torde närmare föreskrifter i förevarande avseende böra meddelas av Kungl. Maj:t. Vad åter angår bidragen till befodringsavgifter till expeditionsvakterna torde särskilda medel för deras bestridande vara erforderliga. Till sättet för deras utgörande återkommer jag i det följande.

Beträffande det av statskontoret för erhållande av bidrag till befodringsavgifter uppställda villkoret, att befattningshavaren skall hava tillträtt anställning vid domkapitel före den 1 juli 1926, har domkapitlet i Lund hemställt, att nämnda datum måtte bestämmas till den 1 januari 1927, varigenom den hos domkapitlet nyanställde vaktmästaren, som tillträtt sin befattning den 1 juli 1926, komme att erhålla rätt till bidrag till befodringsavgifterna. Med hänsyn till vad sålunda anförts och då statskontorets förslag i nu förevarande avseende torde vara avgivet under förutsättning att löneregleringsfrågan komme att föreläggas 1927 års riksdag tillstyrker jag, att såsom villkor i förevarande avseende föreskrives, att vederbörande tillträtt anställning hos domkapitel före den 1 juli 1927.

Slutligen vill jag i anledning av att statskontoret räknat med att obligatorisk delaktighet i civilstatens änke- och pupillkassa endast skulle ifrågakomma för expeditiionsvakterna framhålla, att jämväl för manliga kansli-biträden vid löneregleringens ikraftträdande dylik skyldighet torde uppstå. Med hänsyn till vederbörandes ålder och tidpunkt för anställning torde emellertid nämnda omständighet sakna betydelse för den förevarande frågan om bidrag till pensionsavgifterna.

I likhet med vad^{off} som skett, då det nya avlöningsreglementet kommit att tillämpas å andra grupper av statens befattningshavare, torde jämväl beträffande stiftssekreterarna, de enda befattningshavare vid domkapitels-expeditionerna som förut innehaft ordinarie anställning, riksdagens medgivande böra inhämtas för att ordna övergången från den förutvarande förskottsutbetalningen av lönen till den blivande efterskottsutbetalningen.

Övergångs-
lön.

De särskilda övergångsbestämmelser, som kunna erfordras i anledning av löneregleringen, lära i anslutning till riksdagens medgivande i sådant avseende i sammanhang med antagandet år 1921 av avlöningsreglementet för civilförvaltningen böra meddelas av Kungl. Maj:t. Dessa torde bland annat böra innefatta det i det föregående föreslagna stadgandet rörande stiftssekreterares rätt att för uppflyttning i lönegrad tillgodoräkna tjänstetid som konsistorienotarie.

Övergångs-
bestämmel-
ser.

Såsom förut erinrats utgå för närvarande avlöningarna till befattningshavarna vid domkapitlens expeditioner — fränsett dyrtidstillägg — från följande anslag under åttonde huvudtiteln: ordinarie obetecknade anslaget till domkapitlens expeditioner, extra obetecknade anslaget till ökade arbetskrafter vid domkapitlens expeditioner, extra förslagsanslaget till provisorisk lönereglering för notarier och amanuenser vid de ecklesiastika konsistorierna samt tillfälliga lönetillägg åt därstädes anställda extra biträden och vaktmästare, ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg samt extra förslagsanslaget till tillfälliga löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen.

Anslag och
stat.

Om avlöningsreglementet för allmänna civilförvaltningen skall vinna tillämpning å ifrågavarande befattningshavare, påkallar detta ändrade anordningar i fråga om såväl anslag som stater i överensstämmelse med vad som tillämpas för reglerade verk.

Ordinarie tjänstemän.

Vad då först beträffar frågan om avlöningsanslaget till ordinarie tjänstemän anför *statskontoret* härom följande:

Avlöningarna till de ordinarie befattningshavarna böra utgå från en såsom förslagsanslag betecknad anslagspost, från vilken jämväl skall bestridas de avlöningsförhöjningar, som motsvara nuvarande ålderstillägg. Avlöningen bör beräknas efter näst högsta löneklassen i vederbörande lönegrad. För befattningar, som antagits i regel komma att innehavas av kvinnor, har vid senare löneregleringar räknats med avlöning efter en löneklass lägre, enär kvinnlig innehavare av befattning icke får uppflyttas i högsta löneklassen i lönegraden. Med hänsyn därtill, att kvinnorna i regel erhålla ordinarie anställning väsentligt tidigare än männen, torde emellertid denna beräkning genomsnittligt bliva för låg, och då de personer, som torde komma att erhålla de befattningar, varom nu är fråga, eller kanslibiträdestjänsterna vid domkapitlen, lära kunna för uppflyttning i löneklass tillgodoräkna en relativt lång tjänstetid, har statskontoret i detta fall ansett sig för alla befattningar böra räkna med avlöning i näst högsta löneklassen i lönegraden. Avlöningsberäkningen påverkas jämväl av de orter, å vilka befattningshavarna äro placerade. Vid löneregleringar för verk med befattningshavare å skilda orter hava olika beräkningsgrunder använts, dels har man utgått från respektive befattningshavares verkliga eller antagna placering, dels från samtliga befattningshavares placering å en medeldyr ort, vid hospitalen exempelvis E-ort. För konsistoriernas vidkommande kan sistnämnda beräkningsgrund med hänsyn till den faktiska ortsgrupperingen anses ge ett riktigt medelvärde och torde därför kunna komma till användning.

Departementschefen.

För egen del anser jag det vara riktigare att vid anslagets beräkning utgå från den faktiska ortsgrupperingen än från en för alla befattningshavare gemensam medeldyr ort. Med den verkliga ortsgrupperingen som utgångspunkt och efter de i övrigt av statskontoret föreslagna beräkningsgrunderna, mot vilka jag intet har att erinra, uppgå avlöningarna till de befattningshavare, som enligt vad jag i det föregående förordat skulle erhålla ordinarie anställning, till sammanlagt 176,802 kronor.

Från anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän vid domkapitelsexpeditionerna skulle, enligt vad statskontoret föreslår, bestridas — förutom kostnaderna för de förmåner, som omförmälas i §§ 25, 28 och 32 av löningsreglementet: *läkarvård m. m., felräkningspenningar och begravningshjälp* — jämväl vissa andra kostnader.

Statskontoret föreslår sålunda, att i enlighet med det i avseende på statsdepartementen tillämpade systemet för bestridande av *vikariatsersättning*, då icke ordinarie befattningshavare förordnats uppehålla ordinarie tjänst, motsvarande vikariatskostnader vid domkapitelsexpeditionerna skulle utgå av

den till avlöningar till ordinarie befattningshavare upptagna anslagsposten, vilken dock icke med anledning härav skulle behöva höjas.

Vidare föreslår statskontoret, att kostnaderna för *övergångslön* för stifts-sekreterarna, vilka kostnader ämbetsverket beräknat icke komma att uppgå till mera än cirka 5,000 kronor, skulle i enlighet med den praxis, som i allmänhet tillämpats vid lönerogleringar efter det nya lönesystemet, utgå från avlöningsanslaget till ordinarie tjänstemän. Någon höjning av anslaget på grund härav anser statskontoret icke erforderlig.

Om expeditionsvakterna erhålla *bidrag till gäldande av befordringsavgifter till civilstatens änke- och pupillkassa*, anser statskontoret slutligen jämväl denna utgift med hänsyn till det ringa belopp för varje år, varom det rör sig, lämpligen kunna bestridas från anslagsposten till ordinarie befattningshavare, vilken anslagspost icke heller på denna grund syntes behöva höjas.

Emot statskontorets förslag att kostnaderna för *vikariatsersättning* och s. k. *övergångslön* bestridas av anslagsposten till avlöningar till ordinarie befattningshavare har jag intet att invända. Departement-
schefen.

Vad slutligen angår sättet för bestridande av kostnaderna för bidrag till *expeditionsvakternas befordringsavgifter* synes det knappast behövt att för dessa jämförelsevis obetydliga kostnader upptaga en särskild anslagspost i domkapitlens stat, utan anser jag mig även i denna del kunna biträda statskontorets förslag.

Förutom de kostnader, som i det föregående angivits, torde från här ifrågasvarande anslagspost få bestridas jämväl kostnaderna för det i § 14 avlöningsreglementet omnämnda *kallortstillägg*, vilket bör utgå till befattningshavare vid domkapitlet i Luleå. Särskild föreskrift torde böra av Kungl. Maj:t meddelas rörande kallortstillägg åt befattningshavare vid nämnda domkapitel.

Med hänsyn till de kostnader anslaget till avlöningar till ordinarie tjänstemän vid domkapitelsexpeditionerna skulle ha att svara för, torde anslaget, som bör hava förslagsanslags natur, sättas till 179,000 kronor.

Beträffande avlöningen till sekreteraren vid Stockholms stads konsistorium anför *statskontoret*:

*Sekreteraren
vid Stock-
holms stads
konsistorium.*

Arvodet till sekreteraren vid Stockholms stads konsistorium synes statskontoret lämpligen böra uppföras för sig i staten. Då det föreslagna arvodet, 5,700 kronor, skulle vara förenat med tre ålderstillägg à 360 kronor, torde anslagsposten i anslutning till grunderna för beräkning av anslaget till avlöningar åt ordinarie tjänstemän böra uppföras såsom förslagsanslag med i avrundat tal 6,400 kronor. Från denna torde jämväl få utgå kostnaderna för vikariat för konsistoriesekreteraren, vilket skulle överensstämma med vad redan föreslagits beträffande vikariat för ordinarie tjänstemän och vad statskontoret har för avsikt föreslå beträffande vikariat för extra ordinarie befattningshavare.

Stockholms stads konsistorium har i sitt yttrande i ärendet hemställt, att, då jämväl notarien vid konsistoriet uppbure lön och provisoriskt lönetillägg

i förskott, medgivande till utbetalning av s. k. övergångslön måtte lämnas jämväl i fråga om t. f. innehavaren av notarietjänsten vid konsistoriet.

Departement-
mentschefen.

Jag biträder statskontorets förslag rörande sättet för ifrågavarande avlönings upptagande i staten, vilket överensstämmer med vad i liknande fall brukat ske.

Från anslaget torde böra bestridas kostnad för läkarvård m. m. och begravningshjälp samt vikariatsersättning.

Däremot anser jag mig ej kunna tillstyrka konsistoriets hemställan om utbetalning av s. k. övergångslön till vikarien å notariebefattningen vid konsistoriet.

Icke ordinarie
befattnings-
havare.

Frågan om anslag till avlöningar till icke ordinarie befattningshavare upp-
tas härafter till behandling av statskontoret, som yttrar bland annat:

Vid 1926 års riksdag har för departementen vidtagits en principiell ändring beträffande anslagsmedlen till avlöning åt icke ordinarie personal. Anslagen anvisas å departementens stater såsom en enda anslagspost av förslagsanslags natur men sönderfalla i tre underavdelningar: grundlöner till extra ordinarie tjänstemän, bestämt belopp, avlöningsförhöjningar till extra ordinarie tjänstemän, förslagsvis anvisat belopp, extra befattningshavare, renskrivning m. m., bestämt belopp. Från den andra posten få jämväl bestridas vissa enligt givna författningsbestämmelser automatiskt utgående utgifter, såsom läkarvård, begravningshjälp m. m. Vid uppställande av den nya staten för domkapitlen, torde samma principer böra tillämpas. Vid beräkning av avlöningarna till den extra ordinarie personalen torde det vara nödvändigt eller åtminstone lämpligt att utgå från den faktiska ortsgrupperingen. Beträffande lönegradsplaceringen synes man böra räkna med 18 lönegraden för amanuens, 4 lönegraden för kontorsbiträde och 5 lönegraden för vaktmästare. Såsom förut nämnts skulle det dock ankomma på Kungl. Maj:t att besluta såväl beträffande den lönegrad, till vilken de olika befattningarna skola hänföras, som huruvida avlöningen i lönegraden skall utgå oavkortad eller reduceras till följd av kortare arbetstid. Om det i något fall skulle befinnas lämpligare att i stället för en extra ordinarie tjänsteman anställa en extra befattningshavare, lär det hinder dock icke böra möta att för dennes avlöande disponera ett för grundlön till en extra ordinarie tjänsteman avsett belopp. Att vid beräkningen av nu ifrågavarande post avse något särskilt belopp till Kungl. Maj:ts förfogande torde icke vara erforderligt, enär besparing kommer att uppstå, då extra ordinarie tjänstemän vikariera å ordinarie befattning.

Departement-
mentschefen.

I enlighet med det förslag, som av mig i det föregående (sid. 45 f., 52 f. och 60) framlagts, skulle från posten *grundlöner till extra ordinarie tjänstemän* utgå grundlön till en amanuens vid ett vart av domkapitlen i Uppsala, Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö, Lund, Göteborg, Karlstad, Härnösand och Luleå, till ett extra ordinarie kontorsbiträde i Uppsala samt till en vaktmästare vid ett vart av konsistorierna i Strängnäs och Visby. Avlöningen till amanuenserna i Västerås och Karlstad samt till vaktmästarna

bör räknas till ett med hänsyn till den lägre tjänstetiden nedsatt belopp. För amanuenserna i Strängnäs, Göteborg och Härnösand torde för möjliggörande av ett tillmötesgående av framförda krav på full tjänstgöring för dessa tjänstemän, därest detta vid prövning befinnes befogat, böra räknas med full avlöning. Såsom statskontoret framhållit, lärer Kungl. Maj:t äga befogenhet att, om så finnes lämpligare, för avlöande av en extra befattningshavare använda ett för grundlön till en extra ordinarie tjänsteman avsett belopp.

Med tillämpning av de grunder, som av statskontoret angivits, kunna grundlönerna till extra ordinarie tjänstemän vid domkapitelsexpeditionerna beräknas till ett belopp av högst 47,500 kronor. Från detta anslag torde även få bestridas kostnaderna för det kallortstillägg, som bör utgå till extra ordinarie befattningshavare vid domkapitelsexpeditionen i Luleå.

Beträffande den andra underavdelningen, *avlöningsförhöjningar till extra ordinarie tjänstemän*, yttrar statskontoret bland annat:

Posten avlöningsförhöjningar till extra ordinarie tjänstemän, förslagsanslag, lärer även böra beräknas med hänsyn tagen till den faktiska ortsgrupperingen ävensom till reduceringen av avlöningen vid kortare tjänstgöring. För departementens del räknades med kostnaden för endast en avlöningsförhöjning. Med hänsyn till de mindre utsikterna för de extra ordinarie tjänstemännen vid domkapitlen att vinna ordinarie anställning torde man här böra räkna med tre avlöningsförhöjningar. Från denna post böra jämväl bestridas författningsenligt utgående kostnader för läkarvård m. m. och begravningshjälp, och torde detta jämväl böra gälla beträffande eventuella sådana utgifter för biträdet Malmström, om Kungl. Maj:t tillerkänner honom rätt till dylika förmåner. Vidare bör anslagsposten få anlitas för de personliga lönetillägg, som efter statskontorets förslag skulle i händelse av inkomstminskning utgå till de extra ordinarie expeditionsvakterna. Statskontoret föreslår slutligen, att från denna anslagspost måtte få utgå kostnaderna dels för vikariat å extra ordinarie befattningar oberoende av anledningen till vikariatet, dels ock för vikariat för biträdet i Lund Malmström under dennes semester eller sjukdom. I motiveringen (Bil. s. 44 f.) anföres bland annat, att den ersättning, som skall utgå vid uppehållande av extra ordinarie befattning, är reglerad genom allmänna författningsbestämmelser ävensom att det därför knappast torde behöva möta några betänkligheter att låta vikariatskostnaderna utgå från ett förslagsanslag, när såsom beträffande domkapitlen skulle bliva fallet, såväl antalet befattningar som lönegrader skulle bestämmas av Kungl. Maj:t.

Vid beräkning av kostnaderna för avlöningsförhöjningarna åt extra ordinarie tjänstemän torde man för att vara på säkra sidan böra, såsom statskontoret föreslagit, utgå från tre avlöningsförhöjningar.

Departementsschefen.

Intet synes vara att invända mot att ifrågavarande anslag anlitas för bestridande av kostnaderna för dels författningsenligt utgående läkarvård m. m. och begravningshjälp åt extra ordinarie tjänstemän ävensom åt biträdet Malmström, dels ock personliga lönetillägg till extra ordinarie expeditionsvakter, därest sådana tillägg finnas böra utgå.

Vad angår vikariat å extra ordinarie befattningar vid domkapitelsexpeditionerna böra sådana i möjligaste mån undvikas. Där det emellertid med hänsyn till arbetets å vederbörande domkapitelsexpedition behöriga bestridande finnes oundgängligen nödvändigt att förordna vikarie å extra ordinarie befattning eller vid något tillfälle för biträdet Malmström, synas jämväl kostnaderna härför, i enlighet med statskontorets förslag, kunna bestridas från anslaget till avlöningsförhöjningar åt extra ordinarie tjänstemän.

Med utgångspunkt från de i det föregående angivna beräkningsgrunderna och med hänsyn till de kostnader, som skulle bestridas från här ifrågavarande anslagsmedel, torde anslaget till avlöningsförhöjningar m. m. till extra ordinarie tjänstemän, vilket anslag bör ha karaktär av förslagsanslag, kunna sättas till 12,000 kronor.

Den till beloppet begränsade posten *extra befattningshavare, renskrivning m. m.*, vilken skall av Kungl. Maj:t fördelas mellan konsistorierna torde, i enlighet med vad av mig i det föregående (sid. 53 f.) föreslagits, böra upptagas till 28,700 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till icke ordinarie befattningshavare m. m. skulle alltså enligt det förestående beräknas sålunda:

Grundavlöningar till extra ordinarie tjänstemän, högst. kronor 47,500: —
 Avlöningsförhöjningar till extra ordinarie tjänstemän m. m.

förslagsvis	»	12,000: —
Extra befattningshavare, renskrivning m. m., högst.	»	28,700: —
Förslagsanslag kronor		88,200: —

Från anslagen till domkapitlens expeditioner äro medel anvisade till *hyror för domkapitlen i Luleå och Visby*. Till förstnämnda domkapitel utgå till hyra för sessions- och expeditionslokal samt för bostad till vaktmästare sammanlagt 4,400 kronor. Domkapitlet i Visby uppbär till hyra för sessions- och expeditionslokal 2,000 kronor, därav 1,000 kronor bestridas från nämnda anslag och 1,000 kronor från åttonde huvudtitelns förslagsanslag till skrivmaterialier och expenser, ved m. m.

Till bestridande av ifrågavarande hyreskostnader torde ett särskilt anslag böra upptagas i staten för domkapitelsexpeditionerna. Vid bestämmande av anslagets storlek bör erinras om att, enligt vad i det föregående föreslagits, expeditionsvakten vid domkapitlet i Luleå skall för den av honom disponerade tjänstebostaden — liksom även expeditionsvakterna vid domkapitlen i Linköping och Västerås för de av dem innehavda bostäderna — erlägga hyra till statsverket.

Då emellertid hyrorna för ifrågavarande tjänstebostäder, vilka hyror böra gottskrivas anslaget till domkapitelsexpeditionerna, skola jämlikt härom gällande föreskrifter av domkapitlen bestämmas med hänsyn till i orten gällande hyrespriser och sålunda icke kunna i förväg för längre tid fixeras, torde hyresutgifterna för domkapitlen böra upptagas utan avdrag för hyres-

inkomsterna. Då hyresutgifterna för domkapitlen i Luleå och Visby enligt vad av den lämnade redogörelsen framgår uppgå till sammanlagt 6,400 kronor, skulle alltså i staten för domkapitelsexpeditioner behöva för ifrågavarande ändamål upptagas en anslagspost å nyssnämnda belopp.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits skulle staten för domkapitlens expeditioner få följande utseende:

Stat för domkapitlens expeditioner.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag		kronor 179,000: —
Arvode till sekreteraren vid Stockholms stads konsistorium,		
förslagsanslag	 »	6,400: —
<i>Anm.: Arvodet utgör 5,700 kronor samt kan efter 3 år höjas med 360 kronor, efter 6 år med ytterligare 360 kronor samt efter 9 år med än ytterligare 360 kronor.</i>		
Avlöningar till icke ordinarie befattningshavare, förslags-		
anslag	 »	88,200: —
Hyror	 »	6,400: —
Summa förslagsanslag		kronor 280,000: —

Ifrågavarande belopp torde under titeln domkapitlens expeditioner böra uppföras såsom ett ordinarie förslagsanslag.

Sammanläggas följande å innevarande budgetårs riksstat uppförda anslag: domkapitlens expeditioner, 91,350 kronor, ökade arbetskrafter vid domkapitlens expeditioner, 36,400 kronor, och provisorisk lönereglering m. m. vid de ecklesiastika konsistorierna, 49,000 kronor, erhålles ett belopp av 176,750 kronor. Då den föreslagna staten slutar å 280,000 kronor, skulle alltså kostnadsökningen enligt stat i anledning av den nya löneregleringen utgöra 103,250 kronor.

Härvid torde emellertid böra erinras, att Kungl. Maj:t, enligt vad som framgår av innevarande års åttonde huvudtitel, punkten 267, föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående lönereglering för befattningshavarna vid de ecklesiastika konsistorierna, som kunde varda riksdagen förelagd, beräkna en nedsättning med 10,000 kronor av det under åttonde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg. Anledningen till den sålunda i utsikt ställda anslagsminskningen är att, i händelse nyssnämnda lönereglering genomföres, medel från anslaget ej vidare behöva tagas i anspråk för ålderstillägg åt befattningshavarna vid konsistorierna. Nyssnämnda belopp av 10,000 kronor, varmed jag har för avsikt i detta sammanhang föreslå att åttonde huvudtiteln anslag till ålderstillägg må nedsättas, bör tagas i betraktande vid beräkning av den med förevarande lönereglering förbundna kostnadsökningen enligt stat, som alltså skulle inskränka sig till 93,250 kronor.

Den verkliga utgiftsökningen uppgår emellertid till ett icke obetydligt

*Utgifts-
ökning.*

lägre belopp än det nyss angivna, enär dels löneregleringen kommer att medföra nedsättning i dyrtidstilläggen och minskad belastning å åttonde huvudtitelns extra förslagsanslag till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, dels det nya förslagsanslaget till domkapitlens expeditioner kommer att tillföras hyror för tjänstebostäder, dels ock statsverket, ehuru under annan titel, kommer att uppbära konsistorienotariernas indragna sportler, i den mån desamma prövas fortfarande böra utgå. Med hänsyn härtill torde den av löneregleringen föranledda faktiska merkostnaden kunna approximativt beräknas till 70,000 kronor.

Hemställan.

Under åberopande av vad jag sålunda i skilda hänseenden anført, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, jämte därmed samhörande avlöningsbestämmelser skall från och med den 1 juli 1928 äga tillämpning å befattningshavare vid de ecklesiastika konsistoriernas expeditioner samt att i samband därmed de sportler, som nu tillkomma konsistorienotarierna i form av expeditionslösen samt arvoden för förvaltning av vissa fonder och kassor och för utdelning av fosterlöner, skola — arvodena dock endast i den mån desamma prövas fortfarande böra utgå — indragas till statsverket;

dels bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid domkapitlens expeditioner på följande sätt:

Domkapitel	Stiftssekreterare.			Stiftsnotarie.	Kansli- biträde.	Expeditions- vakt.
	B 28	Lönegrad B 27	B 25	Lönegrad B 21	Lönegrad B 7	Lönegrad B 5
Uppsala	1	—	—	1	1	1
Linköping	—	1	—	—	—	1
Skara	—	1	—	—	—	1
Strängnäs	—	1	—	—	—	—
Västerås	—	1	—	—	—	1
Växjö	—	1	—	—	1	1
Lund	1	—	—	1	1	1
Göteborg	—	1	—	—	1	1
Karlstad	—	1	—	—	1	1
Härnösand	—	1	—	—	1	1
Luleå	—	1	—	—	1	1
Visby	—	—	1	—	—	—

dels godkänna det av mig förordade förslaget till stat för domkapitlens expeditioner att tillämpas från och med budgetåret 1928—1929;

dels föreskriva, att vid tillämpningen i fråga om befattningshavare vid de ecklesiastika konsistoriernas expeditioner av de i 13 § 3 mom. 1 punkten i ovannämnda avlöningsreglemente givna bestämmelserna om tjänstemans förflyttningsskyldighet skall med uttrycket »det verk han tillhör eller varunder han lyder» förstås samtliga domkapitel och Stockholms stads konsistorium;

dels föreskriva, att beträffande konsistorienotarie, som vid den nya avlöningsstatens ikraftträdande tillträder stiftssekreterarbefattning, den rätt till tjänstår och nådår, som må tillkomma stärbhus efter konsistorienotarie, skall upphöra;

dels medgiva, att den ökade utgift för pensioner, som i anledning av nyssnämnda föreskrift kommer att drabba prästerskapets änke- och pupillkassa, må ersättas kassan av statsmedel att utgå från det under elfte huvudtiteln, allmänna in- dragningsstaten, uppförda förslagsanslaget till diverse föremål;

dels förordna, att konsistorienotarie, som kvarstår å nu gällande avlöningsstat, skall erhålla gottgörelse för mistade sportler med årligt belopp, motsvarande årsmedeltalet av sportelinkomsterna vid tjänsten under de fem budgetåren den 1 juli 1923—den 30 juni 1928, ävensom medgiva, att stärbhusdelägare efter konsistorienotarie, som avlidit före den 1 juli 1928, må under den tid de, räknat från och med sagda dag åtnjuta förmån av tjänst- eller nådår vid konsistorienotarietjänsten, uppbära avlöningen vid tjänsten enligt nu gällande stat jämte provisoriskt avlöningstillägg och eventuellt utgående dyrtidstillägg till den del nämnda avlöningsförmåner icke erfordras till vikaries avlöning;

dels medgiva, att för vaktmästare vid domkapitel, som den 1 juli 1928 erhåller ordinarie expeditionsvaktbefattning vid domkapitel, må, under förutsättning att han tillträtt anställning vid domkapitlet före den 1 juli 1927, av statsmedel utgå bidrag till de befordringsavgifter, han kan hava att erlagga till civilstatens änke- och pupillkassa, i överensstämmelse med de grunder, som varit fastställda för motsvarande bidrag beträffande vissa befattningshavare, tillhörande sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens hospital och asyler;

dels medgiva, att statens ovannämnda bidrag till expeditionsvakternas vid domkapitlen befordringsavgifter må bestridas av den i staten för domkapitlens expeditioner upptagna anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän;

dels medgiva, att kvinnligt biträde vid domkapitel, som

den 1 juli 1928 erhåller ordinarie kanslibiträdesbefattning vid domkapitel, må under enahanda förutsättning som föreskrivits i fråga om expeditionsvakt erhålla motsvarande nedsättning i de avgifter, hon har att till civila pensionsfonden erlägga för pensionering av efterlevande barn;

dels besluta, att, där ordinarie tjänsteman vid domkapitel, å vilken ovannämnda avlöningsreglemente kommer att från och med den 1 juli 1928 äga tillämpning, enligt hittills gällande bestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen — såväl i stat upptagen avlöning som provisoriskt avlöningstillägg — i förskott, skall vid ingången av juli månad 1928 till honom på statsverkets bekostnad utbetalas ett belopp, motsvarande vad tjänstemannen skulle hava i den befattning, han vid utgången av juni månad 1928 innehade, i förskott uppburit för juli månad 1928, om de dittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande (övergångslön);

dels medgiva, att kostnaderna för ifrågavarande övergångsanordning må bestridas av den i staten för domkapitlens expeditioner upptagna anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän;

dels förklara, att övriga av riksdagen med avseende å den definitiva löneregleringen för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk lämnade medgivanden må i tillämpliga delar gälla även beträffande befattningshavare vid domkapitlens expeditioner;

dels under åttonde huvudtiteln — med uteslutande av det ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner — under samma rubrik uppföra ett *ordinarie* förslagsanslag
av kronor 280,000: —

dels ock nedsätta det under åttonde huvudtiteln uppförda *ordinarie* förslagsanslaget till ålderstillägg

nu kronor 135,000: —

med » 10,000: —

till » 125,000: —

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.

Bilaga

Domkapitelsexpeditionernas organisation samt kostnaden för befattningshavarnas avlöning m. m.

(inberäknat provisoriskt avlöningstillägg, tillfällig löneförbättring och tillfälligt lönetillägg).

Nuvarande organisation	Av statskontoret föreslagen organisation	Av Kungl. Maj:t före- slagen organisation
<i>Uppsala (ortsgrupp E).</i>		
Notarie 7,200—8,200	Stiftssekreterare B. 28 9,060—10,500	Stiftssekreterare B. 28
Amanuens 3,500	Stiftsnotarie . . . B. 21 6,000—7,212	Stiftsnotarie . . . B. 21
" 3,700	Amanuens . ev. lgr. 18 4,284—6,000	Amanuens
Extra biträde 2,110	Kanslibiträde . . B. 7 2,628—3,060	Kanslibiträde . . B. 7
" 1,510	E. o. kontorsbitr. lgr. 4 1,908—2,484	E. o. kontorsbiträde ¹⁾
Vaktmästare 1,760	Expeditionsvakt . B. 5 2,340—2,916	Expeditionsvakt . B. 5
<i>Linköping (ortsgrupp E).</i>		
Notarie 6,500—7,500	Stiftssekreterare B. 28 9,060—10,500 + fri bostad.	Stiftssekreterare B. 27 (fri bostad).
Amanuens 3,100	Amanuens . ev. lgr. 18 4,284—6,000	Amanuens
Extra biträde 1,450	Extra biträde 3,000	¹⁾
Renskrivning 600		
Vaktmästare 1,610 + tjänstebostad och ved.	Expeditionsvakt . B. 5 2,340—2,916 (tjänstebostad).	Expeditionsvakt . B. 5 (tjänstebostad).
<i>Skara (ortsgrupp C).</i>		
Notarie 6,500—7,500	Stiftssekreterare B. 28 8,580—10,020	Stiftssekreterare B. 27
Amanuens 3,100	Amanuens . ev. lgr. 18 3,972—5,580	Amanuens
Extra biträde 865	Extra biträde 1,050	¹⁾
Vaktmästare 1,620	Expeditionsvakt . B. 5 2,160—2,688	Expeditionsvakt . B. 5
<i>Strängnäs (ortsgrupp D).</i>		
Notarie 6,500—7,500	Stiftssekreterare B. 28 8,820—10,260	Stiftssekreterare B. 27
Amanuens 3,100	Amanuens med redu- cerad lön ev. lgr. 18 4,128—5,790	Amanuens, ev. med redu- cerad tjänstgöring
Extra biträde 720	Extra biträde 750	¹⁾
Vaktmästare 1,285 + av domkyrkan 235 kr. och 2 famnar ved.	E. o. expeditionsvakt med reducerad lön lgr. 5 1,974—2,664 + personligt lönetillägg.	E. o. expeditionsvakt med reducerad tjänst- göring o. lön + ev. personligt lönetillägg

¹⁾ Erforderligt belopp enligt Kungl. Maj:ts bestämmande från anslaget till extra befattningshavare, renskrivning m. m.

Nuvarande organisation	Av statskontoret föreslagen organisation	Av Kungl. Majt före- slagen organisation
<i>Västerås</i> (ortsgrupp F).		
Notarie 6,500—7,500	Stiftssekreterare B. 28 9,300—10,740	Stiftssekreterare B. 27
Amanuens 2,600	Amanuens, arvode 3,000	Amanuens med redu- cerad tjänstgöring
Extra biträde 1,450	Extra biträde 1,500	¹⁾
Vaktmästare 1,630 + tjänstebostad, värme och lyse; 50 kr. gratifikation.	Expeditionsvakt . B. 5 2,430—3,030 (tjänstebostad).	Expeditionsvakt . B. 5 (tjänstebostad).
<i>Växjö</i> (ortsgrupp C).		
Notarie 7,200—8,200	Stiftssekreterare B. 28 8,580—10,020	Stiftssekreterare B. 27
Amanuens 3,300	Stiftsnotarie . . . B. 21 5,580—6,756	Amanuens
Extra biträde 1,570 ²⁾	Kanslibitrade . . . B. 7 2,424—2,820	Kanslibitrade . . . B. 7
	Vård av arkivalier i Kalmar 50	¹⁾
Vaktmästare 1,620	E. o. expeditionsvakt med reducerad lön lgr. 5 1,896—2,556	Expeditionsvakt B. 5
<i>Lund</i> (ortsgrupp D).		
Notarie 7,200—8,200	Stiftssekreterare B. 28 8,820—10,260	Stiftssekreterare B. 28
Amanuens 3,600 (därav 300 kr. från äldre pastoraliefond).	Stiftsnotarie . . . B. 21 5,790—6,984	Stiftsnotarie . . . B. 21
Amanuens 3,700	Amanuens . ev. lgr. 18 4,128—5,790	Amanuens
Extra bitr. Malmström 3,500		Kanslibitrade . . . B. 7
Extra biträde 2,040	Kanslibitrade . . . B. 7 2,526—2,940	Extra bitr. Malmström
» » 1,400	Extra bitradet Malmström . 4,200	¹⁾
Vaktmästare 1,450	Expeditionsvakt . B. 5 2,250—2,802	Expeditionsvakt B. 5
<i>Göteborg</i> (ortsgrupp F).		
Notarie 7,200—8,200	Stiftssekreterare B. 28 9,300—10,740	Stiftssekreterare B. 27
Amanuens 2,800	Amanuens med redu- cerad lön, ev. lgr. 18 4,440—6,210	Amanuens
Extra biträde 2,180	Kanslibitrade . . . B. 7 2,730—3,180	Kanslibitrade . . . B. 7
» » 700	Extra biträde 500	¹⁾
Vaktmästare 1,730 + 150 kr. av biskopshus- kassan.	Expeditionsvakt . B. 5 2,430—3,030	Expeditionsvakt B. 5
<i>Karlstad</i> (ortsgrupp F).		
Notarie 6,500—7,500	Stiftssekreterare B. 28 9,300—10,740	Stiftssekreterare B. 27
Amanuens 2,600	Amanuens, arvode 3,000	Amanuens med redu- cerad tjänstgöring

¹⁾ Erforderligt belopp enligt Kungl. Majts bestämmande från anslaget till extra befattningshavare, ren-
skrivning m. m.

²⁾ Därav 50 kr. för vård av domkapitlets i Kalmar äldre arkivalier.

Nuvarande organisation	Av statskontoret föreslagen organisation	Av Kungl. Maj:t före- slagen organisation
Extra biträde 2,180	Kanslibiträde . . . B. 7 2,730—3,180	Kanslibiträde . . . B. 7
Vaktmästare 1,555 + 315 kr. av domkyrkan (för år 1927).	Expeditionsvakt . B. 5 2,430—3,030	Expeditionsvakt . B. 5
<i>Härnösand</i> (ortsgrupp F).		
Notarie 7,200—8,200	Stiftssekreterare B. 28 9,300—10,740	Stiftssekreterare . B. 27
Amanuens 2,800	Amanuens med redu- cerad lön, ev. lgr. 18 4,440—6,210	Amanuens
Extra biträde 1,780	Kanslibiträde . . . B. 7 2,730—3,180	Kanslibiträde . . . B. 7
» » 1,500	Extra biträde 1,950	¹⁾
Räkenskapsförare 500		
Vaktmästare 1,480 + tjänstebostad med ved och lyse + c:a 257 kr. av stiftets präster.	Expeditionsvakt . B. 5 2,430—3,030 (tjänstebostad).	Expeditionsvakt . B. 5 (tjänstebostad).
<i>Luleå</i> (ortsgrupp G).		
Notarie 7,200—8,200	Stiftssekreterare B. 28 9,540—10,980	Stiftssekreterare B. 27 ²⁾
Amanuens 3,500	Stiftsnotarie . . . B. 21 6,420—7,668	Amanuens ²⁾
Extra biträde 2,250	Kanslibiträde . . . B. 7 2,832—3,300	Kanslibiträde . . . B. 7 ²⁾
» » 1,575	Extra biträde 1,950	¹⁾
» » 750 (däruv räkenskapsförare 350 kr.)		
Vaktmästare 1,665 + tjänstebostad, värme och lyse.	Expeditionsvakt B. 5 2,520—3,144 (tjänstebostad).	Expeditionsvakt B. 5 ²⁾ (tjänstebostad).
<i>Visby</i> (ortsgrupp C).		
Notarie 5,500—6,500	Stiftssekreterare B. 28 8,580—10,020	Stiftssekreterare . B. 25
Extra biträde (manl.) 900	Extra biträde 2,500	¹⁾
» » 700		
Vaktmästare 1,400 + 117 kr. av stiftets präster.	E. o. expeditiönsvakt med reducerad lön, lönegr. 5 1,896—2,556 + ev. personligt lönetillägg.	E. o. expeditiönsvakt med reducerad tjänst- göring o. lön + ev. personligt lönetill- lägg. Sekreterare
<i>Stockholm</i> (ortsgrupp G).		
Notarie 4,000—5,000	Konsistoriesekreterare, icke ordin. arvode 5,700—6,780	
Extra biträde 1,080	Extra biträde 1,950	¹⁾
» » (manl.) 625		
Vaktmästare 1,000 + 261 kr. från vissa för- samlingar.	E. o. expeditiönsvakt med reducerad lön, lgr. 5 2,208—2,832 + ev. personligt lönetillägg.	»Passning o. städning», erforderligt belopp enligt Kungl. Maj:ts bestämmelse från an- slaget till extra be- fattningshavare, ren- skrivning m. m.

¹⁾ Erforderligt belopp enligt Kungl. Maj:ts bestämmande från anslaget till extra befattningshavare, renskrivning m. m.

²⁾ Dessutom kallortstillägg.

Bilaga

TILL KONUNGEN.

Genom nådig remiss den 18 augusti 1925 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt statskontoret att avgiva utlåtande över en av flertalet konsistorienotarier och konsistorieamanuenser gjord underdånig framställning om åtgärder för framläggande för riksdagen av förslag till ny definitiv löne-reglering för dessa befattningshavare, över vilken framställning samtliga konsistorier sig utlåtitt. För att tagas i övervägande vid besvarande av denna remiss har Eders Kungl. Maj:t sedermera till statskontoret överlämnat, dels den 2 september 1925 konsistoriernas underdåniga utlåtan-den över ett av statskontoret på nådigt uppdrag utarbetat förslag till pro-visorisk löne-reglering för biträden och vaktmästare vid konsistorierna, dels den 6 november 1925 kyrkomötets underdåniga skrivelse den 26 okto-ber samma år med hemställan om ny definitiv löne-reglering för konsisto-rienotarier och konsistorieamanuenser. Med återställande av de remitte-rade handlingarna får statskontoret i detta ärende anföra följande.

*Statskontoret med förslag till ny definitiv löne-reglering för tjänste-
männen vid de ekklesiastika konsistorierna.*

Nu gällande ordinarie stat för domkapitlens expeditioner förskriver sig i huvudsak från år 1902. Sedan ett i proposition till 1893 års riksdag framlagt förslag rörande omorganisation av stiftsstyrelserna med härav föranledda anslagsöskanden icke vunnit riksdagens gillande, hade till 1895 års riksdag avlåtits en proposition, som avsåg att med undanskjutande av omorganisationsfrågan genomföra en lönereglering. Denna proposition hade likväl vid gemensam votering blivit av riksdagen avslagen. Kungl. Maj:ts till 1902 års riksdag i ämnet avlätna proposition, som likaledes åsyftade att utan samtidig omorganisation få till stånd en lönereglering, blev däremot med vissa ändringar av riksdagen bifallen. Den ordinarie stat för domkapitlens expeditioner, som i samband härmed fastställdes, har sedermera endast undergått vissa smärre förändringar i anledning av dels tillkomsten av Luleå stift samt föreningen av Växjö och Kalmar stift, dels någon ökning av anslagen till extra biträden och vaktmästare, dels ock upphörande av vissa bidrag från domkyrkorna i Uppsala och Strängnäs. Nu utgående ordinarie anslag till domkapitlens expeditioner fastställdes av 1912 års riksdag. Staten upptager såsom ordinarie tjänstemän allenast notarierna vid domkapitlen och Stockholms stads konsistorium samt dessutom amanuensbefattningar, förenade med arvode, ävensom anslag till extra biträden och vaktbetjäning. Därjämte hava årligen utgått särskilda anslag å extra stat till förstärkning av det ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner, huvudsakligast för beredande av ytterligare medel till amanuenser, extra biträden och vaktbetjäning.

Ett förslag till definitiv lönereglering i samband med omorganisation av domkapitlen framlades utav domkapitelkommittén i betänkande den 18 december 1918. Häröver hava utlåtanden avgivits av samtliga ecklesiastika konsistorier samt en del andra myndigheter, däribland även av statskontoret den 8 maj 1920. Förslagen hava emellertid icke föranlett någon proposition till riksdagen.

Däremot har för konsistorienotarier och amanuenser en provisorisk lönereglering gällt från och med år 1920 enligt riksdagens för varje år lämnade medgivande. Medel härtill hava utgått från särskilt anslag å extra stat.

Beträffande biträdes- och vaktmästarpersonalen föreligger ett av statskontoret enligt nädigt uppdrag utarbetat förslag till provisorisk lönereglering. I ett underdånigt utlåtande den 20 oktober 1924 hade statskontoret beträffande frågan om en lönereglering för den extra personalen framhållit, att det icke kunde anses rimligt, att denna fråga allt fortfarande uppskötes i avvaktan på en möjligen blivande omorganisation av domkapitlen. Enligt statskontorets mening borde förslag till provisorisk lönereglering för domkapitlens extra personal utarbetas för att föreläggas 1926 års riksdag, och hemställde statskontoret, att Eders Kungl. Maj:ts måtte uppdraga åt ämbetsverket att uppgöra förslag till provisorisk lönereglering för domkapitlens biträdes- och vaktmästarpersonal. Den 12 december 1924 erhöll ämbetsverket det ifrågasatta uppdraget, och förslag i ämnet avgavs av statskontoret den 2 juni 1925. Såsom ovan omnämnts, hava de över förslaget infordrade yttrandena från domkapitlen och Stockholms stads konsistorium överlämnats till statskontoret för att tagas i övervägande vid avgivande av underdånigt utlåtande över konsistorienotariernas och amanuensernas föreliggande lönepetition, och har i samma

syfte till ämbetsverket även remitterats kyrkomötets underdåniga skrivelse den 26 oktober 1925 angående lönereglering för konsistorienotarier och amanuenser.

Något förslag till provisorisk lönereglering för biträdes- och vaktmästarpersonalen har emellertid icke framlagts för innevarande års riksdag. I det till årets statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet, andra huvudtiteln, punkt 54, erinrade departementschefen om förenämnda till statskontoret remitterade ärenden samt framhöll, att frågan om ett definitivt ordnande av löneförhållandena för samtliga befattningshavare vid konsistorierna sålunda gjorts till föremål för prövning i ett sammanhang. Då utredningen emellertid icke antoges hinna slutföras å sådan tid, att framställning om dylik lönereglering kunde föreläggas 1926 års riksdag, syntes det vara nödvändigt, att avlöningsförhållandena för personalen vid de ecklesiastika konsistorierna under budgetåret 1926—1927 förbleve ordnade efter enahanda grunder som för närvarande vore gällande. Anslagen till domkapitlens expeditioner hava även beräknats med hänsyn härtill.

På grund av vad sålunda förekommit, har statskontoret ansett sig böra till behandling upptaga frågan om definitiv lönereglering icke blott för de personalgrupper vid de ecklesiastika konsistorierna, som i den remitterade petitionen avses, notarier och amanuenser, utan jämväl för biträdes- och vaktmästarpersonalen. Härvid måste givetvis domkapitelkommitténs omfattande utredning bliva i viss mån vägledande.

Domkapitelkommittén, som erhållit i uppdrag icke blott att utreda frågan om de kyrkliga konsistoriernas omorganisation, utan jämväl om och på vad sätt en jämkning i stiftsindelningen borde äga rum, framlade samtidigt förslag i båda dessa frågor. Som emellertid vissa med ändrad stiftsindelning sammanhörande spörsmål icke kunnat upptagas till utredning, var organisationsförslaget med tillhörande kostnadsberäkningar byggt på en stiftsindelning, i vilken allenast ett stift, omfattande Stockholms stad med angränsande områden, tillkommit utöver de nuvarande stifteten. Kommittén uttalade sig likväl alternativt rörande organisation och kostnader för den händelse något särskilt Stockholmsstift tillsvidare icke inrättades. Organisationsförslaget utgick ifrån att biskopens och domkapitlens verksamhetsområden i stort sett skulle bliva orubbade och dessa sålunda bl. a. fortfarande bibehållas vid sin befattning med folkskoleärendena. Förslaget blev av de centrala ämbetsverk, som hördes över ärendet i dess helhet, avstyrkt. Statskontoret åberopade härvid den meningsskiljaktighet, som tydligtvis rådde rörande lämpligheten av att bibehålla domkapitlen som distriktsstyrelser för folkskoleväsendet, och fann det oklokt att genomföra en ny och dyrbar organisation, innan klarhet härutinnan vunnits. Statskontoret ingick dock i detaljprövning av förslaget, och återkommer ämbetsverket i det följande till sina då gjorda uttalanden. Skolöverstyrelsen hemställde, att förslaget icke måtte godkännas, utan att frågan om skolväsendets ledning och förvaltning å mellanstadiet gjordes till föremål för ny utredning. Kammarkollegiet uttalade, att en omorganisation av domkapitlen i varje fall icke borde komma till utförande. innan spörsmålet om deras framtida uppgifter vunnit sin slutliga lösning. Kollegiet hänvisade härvid även till frågan om folkskoleväsendets ledning på mellanstadiet samt därjämte till pågående ut-

Motivering
för en ny
definitiv löne-
reglering.

redningar rörande kyrkofondens förvaltning och revision av den ecklesiastika arrendeförordningen. Även flertalet domkapitel ställde sig avvissande mot organisationsförslaget i väsentliga punkter. Vad kommittén föreslagit i fråga om personalen på expeditionerna och dess avlöningsförhållanden föranledde däremot endast till smärre erinringar av ett par konsistorier.

Någon proposition till riksdagen i anledning av kommittéförslaget har emellertid hittills icke blivit framlagd, och ej heller har, så vitt statskontoret känner, någon förnyad utredning blivit igångsatt, utan torde av allt att döma frågan om domkapitlens omorganisation för närvarande vara på obestämd tid undanskjuten. Under sådana förhållanden uppställer sig frågan, huruvida den omständigheten, att en omorganisation av domkapitlen framdeles kan komma till stånd, kan anses utgöra ett hinder för genomförandet av en definitiv lönereglering för personalen vid domkapitlens expeditioner. Hindret skulle då bestå däri, att den personal, som nu skulle ifrågakomma till uppförande på ordinarie stat, icke skulle i sin helhet bli behöflig efter en omorganisation, eller att denna personal eller de befattningshavare, som redan nu äro ordinarie, konsistorienotarierna, skulle efter en omorganisation erhålla mindre kvalificerade uppgifter, som borde betinga en lägre löneställning, eller ock att löneregleringen skulle hindra en i samband med en omorganisation önskvärd omplacering av befattningshavarna. Beträffande de i nyssnämnda utlåtanden berörda frågor, vilkas lösning skulle kunna tänkas mera avsevärt inverka på domkapitlens organisation, må erinras, att en revision av den ecklesiastika arrendeförordningen genom beslut vid sistlidet års riksdag genomförts, och i avseende å kyrkofondens förvaltning har numera förslag afgivits till inrättande av en särskild styrelse för kyrkofonden. Varken den sålunda genomförda reformen eller den, som föreslagits, torde emellertid för domkapitlens del innebära sådan ändring i arbetsuppgifterna, att därigenom skulle möjliggöras en minskning i personaluppsättningen på expeditionerna, i varje fall ej av den personal, som nu kan tänkas böra bli ordinarie. Vad angår ett eventuellt framtida avskiljande av folkskoleärendena från domkapitlens ämbetsområde, har ett av domkapitlen, nämligen det i Härnösand, i sitt utlåtande över den remitterade lönepetitionen särskilt uttalat sig rörande en dylik eventualitet. Domkapitlet påvisar, vilket relativt ringa antal folkskoleärendena utgöra av samtliga till domkapitlets handläggning hörande ärenden — något som även bekräftas av inkomna uppgifter rörande domkapitlet i Göteborg — samt uttalar, att om den genom folkskoleärendenas överflyttning till annan myndighet föranledda minskningen i arbetsbördan mot förmodan skulle möjliggöra indragning av personal, detta givetvis kommer att enbart gälla de extra biträdena. Även enligt statskontorets uppfattning torde folkskoleärendenas avskiljande icke mera avsevärt kunna påverka personalbehovet vid domkapitlens expeditioner. Det måste härvid även beaktas, att, enligt vad i vissa domkapitels utlåtanden över lönepetitionen genom uppgifter å diariet förda ärenden påvisats, arbetet vid expeditionerna i allmänhet torde hava undergått en ej ringa stegring, sedan det till grund för domkapitelkommitténs betänkande liggande materialet insamlades, något, som jämväl bör ihågkommas vid bedömandet av det nuvarande personalbehovet. Det synes statskontoret ej heller kunna antagas, att en omorganisation skulle föranleda en sådan ändring i befattningshavarnas arbetsupp-

gifter, att den skäligen borde påkalla en sänkt lönenivå. Vad särskilt konsistorienotarierna angår, lärer, om en ändring i deras tjänsteställning kommer till stånd, denna i stället kunna förväntas bliva ansvarsfullare. Skulle vid en eventuell förändring i stiftsindelningen transport av befattningshavare till annan ort vara erforderlig eller skulle, om vissa ärendegrupper övertogs av annan myndighet — t. ex. folkskoleärendena av särskilda distriktsstyrelser — en samtidig överflyttning av personal böra ifrågakomma, lärer det icke möta någon svårighet att hålla möjligheten härtill öppen genom fastställande av lämpliga avlöningsvillkor.

På grund av vad sålunda anförts, anser statskontoret, att i omorganisationsfrågans nuvarande läge denna fråga icke längre rimligen kan åbe-ropas som skäl för att ytterligare uppskjuta en lönereglering, varigenom ordinarie anställning skulle kunna beredas åt en del av den fasta extra personalen och såväl denna som de nuvarande ordinarie tjänstemännen, konsistorienotarierna, erhålla de löneförmåner, som genom successiva löne-regleringar — senast vid innevarande års riksdag för ett antal institu-tioner — tillerkänts det stora flertalet befattningshavare i statens tjänst. Statskontoret får därför för sin del tillstyrka, att en ny definitiv löne-reglering beslutas för personalen vid domkapitlens expeditioner, och läm-nar ämbetsverket i det följande detaljerade förslag beträffande de olika befattningshavarna.

En sådan lönereglering torde givetvis böra ansluta sig till de numera allmänt vedertagna löneprinciperna, och det för civilförvaltningen gäl-lande avlöningsreglementet därför bliva även å denna personal tillämp-ligt. Såsom en följd härav skulle dyrtidstillägg komma att utgå efter de mindre förmånliga grunder, som äro fastställda för befattningshavare vid reglerade verk, och gäller detta såväl ordinarie som extra personal, vilket bör beaktas vid tillmätandet av avlöningen. En förutsättning för löneregleringen lärer likaledes vara, att den dagliga tjänstgöringstiden fastställs till minst sju timmar.

För konsistorienotarierna upptager nu gällande ordinarie stat följande avlöningsbelopp:

	Lön.	Tjänst- görings- penningar.	Summa.	Konsistorie- notarierna. Nuvarande förhållanden.
vid domkapitlen i Uppsala, Växjö, Lund, Göteborg, Härnösand och Luleå	3.000	1.500	4.500	
vid domkapitlen i Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås och Karlstad	2.500	1.300	3.800	
vid domkapitlet i Visby	2.000	1.000	3.000	
vid Stockholms stads konsistorium	1.200	800	2.000	

Samtliga notaries äro berättigade till två ålderstillägg å 500 kronor efter respektive 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring. Härtill komma vissa sportler, som bibehållas vid 1902 års lönereglering, nämligen viss expeditionslösen, arvode för förvaltning av donationsfonder och präster-skapets enskilda kassor samt arvode för utdelning av fosterlöner. Enligt den av 1919 års riksdag beslutade provisoriska löneregleringen, vars gil-tighet är för år förlängts, utgår vidare provisoriskt avlöningstillägg till notarie vid domkapitel med 2.500 kronor, varvid dock är fäst det vill-koret, att detsamma icke må utgå med högre belopp, än att det tillsam-

mans med föregående räkenskapsårs sportelinkomst belöper sig: för notarie vid domkapitlet i Visby till 2.500 kronor och beträffande notarie vid annat domkapitel till 2.700 kronor. Till notarien vid Stockholms stads konsistorium utgår provisoriskt avlöningstillägg med 1.800 kronor. Av avlöningstillägget utgöra två tredjedelar lön och en tredjedel tjänstgöringspenningar. Fri bostad åtnjutes av konsistorienotarien i Linköping på grund av donation enligt testamente den 28 juli 1827, i vilket föreskrives, att förmånen »icke må vid något tillfälle hindra och varken som något inre eller öppet skäl verka och anföras till nekande av förbättring uti lagliga löneinkomster, med vilken konsistorienotarien möjligen må inhåkommas».

Klassindelning.

När det gäller genomförandet av en ny lönereglering för konsistorienotarierna uppställer sig frågan, huruvida befattningarna fortfarande böra vara indelade uti olika klasser, en indelning, som vid fastställandet av 1902 års stat motiverats med göromålens olika omfattning vid de särskilda domkapitlen. Domkapitelkommittén — som ville ändra befattningarnas benämning till stiftssekreterare — uttalade sig mot bibehållandet av klassindelningen. Kommittén anförde, att enahanda olikheter i fråga om arbetsmängden otvivelaktigt på andra arbetsområden förefunnnes mellan till graden likställda befattningar, utan att detta i allmänhet ansetts böra betinga en skillnad i avlöningsförmåner. Kraven på arbetets kvalitet och på grund härav fordringarna på tjänstemännens kompetens och duglighet vore överallt desamma. Vissa ärendegrupper, framförallt kungl. remisser i större frågor, vore allestädes ungefärligen lika omfattande. Vad arbetsmängden i övrigt anginge, vore det riktigast, att olikheten härutinnan kompenseras genom lämplig avvägning av antalet arbetskrafter i övrigt, som ställdes till stiftsstyrelsernas förlogande. Ett stöd för sin uppfattning fann kommittén däri, att den motsvarande indelning av landssekreterare- och landskamrerarejänster, som hittills varit gällande, från och med år 1918 upphävts med undantag allenast för de båda största länen, där särskilda förhållanden otvivelaktigt voro rådande. I fråga om domkapitlet i Visby, som i fråga om arbetsmängden intoge en särställning, kunde visserligen ifrågasättas ett undantag från regeln, men fann kommittén detta olämpligt ur rekryteringssynpunkt. Även här finge arbetets omfattning öva inflytande vid bestämmandet av domkapitlets övriga arbetskrafter. För konsistorienotarien (sekreteraren) vid Stockholms stads konsistorium föreslog dock kommittén en lägre löneställning, för den händelse att någon ändring i stiftsstyrelsen för Stockholm icke bleve genomförd.

Mot kommitténs förslag att, med nyssnämnda undantag, upphäva konsistorienotariebefattningarnas indelning uti skilda avlöningsklasser hade statskontoret icke något att erinra uti sitt över betänkandet avgivna utlåtande.

Sedan kommitténs förslag avgavs, har inom statsförvaltningen införts det nya avlöningssystemet, som gör lönebeloppens storlek beroende, förutom av den lönegrad, till vilken en befattning hänförs, även av den ortsgrupp, till vilken befattningshavarens placeringsort hör. En dylik differentiering av avlöningen efter levnadskostnadernas storlek å respektive placeringsorter kommer sålunda automatiskt till stånd beträffande konsistorienotarierna, om avlöningsreglementet för civilförvaltningen blir

gällande för befattningshavare vid domkapitlens expeditioner. Denna lönedifferentiering äsyftar emellertid att giva lika reallön i samma lönegrad. Vill man vid löneregleringen bibehålla den nuvarande, på arbetsmängdens olika storlek vid respektive domkapitel baserade klassindelningen, böra befattningarna tydligtvis hänföras till olika lönegrader. Frågan, huruvida till lokalförvaltning hörande befattningshavare med till arten identiska arbetsuppgifter böra på grund av olika arbetsbörd placeras i skilda lönegrader, har vid vissa löneregleringar enligt det nya avlöningsystemet varit föremål för övervägande.

Närmast till hands ligger härvid en jämförelse med avdelningscheferna vid länsstyrelserna, landssekreterare och landskamrerare, med vilka tjänster konsistorienotariebefattningarna förete åtskilliga likheter. Vid den för länsstyrelsernas personal år 1925 genomförda löneregleringen blevo dessa avdelningschefer, ehuru göromålen vid de särskilda länsstyrelserna otvivelaktigt äro av betydligt olika omfattning, samtliga hänförda till samma lönegrad — något annat var över huvud taget aldrig ifrågasatt. En viss olikhet i avlöningshänseende uppstod dock därigenom, att den avlöningsförstärkning, som i samband med en indragning av sportlärarna tillerkändes alla avdelningscheferna, bestämdes till ett högre belopp i de tre största länen och till ett lägre belopp i Gotlands län än det, som tillkom avdelningscheferna i övriga län.

Vid innevarande års riksdag har beslutats lönereglering för lantmäterikontoren. I fråga om överlantmätarebefattningarna hade Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att alla skulle placeras uti samma lönegrad, B 30, samt nio erhålla särskild avlöningsförstärkning, varav en med högre belopp än de övriga. Riksdagen vidtog emellertid den ändringen i Eders Kungl. Maj:ts förslag, att förenämnda nio befattningar hänfördes till lönegraden B 30, varav en tillika med avlöningsförstärkning, samt de övriga till lönegraden B 29 med undantag av överlantmätarebefattningen i Gotlands län, som av särskild anledning uppfördes å övergångsstat. Riksdagen utgick härvid likväl ifrån att samtliga befattningar, utom den i Gotlands län, borde placeras uti lönegrad, motsvarande den tidigare tredje normalgraden, samt att bägge förenämnda lönegrader i det nya avlöningsreglementet voro avsedda att motsvara sistnämnda grad.

Lönereglering har vidare innevarande år genomförts för länsveterinärer och provinsialläkare. Ut i Eders Kungl. Maj:ts proposition hade samtliga länsveterinärer föreslagits till placering i lönegraden B 20, men riksdagen beslöt, att länsveterinärerna i de fyra nordligaste länen skulle med hänsyn till tjänstgöringsförhållandena och de ringa inkomsterna av enskild praktik m. m. hänföras till lönegraden B 21. För provinsialläkarna har fastställts ett särskilt avlöningsreglemente, enligt vilket en gradering i avlöningshänseende av befattningarna genomförts genom deras fördelning på skilda lönegrupper. Vid befattnings hänförande till den ena eller andra gruppen, vilket skall ankomma på Kungl. Maj:t, är avsett, att i främsta rummet hänsyn skall tagas till i vad mån distrikt kan anses svårskött eller ej samt storleken av de inkomster av enskild praktik, som kunna påräknas, och endast i mindre grad till levnadskostnadernas storlek och kallortsförhållanden. Då det sålunda beträffande såväl länsveterinärer som provinsialläkare väsentligen varit olikheten i extra inkomster, som föranlett den ovannämnda graderingen i avlöningen, lära dessa löneregleringar likväl sakna egentlig betydelse vid bedömande av konsistorienotariernas lönefråga.

Otvivelaktigt är, att avsevärda skiljaktigheter föreligga i fråga om arbetsbördan vid olika domkapitel. Göromålen äro dock till arten desamma och torde i allt fall giva samtliga konsistorienotarier full sysselsättning under stadgad arbetstid. I överensstämmelse med den i allmänhet inom statsförvaltningen rådande praxis beträffande administrativa tjänster av närmast jämförliga slag — särskilt torde härvid böra fästas avseende vid avdelningscheferna vid länsstyrelserna — anser statskontoret, lika med domkapitelkommittén, att tillräckliga skäl icke äro för handen att fortfarande uppdelade konsistorienotariebefattningarna vid domkapitlen uti skilda lönegrader. Den större arbetsmängden vid vissa domkapitel lär, såsom eljest är fallet inom förvaltningen, böra motvägas genom att biträdande personal i större utsträckning ställas till dessa domkapitels förfogande till lättande av konsistorienotariernas arbete.

Ett borttagande av nuvarande klassindelning, samtidigt som ortsgrupperingen genom det nya avlöningsreglementet vinner tillämpning, kommer givetvis att medföra omkastningar i löneförhållandena domkapitlen emellan. Detta är dock en given konsekvens av befattningarnas ställande på samma reallönnivå och det nya lönesystemets hänsyntagande till levnadskostnaderna å olika orter.

I fråga om konsistorienotariebefattningen vid domkapitlet i Visby, där göromålen omfattning ovedersägligen är minst, skulle möjligen tvekan kunna råda rörande dess likställighet med motsvarande befattningar vid övriga domkapitel. Vid Visby domkapitel finnes dock icke anställd någon amanuens och biträdesanslaget är, om hänsyn tages härtill, jämförelsevis knappt tillmätt. Utgår man ifrån att förhållandena bli desamma efter löneregleringen, anser statskontoret för sin del, att även denne konsistorienotarie, då han dock har full sysselsättning, bör inrangeras i samma lönegrad som de övriga.

Konsistorienotariebefattningen vid Stockholms stads konsistorium in- tager däremot uppenbarligen en särställning genom göromålen, i förhållande till domkapitlens arbetsbörda, ringa mängd och torde därför tydligtvis i avlöningshänseende allt fortfarande böra sättas lägre än de övriga.

Löneställ-
ning.

Då statskontoret nu övergår till att behandla den löneställning, konsistorienotarierna vid löneregleringen böra erhålla, torde till en början böra ånyo erinras, att domkapitelkommittén föreslagit en ändrad benämning på befattningarna, nämligen stiftssekreterare för tjänst vid domkapitlen och konsistoriesekreterare för tjänst vid Stockholms stads konsistorium, därest detta komme att bibehållas oförändrat. Statskontoret vill redan här framhålla, att ämbetsverket finner dessa benämningar bättre motsvara de med befattningarna förenade arbetsuppgifterna och därför vara att förorda. De befattningar inom den civila statsförvaltningen, med vilka stiftssekreteraretjänsterna närmast vore att jämföra, ansåg domkapitelkommittén vara landssekreterarebefattningarna, och föreslog i anslutning härtill, att den fasta avlöningen för stiftssekreterarna, vilka skulle äga bibehålla vissa sportler, blev densamma som för befattningshavare i tredje normalgraden. Det är härvid likväl att märka, att enligt kommitténs organisationsförslag sekreterarna skulle erhålla en i viss mån förstärkt tjänsteställning och ett ökat ansvar. Någon väsentligare ändring i sak i fråga om de dem påvillande arbetsuppgifterna torde

förslaget emellertid icke hava inneburit. I sitt utlåtande över betänkandet förordade statskontoret, att åt sekreteraren gavs plats som ledamot i domkapitlet, i vilket fall intet syntes vara att erinra mot de föreslagna löneförmånerna. Med den mera underordnade ställning kommittén anvisat stiftssekreteraren ansåg statskontoret däremot en byrådirektörslön bättre avpassad. Även kammarkollegiet uttalade sig till förmån för sekreterarens ledamotskap och fann endast under denna förutsättning likställigheten med byråchefer vara försvarsbar.

Den remitterade petitionen, vars direkta hemställan är mera allmänt hållen, synes äsyfta konsistorienotariernas (sekreterarnas) vid domkapitlen likställighet i avlöningshänseende med landssekreterarna. Det framgår dock icke, huruvida härmed avses endast lönegradsplaceringen eller jämväl den landssekreterare tillkommande avlöningsförstärkningen. I de utlåtanden, som av domkapitlen avgivits över petitionen, hava följande uttalanden gjorts beträffande konsistorienotariernas löneställning. Tre domkapitel, i Växjö, Göteborg och Karlstad, tillstyrka bifall till petitionärernas hemställan. Två domkapitel, i Linköping och Härnösand, hänvisa till domkapitelkommitténs utredning. Ett domkapitel, i Lund, påyrkar likställighet med landssekreterare. Två, i Uppsala och Luleå, hemställa om placering i lönegraden B 30, varvid likväl domkapitlet i Uppsala endast uttalar sig rörande befattningen vid detta domkapitel. Konsistorienotariers jämställande med landssekreterare har mött gensaga av två domkapitel, i Västerås och i Visby, som framhålla, det förra, att kommitténs förslag i lönefrågan utgick från en omorganisation med andra arbetsförhållanden och annat tjänsteansvar för domkapitlets tjänstemän, och det senare, att det föreläge en skillnad mellan landssekreterarnas och konsistorienotariernas tjänsteställning och juridiska ansvar för vederbörande myndigheters beslut.

Om löneregleringen nu icke förknippas med en omorganisation, som gör konsistorienotarierna (sekreterarna) till bisittare i domkapitlen, lär det enligt statskontorets förmenande icke kunna ifrågakomma att i avlöningshänseende jämställa dessa befattningshavare med ledamöter av centrala ämbetsverk eller länsstyrelser. Den uppfattning, åt vilken statskontoret gav uttryck i utlåtandet den 8 maj 1920, vari statskontoret uttalade sig för byrådirektörs lön, hyser ämbetsverket allt fortfarande. De tjänster, statskontoret härvid syftade på, voro de, som tillhörde den s. k. byrådirektörsgraden inom den civila statsförvaltningen, vilken intog en mellanställning mellan andra och tredje normalgraderna, och icke sådana tjänstemän vid centrala verk, vilka visserligen benämndes byrådirektörer, men vilkas avlöning utginge med andra belopp. Nyssnämnda byrådirektörsgrad motsvaras i det nya avlöningsreglementet av lönegraden B 28, och torde sekreterarnas vid domkapitlen placering i denna lönegrad innebära en för dessa befattningar skälig och lämplig lönenivå, även om, som ämbetsverket nedan föreslår, samtliga sportler indragas. En lägre lönegrad anser statskontoret å andra sidan icke böra ifrågasättas för dessa befattningshavare, av vilkas kunnighet och arbetsförmåga domkapitlens fullgörande av sina uppgifter i väsentlig grad är beroende. Hän-syn lär även i viss grad böra tagas till för befattningarna uppställda kompetenskrav, juridisk examen samt förfarenhet i domarevärv. I samband med löneregleringen torde, såsom statskontoret förut tillstyrkt, be-

Statskontorets förslag beträffande notarierna vid domkapitlen.

nämningen på konsistorienotariebefattningarna vid domkapitlen böra utbytas mot stiftssekreterare.

Notarie-
befattningen
vid Stock-
holms stads
konsisto-
rium.

Konsistorienotariebefattningen vid Stockholms stads konsistorium är för närvarande en ordinarie syssla, ehuru förenad med väsentligt lägre avlöning än motsvarande befattningar vid domkapitlen. Befattningen är emellertid alltsedan år 1918 tillsatt allenast på förordnande, detta i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i brev den 25 januari samma år på konsistoriets egen hemställan meddelade beslut. Rörande denna befattning uttalade domkapitelkommittén, att, om den kyrkliga organisationen i Stockholm bibehölles oförändrad, tjänsten fortfarande, liksom dittills, kunde skötas såsom bisyssla till annan befattning, en anordning, för vilken i huvudstaden med dess rikliga tillgång på administrativt utbildade arbetskrafter förutsättningarna givetvis voro större än annorstädes. Avlöningsformen kunde då också bibehållas, dock med skälig förhöjning av avlöningens belopp. Kommitténs förslag upptog en avlöningsförhöjning av 1,000 kronor beträffande lönen och 500 kronor beträffande tjänstgöringspenningarna.

Lämpligheten av att såsom ordinarie tjänst vidare bibehålla ifrågavarande befattning, som icke ger sin innehavare full sysselsättning, anser statskontoret starkt kunna ifrågasättas. Vid den innevarande år beslutade löneregleringen för musikaliska akademien med musikkonservatoriet blevo ett antal förut ordinarie befattningar, beträffande vilka förhållandena voro likartade, omändrade till icke ordinarie befattningar förenade med arvode, och anfördes det därvid av departementschefen bl. a., att det skäl, som tidigare föranlett, att dessa tjänster blivit ordinarie statsbeställningar, eller hänsynen att kunna bereda vederbörande tjänsteinnehavare pension, icke numera kunde tillmätas samma betydelse, då frågan om icke ordinarie befattningshavares pensionsrätt snart torde komma att lösas. Särskilt som å notariebefattningen vid Stockholms stads konsistorium nu icke finnes någon ordinarie innehavare, torde tidpunkten vara lämplig att i samband med löneregleringen förändra densamma från ordinarie syssla till arvodestjänst. Visserligen skulle den svävande frågan om konsistoriets organisation kunna anses böra föranleda, att någon ändring av tjänsten icke tillsvidare vidtages, men då de övervägande sakliga skälen tala för tjänstens förändring till icke ordinarie och en sådan åtgärd icke lär komma att bereda några som helst svårigheter för befattningens återuppförande som ordinarie och dess placering å löneskalan, för den händelse detta verkligen skulle påkallas av en eventuell omorganisation av konsistoriet, torde något uppskov med förändringen av tjänsten av berörda anledning icke böra äga rum. Vid bestämmande av arvodets storlek har man att välja mellan att sätta detsamma till ett fixt och då relativt högre belopp eller att medgiva förhöjningar efter viss tjänstetid. Vid nyssnämnda lönereglering för musikaliska akademien hava bägge sätten vunnit tillämpning, och anser sig statskontoret i föreliggande fall böra förorda systemet med åldersförhöjningar. Då även för denna befattning någon löneförbättring lär vara motiverad, torde med utgångspunkt från nu utgående löneförmåner — lön, tjänstgöringspenningar, ålderstillägg, provisoriskt avlöningstillägg och sportelinkomst (sportelinkomsten uppgick för budgetåret 1924—1925 till 187:50 kronor) — och med hänsyn till att de oförmånligare dyrtidstilläggsgrun-

derna varda gällande, begynnelsearvodet skäligen kunna bestämmas till 5.700 kronor, med förhöjning efter 3 år med 360 kronor, efter 6 år med ytterligare 360 kronor och efter 9 år med ytterligare 360 kronor. De bestämmelser i övrigt, som kunna erfordras rörande denna befattningshavares avlöningsförhållanden, t. ex. beträffande indragning av sportler, villkoren för ålderstilläggs åtnjutande, semester och sjukledighet även som rörande ersättning till vikare, lära i anslutning till stadgandet i § 1 i kungörelsen med avlöningsbestämmelser för icke ordinarie befattningshavare vid civilförvaltningen böra meddelas av Kungl. Maj:t. Benämningen å befattningen torde, om ändring sker beträffande konsistorienotariebefattningarna vid domkapitlen, böra ändras till konsistoriesekreterare.

Vid 1902 års lönereglering upphörde eller indrogos de konsistorienotarierna tillkommande sportler, med undantag för följande:

Sportler.

lösen för sådana expeditioner, som part eller annan på egen begäran erhåller och som han icke författningsenligt är pliktig lösa,

arvode för förvaltning av prästerskapet enskilt tillhöriga fonder och kassor samt av sådana fonder, som på grund av enskildas förordnanden blivit ställda under konsistoriets förvaltning, för så vitt arvodet av prästerskapet eller i de enskildas förordnanden blivit medgivet, samt

tillsvidare och intill dess annorlunda blev förordnat, arvode för utdelning av från allmänna barnhuset i Stockholm utgående fosterlöner till underhåll av barn utom barnhuset.

Domkapitelkommittén förordade, att expeditionslösen skulle indragas och ersättas med stämpelavgifter samt att även förvaltningsarvodena skulle frånga konsistorienotarierna och i stället användas för bestridande av särskilda omkostnader för ordnande av domkapitlens medelsförvaltning. Arvodena för utdelning av fosterlöner vore enligt kommitténs mening snarast att betrakta såsom ersättning för frivilligt åtagande, som näppeligen kunde anses falla inom ramen för stiftssekreterarnas tjänsteåligganden, och då därtill komme, att det vore ovisst, om sagda arvoden komme att i framtiden utgå, ansåg kommittén anledning ej förefinnas att i fråga om denna post vidtaga särskild åtgärd i sammanhang med löneregleringen.

Vad angår kommitténs uttalande, att arvoden för utdelning av fosterlöner vore att betrakta såsom ersättning för ett frivilligt åtagande, torde detta icke vara riktigt. I reglementet för barnhuset den 28 december 1850 var stadgat, att till besparande av tidsspillan och omkostnader för fosterföräldrar fosterlönerna borde dem tillställas genom prästerskapet eller på annat sätt, en föreskrift, som även återfinnes i nu gällande reglemente den 25 november 1910. Under hänvisning till berörda stadgande i reglementet förklarade Kungl. Maj:t i nådigt brev den 11 augusti 1852 direktionen för barnhuset berättigad att mot erläggande av vanligt arvode till konsistorienotarien genom domkapitlen fördela ifrågavarande barnhusmedel. I förbigående må omnämnas, att arvodet jämlikt direktionens beslut den 28 februari 1813 fastställts till 16 skillingar banco, eller 50 öre för varje uttingat barn. Utdelningen av fosterlöner lär salunda vara att betrakta som ett konsistorienotariernas åliggande i tjänsten.

Vid 1919 års provisoriska lönereglering, som sedermera är för år erhållit förlängd giltighet, hava genom bestämmelserna om hänsynstagandet

till sportelinkomsten vid utbetalningen av det provisoriska avlöningstillägget till konsistorienotarierna en begränsning av sportlerna till 200 kronor per år och beträffande notariebefattningen vid domkapitlet i Visby en indragning av sportlerna i realiteten ägt rum. Detta gäller dock icke notariebefattningen vid Stockholms stads konsistorium, där provisoriska avlöningstillägget vid konsistorienotariebefattningen icke gjorts beroende av sportlerna.

Storleken av sportelinkomsterna vid respektive konsistorienotariebefattningar för budgetåret 1924—1925 framgår av nedanstående sammanställning av de uppgifter, som statskontoret införskaffat från vederbörande befattningshavare.

Sportelinkomster vid konsistorienotariebefattningarna budgetåret 1924—1925:

	Expeditionslösen.	Förvaltningsarvoden.	Arvode för utdelning av fosterlöner.	Summa.
Domkapitlet i Uppsala	23: 50	804: — ²	77: 50	905: —
» » Linköping	14: —	1.097: 85	51: 75	1.163: 60
» » Skara	34: —	287: 75	34: 50	356: 25
» » Strängnäs	33: 25	1.334: 06	103: 75	1.471: 06
» » Västerås	13: —	261: 46	38: 25	312: 71
» » Växjö	68: 25	407: — ³	136: 75	612: —
» » Lund	88: 25	73: 78	112: 50	274: 53
» » Göteborg	15: — ¹	693: 53	40: 75	749: 28
» » Karlstad	16: 25	280: 72	39: —	335: 97
» » Härnösand	25: — ¹	749: 19	39: 25	813: 44
» » Luleå	25: —	89: 09	106: 50	220: 59
» » Visby	8: 50	—	36: 50	45: —
Stockholms stads konsistorium ..	30: —	187: 50	—	217: 50
Summa	394: —	6.265: 93	817: —	7.476: 93

I överensstämmelse med den princip, som allmänt tillämpats vid löne-regleringar under de senare åren, lära de sportler, som konsistorienotarierna fingo bibehålla vid fastställandet av 1902 års stat, nu böra indragas eller upphöra. Något särskilt stadgande, att tillträdet av de nya avlöningsförmånerna medför skyldighet för konsistorienotarie att underkasta sig upphörande av sportelinkomsterna, behöver icke i samband med löneregleringen meddelas, enär detta framgår av bestämmelserna i § 36 i avlöningsreglementet för civilförvaltningen. Däremot lär i anslutning till nyssnämnda bestämmelser Eders Kungl. Maj:ts föreskrift erfordras rörande sportlernas indragning till statsverket eller upphörande, i den mån sådan föreskrift icke redan finnes.

Beträffande expeditionslösen är detta fallet, i det att genom nådiga kungörelsen den 6 juni 1925 (nr 274) förordnats, att för befattningshavare, å vilka det nya avlöningsreglementet kommer att äga tillämpning, den 1 juli 1925 eller framdeles rätten till expeditionslösen skall upphöra och

¹ Approximativ uppgift.

² Enligt uppgift dessutom i förvaltningsarvode 410 kronor såsom bidrag i anseende till svag avlöning.

³ Fr. o. m. budgetåret 1925—1926 utgå enligt domkapitlets beslut icke längre några förvaltningsarvoden.

sådan lösen redovisas till statsverket på sätt därom särskilt är stadgat, d. v. s. genom stämpel.

Rörande de enligt hittills varande bestämmelser konsistorienotarierna tillkommande förvaltningsarvoden torde bestämmelse böra meddelas, att desamma, i den mån de fortfarande skola av vederbörande gäldas, skola till statsverket indragas. Domkapitelkommittén föreslog, att förenämnda arvoden — med tillskott av visst anslag av statsmedel — skulle direkt användas för bestridande av kostnaderna för domkapitlens medelsförvaltning. Arvodena torde för sådan händelse böra såsom särskilda uppbördsmedel gottskrivas anslaget till domkapitlens expeditioner samt beräknas som tillgång vid anslagets bestämmande. Ur såväl budgetteknisk synpunkt som för anslagsberäkningen lär det emellertid vara lämpligare att, på sätt numera förfäres vid länsstyrelserna, sportelinkomsterna tillgodoföras riksstatens inkomsttitel »diverse inkomster» och utgifterna för medelsförvaltningen i sin helhet utgå från avlöningsanslaget.

Kommittén har även berört frågan angående möjligheten att i större utsträckning uttaga förvaltningsarvoden, därvid framhållande, att för ett slutgiltigt omdöme erfordrades ingående undersökningar; enligt kommitténs mening talade starka skäl mot att ytterligare belasta de under domkapitlens vård ställda fonder och kassor med förvaltningskostnader. Därest förvaltningsarvodena nu övergå till att bli direkta statsinkomster, synes det statskontoret föreligga anledning att till övervägande upptaga frågan, i vilken omfattning ersättning för förvaltningskostnader bör utgå av fondernas och kassornas medel. Beträffande exempelvis sådana av domkapitlet förvaltade fonder, som utgöra lokala avlöningstillgångar, kan det med fog göras gällande, att statsverket bör erhålla full ersättning för förvaltningskostnaderna efter skälig uppskattning. Emellertid må erinras, att kyrkofondskommittén den 4 april 1922 avgivit ett utlåtande med förslag angående den framtida förvaltningen av vissa ekklesiastika fonder, som nu förvaltas av domkapitlet, och har kommittén hemställt, att vissa av dessa fonder till förvaltning övertoges av statskontoret eller vederbörande kyrkoråd. I underdånigt utlåtande över betänkandet i fråga hava kammarkollegiet och statskontoret dock föreslagit vidtagande av viss ändring i lagen om prästerskapets avlöning i syfte att möjliggöra uteslutandet av större fonder från förvaltningen av kyrkoråden. Sedan avgörande blivit träffat rörande förvaltningen av de av kyrkofondskommittén behandlade fonderna, böra enligt statskontorets mening domkapitlet anbefallas att inkomma med utredning och förslag rörande den ersättning för förvaltningen, som anses böra utgå av de fonders och kassors medel, som stå under domkapitlens vård. Avgörandet i dessa frågor synes lämpligen böra ankomma på Eders Kungl. Maj:t. Det här behandlade spörsmålet äger likväl icke något nödvändigt samband med löneregleringen, som därför icke behöver göras härav beroende.

Vidkommande slutligen arvodena för utdelning av fosterlöner vill det synas statskontoret, som om barnhusdirektionen borde befrias från erläggande av dylik ersättning — därest det över huvud taget anses, att utdelningen fortfarande bör förmedlas av domkapitlet. Det torde härvid kunna erinras, att redan 1902 års riksdag uttalade den meningen, att samma skäl, vilka föranlett att flera av de dittills konsistorienotarierna tillkommande sportler i och med den nya lönestatens trädande i tillämpning skulle upphöra, syntes böra föranleda, att även berörda provision snarast möjligt upphörde att utgå.

I detta sammanhang kan vara av intresse att erinra om den provision, som från prästerskapets änke- och pupillkassa hittills utbetalts såsom ersättning för bestyret med uppbörd och redovisning av vissa kassan tillkommande medel och som, efter att tidigare hava tillfallit konsistorienotarierna, vid 1902 års lönereglering indrogs till statsverket och sedan såsom särskilda uppbördsmedel gottskrivits anslaget till domkapitlens expeditioner. Innevarande års riksdag har på förslag av Eders Kungl. Maj:t medgivit, att nämnda provision efter ikraftträdande av nytt reglemente för kassan må upphöra att utgå.

Konsistorienotariens i Linköping bostadsförmån.

Såsom i det föregående omnämnts åtnjuter konsistorienotarien i Linköping fri bostad. I det löneregleringsförslag, som låg till grund för den nädiga propositionen i ämnet till 1902 års riksdag framhöll statskontoret, att till följd av innehållet i den donationsurkund, varigenom åt nämnda konsistorienotarie beretts fri bostad, denna förmån ej kunde inräknas i den avlöning, som eljest prövades böra tillkomma honom. Denna statskontorets uppfattning delades även av Kungl. Maj:t och riksdagen. Ej heller nu lär den förmån böra föranleda minskning av avlöningen.

Reseersättning.

I samband med föreliggande löneregleringsförslag torde böra erinras därom, att i avseende å stiftssekreterarnas rätt till ersättning vid tjänsteresor viss utsträckning föreslogs av domkapitelkommittén. I förslaget till instruktion för stiftsstyrelse hade kommittén intagit bestämmelse därom, att stiftssekreterare skulle efter anmodan av biskop vara pliktig närvara vid visitationsförrättning och därvid föra protokoll, och borde han enligt kommitténs mening i dylika fall åtnjuta resekostnads- och traktementsersättning enligt resereglementet. Statskontoret föreslog i sitt utlåtande, att skyldigheten att närvara vid visitationsförrättning och därför åtnjuta ersättning borde göras beroende av att domkapitlet därom i varje särskilt fall fattat beslut med angivande i protokollet av skälen till att hans deltagande ansetts nödvändigt. Ämbetsverket ifrågasatte tillika, om icke ersättningen, i överensstämmelse med vad som gällde för vissa landstatstjänstemän, skulle kunna inskränkas till gottgörelse för resekostnader utan rätt till dagtraktamente.

Rätten till tjänstår och nådår.

I samband med löneregleringen lär till slutgiltigt avgörande böra upptagas frågan om upphörande av tjänstårs- och nådårsrätten för efterlevande till konsistorienotarie. På förslag av Kungl. Maj:t medgav 1915 års kyrkomöte, att den rätt till tjänstår och nådår, som ansetts tillkomma stärbhus efter konsistorienotarier, finge upphöra; dock att rubbning ej skedde i den tjänstårs- och nådårsrätt, som kunde tillkomma stärbhus efter konsistorienotarie, vilken tillträtt befattningen, innan blivande lönereglering, i samband varmed tjänstårs- och nådårsrätten upphävdes, trätt i kraft, och icke funnes villig att övergå på den nya avlöningsstaten med därvid fästade villkor. Domkapitelkommittén uttalade sig för att berörda rätt måtte upphöra i samband med genomförandet av ny lönereglering för stiftsstyrelsernas tjänstemän. Bland de villkor och bestämmelser, som skulle gälla för de nya avlöningsförmånernas åtnjutande, borde därför intagas en bestämmelse om skyldighet för konsistorienotarie, som vid den nya avlöningsstatens ikraftträdande tillträdde stiftssekreterarebefattning och inginge på samma avlöningsstat, att fränsäga sig den rätt till tjänstår och nådår, som ansetts tillkomma stärbhus efter konsistorienotarie. För

de konsistorienotarier, som icke överginge på den nya avlöningsstaten, skulle givetvis rätten till tjänstår och nådår kvarstå.

Om en lönereglering nu beslutas, lärer densamma böra förknippas med det av kommittén föreslagna villkoret; till de ytterligare åtgärder, som för berörda rätts avskaffande torde böra vidtagas, återkommer statskontoret i samband med frågan om familjepensioneringens ordnande. Denna fråga behandlas dock lämpligast samtidigt beträffande såväl konsistorienotarier som amanuenser, varför statskontoret nu tillsvidare lämnar den åsido.

Amanuensbefattningar, försedda med arvode, finnas inrättade vid samtliga ecklesiastika konsistorier utom de i Visby och Stockholm. En befattning vid varje konsistorium är uppförd å den ordinarie staten. Jämlikt 1902 års lönereglering och däri i anledning av Kalmar stifts indragning och Luleå stifts inrättande vidtagen ändring utgå amanuensarvodena med 1.800 kronor vid domkapitlen i Uppsala, Växjö, Lund, Göteborg, Härnösand och Luleå och med 1.600 kronor vid domkapitlen i Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås och Karlstad. Enligt medgivande av 1910 års riksdag uppbär därjämte amanuensen vid domkapitlet i Lund ett avlöningsbidrag av 300 kronor från den under domkapitlets vård stående äldre pastoraliefonden. Amanuenserna uppbära dessutom från och med år 1920 jämlikt riksdagens beslut varje år provisoriska avlöningstillägg, som utgå vid domkapitlen i Uppsala och Luleå med 1.700 kronor, vid domkapitlen i Växjö, Lund, Linköping, Skara och Strängnäs med 1.500 kronor och vid domkapitlen i Göteborg, Västerås, Härnösand och Karlstad med 1.000 kronor.

Förutom förenämnda å den ordinarie staten uppförda amanuensbefattningar finnes vid ett vart av domkapitlen i Lund och Uppsala från och med år 1920, respektive 1922 inrättad ytterligare en amanuensbefattning, till vilken avlöning anvisats från anslaget å extra stat till ökade arbetskrafter vid domkapitlens expeditioner. Arvodet är bestämt till 3.700 kronor per år. Provisoriskt avlöningstillägg utgår icke till dessa amanuenser, ehuru formuleringen av riksdagens beslut och nådiga kungörelsen i ämnet icke framgår, att de skulle vara härifrån undantagna. Av anslagsberäkningen synes emellertid, att detta varit avsett.

Nedan lämnas en sammanställning av amanuensernas avlöningsförmåner med undantag av dyrtidstillägg.

Domkapitel.	Arvode.	Fond- medel.	Provisoriskt avlönings- tillägg.	Summa.
Uppsala	1.800	—	1.700	3.500
»	3.700	—	—	3.700
Växjö	1.800	—	1.500	3.300
Lund	1.800	300	1.500	3.600
»	3.700	—	—	3.700
Göteborg	1.800	—	1.000	2.800
Härnösand	1.800	—	1.000	2.800
Luleå	1.800	—	1.700	3.500
Linköping	1.600	—	1.500	3.100
Skara	1.600	—	1.500	3.100
Strängnäs	1.600	—	1.500	3.100
Västerås	1.600	—	1.000	2.600
Karlstad	1.600	—	1.000	2.600

*Konsistorie-
amanuenser.*

*Nuvarande
förhållanden.*

Amanuenserna åtnjuta icke någon sportelinkomst i denna sin egenskap, om härtill icke räknas den ersättning, som amanuens må uppbära för den händelse han är kommissionär. En amanuensbefattning, i Uppsala, innehaves av en kvinna. Av de övriga äro fyra, i Västerås, Göteborg, Karlstad och Härnösand, tydligen att betrakta som bisysslor, då deras innehavare tillika innehava ordinarie statlig eller kommunal tjänst. Vid den provisoriska löneregleringen vid 1919 års riksdag utgick man ifrån att amanuensbefattningarna vid domkapitlen i Uppsala, Linköping, Skara, Strängnäs, Växjö, Lund och Luleå gävo sina innehavare full sysselsättning, medan amanuensbefattningarna vid domkapitlen i Västerås, Göteborg, Karlstad och Härnösand ansågos innehavas såsom bisysslor.

Domkapitel-
kommitténs
förslag.

Domkapitelkommittén ansåg nödvändigt, att amanuensbefattningarna omreglerades till »verkliga tjänster». Det syntes kommittén självklart, att arbetet vid domkapitlen både vore av den omfattning och hade den beskaffenhet, att vid sidan av stiftssekreteraren behövdes en tjänsteman, som helt ägnade sig däråt. Om sekreteraren skulle kunna befrias från en mängd av löpande göromål, som till förfång för de mera krävande arbetsuppgifterna upptoge hans tid, erfordrades inom stiftsstyrelsen en arbetskraft med tillräcklig utbildning och erfarenhet för att kunna övertaga uppgifter, som icke direkt krävde handläggning av stiftssekreteraren. Vid sekreterarens tjänstledighet vore av vikt att hava tillgång till vikarie med kännedom om göromålen. Även för rekryteringen av sekreteraretjänsterna bleve dessa befattningar av betydelse. För dessa tjänstemän, som skulle ersätta amanuenserna, föreslog kommittén benämningen stiftsnotarie. I lönehänseende ansågos tjänsterna böra ungefärligen likställas med befattningar i första normalgraden och närmast jämföras med länsnotarietjänsterna. Kommittén föreslog, att avlöningsförmånerna för stiftsnotarie bestämdes till samma belopp som för länsnotarie av 1:a lönegraden och för de stiftsnotarier av andra graden, som kommittén ansett erfordras vid domkapitlen i Uppsala och Lund, till samma belopp som för länsnotarie av andra lönegraden. För amanuenserna i Visby och Stockholm, som icke skulle hava full tjänstgöring, föreslog kommittén arvoden av 1.800 kronor. En reservant inom kommittén förordade, att i stället för stiftsnotariebefattningar av andra graden vid domkapitlen i Uppsala och Lund inrättades stiftsassessorsbefattningar, i lönehänseende jämställda med länsassessorer.

Statskonto-
rets utlå-
tande 1920.

I utlåtande den 8 maj 1920 hade statskontoret icke något att erinra beträffande kommitténs förslag i fråga om stiftsnotariebefattningarna för den händelse en omorganisation genomfördes.

Lönepeti-
tionen och
domkapitlens
yttranden.

Den föreliggande lönepetitionen utmynnar i en allmänt hållen hemställan om konsistorienotariernas och konsistorieamanuensernas placering i lönehänseende efter de grunder, som tillämpas i avseende på motsvarande befattningshavare vid länsstyrelserna. Då i petitionen tidigare återgivits domkapitelkommitténs uttalande om att avlöningsförmånerna för stiftsnotarie böra bestämmas till samma belopp som för länsnotarie av första lönegraden, vill det synas, som om petitionärerna åsyftat stiftsnotaries likställighet med dessa tjänstemän. Det må då härvid erinras, att vid 1925 års lönereglering för befattningshavare vid länsstyrelserna

länsnotarie av första lönegraden hänförs till lönegraden B 24 i avlöningsreglementet för civilförvaltningen och länsnotarie av andra lönegraden till lönegraden B 21.

Beträffande sökandenas löneställning vid en lönereglering innehålla vissa domkapitels yttranden endast en hänvisning till domkapitelkommitténs betänkande eller ett tillstyrkande av petitionärernas hemställan. Andra åter uttala sig mera bestämt. Domkapitlet i Uppsala, som dock yttrar sig allenast beträffande den egna expeditionen, påyrkar, att stiftsnotarierna, som skulle ersätta amanuenserna, placeras. den ena i lönegraden B 24 och den andra i lönegraden B 21 samt upplyser tillika, att bägge amanuenserna redan nu uteslutande ägna sig åt domkapitlet. Domkapitlet i Lund föreslår de två amanuensernas ersättande med en stiftsassessor, med avlönning motsvarande länsassessors, sålunda i lönegraden B 27, och en stiftsnotarie i lönegraden B 21 samt uppgiver, att bägge amanuenserna ägna sin huvudsakliga tid åt domkapitlet. Domkapitlet i Luleå föreslår, att stiftsnotarie placeras i lönegraden B 24. Enligt av konsistorienotarien lämnad uppgift är amanuensen av denna sin befattning regelmässigt upptagen under sex timmar av dagen. Domkapitlet i Härnösand uttalar sig för att amanuensbefattningen förändras till heltidstjänst; i en till yttrandet fogad p. m. från konsistorienotarien upplyses, att amanuensens vid domkapitlet tjänstgöring i medeltal uppgår till $3\frac{1}{2}$ timmar per dag. Domkapitlet i Linköping meddelar, att amanuensen ägnar hela sin arbetstid åt domkapitlet.

Till utredningens fullständiggande anmodade statskontoret domkapitlen i Skara, Växjö, Göteborg, Strängnäs, Västerås och Karlstad att inkomma med uppgift å den dagliga arbetstiden för innehavaren av respektive amanuensbefattning ävensom med yttrande, huruvida enligt domkapitlets åsikt göromålens vid domkapitlet art och omfattning krävde befattningens ersättande med en med full tjänstgöring, 7 timmar, förenad ordinarie tjänst i 21 lönegraden enligt avlöningsreglementet för den civila statsförvaltningen. Domkapitlens svar härå innehålla i huvudsak följande.

Amanuensen vid domkapitlet i Skara har omkring 6 timmars daglig tjänstgöring, det mesta, som kunnat åläggas honom med den ringa avlöning han uppbär. Tjänsten anses böra förändras till en ordinarie befattning med full tjänstgöring, sju timmar dagligen, i minst 21 lönegraden.

För amanuensen vid domkapitlet i Växjö uppgives den dagliga arbetstiden vara omkring 7 timmar. Domkapitlet förordar på det livligaste befattningens ersättande med en ordinarie tjänst i 21 lönegraden.

Domkapitlet i Göteborg, som hänvisar till en åtföljande skrivelse från konsistorienotarien, upplyser, att den dagliga arbetstiden för amanuensen är omkring $2\frac{1}{2}$ timmar. Göromålen vid domkapitlet äro emellertid numera av den art och omfattning, att de kräva amanuensbefattningens ersättande med en ordinarie befattning med full tjänstgöring. I konsistorienotariens promemoria framhållles, att göromålens ökning nödvändiggör en utökning av arbetskrafterna, antingen genom att ytterligare en amanuensbefattning inrättas eller ock därigenom att den nuvarande amanuensbefattningen utbytes mot en ordinarie tjänst. Amanuensen har för närvarande ingen bestämd daglig arbetstid å tjänsterummet, men beräknas det arbete han utför för domkapitlet kräva i medeltal $2\frac{1}{2}$ timmar om dagen. Särskilt om viss daglig arbetstid föreskrives eller utökning sker av det arbete, som nu kräves av amanuensen, torde det bliva svårt eller

omöjligt att få vid statens eller stadens verk i Göteborg anställda tjänstemän att åtaga sig tjänstgöring som amanuens hos domkapitlet. Då den ytterligare arbetshjälp åt konsistorienotarien, som erfordras, kan beräknas kräva en tjänstgöringstid av i medeltal omkring 4 timmar om dagen, synes den enda, i varje fall den bästa lösningen vara den, att en notarietjänst i 21 lönegraden inrättas vid domkapitlet i stället för amanuensbefattningen.

Domkapitlet i Strängnäs beräknar amanuensens dagliga tjänstgöring till 4 à 7 timmar och hemställer, att befattningen må bli ordinarie »med de löneförmåner, som kunna bestämmas med hänsyn till arbetet och arbetstiden».

Amanuensen vid domkapitlet i Västerås, som tillika är läroverksadjunkt, har till sitt huvudsakliga arbete räkenskapsväsendet som bokförare samt registreringen och protokollföringen var fjärde vecka. Arbetet utföres till stor del i hemmet om eftermiddagarna och växlar från under sommar- och höstmånaderna, då arbetet på grund av boksluten är betydligt, 7 timmar och därutöver, till under de första vintermånaderna en ganska ringa tjänstetid. I medeltal anses tjänstgöringen utgöra högst 4 timmar dagligen. Arten av amanuensens göromål synes icke domkapitlet kräva befattningens ersättande med en med full tjänstgöring förenad ordinarie tjänst, åtminstone icke en tjänst i så hög lönegrad som 21.

Amanuensen vid domkapitlet i Karlstad, som även är läroverksadjunkt, beräknas hava en arbetstid av i medeltal två timmar per dag. Under förutsättning att avlöningarna för extra biträdet och vaktmästaren bli tillräckliga så, att av dem kan krävas full tjänstgöring, sju timmar, anser domkapitlet ej för närvarande behövt, att amanuensbefattningen vid domkapitlet utbytes mot en ordinarie tjänst.

Statskontorets förslag.

Av det föregående torde framgå, att i fråga om såväl arten som omfattningen av det arbete, som utföres av amanuenserna, väsentliga olikheter förefinnas vid de skilda domkapitlen. Några domkapitel anse hos dem anställda amanuensers arbete så kvalificerat, att de påyrka befattningarnas placering i 27 eller 24 lönegraden. Vidare föreligga yrkanden på amanuensernas placering i 21 lönegraden. Domkapitlet i Linköping upplyser, att amanuensen bland annat har till åliggande att utföra allt renskrivningsarbete å expeditionen, något som domkapitlet dock anser vara ett missförhållande, som bör avhjälpas genom ökat anslag till biträden. Av domkapitlets i Strängnäs allmänt hållna uttalande torde framgå, att domkapitlet icke anser sig kunna tillstyrka så hög placering som i 21 lönegraden eller avlöning beräknad efter full tjänstgöring. Domkapitlet i Karlstad och Västerås framhålla, att ordinarie heltidstjänster icke äro behöfliga, det senare domkapitlet dessutom, att så hög placering som i 21 lönegraden icke är motiverad. Kortare arbetstid än den normala förekommer vid domkapitlen i Karlstad, Västerås, Strängnäs, Göteborg och Härnösand. Från de två sistnämnda domkapitlen hemställes dock om befattningarnas ändring till heltidstjänster. Vid övriga domkapitel torde amanuenserna hava full eller i det närmaste full tjänstgöring. Amanuensbefattningarna vid domkapitlen i Västerås, Karlstad, Göteborg och Härnösand torde för närvarande vara att betrakta såsom bisysslor, då de två förra innehavas av adjunkter vid allmänna läroverk och de senare av en assessor i rådhusrätten, respektive av en förste rådman. Av amanuens-

serna i Växjö och Luleå är den förre tillika domkyrkosysselman och den senare vice auditor, av vilka befattningar åtminstone den senare torde vara att anse som bisyssla till amanuens tjänsten.

Att arbetsförhållandena beträffande amanuenserna gestalta sig olika, torde givetvis, fränsett rent personliga omständigheter, i främsta rummet bero på den väsentligt olika arbetsbörda, som påvilar de skilda domkapitlen, men även på den relativt ringa avlöningen och de jämförelsevis knappa biträdesanslagen. Om lönevillkoren förbättras och biträdesanslagen ökas, kan visserligen förmodas, att arbetet vid vissa domkapitels expeditioner efter hand kommer att omläggas. Vid löneregleringen lär man likväl böra i stort sett utgå från de nuvarande förhållandena och till en framtid uppskjuta de åtgärder, som kunna motiveras av en dylik omläggning av arbetet.

Till följd av de ovan påvisade olikheterna vid de skilda domkapitlen kan en lönereglering för amanuenserna icke genomföras efter enhetliga grunder. Ordinarie anställning torde sålunda icke kunna ifrågakomma för samtliga amanuenser. Vid domkapitel, där heltidstjänst icke behöves, är sådan anställning givetvis utesluten. Men även beträffande amanuensbefattningar, som äro förenade med full tjänstgöring eller för vilka en sådan utsträckning av arbetstiden anses behövlig, lär försiktigheten bjuda, att åtminstone tillsvidare endast vissa förändras till ordinarie tjänster. I främsta rummet torde härvid ifrågakomma en amanuensbefattning vid domkapitlet i Lund och en vid domkapitlet i Uppsala. Vid vartdera domkapitlet finnes ju dessutom ytterligare en amanuensbefattning, men anser sig statskontoret icke kunna tillstyrka, att jämväl dessa befattningar, som tillkommit först från och med år 1920 respektive 1922, nu omändras till ordinarie, varigenom två ordinarie sådana tjänster skulle finnas vid samma domkapitel. Vid domkapitlet i Växjö och Luleå, som tillhöra de mera arbetsbetungade och där det högre amanuensarvodet, 1.800 kronor, utgår, synes finnas fog för att ordinarie anställning beredes åt amanuenserna. Sju timmars tjänstgöring åvilar enligt uppgift amanuensen vid domkapitlet i Linköping, men på grund av vad förut upplysts angående göromålen vid denna befattning torde dess förändring till ordinarie i varje fall böra tillsvidare anstå. Ej heller i fråga om amanuensbefattningen vid domkapitlet i Skara, som uppgives vara förenad med en daglig tjänstgöring av 6 timmar, anser sig statskontoret för närvarande kunna förorda dess utbyte mot en ordinarie tjänst. Av domkapitlet i Göteborg och Härnösand, där amanuensernas tjänstgöring uppgivits belöpa sig till i medeltal $2\frac{1}{2}$ respektive $3\frac{1}{2}$ timmar per dag, har påyrkats befattningshavarnas ersättande med heltidstjänster, varigenom deras karaktär av bisysslor skulle upphöra. Även om en utsträckning av tjänstgöringen i dessa fall förefaller vara av behovet påkallad, lär likväl med befattningarnas förändring till ordinarie böra anstå i avvaktan på vidare erfarenhet. Vid domkapitlet i Strängnäs har amanuensen icke full tjänstgöring, och synes behov av utsträckt arbetstid icke föreligga. Vid domkapitlet i Västerås och Karlstad hava amanuenserna likaledes kortare arbetstid, och befattningarna innehavas som bisysslor. Någon förändring i dessa förhållanden hava icke av domkapitlet påyrkats. Vid de tre sistnämnda domkapitlet synes alltså ordinarie anställning för amanuenserna icke kunna ifrågakomma.

Samtliga amanuensbefattningar äro nu förenade med arvoden, utan rätt

till ålderstillägg. Denna avlöningsform torde böra bibehållas, när befattningarna innehavas och äro avsedda att innehavas såsom bisysslor, alltså vid domkapitlen i Västerås och Karlstad. I fråga om övriga amanuensbefattningar, som icke förändrats till ordinarie tjänster, torde det däremot få anses skäligt, att innehavarna berättigas till åldersförhöjningar och övriga förmåner, som numera i allmänhet tillkomma fastare anställd icke ordinarie personal, och torde ifrågavarande amanuenser i detta syfte böra hänföras till extra ordinarie befattningshavare.

Vad sedan angår den löneställning, amanuenserna böra intaga, så torde de ordinarie befattningshavarna skäligen böra placeras i lönegraden B 21, vilken bland annat innefattar revisorer och notarier vid de centrala ämbetsverken. En sådan placering kan också anses närmast motsvara den lönenivå, som domkapitelkommittén på sin tid föreslog. Med avseende på de yrkanden på väsentligt högre lönegradsplacering, som framförts av domkapitlen i Uppsala, Lund och Luleå, kan framhållas, att nämnda domkapitel utgått från stiftssekreterarnas hänförande till 30 lönegraden, medan statskontoret i föreliggande förslag ansett dessa befattningshavare böra placeras i 28 lönegraden, vilket icke kan undgå att jämväl i någon mån inverka på de närmast underställda befattningshavarnas ställning, dels ock att domkapitelkommittén icke biträdde ett inom kommittén väckt och sedermera reservationsvis framfört förslag om inrättande vid domkapitlen i Lund och Uppsala av stiftsassessorsbefattningar med avlönning motsvarande länsassessorers. De nya ordinarie tjänster, som skulle ersätta vissa amanuensbefattningar, torde lämpligen i överensstämmelse med domkapitelkommitténs förslag böra benämnas stiftsnotarier.

I fråga om de extra ordinarie amanuensernas lönegradsplacering må erinras, att jämlikt de för den reglerade civilförvaltningen gällande avlöningsbestämmelserna (k. kung. nr 356 år 1925) lön till andre amanuens må utgå högst enligt 16 lönegraden och för förste amanuens högst enligt 18 lönegraden i den i kungörelsen intagna löneplanen, samt att jämlikt nädiga cirkuläret den 20 juli 1925 extra ordinarie tjänsteman vid länsstyrelse med arbetsuppgift, motsvarande vad som ålegat extra länsnotarie eller extra länsbokhållare, må placeras i högst 19 lönegraden i nämnda löneplan. För amanuenserna vid domkapitlen, som i regel äro närmaste biträden till och avsedda att vid behov vara vikarier för stiftssekreteraren, synes i allmänhet en placering i 18 lönegraden kunna anses lämpligt avvägd. Då såsom i viss mån torde framgå av vad förut anförts, förhållandena kunna vara rätt olikartade vid de skilda domkapitlen, synes likväl en enhetlig lönegradsplacering tillsvidare icke böra fastställas. Det lämpligaste torde vara, att beslut meddelas av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, sedan vederbörande domkapitel avgivit förslag jämte redogörelse för de med amanuensbefattningen förenade göromålen. I de fall där behovet icke kräver, att amanuensen har full tjänstgöring, bör avlöningen självfallet utgå med ett i förhållande till den kortare arbetstiden reducerat belopp, och lär Eders Kungl. Maj:ts beslut böra innefatta jämväl, huruvida avlöningen i lönegraden skall utgå oavkortad eller beräknas efter en reducerad arbetstid.

Såsom grund för bestämmande av avlöningen till de amanuenser, som fortfarande skulle uppbära avlöning i form av arvode, skulle kunna läggas lönen efter två åldersförhöjningar för en extra ordinarie amanuens i den lönegrad, som anses som den normala, beloppet givetvis reducerat i

förhållande till den kortare arbetstiden. En sådan beräkning skulle likväl, om man utgår från 18 lönegraden som den normala, särskilt för amanuensen i Karlstad, vars dagliga arbetstid uppgivits i medeltal utgöra allenast 2 timmar, resultera i en löneminskning. Arvodena torde därför böra bestämmas till sådana belopp, att desamma trots de ändrade grunderna för dyrtidstillägget icke giva lägre inkomst än för närvarande. Med hänsyn härtill föreslår statskontoret, att arvoden för amanuenserna vid dessa domkapitel bestämmas till 3.000 kronor för en var. Vid nuvarande konsistorieamanuensens i Karlstad avgång ur tjänst synes likväl böra övervägas, huruvida icke arvodet kan nedsättas.

Om amanuenserna vid domkapitlet i Lund erhålla full avlöning av statsmedel, bör det belopp av 300 kronor, som den ene av dem jämlikt 1910 års riksdags beslut äger uppbära från den s. k. äldre pastoraliefonden givetvis upphöra att utgå. Som fondens avkastning jämlikt nådiga cirkuläret den 13 juni 1902 användes till bestridande av vissa domkapitlets expenser, torde någon åtgärd för indragning till statsverket av denna förutvarande avlöningstillgång icke vara erforderlig.

I det ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner ingår ett belopp av 7.000 kronor, till avlönande av extra biträden vid domkapitlen. Ytterligare medel för ändamålet hava beräknats från det under en följd av år anvisade förstärkningsanslaget å extra stat. De belopp, som från förenämnda två anslag under rubriken extra biträden stå till de olika domkapitlens, respektive Stockholms stads konsistorii förfogande för budgetåret 1926—1927, utgöra, efter av innevarande års riksdag beslutad höjning:

*Biträdes-
personalen.
Nuvarande
förhållanden.*

för domkapitlet i Uppsala	3.000
» » i Linköping	1.200
» » i Skara	600
» » i Strängnäs	500
» » i Västerås	1.200
» » i Växjö	1.400
» » i Lund	4.800
» » i Göteborg	2.300
» » i Karlstad	1.800
» » i Härnösand	3.100
» » i Luleå	3.750
» » i Visby	900
» Stockholms stads konsistorium	750
Summa 25.300	

Dessutom ingå i det ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner anslag till »vikariatsersättning, extra biträden, renskrivning m. m.» å 500 kronor för domkapitlet i Visby och å samma belopp för Stockholms stads konsistorium. Beträffande avlöningen till extra biträden gäller, att desamma icke må utan medgivande av riksdagen överstiga 1.400 kronor. Högre avlöning åtnjutes enligt särskilda medgivanden av manliga extra biträdet i Lund F. Malmström, som erhåller arvode av 3.000 kronor, samt av kvinnliga biträdena Maria Örner i Uppsala, Ruth Palm i Lund, Anna Norlund i Göteborg, Berta Hallström i Karlstad samt Rut Carlsson i Luleå, vilka en var uppbära arvode av 1.800 kronor. Samma avlöning hade även

medgivits utgå till biträdet Anna Blomberg i Härnösand, som emellertid av årets riksdag beviljats pension från och med den 1 juli 1926. Några biträden uppbära dessutom enligt Eders Kungl. Maj:ts beslut tillfällig löneförbättring. Vissa biträden hava enligt från domkapitlen lämnade uppgifter full tjänstgöring, andra — varav en del innehava platserna såsom bisysslor — begränsad sådan. Av anslaget till extra biträden vid domkapitlet i Växjö utgår jämlikt särskilt beslut ett belopp av 50 kronor till bibliotekarien vid högre allmänna läroverket i Kalmar såsom ersättning för vården av förutvarande domkapitlets i Kalmar äldre arkivalier.

Statskontoret bilägger härjämte en på infordrade uppgifter grundad förteckning å biträdespersonalen under sistlidet budgetår, utvisande avlönings- och anställningsförhållandena. (Bil. 1.)

Domkapitelkommitténs förslag.

Domkapitelkommitténs förslag beträffande biträdespersonalen innebär inrättandet av ordinarie biträdesbefattningar, därav sju av andra graden, nämligen vid domkapitlen i Uppsala, Linköping, Växjö, Lund, Göteborg, Härnösand och Luleå samt, under förutsättning av ett oförändrat Stockholmsstift, sex av första graden, nämligen vid domkapitlen i Skara, Strängnäs, Västerås, Karlstad, Uppsala och Lund. Manliga biträdet i Lund Malmström föreslogs skola uppföras å övergångsstat med avlöning i likhet med landskanslist. För domkapitlet i Visby och Stockholms stads konsistorium avsågos vissa anslagsbelopp till renskrivning. För beredande av biträdes hjälp vid domkapitlens medelsförvaltning skulle därjämte från vederbörande fonder och kassor utgående förvaltningsarvoden — beräknade till cirka 5.000 kronor — ställas till domkapitlens förfogande jämte ett anslag å 9.000 kronor av statsmedel.

Statskontorets utlåtande 1920.

Kommitténs förslag beträffande biträdespersonalen gav icke statskontoret i dess utlåtande i ärendet anledning till annat än erinringar av mera formell natur, som i detta sammanhang sakna intresse.

1925 års förslag till provisorisk löne-reglering för biträden och vaktmästare.

Såsom i det föregående omnämnts, avgav statskontoret, efter nådigt uppdrag, den 2 juni 1925 förslag till provisorisk löne-reglering för domkapitlens biträdes- och vaktmästarpersonal. På grund av löne-regleringens natur kunde ordinarie anställning icke ifrågasättas, men ansåg statskontoret, att åtminstone den del av ifrågavarande personal, som hade hel, eller i det närmaste hel daglig tjänstgöring borde erhålla anställning motsvarande den, som enligt det nya avlöningssystemet för civilförvaltningen betecknades som extra ordinarie. Under erinran att ifrågavarande personals avlöningsförmåner dittills i huvudsak avvägs med utgångspunkt från den avlöning, som tillkommit jämförlig personal vid länsstyrelserna och då enligt beslut av 1925 års riksdag det nya lönesystemet där införts, föreslog statskontoret, att jämväl vid den ifrågasatta provisoriska löne-regleringen vid domkapitlen detta systems grunder skulle vinna tillämpning beträffande personal med full tjänstgöring. Härav följde, att dyrtidstillägg efter löne-regleringen komme att utgå efter reducerat grundtal. Med hänsyn till att pensionsavgifter icke skulle erläggas samt då arbetet vid konsistorierna antogs icke ställa fullt samma krav på befattningshavarna som fallet vore vid länsstyrelserna, ansågs dock rimligt, att begynnelseavlöningen sattes omkring 10 procent lägre. För personal med reducerad tjänstgöring borde, vad biträdespersonalen anginge, särskilda arvoden såsom dittills faststälts och vad vaktmästarpersonalen

beträffade viss reduktion med hänsyn till den kortare tjänstgöringen ske. Personal med arvode borde icke vara berättigad till ålderstillägg, men däremot övrig personal. Avdrag å avlöningen borde göras för de särskilda ersättningar eller förmåner, som i vissa fall tillerkänts personalen för i tjänsten utfört arbete. Statskontoret förutsatte även, att de ersättningar från prästerskapet, som utginge, skulle försvinna, om de icke utgjorde gottgörelse för särskilda, utom tjänsten vid konsistorierna fallande uppdrag. Semester om högst 16 dagar per år skulle få åtnjutas av såväl de fast anställda biträdena som av vaktmästarna.

Vad särskilt biträdespersonalen angår, föreslog statskontoret att kvinnliga biträdena i Uppsala, Lund, Göteborg, Karlstad, Härnösand och Luleå, som samtliga hade full tjänstgöring och åtnjoto högre avlöning än de övriga och vilkas arbetsuppgifter syntes vara något mera kvalificerade än kvinnliga biträdens i allmänhet, i fråga om begynnelselönen jämfördes med befattningshavare i lönegraden B 7, förutvarande andra graden, dock med iakttagande av ovan berörda procentuella nedsättning. De skulle därjämte äga erhålla tre eller, om innehavaren av befattningen vore man, fyra ålderstillägg å 150 kronor efter respektive 3, 6, 9 och 12 år. Av övriga extra biträden hade endast ett kvinnligt biträde i Uppsala samt manliga biträdena Elmdahl i Växjö och Malmström i Lund full daglig tjänstgöring. I avvaktan på ytterligare erfarenhet rörande behovet av två fast anställda biträden i Uppsala föreslogs, att för avlönande av ett extra biträde ett belopp av 1.650 kronor ställdes till domkapitlets förfogande. För avlönande av biträdet Elmdahl i Växjö, vilken jämväl innehade annan befattning, borde ett belopp av 1.650 kronor få av domkapitlet disponeras. För biträdet Malmström i Lund beräknade statskontoret en avlöning av 4.200 kronor, vilket belopp borde domkapitlet anvisa, så länge Malmström kvarstode i tjänst. För avlönande av i övrigt erforderlig personal för skriv- och räkenskapsgöromål borde följande belopp ställas till förfogande, nämligen för domkapitlet i Linköping 1.800 kronor, i Skara 1.050 kronor, i Strängnäs 750 kronor, i Västerås 1.500 kronor, i Göteborg 500 kronor, i Härnösand 1.950 kronor, i Luleå 1.500 kronor, i Visby 1.980 kronor samt för Stockholms stads konsistorium 1.950 kronor. Domkapitlets i Växjö biträdesanslag borde dessutom ökas med det arvode, som utginge för värden av Kalmar domkapitels äldre arkivalier, 50 kronor. De medel, som förutom avlöningen till de fast anställda biträdena i Uppsala, Lund, Göteborg, Karlstad, Härnösand och Luleå, skulle ställas till respektive konsistoriers förfogande för extra biträden skulle alltså uppgå till följande belopp:

domkapitlet i Uppsala	1.650
» i Linköping	1.800
» i Skara	1.050
» i Strängnäs	750
» i Västerås	1.500
» i Växjö	1.700
» i Lund	4.200
» i Göteborg	500
» i Härnösand	1.950
» i Luleå	1.500
» i Visby	1.980
Stockholms stads konsistorium	1.950

Summa 20.530

Domkapit-
lens yttran-
den.

Domkapitlen hava i sina yttranden över statskontorets förslag framfört vissa erinringar mot detsamma. Ordinarie anställning för biträden med full tjänstgöring påyrkas av vissa domkapitel. De flesta domkapitlen motsätta sig med bestämdhet, att avlöningen sättes lägre än för motsvarande personal vid länsstyrelserna. Domkapitlet i Linköping framhåller behovet av att dess biträde erhåller full daglig tjänstgöring samt avlöning i lönegraden B 7, eller ock att domkapitlet erhåller ett anslag av 1.500 kronor till ytterligare ett biträde för renskrivning. Domkapitlet i Växjö anser, att den omständigheten, att biträdet Elmdahl även har annan anställning, icke bör, då han likväl har full tjänstgöring vid domkapitlet, för- anleda, att han får lägre avlöning än övriga fast anställda biträden. Domkapitlet förordar därför, att Elmdahl får samma avlöning, som dessa biträden. Domkapitlet i Lund hemställer i anslutning till domkapitelkommitténs förslag, att biträdet Malmström erhåller avlöning som landskan- slist, eller i lönegraden B 15. Domkapitlet i Luleå begär i anslutning till sin underdåniga anmälan om medelsbehovet för budgetåret 1926—1927 en höjning till 1.950 kronor av anslaget till extra biträden — fränsett av- löningen till det fast anställda biträdet. Domkapitlet i Visby framhåller, under erinran att domkapitlet saknar amanuens, att det föreslagna biträ- desanslaget är för lågt och hemställer om höjning med minst 500 kronor. Utan att göra några direkta yrkanden uttala domkapitlen i Västerås och Härnösand, att anslagen äro väl knappa.

Statskonto-
rets förslag.

Vid den nu ifrågasatta definitiva löneregleringen och den i samband därmed ändrade anslagsberäkningen läser statskontorets ovannämnda för- slag till provisorisk lönereglering, över vilket yttranden föreligga från domkapitlen, kunna tjäna till vägledning. Vid de domkapitel — Uppsala, Lund, Göteborg, Karlstad, Härnösand och Luleå — där de kvinnliga bi- träderna hava full tjänstgöring och med riksdagens tillstånd åtnjuta högre avlöning än den eljest medgivna och vilka i provisorieförslaget jämställ- des med befattningshavare i lönegraden B 7, lära ordinarie kanslibiträdes- befattningar, alltså i nyssnämnda lönegrad, böra inrättas. Med anledning av vad domkapitlet i Växjö anfört rörande manliga biträdet Elmdahl, vill statskontoret icke motsätta sig att jämväl denna biträdesbefattning förändras till en ordinarie kanslibiträdestjänst.

För det lägre avlönade biträdet i Uppsala, som även har full tjänst- göring, anser statskontoret, i anslutning till provisorieförslaget, att ordi- narie anställning tillsvidare icke bör ifrågasättas. Däremot synes det rimligt, att biträdet ifråga, som varit anställt sedan år 1921, erhåller extra ordinarie anställning och därmed rätt till avlöningsförhöjningar en- ligt allmänna regler. Avlöningen till detta biträde torde böra beräknas efter lönegraden B 4 (kontorsbiträde). Även vid domkapitlet i Luleå är numera anställt ett andra biträde med full tjänstgöring, men da anställ- ningen tillträtts så nyligen som i mars 1925 torde biträdet tillsvidare böra anses som extra befattningshavare och avlönas av särskilda åt domkapit- let härtill anvisade medel. Manliga biträdet Malmström i Lund, som lika- ledes har full tjänstgöring, intar i avlöningshänseende en särställning, som domkapitlet vill bibehålla, jämväl om befattningen uppföres på ordi- narie stat. Att på grund av personliga förhållanden inrätta en ordinarie tjänst av högre grad än vad eljest anses behövt vid motsvarande insti- tutioner, torde dock icke böra ifrågakomma, liksom ej heller en sådan

oformlighet, som att inrätta en ordinarie befattning och omedelbart uppföra den på övergångsstat. Om Malmström utnämndes till ordinarie kanslibitråde, skulle detta emellertid medföra en löneminskning, och lärer för den skull befattningens omändring till ordinarie böra anstå så länge Malmström kvarstår i tjänst. I stället torde i överensstämmelse med vad statskontoret i provisorieförslaget förordnat, ett lämpligt avvägt belopp till Malmströms avlönande böra anvisas domkapitlet. Detta utesluter icke, att Malmström kan genom särskilt nådigt beslut förklaras berättigad till semester, sjukavlöning m. m. i den utsträckning, som exempelvis tillkommer extra ordinarie personal. Den biträdespersonal, som i övrigt förekommer vid domkapitlet, har icke full tjänstgöring och bör betraktas som extra befattningshavare.

I fråga om de belopp, som böra anvisas de olika domkapitlen till avlöande av extra personal, torde statskontorets provisorieförslag kunna följask med vissa jämkningar. Vid jämförelse mellan nu utgående anslag och de belopp, statskontoret föreslår, bör ihågkommas, att tillfällig löneförbättring, som brukat tillerkännas vissa av dessa befattningshavare, nu skulle upphöra ävensom att dyrtidstillägg i förekommande fall kommer att utgå efter den för reglerade verk gällande mindre fördelaktiga beräkningsgrunden. Om andra biträdet i Uppsala erhåller extra ordinarie anställning, skulle vid domkapitlet i Uppsala icke erfordras något anslag till extra personal. Vid domkapitlet i Växjö skulle, om därvarande biträdesbefattning förvandlas till ordinarie, anslag endast behövas till arvode för vården av domkapitelsarkivet i Kalmar. Å andra sidan torde någon höjning vara motiverad för vissa domkapitels vidkommande. I anledning av vad domkapitlet i Linköping anfört, vill statskontoret förordna, att biträdesanslaget vid detta domkapitel sättes till 3.000 kronor, innebärande en ökning utöver vad tidigare föreslagits av 1.200 kronor. Genom beslut vid årets riksdag har anslaget till extra biträden vid domkapitlet i Luleå ökat med 450 kronor. Om man bortser från den högre avlönade biträdesbefattningen, som enligt föreliggande förslag skulle uppföras å ordinarie stat, disponerar domkapitlet härigenom för ändamålet ett belopp av 1.950 kronor, vilket även domkapitlet i sitt utlåtande över provisorieförslaget påyrkat att erhålla utöver avlöningen till det fast anställda biträdet. Anslaget lärer efter den av riksdagen vidtagna höjningen givetvis nu icke böra sättas lägre. Domkapitlets i Visby yrkande på höjning av anslaget till extra biträden synes vara förtjänt av tillmötesgående och förordar statskontoret, att domkapitlets biträdesanslag ökas till 2.500 kronor.

Statskontorets förslag beträffande biträdespersonalen innebär alltså, att ordinarie kanslibiträdesbefattningar inrättas vid domkapitlen i Uppsala, Växjö, Lund, Göteborg, Karlstad, Härnösand och Luleå, tillsammans 7 befattningar, att anslag lämnas till en extra ordinarie kontorsbiträdestjänst i Uppsala (grundlön 1.908 kronor) samt att för avlöande av extra biträdespersonal följande anslag ställas till respektive konsistoriers förfogande:

domkapitlet i Linköping	3.000 kronor
» i Strängnäs	750 »
» i Växjö	50 ¹ »
» i Skara	1.050 »

¹ Arkivariearvode.

domkapitlet i Lund	4.200 ¹ kronor
» i Göteborg	500 »
» i Västerås	1.500 »
» i Härnösand	1.950 »
» i Luleå	1.950 »
» i Visby	2.500 »
Stockholms stads konsistorium	1.950 »

eller tillsammans 19.400 kronor

Härutöver lär ett mindre belopp böra beräknas till Eders Kungl. Maj:ts disposition, då erfarenheten visat behövligheten av en sådan anordning. De för extra biträden vid domkapitlen avsedda medlen torde därför lämpligen kunna avrundas till 21.000 kronor. Fördelningen mellan de olika domkapitlen av det belopp, som riksdagen anvisar till extra befattningshavare, lär, liksom fallet är vid länsstyrelserna, böra för varje år bestämmas av Kungl. Maj:t.

*Vaktbetjä-
ning.*

Nuvarande
förhållanden.

I det ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner ingår ett belopp av 10.000 kronor till vaktbetjäning vid domkapitlen och i förstärkningsanslaget, efter den av årets riksdag vidtagna höjningen beträffande domkapitlet i Växjö, för samma ändamål, 4.670 kronor. Beloppet fördelar sig mellan konsistorierna på följande sätt:

Uppsala	1.350
Linköping	865
Skara	1.350
Strängnäs	1.115
Västerås	1.000
Växjö	1.350
Lund	1.350
Göteborg	1.350
Karlstad	1.175
Härnösand	1.100
Luleå	1.065
Visby	800
Stockholm	800

Summa 14.670

De till respektive konsistorier anvisade beloppen utgå i sin helhet såsom avlöning till den vid varje konsistorium anställda vaktmästaren. Vissa av vaktmästarna hava plägat erhålla tillfällig löneförbättring; för sistförflutna budgetåret belöpte sig denna till sammanlagt 1.270 kronor. Vaktmästaren i Visby uppbär på grund av kungl. brev den 28 juni 1913 av statsmedel 400 kronor såsom ersättning för mistad förmån av bostad, bränsle och lyse. Beloppet ingår i förstärkningsanslaget och ligger i det belopp av 800 kronor, som anvisats domkapitlet till »ökad hyresersättning för domkapitlet samt ersättning för bostad m. m. åt vaktmästaren». Förutom av statsmedel erhålla vissa vaktmästare kontant avlöningsbidrag av domkyrkor, fonder och kassor samt av församlingar och stiftets prästerskap. Två vaktmästare (Härnösand, Luleå) åtnjuta fri bostad i av staten

¹ Anslaget utgår med detta belopp, under förutsättning att biträdet Malmström kvarstår i tjänst.

tillhandahållna lägenheter jämte värme och lyse på statens bekostnad. En vaktmästare (Linköping) innehar fri bostad i stiftets byggnadskassas hus och erhåller vedbrand på statens bekostnad. För en vaktmästare (Västerås) tillhandahåller domkyrkan fri bostad och bekostar värme och lyse. En vaktmästare (Strängnäs), som ej har fri bostad, erhåller viss ved från domkyrkan. Annan anställning vid sidan av tjänsten hos domkapitlet innehaves av tre vaktmästare, en är eldare vid domkyrkan (Skara), en eldare vid stifts- och gymnasiebiblioteket (Växjö) och en klockare vid domkyrkan (Luleå). Enligt lämnade uppgifter rörande arbetstiden kunna samtliga vaktmästare utom tre anses hava full tjänstgöring. För de sistnämnda uppgives arbetstiden i medeltal uppgå till respektive 4 å 5 timmar (Strängnäs), 4 timmar (Visby) och 3 å 5 timmar (Stockholm). Bilagda, på infordrade uppgifter grundade sammanställning, visar avlöningsförhållandena m. m. vid de olika konsistorierna (Bil. 2).

Domkapitelkommittén föreslog, att samtliga vaktmästarebefattningar vid domkapitlet, alltså en vid varje domkapitel, förändrades till ordinarie tjänster, i fråga om avlöningen likställda med vaktmästarna vid länsstyrelserna. Att för någon av domkapitelvaktmästarna ifrågasätta den ställning i lönehänseende, som inom vissa centrala verk tillkom förste vaktmästare, hade enligt kommitténs mening icke tillräckliga skäl för sig. Under förutsättning, att verksamhetsområdet för Stockholms stads konsistorium bleve oförändrat, ansåg kommittén, att vaktmästargöromålen där kunde bli behörigen ombesörjda av ett biträde, för vilket ett arvode av 1.000 kronor syntes skäligt. Då skyldighet att ombesörja uppvärmning och renhållning icke i allmänhet inginge i de vid statens institutioner anställda vaktmästarnas tjänsteåligganden och länsstyrelsernas vaktmästare befriats från dessa sysslor, syntes det kommittén rimligt, att jämväl domkapitlens vaktmästare fritoges från skyldigheten att utan särskild ersättning ombesörja ifrågavarande göromål.

I sitt utlåtande över kommittébetänkandet anförde statskontoret, att intet syntes vara att erinra mot likställigheten i avlöningshänseende med länsstyrelsernas vaktmästare, men då domkapitlens vaktmästare, efter vad statskontoret toge för givet, voro mindre upptagna av rena tjänstegöromål (passning å ämbetslokalen, handlingars kringbärande o. s. v.) ansåg statskontoret, att domkapitelvaktmästarna borde i regel, liksom dittills vid de flesta domkapitel varit fallet, utan särskild ersättning ombesörja ämbetslokalernas städning och uppvärmning samt renhållning av gård och gata. I avseende å vaktmästarnas familjepensionering fäste statskontoret uppmärksamheten därå, att inträde i civilstatens änke- och pupillkassa komme att bli obligatoriskt för dem och att befordringsavgifter, som vid inträdet måste erläggas till denna kassa, kunde bli rätt betydliga, varför det möjligen kunde ifrågasättas, huruvida icke bidrag till dessa befordringsavgifter borde beviljas av statsmedel i likhet med vad som enligt 1918 års lagtima riksdags beslut ägt rum i fråga om befattningshavare, tillhörande sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens hospital och asyler.

Statskontorets utlåtande 1920.

De allmänna grunderna för statskontorets förslag till provisorisk löne-reglering för vaktbetjäningen vid domkapitlet hava i det föregående angivits. Begynnelselönerna skulle enligt förslaget utgå med följande belopp vid respektive konsistorier:

1925 års förslag till provisorisk löne-reglering.

Uppsala	2.100
Linköping	2.010
Skara	2.010
Strängnäs	1.800
Västerås	2.190
Växjö	1.710
Lund	2.010
Göteborg	2.190
Karlstad	2.100
Härnösand	2.190
Luleå	2.280
Visby	1.650
Stockholm	1.500

Alderstilläggen föreslogos liksom för biträdena till 150 kronor, fyra för manliga befattningshavare och tre för kvinnliga, att utgå med tre års mellanrum.

Det torde böra anmärkas, att sedan förslaget avgavs, vissa ändringar skett i den i avlöningsförfattningarna åsyftade ortsgrupperingen, nämligen att Skara överförts från grupp D till grupp C, Växjö från grupp B till grupp C och Karlstad från grupp E till grupp F.

Domkapit-
lens yttran-
den.

I sina yttranden över förslaget hava flera domkapitel, liksom i fråga om biträdena, påyrkat, att vaktmästarna erhålla ordinarie anställning. Förslaget, att avlöningen skulle tillmätas lägre än för motsvarande personal vid länsstyrelserna, har även i fråga om vaktmästarna mött en allmän gensaga. Domkapitlets i Strängnäs yttrande torde något utförligare böra omnämnas. Domkapitlet anför i huvudsak följande. När domkapitlet år 1925 antog ny vaktmästare, inrycktes i den för honom fastställda instruktionen den bestämmelsen, att han, om han vid en eventuell lönerreglering erhöle ökad lön, skulle vara skyldig att åtaga sig ökat arbete. Domkapitlet tänkte därvid särskilt på spillringen av den ved, som åtginge för uppvärmningen av domkapitlets lokaler och renhållningen av gata vid domkapitelgården, arbeten, för vilka nu särskild ersättning utginge. Då vaktmästarna enligt förslaget icke skulle bli ordinarie och vidare vissa av dem, däribland vaktmästaren vid Strängnäs domkapitel, icke vid tjänsten hade full sysselsättning, syntes det mindre lämpligt, att avlöningen delades i lön och alderstillägg, utan borde den lön, som motsvarade arbetet, utbekommas redan från början. Domkapitlet hade nu antagit vaktmästaren tills vidare med skyldighet att avträda tjänsten tre månader efter skedd uppsägning. Denna anställningsform ansågs böra kvarstå, då ordinarie anställning icke ifrågasattes.

Statskonto-
rets förslag.

Om en definitiv lönerreglering skall genomföras för personalen vid domkapitlens expeditioner, synes det icke kunna råda någon tvekan om lämpligheten och rimligheten därav, att sådana vaktmästarebefattningar, som redan nu äro förenade med full tjänstgöring, förvandlas till ordinarie tjänster. Detta är enligt de lämnade uppgifterna fallet vid domkapitlen i Uppsala, Linköping, Skara, Västerås, Lund, Göteborg, Karlstad, Härnösand och Luleå. Befattningshavarna torde liksom i allmänhet är fallet med innehavarna av motsvarande reglerade tjänster böra benämnas expeditionsvakter och hänföras till den för dessa avsedda lönegraden B 5.

Vaktmästarna vid domkapitlen i Växjö, Strängnäs och Visby samt vid konsistoriet i Stockholm uppgivas hava kortare tjänstgöring, i Växjö 5 timmar, i Strängnäs 4 à 5 timmar, i Visby 4 timmar och i Stockholm 3 à 5 timmar (olika skilda dagar). För dessa kan ordinarie anställning icke ifrågasättas, så länge icke full tjänstgöring åligger dem och sådan även är av behovet påkallad. Det bör då tagas under överbäggande, vilken anställnings- och avlöningsform för deras vidkommande bör komma till användning. Domkapitlet i Strängnäs har, såsom förut omnämnts, uttalat sig för att avlöningen icke uppdelades i lön och ålderstillägg, utan att den lön, som motsvarade arbetet, utginge redan från början. Det må även erinras, att enligt de allmänna avlöningsbestämmelserna för icke ordinarie befattningshavare vid den reglerade civilförvaltningen extra ordinarie anställning — med undantag beträffande amanuens — endast må innehavas av befattningshavare, av vilken kräves tjänstgöring i ungefär samma omfattning, som är bestämd för jämförlik ordinarie befattningshavare. De befattningar, varom nu är fråga, synas emellertid statskontoret vara av den art, att det får anses lämpligt, att innehavarna erhålla den fastare anställning och de förmåner i fråga om semester, sjukavlöning, läkarvård o. s. v., som tillkommer extra ordinarie personal. Visserligen skulle detta kunna ske även genom meddelande av särskilda bestämmelser, men torde det vara enklast att genom att för dem medgiva extra ordinarie anställning, låta de för sådan personal gällande generella bestämmelserna bli på dem tillämpliga. Att härigenom ett avsteg sker från det av Eders Kungl. Maj:t för erhållande av extra ordinarie anställning föreskrivna, nyss återgivna allmänna villkoret, synes statskontoret knappast böra inge några starkare betänkligheter. Såsom extra ordinarie befattningshavare lära dessa expeditiönsvakter — såsom jämväl de torde böra benämnas — enligt de allmänna reglerna för lönegradsplaceringen komma att hänföras till 5 lönegraden i löneplanen för extra ordinarie personal. En undersökning ger emellertid vid handen, att då hänsyn tages till reduceringen i avlöningen på grund av den kortare tjänstgöringstiden och de ändrade dyrtidstilläggsgrunderna, vissa av dessa skulle även med de löneförhöjningar, vartill de torde bli berättigade på grund av sin tidigare tjänstgöring, efter lönereglerna erhålla avlöningsminskning, åtminstone innan flera avlöningsförhöjningar intjänats. Att till undvikande av detta medgiva deras placering uti en högre lönegrad, torde icke vara lämpligt men däremot synes det statskontoret rimligt, att expeditiönsvakt i dylikt fall tillerkännes personligt lönetillägg. Vid beräkningen av detta torde hänsyn jämväl böra tagas till de ersättningar och förmåner i tjänsten, som för närvarande utgå av andra medel än statsmedel, ävensom till vaktmästare i förekommande fall utgående ersättning för städning, om detta arbete kommer att åläggas expeditiönsvakten i tjänsten. Därest avlöningen höjes på grund av arbetstidens utsträckning, torde kravet på lönetillägg böra i motsvarande mån förfalla.

Om expeditiönsvakten i Visby sålunda erhåller avlöning såsom extra ordinarie befattningshavare med rätt till personligt lönetillägg, saknas anledning att för honom som avlöningsform längre bibehålla ersättning för mistad bostad med värme och lyse.

För fördelningen av de till avlöningen av extra ordinarie vaktbetjäning anslagna medlen torde det böra ankomma på Eders Kungl. Maj:t att på förslag av vederbörande domkapitel bestämma den avlöning, som bör

utgå till extra ordinarie expeditionsvakter med hänsyn till längden av den dagliga arbetstid, som vid vederbörande domkapitel prövas behövligh för dylik befattningshavare.

Expeditions-
vakternas
göromål.

I anslutning till de förut återgivna uttalandena av domkapitelkommittén rörande vaktmästarnas befrielse från skyldigheten att utan särskild ersättning ombesörja städning och renhållning samt statskontorets i denna del avstyrkande utlåtande, torde vara av intresse att taga del av de redogörelser rörande vaktmästarnas göromål, som lämnats i de till statskontoret avgivna uppgifterna. Städning och rengöring av expeditionslokalerna synes icke utföras av vaktmästarna vid domkapitlen i Uppsala, Växjö och Lund och ej heller som åliggande i tjänsten av vaktmästarna vid domkapitlen i Härnösand, Luleå och Visby. I Härnösand uppbär vaktmästarens hustru ersättning för städningen; vaktmästaren har dock till åliggande att sköta värmeledningen, såga, hugga och bära upp ved samt ombesörja snöskottning. I Luleå uppbär vaktmästaren ersättning för städningen, som dock huvudsakligast utföres av lejd arbetskraft. I Visby erhåller vaktmästaren, dock först fr. o. m. budgetåret 1925—1926, särskild ersättning för städning och rengöring. Vid övriga konsistorier synes det tillhöra vaktmästarnas åligganden att utan extra ersättning ombesörja städning av expeditionslokalerna, eventuellt även rengöring, ävensom eldning, skötsel av värmeledning o. s. v. I fråga om vaktmästarnas utförande av andra göromål än de, som i allmänhet räknas till vanliga vaktmästargöromål, må nämnas, att beträffande vaktmästaren vid domkapitlet i Karlstad uppgives, att han jämväl utför diverse skrivgöromål både för hand och för maskin, samt beträffande vaktmästarna i Växjö, Göteborg och Luleå, att de deltaga i enklare expeditionsgöromål.

Frågan rörande utnyttjande av vaktmästarnas arbetstid har varit föremål för uttalanden vid vissa kommittéutredningar ävensom för beslut av Eders Kungl. Maj:t. I sitt den 14 november 1916 avgivna betänkande, delen L I, angående reglering av löneförhållandena m. m. för vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare framhöll 1902 års löneredlingskommitté vikten därav, att vaktmästarnas tjänstgöringstid måtte kunna, i större utsträckning än för det dåvarande ofta ägde rum, utfyllas av effektivt arbete, men att en nödvändig förutsättning därför vore, att vissa minimifordringar i kompetens bleve uppställda, såsom förmåga att skriva redig handstil, möjligen också någon färdighet i maskinskrivning. I den mån som vaktmästarnas avlöning ökades, borde tagas under omprövning, huruvida icke också deras göromål kunde i motsvarande grad ökas, så att statsverket erhöles skälig valuta för vad som utgaves till vaktbetjäning. I betänkandet den 3 november 1920 med förslag till ny definitiv löneredling för befattningshavarna vid statsdepartement och centrala ämbetsverk, vilket betänkande låg till grund för det nya lönesystemets införande vid allmänna civilförvaltningen, erinrade kommittén om dessa sina tidigare uttalanden samt hänvisade vidare till att kommunikationsverkens lönekommitté avsett, att utbytet av benämningen vaktmästare mot expeditionsvakt skulle bli icke allenast av formell betydelse, utan att kommittén ansett, att åt dem, som fungerade såsom vaktmästare i verken borde, såsom på sina håll i mindre utsträckning redan skett, kunna anförtros förrättandet jämväl av en del mera kvalificerade göromål vid sidan av vaktmästarsysslor. Löneredlingskommittén instämde till

fullo i detta betraktelsesätt. Kommittén ansåg i betraktande av den icke oväsentliga avlöningsförbättring, kommitténs förslag skulle medföra, att de framförda synpunkterna borde vinna beaktande samt hemställde om åtgärder från Eders Kungl. Maj:ts sida. Vid föredragning av kommitténs betänkande i denna del fann även Eders Kungl. Maj:t för gott att genom det ännu gällande nådiga cirkuläret den 31 december 1920 (Svensk Författningssamling nr 915) anbefalla vederbörande myndigheter att tillse, att vaktmästarkårens rekrytering och tjänstgöringsförhållanden bleve så ordnade, att vaktmästarnas arbetstid i all den mån ske kunde behörigen utnyttjades för andra göromål än rena vaktbestyr.

Då domkapitlens vaktmästare genom den nu föreslagna löneregleringen skulle erhålla en väsentligt förbättrad löneställning — åtminstone gäller detta dem, som vinna ordinarie anställning — lär det icke böra ifrågakomma att i sammanhang härmed, såsom domkapitelkommittén föreslagit bevilja en generell befrielse från vissa dem hittills åliggande göromål, och statskontoret anser sig böra framhålla att då här är fråga om mindre verk, där enligt sakens natur de egentliga vaktmästaregöromålen icke kunna vara så omfattande, skäl synas föreligga för domkapitlen att i anslutning till bestämmelserna i ovanberörda nådiga kungörelse tillse huruvida icke genom användande av vaktmästarna för maskinskrivning och andra enklare expeditionsgöromål behovet av särskild biträdeshjälp kan nedbringas.

Enligt vad i det föregående omnämnts, åtnjuta flera vaktmästare i och för sin tjänst, utöver avlöningen av statsmedel, vissa särskilda ersättningar och förmåner. Då de nu vid den definitiva löneregleringen skulle erhålla avlöning i full överensstämmelse med statens nya lönesystem, skulle härav följa, att, i den mån ersättningarna och förmånerna fortfarande utgå, de borde å sina löner vidkännas motsvarande avdrag. Emellertid torde, enligt vad statskontoret nedan föreslår, de kontanta ersättningarna i samband med löneregleringen böra upphöra.

Vid 1902 års lönereglering bestämdes, att till minskande av statsverkets utgifter för konsistorierna vissa domkyrkor, fonder och kassor åliggande bidrag, kontanta och i natura, fortfarande skulle utgå. En del av dessa hava emellertid efter hand blivit avlösta och statsanslagen höjda. Senast vid innevarande års riksdag beviljades en anslagsökning för avlytande från domkyrkan i Växjö fr. o. m. detta budgetår av dess skyldighet att till domkapitlets vaktmästare erlägga ett avlöningsbidrag av 230: 25 kronor.

Från samma tidpunkt har även tvenne andra avlöningsbidrag upphört. Vid avgivande den 23 december 1925 av underdånigt utlåtande över ett förslag till ny stat för domkyrkan i Linköping hemställde statskontoret, att det av ålder från domkyrkan utgående bidraget till domkapitlets vaktmästare, 86: 70 kronor, endast skulle utgå till den dåvarande innehavaren av befattningen intill dess en lönereglering trädde i tillämpning, med vilken vore förknippad skyldighet att å lönen vidkännas avdrag för särskilda ersättningar och förmåner i tjänsten. Bestämmelse av sådant innehåll meddelades jämväl i nådiga brevet den 29 januari 1926 angående den nya staten för domkyrkan. Som ifrågavarande vaktmästare den 30 sistlidne juni avlidit, har domkyrkans berörda förpliktelse numera upphört. Det lönetillskott å 200 kronor från stiftets byggnadskassa, som utgick till samme vaktmästare jämlikt nådigt brev den 9 december 1887 och

Särskilda ersättningar och förmåner för vaktmästarna.

varå enligt för varje år lämnade nådiga medgivanden jämväl dyrtidstilllägg utgått av samma kassas medel, hade tillerkänts vaktmästaren personligen, och även byggnadskassans förpliktelse i detta avseende har sålunda numera förfallit. I detta sammanhang kan vara av intresse att erinra, att den tidigare föreningen av vaktmästarebefattningen vid stifts- och läroverksbiblioteket i Linköping med konsistorievaktmästaretjänsten därstädes jämväl från samma tidpunkt upphört, sedan vid nämnda bibliotek inrättats en med statsmedel avlönad ordinarie expeditionsvaktsbefattning.

Frågan om upphörande av det bidrag till konsistorievaktmästarens avlöning, som av gammalt utgår från den så kallade biskopshuskassan i Göteborg, fr. o. m. år 1922 med 150 kronor, var föremål för övervägande i sammanhang med anslagsäskandena till detta års riksdag beträffande domkapitlens expeditioner, och uttalade departementschefen att vid genomförandet av den väntade löneregleringen berörda utgift borde avlyftas från biskopshuskassan. Bestämmelse härom läres i samband med den nu föreslagna löneregleringen böra meddelas.

Domkyrkorna i Strängnäs och Karlstad hava att erlagga vissa bidrag till konsistorievaktmästarnas avlöning, den förra domkyrkan, i enlighet med dess stat av den 26 september 1919, 235 kronor kontant samt två famnar ved, den senare lösen för viss spannmål, enligt senaste uppgift uppgående till 323:51 kronor. Domkapitlet i Strängnäs har i sitt utlåtande hemställt om domkyrkans befrielse från berörda förpliktelser. Det synes statskontoret ej heller finnas tillräckliga skäl för bibehållande av dessa för statsverket relativt ringa avlöningsbidrag, vilka dock för domkyrkorna med hänsyn till dem åvilande skyldigheter äro i viss mån betungande. Statskontoret hemställer därför, att föreskrift i samband med löneregleringen meddelas om bidragens upphörande.

Särskild ersättning utgår vidare till vissa vaktmästare från stiftets prästerskap. Vaktmästaren i Linköping uppbär sålunda jämlikt prästmötesbeslut 500 kronor från stiftets fattig- och emeritkassa jämte dyrtidstillägg därå med 200 kronor från samma kassa enligt beslut av stiftsstämman. Vaktmästarna i Härnösand och Visby uppbära bidrag, åstadkomna genom på prästmötena beslutad uttaxering bland stiftets prästerskap, uppgående enligt senaste uppgifter till 257:03 kronor respektive 117 kronor för år. Det torde även böra omnämnas, att vaktmästaren vid Stockholms stads konsistorium från vissa församlingar efter beslut varje år plägar direkt erhålla ett avlöningsbidrag, för de senare åren uppgående till 261 kronor. Om vaktmästarna nu av statsmedel erhålla avlöning efter statsförvaltningens allmänna normer, torde vara att antaga, att nu ifrågavarande ersättningar komma att upphöra. Det kan för övrigt anmärkas, att avlöningsbidraget till vaktmästaren i Härnösand enligt beslutet skulle utgå intill nästa prästmöte, »försåvitt icke den av statsmedel utgående vaktmästareavlöningen under tiden erhöles en skälig ökning», samt avlöningsbidraget till vaktmästaren i Visby »intilldess ny lönereglering för vaktmästaren blivit fastställd och trätt i tillämpning, dock icke längre än till utgången av året före nästa prästmöte i stiftet».

Vaktmästarna vid domkapitlet i Härnösand och Luleå åtnjuta fri bostad i av staten tillhandahållna lägenheter, i Härnösand i domkapitlets hus och i Luleå i de av statsverket förhyrda lokalerna i biskopshuset. Dessa lägenheter bliva efter löneregleringen att betrakta som tjänstebostäder, för vilka befattningshavarna enligt bestämmelserna i 22 § i avlö-

ningsreglementet hava att till statsverket erlægga ersättning, däri inbegripen eventuell gottgörelse för centraluppvärmning. Vaktmästaren i Linköping har fri bostad i stiftets byggnadskassas hus jämte fri vedbrand å expeditionskassans bekostnad. Vaktmästaren i Västerås erhåller av domkyrkan såväl fri bostad som fri värme och fritt lyse. Någon anledning torde icke föreligga att befria byggnadskassan och domkyrkan från att tillhandahålla bostad åt domkapitelvaktmästarna, förpliktelser, som grunda sig på föreskrift senast i nådiga cirkuläret den 13 juni 1902. Ifrågasvarande bostäder torde under dessa förhållanden vara att anse som lägenheter, »som disponeras av statsverket», och alltså att betrakta som tjänstebostäder, för vilka innehavarna jämlikt ovannämnda paragraf i avlöningsreglementet hava att till statsverket erlægga ersättning genom avdrag å avlöningen. Reellt sett, innebär detta icke någon ändring för byggnadskassan och domkyrkan, och det torde därför icke vara något att erinra mot att hyresersättningen för dessa lägenheter ingår till statsverket, som till vaktmästarna lämnar full avlöning. På ett formellt annat sätt skulle visserligen saken kunna ordnas genom att avlöningen av statsmedel minskades med bostadsförmånens uppskattade värde; härvid skulle dock erfordras särskilda bestämmelser, antingen rörande hyresuppskattningen eller beträffande dyrtidstillägget. Det synes statskontoret lämpligast, att det förfäres på det i fråga om tjänstebostäder vanliga sättet. Förmånerna av fri vedbrand och fri belysning böra i samband med löneregleringen upphöra.

De av domkapitelkommittén föreslagna villkoren och bestämmelserna för åtnjutande av de i den föreslagna nya staten upptagna avlöningstörmänerna anslöto sig i huvudsak till motsvarande föreskrifter i samband med den år 1917 beslutade löneregleringen för fögderiförvaltningen och statsdepartementen. Vid nya lönesystemets införande hava emellertid bestämmelser av denna art intagits i avlöningsreglementet varför kommitténs förslag numera i det hela saknar aktualitet. I ett par avseenden torde detsamma likväl böra beröras. Den av kommittén föreslagna bestämmelsen att konsistorienotarie, som tillträder stiftssekreterarebefattning, skall frånträda tjänstårs- och nådårsrätten lärar, såsom statskontoret förut framhållit, böra meddelas i samband med den nu ifrågasatta löneregleringen. I fråga om förening av tjänster förordade kommittén under åberopande av förhållandena vid länsstyrelserna, att förbud för innehavande av tjänst å kommuns stat borde gälla endast för stiftssekreterare. I avlöningsreglementet är numera intaget ett generellt förbud att med ordinarie befattning förena annan tjänst å kommuns stat, utan att sådant medgivits genom beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen. Vid den år 1925 beslutade löneregleringen för länsstyrelsernas personal medgavs, att med annan tjänst än landssekreterar- och landskamrerar- eller länsassessorsbefattning kunde under den i 2 momentet av 3 § i avlöningsreglementet angivna förutsättning förenas tjänst å kommuns stat. Om stiftssekreterarna undantagas, torde av befattningshavarna vid domkapiteln väl egentligen stiftsnotarierna kunna ifrågakomma till erhållande av dylik befattning, men måste statskontoret ställa sig tveksamt rörande lämpligheten av att för dessa tjänstemän, som hava att vikariera för stiftssekreterarna, lämna medgivande till innehav av dylik tjänst. Tillräcklig anledning att i detta fall stadga ett undantag från de allmänna bestäm-

Avlöningsvillkor.

melserna i avlöningsreglementet synes statskontoret i varje fall ej föreligga.

I fråga om rätten att uppbära ålderstillägg innebar kommitténs förslag bland annat följande. Befattningshavare borde få tillgodoräkna den tid, som före den nya statens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till innehavande befattning eller motsvarande tjänst å den gamla avlöningsstaten. Denna rätt borde tillkomma stiftssekreterare i avseende å den tid, han innehaft ordinarie tjänst såsom konsistorienotarie, ävensom stiftsnotarie i avseende å den tid, han innehaft stadigvarande förordnande såsom konsistorieamanuens. Befattningshavare borde tillika få tillgodoräkna den tid, han inom samma lönegrad innehaft ordinarie tjänst i annat statens ämbetsverk. Därest kvinnligt biträde, som befordrades till ordinarie biträde hos stiftsstyrelse från tiden för den nya statens ikraftträdande, omedelbart före nämnda ikraftträdande mot fast arvode utfört arbete av motsvarande eller jämförlig beskaffenhet hos domkapitel, skulle biträdet få för åtnjutande av löneförhöjning räkna till godo nämnda tjänstgöring. Den, som antogs till vaktmästare hos stiftsstyrelse från tiden för den nya statens ikraftträdande, skulle för erhållande av löneförhöjning få tillgodoräkna den tid, han omedelbart före tillträdet till befattningen innehaft stadigvarande anställning såsom vaktmästare hos domkapitlet med full tjänstgöringsskyldighet och avlöning nära jämförlig med ordinarie vaktmästares.

I sitt utlåtande den 8 maj 1920 över kommittébetänkandet anförde statskontoret i fråga om de särskilda bestämmelserna rörande stiftssekreterarnas och stiftsnotariernas tillgodoräkning av föregående tjänstetid, att dessa borde utgå ur avlöningsvillkoren, enär konsistorienotarie- och konsistorieamanuensbefattningarna enligt ämbetsverkets mening icke i ämbetsställning motsvarade de nya stiftssekreterare- och stiftsnotarietjänsterna.

Vid löneregleringar enligt det nya lönesystemet har plägat medgivas, att avlöningsreglementet skall omedelbart efter dess ikraftträdande med visst undantag varda gällande för samtliga ordinarie tjänstemän, såsom om bestämmelserna varit tilläpade under vars och ens hela tjänstetid vid något av de verk, beträffande vilka reglementet skall lända till efterrättelse, och lära motsvarande bestämmelser komma att meddelas vid genomförandet av löneregleringen för domkapitlens befattningshavare. Då uppkommer frågan, huruvida en konsistorienotarie, som övergår till stiftssekreterarebefattning, skall anses hava erhållit befordran till högre tjänst och bestämmelserna i 12 § i avlöningsreglementet rörande löneklassplacering i dylikt fall skola tillämpas, eller om han fortfarande skall anses innehava samma befattning, som allenast ändrat benämning. Statskontorets ovan återgivna uttalande rörande detta spörsmål hänförde sig till en lönereglering, som var förknippad med en omorganisation. Då det nu gäller enbart en lönereglering och någon ändring i nuvarande konsistorienotariers ämbetsställning och arbetsuppgifter icke ifrågasättes, torde det icke vara något att erinra mot att konsistorienotarie- och stiftssekreterarebefattningarna — trots den ej oväsentligt höjda lönenivån — vid bestämmande av placeringen i löneklass anses som samma tjänster. Uttrycklig bestämmelse härom torde emellertid till undvikande av tvekan böra meddelas och det sålunda föreskrivas, att i fråga om placering i löneklass å den nya lönestaten konsistorienotariebefattning skall anses

motsvara stiftssekreterarebefattning. Den här berörda frågan kan bli va av betydelse jämväl vid beräkning av pension för stiftssekreterare, som avgår ur tjänst inom fem år efter lönereglern, men torde särskild föreskrift rörande pensionsberäkningen icke bli va erforderlig.

Avlöningsreglementets 11 § innehåller bestämmelser om tillgodoräkning av föregående anställningstid för den, som från icke ordinarie befattning vinner befördran till ordinarie tjänst. Härvid gäller — förutom att endast anställningstid efter fyllda 18 år tages i betraktande samt att anställningen skall ha va innehafts i en följd — att tjänstgöringen icke blott till art utan även till omfattnng skall finnas svara mot, va jämförbar med eller högre än den ifrågavarande ordinarie tjänsten samt att tre år skola avräknas. Enligt statskontorets åsikt torde även för domkapitlens befattningshavare tillgodoräkningsrätten böra i vederbörlig ordning prövas efter de sålunda i avlöningsreglementet fastslagna reglerna, och ämbetsverket kan därför icke tillstyrka, att vad domkapitelkommittén på sin tid i detta avseende föreslagit lägges till grund för några särskilda bestämmelser av för vederbörande gynnsammare innebörd.

Avlöningsreglementets 13 §, 3 moment innehåller vissa föreskrifter rörande tjänstemäns förflyttningsskyldighet m. m., vilka skulle bli va tillämpliga å befattningshavarna vid domkapitlens expeditioner. Här stadgas sålunda, att tjänsteman, som ej tillhör den centrala statsförvaltningen, skall va underkastad såväl föreskrifterna i den för verket gällande instruktion som ock den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden samt den förflyttning till annan tjänstgöringsort eller till annan befattning vid det verk, han tillhör eller varunder han lyder, som kan bli va honom i behörig ordning ålagd. Därjämte skall sådan tjänsteman, därest vissa honom åliggande göromål överflyttas från det verk, han tillhör, till annat, va pliktig att, med bibehållande av innehavande lönegrad, efter Kungl. Maj:ts förordnande tjänstgöra i det verk, till vilket göromålen överflyttas. Vid 1925 års löneroglering för länsstyrelsernas befattningshavare ansågs nödvändigt att rörande ifrågavarande stadganden i avlöningsreglementet i visst avseende lämna en förtydligande bestämmelse. Jämlikt riksdagens skrivelse nr 333 och nådiga kungörelsen den 6 juni 1925, nr 272, gäller sålunda, att vid tillämpning i fråga om befattningshavare vid länsstyrelserna av dessa avlöningsreglementets bestämmelser skall med »det verk han tillhör eller varunder han lyder» förstås landsstaten i allmänhet, utan begränsning till det egna länet. Även för befattningshavare vid domkapitlen lærer, med hänsyn till en eventuell omorganisation, en analog föreskrift böra i samband med lönerogleringen meddelas. De ovan återgivna bestämmelserna i avlöningsreglementet, kompletterade med en föreskrift av nyss antydd innebörd, torde giva statsverket tillbörlig frihet att, om en omorganisation av domkapitlen i ena eller andra riktningen kommer till stånd, göra de omflyttningar bland domkapitlens personal, som av ändrade förhållanden kunna påkallas.

I detta samband må erinras om en annan bestämmelse i avlöningsreglementet, där innebörden av uttrycket »verket» blir av betydelse, nämligen stadgandet i § 15 rörande tjänstemans rätt att uppbära oavkortad avlöning för den tid, han tjänstgjort å annan befattning inom verket. Om en tjänsteman vid ett av de ecklesiastika konsistorierna förordnas att uppehålla befattning vid annat sådant konsistorium lærer det va mera

ändamålsenligt att betrakta tjänstgöringen såsom fullgjord vid eget verk, som sålunda i detta avseende bör anses innefatta samtliga konsistorier. En sådan tolkning av ifrågavarande stadgande synes emellertid statskontoret kunna godtagas utan att någon särskild förtydligande bestämmelse meddelas.

Pensione-
ring.

Några särskilda bestämmelser angående den egna pensioneringen för de ordinarie befattningshavarna vid domkapitlens expeditioner erfordras icke, om det civila avlöningsreglementet blir å dem tillämpligt. Utan särskild föreskrift bliva de nämligen underkastade de pensionsbestämmelser, som gälla eller komma att gälla för de efter detta reglemente reglerade befattningar.

Familje-
pensionering.
Stiftssekre-
terare.
tiftsnotarier
och amanu-
enser.

Konsistorienotarier och konsistorieamanuenser äro jämlikt 1 § i reglementet för prästerskapets änke- och pupillkassa delägare i nämnda kassa, varav enligt bestämmelserna i 2 § av reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa följer, att de äro uteslutna från delaktighet i sistnämnda kassa. Domkapitelkommittén föreslog, att stiftsstyrelsernas tjänstemän skulle för familjepensioneringen överflyttas från prästerskapets till civilstatens änke- och pupillkassa. Beträffande de personer, som före den nya löneregleringens ikraftträdande innehade notarie- och amanuensbefattningar vid konsistorierna, ansåg kommittén det icke kunna ifrågasättas, att de vid övergång till de omorganiserade befattningarna, stiftssekreterare- och stiftsnotariebefattningarna, skulle tvingas att övergå från den änke- och pupillkassa, de redan tillhörde, nämligen prästerskapets, till civilstatens änke- och pupillkassa. Enligt kommitténs åsikt vore det lämpligast, att dem lämnades frihet att välja, vilkendera kassan de ville tillhöra. I sitt utlåtande över kommitténs betänkande hade statskontoret icke något att erinra mot befattningshavarnas vid domkapitlen överflyttning till civilstatens änke- och pupillkassa, men anförde beträffande den sålunda föreslagna valfriheten, att en övergång till nämnda kassa sannolikt komme att äga rum endast i de fall då övergången vore jämförelsevis fördelaktig för vederbörande tjänsteman eller, vilket vore detsamma, ofördelaktig för kassan, och med hänsyn härtill komme väl knappast valfrihet att av kassornas delägare medgivas. Så framt icke svårigheterna kunde avlägsnas genom i vederbörlig ordning beslutade reglementsändringar ansåg statskontoret, att de konsistorienotarier, som utnämndes till stiftssekreterare, borde obligatoriskt kvarstå som delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa. För att delägarna i kassan skulle ingå på härav påkallade ändringar i reglementet, ehuru till följd av borttagandet av tjänst- och nådår kassans pensioneringsskyldighet komme att i regel inträda 1 å 2 år tidigare för varje särskilt stärbhus, borde staten åtaga sig att gottgöra kassan härav förorsakad förlust, för vilket ändamål ett mindre förslagsanslag å 1.000 kronor borde uppföras å riksstatens elfte huvudtitel. Beträffande stiftsnotarierna anförde statskontoret, att då för dem befordringsavgifterna vid övergång till civilstatens änke- och pupillkassa borde bliva väsentligt lägre än för stiftssekreterarna och då för de förra utsikten till befordran till annan anställning inom den civila administrationen borde vara väsentligt större än för de senare, syntes det kunna tagas under övervägande, om icke för sistnämnda tjänstemän lämpligen kunde bestämmas, att de skulle tillhöra civilstatens änke- och pupill-

kassa, även om för stiftssekreterarna bestämdes, att de skulle kvarstå i prästerskapets.

Vid de utredningar, som de senare åren ägt rum angående beredande av förbättrad pensionering från prästerskapets änke- och pupillkassa har jämväl konsistorienotariernas och konsistorieamanuensernas familjepensionering varit föremål för överbägande. Sålunda har 1921 års pensionskommitté i sitt i betänkande den 28 februari 1923 (Statens offentliga utredningar 1923: 26) intagna förslag till förnyat reglemente för nämnda kassa uteslutit dessa befattningshavare från delaktighet i kassan varav enligt reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa i stället följer skyldighet för konsistorienotarie att bliva delaktig i denna senare. Såsom extra ordinarie tjänsteman skulle däremot konsistorieamanuens icke bliva delaktig i civilstatens änke- och pupillkassa. Liksom vid föregående liknande överflyttningar av familjepensioneringen för vissa tjänstinnehavare, såsom exempelvis vid överflyttningen från flottans pensionskassas gratialfond till civilstatens änke- och pupillkassa av familjepensioneringen för den civila personalen vid marinförvaltningen och personalen vid lotsverket, avsåg kommitténs förslag likväl icke någon ändring av nuvarande konsistorienotariers och konsistorieamanuensers ställning såsom delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa. I sådant syfte hemställde kommittén, att Eders Kungl. Maj:t vid fastställandet av förnyat reglemente för kassan måtte förordna, att den, som efter utgången av april 192 (härmed åsyftades den tidpunkt, då reglementet skulle träda i kraft) anställas såsom notarie och amanuens å domkapitlets expedition, icke må inträda såsom delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa samt att den å domkapitlets expedition anställda befattningshavare, som vid nämnda tidpunkt redan är delägare i kassan, skall kvarstå i sådan egenkap och förty vara befriad från skyldighet att inträda såsom delägare i civilstatens änke- och pupillkassa. De sakkunniga, som tillkallades för ytterligare utredning av frågan angående beredande av förbättrad pensionering från prästerskapets änke- och pupillkassa och därmed sammanhängande frågor, upptogo i sitt den 14 november 1925 avgivna betänkande (Statens offentliga utredningar 1925: 36) pensionskommitténs förslag i nu berörda hänseende. Genom proposition nr 199 till innevarande års riksdag föreslog Eders Kungl. Maj:t riksdagen att under villkor, att nytt reglemente för prästerskapets änke- och pupillkassa bleve i stadgad ordning antaget och efter prövning funnes kunna av Kungl. Maj:t fastställas, besluta vissa ändrade bestämmelser i fråga om den stärbhus efter präst tillförsäkrade förmånen av tjänst- och nådår m. m. Förslaget, som i vissa avseenden jämväl skall underställas kyrkomötet, bifölls av riksdagen. Frågan om antagandet och fastställandet av nytt reglemente för prästerskapets änke- och pupillkassa läser sålunda snart nog komma under omprövning hos kassans fullmäktige och Eders Kungl. Maj:t. Av nyssnämnda proposition framgår, att det är tänkt, att det nya reglementet skall bliva gällande fr. o. m. den 1 maj 1927. Man torde härvid kunna utgå ifrån att framtida befattningshavare vid de ecklesiastika konsistorierna i enlighet med de här förut refererade enstämmiga förslagen komma att för sin familjepensionering hänvisas till civilstatens änke- och pupillkassa.

Vad angår de befattningshavare vid konsistorierna, som vid det nya reglementets ikraftträdande äro delägare i prästerskapets änke- och pupill-

kassa, kommer, därest den av statskontoret nu föreslagna löneregleringen beslutas, saken i ett i viss mån annat läge, än då den behandlades av 1921 års pensionskommitté och förenämnda sakkunniga. Konsistorienotarierna skulle sålunda erhålla förhöjd löneställning och ändrad benämning, men, då det icke är fråga om någon omorganisation, lära stiftssekreterarebefattningarna icke gärna kunna anses annat än som samma befattningar som konsistorienotarietjänsterna. Av konsistorieamanuensbefattningarna ater skulle enligt föreliggande förslag några utbytas mot ordinarie tjänster, stiftsnotariebefattningar, med heltidstjänstgöring och väsentligt förhöjd avlöning. Att dessa befattningar måste betraktas som helt nya tjänster synes statskontoret uppenbart. Det lärar därför icke kunna ifrågakomma att låta konsistorieamanuenser, som befordras till stiftsnotarier, kvarstå som delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa och utesluta dem från delaktighet i civilstatens. De skulle därför vid en sådan befordran i och för familjepensioneringen övergå från den förra till den senare kassan. För dylikt fall finnes varken i gällande reglemente för prästerskapets änke- och pupillkassa eller i det av de sakkunniga föreslagna förnyade reglementet för kassan stadgat något medgivande att till gäldande av åliggande retroaktivavgifter återfå någon del av erlagda avgifter, men däremot skulle befattningshavaren äga rätt att mot fortsatt erläggande av årsavgifter bibehålla sin delaktighet i kassan, i trots av att han i sin nya befattning är förpliktad till delaktighet i annan änke- och pupillkassa. Av de nuvarande innehavare av konsistorieamanuensbefattningarna, som närmast torde kunna ifrågakomma till erhållande av ordinarie stiftsnotarietjänst, kommer en på grund av sin ålder att icke vara berättigad till inträde i civilstatens änke- och pupillkassa och de övriga äro icke av den ålder, att retroaktivavgifterna kunna sägas bliva i avsevärd grad betungande.

Det förnyade reglementet för prästerskapets änke- och pupillkassa är, såsom nämnts, tänkt att bliva gällande med ingången av ecklesiastikåret 1927—1928, alltså den 1 maj 1927, medan löneregleringen för domkapitlens befattningshavare icke lärar kunna genomföras förr än med budgetåret 1927—1928 eller sålunda den 1 juli 1927. Det hade givetvis varit önskvärt, att de ändrade bestämmelserna angående familjepensioneringen och angående avlöningen kommit att träda i kraft vid samma tidpunkt, men någon egentlig olägenhet lärar icke vållas av att så icke blir fallet. Förhållandet bör emellertid uppmärksammas vid utfärdandet av erforderliga föreskrifter.

De särskilda föreskrifter, som i samband med fastställandet av ett nytt reglemente för prästerskapets änke- och pupillkassa lära böra meddelas rörande familjepensionering för befattningshavarna vid domkapitlens expeditioner, torde i anslutning till det ovan sagda böra innehålla ett fastslående av, att konsistorienotarier och konsistorieamanuenser, som vid reglementets ikraftträdande äro delägare i kassan, äga att kvarstå i sådan egenskap samt en bestämmelse att sådan konsistorienotarie är undantagen från delaktighet i civilstatens änke- och pupillkassa, och detta jämväl om han erhåller stiftssekreterarebefattning.

Såsom statskontoret i sitt utlåtande den 20 maj 1920 framhöll, lärar, om tjänst- och nådårsrätten för konsistorienotaries stärbhus upphäves, staten böra gottgöra prästerskapets änke- och pupillkassa för den förlust, kassan kommer att lida genom den tidigare inträdande pensioneringsskyldighe-

ten. Statskontoret föreslog, att för sådant ändamål ett förslagsanslag skulle uppföras å riksstatens elfte huvudtitel. Till undvikande att ett särskilt anslag skall behöva vara uppfört å riksstaten ända till dess den siste av de nuvarande konsistorienotarierna avgått ur tjänsten — eventuellt t. o. m. år 1956 —, ehuru anslaget måhända endast någon enstaka gång behöver anlitas, vill statskontoret nu så till vida modifiera sitt förslag, att riksdagens medgivande utverkas, att gottgörelsen må utgå av det under elfte huvudtiteln, Allmänna indragningsstaten uppförda förslagsanslaget: diverse föremål.

För de biträden och vaktmästare, som vid löneregleringen erhålla ordinarie befattning, följer, för så vitt de äro män och icke uppnått 60 års ålder, skyldighet att inträda som delägare i civilstatens änke- och pupillkassa och därmed även att erlægga i reglementet för kassan stadgade befordringsavgifter. Då den ende manlige befattningshavare, som vid den nya lönestatens ikraftträdande torde komma att erhålla ordinarie biträdestjänst, då överskridit 60 år, skulle obligatorisk delaktighet i kassan ifrågakomma endast för expeditivakterna. Av dessa kommer däremot ingen vid nämnda tidpunkt att vara över 60 år, ehuru en uppnår denna ålder senare under året. I sitt underdåniga utlåtande över domkapitelkommitténs förslag ifrågasatte statskontoret såsom i det föregående omnämnts, huruvida icke bidrag till befordringsavgifterna borde beviljas av statsmedel i likhet med vad som skett vid sjukvårds- och ekonomipersonalens vid statens hospital och asyler uppförande å ordinarie stat med ingången av år 1919. Bestämmelserna härom finnas meddelade i nådiga kungörelsen den 31 december 1918, nr 1062. Enligt denna utgick sådant bidrag endast till befattningshavare, som vid 1919 års ingång fyllt 32 år, och utgjorde för den, som vunnit anställning i motsvarande eller jämförlig befattning före 32 års ålder viss procent å skillnadsbeloppet mellan den för hans ålder den 1 januari 1919 och den för 32 års ålder gällande befordringsavgiften, samt för den, som vunnit sådan anställning efter 32 års ålder, samma procenttal å skillnadsbeloppet mellan den för hans ålder den 1 januari 1919 och den för hans ålder vid anställningen gällande befordringsavgiften. Liknande medgivanden hava även lämnats i några andra fall. Sålunda medgav 1913 års riksdag (skrivelsen nr 235) att tilläggs- och befordringsavgifter till civilstatens änke- och pupillkassa, som viss vid Trollhätte kanalverk förut anställda personal, vilken övergått i statens tjänst, hade att erlægga, finge bestridas av vederbörande verks medel. 1921 års riksdag medgav (skrivelsen nr 67), att såsom bidrag till beredande av delaktighet i telegrafverkets änke- och pupillkassa för den från aktiebolaget Stockholms telefon av telegrafverket övertagna personal, som erhållit ordinarie tjänst vid samma verk, finge av telegrafmedel utbetalas visst belopp. Slutligen har av 1925 års riksdag medgivits (skrivelsen nr 161), att de befordringsavgifter, som vissa extra kronojägare, vilka varit i tjänst hos förutvarande ägare av ett av staten inköpt skogs-komplex, hade att vid anställning såsom ordinarie kronojägare erlægga för inträde i civilstatens änke- och pupillkassa, finge till den del desamma överstege vad vederbörande hade att erlægga, därest hans ålder vid anställningen som ordinarie kronojägare uppgått till 35 år, gäldas av domänverkets medel. Då det nu gäller uppförande å ordinarie stat av en kår, som förut endast haft extra anställning, synas samma skäl som i fråga

Bitraden och
vaktmästare

om ekonomipersonalen vid statens hospital och asyler tala för att staten träder hjälpsam emellan. Med hänsyn till den levnadsålder, vid vilken motsvarande befattningshavare vid civilförvaltningen pläga uppnå ordinarie anställning, torde samma grunder, som gällt för nyssnämnda ekonomipersonal, kunna tillämpas i fråga om ett eventuellt bidrag från statsverket till vaktmästarnas vid domkapitlen befodringsavgifter. En överslagsberäkning ger vid handen, att statens utgift i så fall icke torde komma att överstiga ett belopp av 2.400 kronor. Försiktigheten torde bjuda att som villkor för erhållande av bidrag till befodringsavgift jämväl uppställa, att befattningshavaren skall hava tillträtt anställning vid domkapitel före den 1 juli 1926.

På grund av bestämmelserna i nådiga kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 279) angående pensionering av efterlevande barn till kvinnliga befattningshavare i statens tjänst bliva de kvinnliga biträdena vid domkapitlen, som vid löneregleringen erhålla ordinarie kanslibiträdestjänster, förpliktade att för ifrågavarande pensionering till civila pensionsfonden erlagga samma avgifter som i reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa äro stadgade för manlig innehavare av samma befattning, alltså även eventuellt befodringsavgifter. Om i enlighet med statskontorets nyss framlagda förslag vaktmästarna vid domkapitlen erhålla viss lindring i dem åliggande befodringsavgifter, torde konsekvensen därför kräva, att även ifrågavarande biträden få motsvarande nedsättning i sina avgifter till civila pensionsfonden i och för familjepensioneringen. För detta ändamål torde dock icke erfordras anvisandet av några medel, utan allenast ett medgivande till nedsättning av avgifterna i fråga.

Övergångs-
lön.

Tillämpningen av det nya avlöningsreglementet medför övergång från förutvarande förskottsbetalning av lön och med denna jämförlig avlöning till efterskottsbetalning av hela avlöningen, och har på grund härav vid löneregleringar efter det nya avlöningssystemet medgivande plägat lämnas till utbetalning av en extra månadslön (s. k. övergångslön). Liknande anordning lär därför jämväl i detta fall böra träffas.

Övergångs-
bestämmel-
ser.

De särskilda övergångsbestämmelser, som kunna erfordras i anledning av löneregleringen, lära i anslutning till riksdagens medgivande i sådant avseende i sammanhang med antagandet år 1921 av avlöningsreglementet för civilförvaltningen böra meddelas av Eders Kungl. Maj:t. Dessa torde bland annat böra innefatta det av statskontoret i det föregående föreslagna stadgandet rörande stiftssekreterares rätt att för uppflyttning i lönegrad tillgodoräkna tjänstetid som konsistorienotarie.

Anslag och
stat.

Avlöningarna till befattningshavarna vid domkapitlens expeditioner — fränsett dyrtidstillägget — utgå för närvarande från följande anslag under åttonde huvudtiteln: ordinarie obetecknade anslaget till domkapitlens expeditioner, extra obetecknade anslaget till ökade arbetskrafter å domkapitlens expeditioner, extra obetecknade anslaget till provisorisk löne-reglering för tjänstemän vid de eklelesiastika konsistorierna ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg samt extra förslagsanslaget till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen.

Om avlöningsreglementet för allmänna civilförvaltningen skall vinna tillämpning å ifrågavarande befattningshavare, påkallar detta ändrade

anordningar i fråga om såväl anslag som stater i överensstämmelse med vad som tillämpas för reglerade verk. Avlöningarna till de ordinarie befattningshavarna böra sålunda utgå från en såsom förslagsanslag betecknad anslagspost, från vilken jämväl skall bestridas de avlöningsförhöjningar, som motsvara nuvarande ålderstillägg. Avlöningen bör beräknas efter näst högsta löneklassen i vederbörande lönegrad. För befattningar, som antagits i regel komma att innehavas av kvinnor, har vid senare löne-regleringar räknats med avlöning efter en löneklass lägre, enär kvinnlig innehavare av befattning icke får uppflyttas i högsta löneklassen i löne-graden. Med hänsyn därtill, att kvinnorna i regel erhålla ordinarie an-ställning väsentligt tidigare än männen, torde emellertid denna beräk-nings genomsnittligt bliva för låg, och då de personer, som torde komma att erhålla de befattningar, varom nu är fråga, eller kanslibiträdestjän-ster, vid domkapitlen, lära kunna för uppflyttning i löneklass tillgodo-räkna en relativt lång tjänstetid, har statskontoret i detta fall ansett sig för alla befattningar böra räkna med avlöning i näst högsta löneklassen i lönegraden. Avlöningsberäkningen påverkas jämväl av de orter, å vilka befattningshavarna äro placerade. Vid löne-regleringar för verk med be-fattningshavare å skilda orter hava olika beräkningsgrunder använts, dels har man utgått från respektive befattningshavares verkliga eller antagna placering, dels från samtliga befattningshavares placering å en medeldyr ort, vid hospitalen exempelvis E-ort. För konsistoriernas vidkommande kan sistnämnda beräkningsgrund med hänsyn till den faktiska orsgrup-peringen anses ge ett riktigt medelvärde och torde därför kunna komma till användning. Efter de angivna normerna skulle en beräkning av av-löningarna till de ordinarie befattningshavarna vid domkapitlens expe-ditioner te sig sålunda:

12 stiftssekreterare	i lönegraden	B 28	å 10.020	120.240
4 stiftsnotarier	i »	B 21	» 6.768	27.072
7 kanslibiträden	i »	B 7	» 3.060	21.420
9 expeditivsvakter	i »	B 5	» 2.772	24.948

Summa 193.680

Från samma anslag böra jämväl bestridas kostnaderna för de förmåner, som omnämnas i §§ 25, 28 och 32 i avlöningsreglementet (läkarvård m. m., felräkningspenningar och begravningshjälp). Av denna anledning lär anslaget dock icke behöva höjas.

Vid innevarande års riksdag uteslötos ur departementens stater de sär-skilda förslagsanslagen till vikariatsersättning, i samband varmed riksdagen medgav, att lön och vikariatsersättning till icke ordinarie tjänsteman, som uppehåller ordinarie befattning å vilken avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) är tillämpligt, må, där särskilt anslag till vikariatsersättningar icke är för vederbörande verk anvisat, utgå från anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän. Bestämmelse härom är sedan meddelad i nådiga kungörelsen den 18 juni 1926 (nr 269). Någon höjning av de i departementens stater upptagna anslagsposterna till avlöningar till ordinarie befattningshavare ansågs emellertid icke behöva av nyss-nämnda anledning vidtagas. I propositionen i ämnet antyddes tillika, att man även vid de övriga till den allmänna civilförvaltningen hörande ämbetsverken borde efter hand övergå till samma system för vikariats-kostnadernas bestridande. Någon särskild anledning att för domkapitlens

vidkommande uppföra en anslagspost till vikariatsersättning torde icke finnas, utan lära vikariatskostnaderna i enlighet med det nya systemet böra utgå från anslagsposten till avlöningar till ordinarie befattningshavare, vilket dock icke, lika litet som vid departementen, torde påkalla någon höjning av berörda anslagspost.

Vid löneregleringen för länsstyrelsernas personal vid 1925 års riksdag uppfördes i staten för länsstyrelserna för det första budgetåret en särskild som förslagsanslag betecknad anslagspost för övergångslön. För tullstyrelsens och tullstatens vidkommande uppfördes vid den år 1922 beslutade löneregleringen för övergångslönen ett särskilt anslag å extra stat å övergångsårets riksstat. I allmänhet har dock vid löneregleringar enligt det nya lönesystemet praxis varit den, att den s. k. övergångslönen fått utgå från anslagsposten till avlöningar till ordinarie befattningshavare, utan att denna anslagspost på grund härav ökats. Särskilt som av de befattningshavare, vilka nu förevarande lönereglering avser, endast stiftssekreterarna förut innehava ordinarie befattning och därför bli berättigade till övergångslön — denna torde icke komma att uppgå till mer än cirka 5.000 kronor — lär det vanliga förfarandet i detta fall böra tillämpas och övergångslönen sålunda bestridas från avlöningsanslaget för ordinarie tjänstemän.

De bidrag av statsmedel till befodringsavgifter till civilstatens änke- och pupillkassa, som medgävos beträffande ekonomipersonalen vid statens hospital och asyler, utgingo från ett särskilt anslag å extra stat, som var uppfört å riksstaterna för de år utgiften förekom. Om motsvarande förmån nu beviljas expeditivsakerna vid domkapitlens expeditioner, synes det med hänsyn till de ringa belopp för varje år, varom det här rör sig, vara obehövt att upptaga ett särskilt anslag i riksstaten eller en särskild anslagspost i domkapitlens stat, utan borde jämväl denna utgift lämpligen kunna bestridas från anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, vilken icke på denna grund torde behöva höjas.

I anslutning till det ovan anförda torde anslagsposten till avlöningar till ordinarie befattningshavare vid domkapitlens expeditioner, förslagsanslag, böra sättas till i avrundat tal 194.000 kronor.

Arvodet till sekreteraren vid Stockholms stads konsistorium synes statskontoret lämpligen böra uppföras för sig i staten. Då det föreslagna arvodet, 5.700 kronor, skulle vara förenat med tre ålderstillägg å 360 kronor, torde anslagsposten i anslutning till grunderna för beräkning av anslaget till avlöningar åt ordinarie tjänstemän böra uppföras såsom förslagsanslag med i avrundat tal 6.400 kronor. Från denna torde jämväl få utgå kostnaderna för vikariat för konsistoriesekreteraren, vilket skulle överensstämma med vad ovan föreslagits beträffande vikariat för ordinarie tjänstemän och vad statskontoret nedan föreslår beträffande vikariat för extra ordinarie befattningshavare.

Vid innevarande års riksdag har för departementen vidtagits en principiell ändring beträffande anslagsmedlen till avlöning åt icke ordinarie personal. Anslagen anvisas å departementens stater såsom en enda anslagspost av förslagsanslags natur, men sönderfalla i tre underavdelningar: grundlöner till extra ordinarie tjänstemän, bestämt belopp, avlöningsförhöjningar till extra ordinarie tjänstemän, förslagsvis anvisat belopp, extra befattningshavare, renskrivning m. m., bestämt belopp. Från den andra posten få jämväl bestridas vissa enligt givna författningsbestäm-

melser automatiskt utgående utgifter, såsom läkarvård, begravningshjälp m. m. Vid uppställande av den nya staten för domkapitlen, torde samma principer böra tillämpas. Vid beräkning av avlöningarna till den extra ordinarie personalen torde det vara nödvändigt eller åtminstone lämpligt att utgå från den faktiska ortsgrupperingen. Från posten grundlön för extra ordinarie tjänstemän skulle enligt statskontorets i det föregående framlagda förslag utgå grundlön till en amanuens vid ett vart av domkapitlen i Uppsala, Linköping, Skara, Strängnäs, Lund, Göteborg och Härnösand, till ett extra ordinarie kontorsbiträde i Uppsala samt till en vaktmästare vid ett vart av konsistorierna i Strängnäs, Växjö, Visby och Stockholm. Avlöningen till amanuensen vid Strängnäs och till vaktmästarna bör räknas till ett med hänsyn till den lägre tjänstetiden nedsatt belopp. För amanuenserna i Göteborg och Härnösand torde för möjliggörande av ett tillmötesgående av framförda krav på full tjänstgöring för dessa tjänstemän därest detta vid prövning befinnes befogat, böra räknas med full avlöning. Beträffande lönegradsplaceringen synes man böra räkna med 18 lönegraden för amanuenserna, 4 lönegraden för kontorsbiträdet och 5 lönegraden för vaktmästarna. Såsom förut nämnts skulle det dock ankomma på Eders Kungl. Maj:t att besluta såväl beträffande den lönegrad, till vilken de olika befattningarna skola hänföras, som huruvida avlöningen i lönegraden skall utgå oavkortad eller reduceras till följd av kortare arbetstid. Om det i något fall skulle befinnas lämpligare att i stället för en extra ordinarie tjänsteman anställa en extra befattningshavare, lär det dock icke böra möta att för dennes avlöande disponera ett för grundlön till en extra ordinarie tjänsteman avsett belopp. Att vid beräkningen av nu ifrågakvarande post avse något särskilt belopp till Eders Kungl. Maj:ts förfogande torde icke vara erforderligt, enär besparing kommer att uppstå, då extra ordinarie tjänstemän vikariera å ordinarie befattning. I enlighet med de grunder, som i det föregående angivits, kunna grundlönerna till extra ordinarie tjänstemän vid domkapitlen beräknas till ett belopp av 35.500 kronor.

Posten avlöningsförhöjningar till extra ordinarie tjänstemän, förslagsanslag, lär det även böra beräknas med hänsyn tagen till den faktiska ortsgrupperingen ävensom till reduceringen av avlöningen vid kortare tjänstgöring. För departementens del räknades med kostnaden för endast en avlöningsförhöjning. Med hänsyn till de mindre utsikterna för de extra ordinarie tjänstemännen vid domkapitlen att vinna ordinarie anställning torde man här böra räkna med tre avlöningsförhöjningar. Kostnaderna skulle i så fall belöpa sig till i avrundat tal 8.300 kronor. Från denna post böra jämväl bestridas författningsenligt utgående kostnader för läkarvård m. m. och begravningshjälp, och torde detta jämväl böra gälla beträffande eventuella sådana utgifter för biträdet Malmström, om Eders Kungl. Maj:t tillerkänner honom rätt till dylika förmåner. Vidare bör anslagsposten få anlitas för de personliga lönetillägg, som efter statskontorets förslag skulle i händelse av inkomstminskning utgå till de extra ordinarie expeditivakterna. Enligt vad ämbetsverket nedan föreslår torde slutligen kostnader för vikariat för extra ordinarie tjänstemän böra få utgå från denna anslagspost. Med extra ordinarie anställning för vissa befattningshavare vid domkapitlen följer rätt till semester. Även om det ofta icke torde vara nödvändigt att under tiden förordna vikarie eller på annat sätt förstärka arbetskrafterna, lär det dock vara behövt att lämna domkapitlen medel till nödvändiga vikariatskostnaders bestridande. Detta

skulle kunna ske genom att vissa belopp härtill inginge i de medel, som beräknas till extra befattningshavare. Vikariat för extra ordinarie tjänstemän kan emellertid förekomma även av annan anledning än att dessa åtnjuta semester. En extra ordinarie tjänsteman kan vara av sjukdom hindrad att tjänstgöra eller förordnad att vikariera för en ordinarie befattningshavare under dennes semester eller ledighet för sjukdom eller av annan anledning. I de senare fallen blir den extra ordinarie tjänstemannens avlöning ledig, därigenom att kostnaderna för vikariatet å den ordinarie befattningen utgår från anslaget till avlöningar åt ordinarie befattningshavare, och det skulle kunna medgivas, att den extra ordinarie tjänstemannens avlöning, eller åtminstone hans grundlön finge användas för befattningens uppehållande. I de förra fallen åter skulle allenast den ringa del av avlöningen, som den sjuke tjänstemannen avstår, kunna stå till förfogande. Skulle förhindret att tjänstgöra bero på skada i tjänsten och tjänstemannen alltså uppbära avlöningen oavkortad, komma inga medel att finnas tillgängliga. Det synes därför statskontoret vara lämpligast och enklast att, i analogi med vad som gäller beträffande vikariat å ordinarie tjänster, kostnaderna för vikariat å e. o. befattningar, oberoende av anledningen, få bestridas från det förslagsanslag, som avsetts till en del av dessa tjänstemäns avlöning, d. v. s. det till avlöningsförhöjningar beräknade beloppet. Den ersättning, som skall utgå vid uppehållande av e. o. befattning, är reglerad genom allmänna författningsbestämmelser, och det torde därför knappast behöva möta några betänkligheter att låta vikariatskostnaderna utgå från ett förslagsanslag, när såsom beträffande domkapitlet skulle bli fallet enligt statskontorets förslag, såväl antalet befattningar som lönegraderna, skulle bestämmas av Eders Kungl. Maj:t. Då det endast beror på personliga förhållanden, att biträdet i Lund Malmströms befattning icke skulle ändras till en ordinarie kanslibiträdestjänst, torde det vara rimligt, att domkapitlet icke på denna grund avstänges från möjligheten att under hans semester eller sjukdom avlöna vikarie. Även i detta fall torde därför ifrågavarande anslagspost få anlitas för bestridande av vikariatskostnaderna. Vilka kostnader, som vid bifall till vad statskontoret sålunda förordat kunna komma att utgå från posten avlöningsförhöjningar, kan svårigen beräknas, men då det torde kunna förväntas, att å anslagsposten till avlöningar till icke ordinarie befattningshavare i dess helhet besparingar komma att uppstå på grund av vikariat å ordinarie tjänster, lär det under rubriken avlöningsförhöjningar beräknade beloppet ej behöva höjas till högre belopp än förslagsvis 10.000 kronor.

Från posten extra befattningshavare, renskrivning m. m. som skulle vara till beloppet begränsat, skulle utgå dels arvoden till amanuenserna i Karlstad och Västerås, för en var 3.000 kronor, dels det belopp, 21.000 kronor, för avlöande av extra biträdespersonal, som, enligt vad statskontoret ovan föreslagit, skulle av Eders Kungl. Maj:t fördelas mellan konsistorierna. Posten torde sålunda böra bestämmas till 27.000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till icke ordinarie befattningshavare m. m. skulle alltså enligt det förestående beräknas sålunda:

Grundavlöningar till extra ordinarie tjänstemän, högst	35.500
Avlöningsförhöjningar till extra ordinarie tjänstemän m. m., förslagsvis	10.000
Extra befattningshavare, renskrivning m. m., högst	27.000

Förslagsanslag kronor 72.500

Från anslagen till domkapitlens expeditioner äro medel anvisade till hyror, nämligen för domkapitlet i Visby 1.000 kronor till hyra för expeditionlokal och för domkapitlet i Luleå, efter av innevarande års riksdag vidtagen höjning, 4.400 kronor till hyra för sessions- och expeditionlokal och för bostad till vaktmästaren, eller sålunda sammanlagt 5.400 kronor. Enahanda belopp lärer nu böra uppföras i staten såsom en särskild anslagspost. Visserligen är avsett, att vaktmästaren i Luleå skall erlægga hyra för ifrågavarande bostad till statsverket, liksom även vaktmästarna i Linköping, Västerås och Härnösand för de av dem innehavda tjänstebostäderna, vilka hyror torde böra gottskrivas anslaget till domkapitlens expeditioner, men då hyresbeloppen jämlikt härom gällande allmänna föreskrifter skola av domkapitlen bestämmas med hänsyn till i orten gällande hyrespriser och sålunda icke kunna i förväg fixeras, torde hyresutgifterna böra upptagas utan avdrag för hyresinkomsterna.

Vid bifall till vad statskontoret sålunda föreslagit skulle staten för domkapitlens expeditioner få följande utseende:

Stat för domkapitlens expeditioner.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	194.000
Arvode till sekreteraren vid Stockholms stads konsistorium förslagsanslag	6.400
<i>Anm.:</i> Arvodet utgör 5,700 kronor samt kan efter 3 år höjas med 360 kronor, efter 6 år med ytterligare 360 kronor samt efter 9 år med än ytterligare 360 kronor.	
Avlöningar till icke ordinarie befattningshavare, förslagsanslag	72.500
Hyror	5.400

Summa förslagsanslag kronor 278.300

Ifrågavarande belopp torde under titeln domkapitlens expeditioner böra uppföras såsom ett ordinarie förslagsanslag.

Sammanläggas följande å innevarande budgetårs riksstat uppförda anslag: domkapitlens expeditioner, 91.350 kronor, ökade arbetskrafter vid domkapitlens expeditioner, 34.070 kronor, och provisorisk lönerreglering vid de ecklesiastika konsistorierna, 42.000 kronor, jämte för förra budgetåret beviljade tillfälliga lönetillägg, 2.725 kronor, erhålles 170.145 kronor. Då den föreslagna staten slutar å ett belopp av 278.300 kronor, skulle alltså kostnadsökningen enligt stat i anledning av den nya lönerregleringen utgöra 108.155 kronor. Härvid är dock att märka, dels att lönerregleringen kommer att medföra nedsättning i dyrtidstilläggen och minskad belastning å åttonde huvudtitelns anslag till ålderstillägg (ålderstilläggen belöpa sig för närvarande till omkring 10.500 kronor), dels att det nya förslagsanslaget kommer att tillföras hyror för tjänstebostäder, dels ock att statsverket, ehuru under annan titel, kommer att uppbära konsistorienotariernas indragna sportler. Den verkliga utgiftsökningen uppgår följaktligen till ett mindre belopp än det ovan angivna och kan approximativt beräknas till 76.000 kronor.

Kostnadsberäkning.

Under åberopande av vad statskontoret i detta utlåtande anført, hemställer ämbetsverket, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå 1927 års riksdag:

Hemställan.

dels besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall f. o. m. den 1 juli 1927 äga tillämpning å befattningshavare vid domkapitlens expeditioner samt att i samband därmed de sportler, som hittills tillkommit konsistorienotarierna i form av expeditionslösen samt arvoden för förvaltning av vissa fonder och kassor och för utdelning av fosterlöner, skola, i den mån arvodena prövas fortfarande böra utgå, till statsverket indragas;

dels bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid domkapitlens expeditioner på följande sätt:

Domkapitel	Stiftssekreterare. Lönegrad B 28	Stiftsnotarie. Lönegrad B 21	Kansli- biträde. Lönegrad B 7	Expeditions- vakt. Lönegrad B 5
Uppsala	1	1	1	1
Linköping	1			1
Skara	1			1
Strängnäs	1			
Västerås	1			1
Växjö	1	1	1	
Lund	1	1	1	1
Göteborg	1		1	1
Karlstad	1		1	1
Härnösand	1		1	1
Luleå	1	1	1	1
Visby	1			

dels godkänna den av statskontoret föreslagna staten för domkapitlens expeditioner;

dels medgiva, att i fråga om placering i löneklass å den nya lönestaten konsistorienotariebefattning skall anses motsvara stiftssekreterarebefattning;

dels föreskriva, att vid tillämpningen i fråga om befattningshavare vid de ecklesiastika konsistorierna av de i 13 § 3 mom. 1 punkten i ovannämnda avlöningsreglemente givna bestämmelserna om tjänstemans förflyttningskyldighet skall med uttrycket »det verk han tillhör eller varunder han lyder» förstås samtliga ecklesiastika konsistorier;

dels föreskriva, att för konsistorienotarie, som vid den nya avlöningsstatens ikraftträdande tillträder stiftssekreterarebefattning, den rätt till tjänstår och nådår, som ansetts tillkomma stärbhus efter konsistorienotarie, skall upphöra;

dels medgiva, att den ökade utgift för pensioner, som i anledning av nyssnämnda föreskrift kommer att drabba prästerskapets änke- och pupillkassa, må ersättas kassan av statsmedel samt utgå från det under elfte huvudtiteln, allmänna indragningsstaten, uppförda förslagsanslaget diverse föremål;

dels medgiva, att för vaktmästare vid domkapitel, som den 1 juli 1927 erhåller ordinarie expeditionsvaktbefattning vid domkapitel, må, under förutsättning att han anställts vid domkapitlet före den 1 juli 1926, av statsmedel utgå bidrag till de befordringsavgifter, han kan hava att erlagga till civilstatens änke- och pupillkassa, i överensstämmelse med de grunder, som varit fastställda för motsvarande bidrag beträffande vissa

befattningshavare, tillhörande sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens hospital och asyler;

dels medgiva, att kvinnligt biträde vid domkapitel, som den 1 juli 1927 erhåller ordinarie kanslibiträdesbefattning vid domkapitel, må under enahanda förutsättning erhålla motsvarande nedsättning i de avgifter, hon har att till civila pensionsfonden erlägga för pensionering av efterlevande barn;

dels medgiva, att statens ovannämnda bidrag till expeditionsvakternas vid domkapitlen befodringsavgifter må bestridas av den i staten för domkapitlens expeditioner upptagna anslagsposten till ordinarie tjänstemän;

dels besluta att, där ordinarie tjänsteman vid domkapitel, å vilken ovannämnda avlöningsreglemente kommer att f. o. m. den 1 juli 1927 åga tillämpning, enligt hittills gällande bestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen — såväl i stat upptagen avlöning som provisoriskt avlöningstillägg — i förskott, skall vid ingången av juli månad 1927 till honom på statsverkets bekostnad utbetalas ett belopp, motsvarande vad tjänstemannen skulle hava i den befattning, han vid utgången av juni månad 1927 innehade, i förskott uppburit för juli månad 1927, om de dittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande (övergångslön);

dels medgiva, att övergångslönen må bestridas av den i staten för domkapitlens expeditioner upptagna anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän;

dels förklara, att övriga av riksdagen med avseende å den definitiva löneregleringen för befattningshavare vid statsdepartementen med flera verk lämnade medgivanden må i tillämpliga delar gälla även beträffande befattningshavare vid domkapitlens expeditioner;

dels ock under åttonde huvudtiteln — med uteslutande av det ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner — under samma rubrik uppföra ett ordinarie förslagsanslag av kronor 278.300.

I förevarande ärendes slutliga handläggning hava, förutom undertecknade deltagit statskommissarierna friherre Leijonhufvud och Thorstenson samt t. f. statskommissarien Tottie.

Utdrag av ämbetsverkets protokoll, utvisande vid ärendets föredragning uttalade särskilda meningar, bifogas härjämte.

Stockholm den 23 augusti 1926.

Underdånigst:

PER SÖDERMARK.

G. F. Ouchterlony.

Carl Peyron.

Biträden vid domkapitlen under budgetåret 1925—1926.

	Födelseår	Anställningsår	Daglig arbetstid timmar	Lön av statsmedel	Tillfällig löneförbättring	Annan ersättning (frånsett dyrtidstillägg)	Annan anställning
<i>Uppsala.</i>							
Örner, Maria	1867	1915	6 1/2 à 7	1,800	—		
Olsson, Margit	1903	1921	6	1,200	—		
<i>Linköping.</i>							
Wigart, Ivar	1866	1911	c:a 3	1,200	250		Kamrerare vid Kinda kanalaktiebolag. Överförmyndare. Lärare i bokföring vid teknisk skola.
<i>Skara.</i>							
Drakenberg, Anna ¹	1869	1904	2 à 3	600	100		Handarbetslärrinna.
de Frese, Maria ¹	1850	1904					
<i>Strängnäs.</i>							
Lundquist, Svea	1904	1923	högst 3	500	100		
<i>Västerås.</i>							
Eklund, Elsa	1894	1909	4	1,200	—		
<i>Växjö.</i>							
Elmdahl, Johan	1866	1903	c:a 6	1,350	—		Kyrkvaktare vid domkyrkan.
<i>Lund.</i>							
Malmström, Fredrik	1872	1893	c:a 7	3,000	500		
Palm, Ruth	1894	1914	c:a 7	1,800	—		
<i>Göteborg.</i>							
Norlund, Anna	1860	1902	c:a 7	1,800	—		
<i>Karlstad.</i>							
Hallström, Berta	1893	1911	6	1,800	—		
<i>Härnösand.</i>							
Blomberg, Anna ²	1883	1904	6	1,800	—	150: — av prästerskapets fonder enligt prästinötesbeslut.	Lektor vid läroverket.
Ålander, Martin	1885	1920	ej bestämd	500	—		
Fredenberg, Eva	1899	1926	4 1/2 à 5	800	—		
<i>Luleå.</i>							
Carlsson, Rut ³	1900	1924	6 à 7	1,800	—		
<i>Visby.</i>							
Broms, G. A.	1883	1914	1	800	100		Landsfogde.
Johansson, Anna	1875	1920	2	600	100		
<i>Stockholm.</i>							
Tunberg, Lars	1890	1921	minst 1	500	125		Amanuens i eklektiskdepartementet. Extra befattningshavare i riksarkivet.
Kruse, Anna	1877	1916	2 1/2 à 3	750	180		

¹ Dessa biträden ha dessutom gemensamt uppburit 120 kr. i extra lönetillägg, som dock av riksräkenskapsverket anmärkts till återbäring.

² Av riksdagen beviljad pension fr. o. m. den 1/7 1926.

³ Förut i mer än fem år anställd vid statens järnvagar.

Vaktbetjäning under budgetåret 1925—1926.

	Födelseår	Anställningsår	Daglig arbetstid timmar	Lön av statsmedel	Tillfällig löneförbättring	Annan ersättning (frånsett dyrtidstillägg).	Naturaförmåner	Annan anställning
<i>Uppsala.</i>								
Kantzel, C. G. . . .	1882	1911	8	1,350	100			
<i>Linköping.</i>								
Johnsson, J. A. ¹ . .	1843	1873	{ »sÅ gott som hela dagen» }	865	—	{ 350:— av stiftets byggnadskassa, 86:70 av domkyrkan, 700:— av prästerskapets emeriti- och fattigkassa. }	{ Fri bostad i byggnadskassans hus. Vedbrand å expeditionsskassans bekostnad. }	{ Vaktmästare vid stifts- och läroverksbiblioteket. }
<i>Skara.</i>								
Sjögren, A. M. ² . .	1885	1918	6	1,350	100			{ Eldare vid domkyrkan }
<i>Strängnäs.</i>								
Eriksson, K. E. . .	1892	1925	4 à 5	1,115	70	{ 235:— av domkyrkan. }	{ 2 famnar ved av domkyrkan. }	
<i>Västerås.</i>								
Wickström, E. G. .	1892	1924	8	1,000	250	{ 50:— gratifikation av diverse ekle-siastika medel. }	{ Fri bostad i domkyrkans hus, varme och lyse på domkyrkans bekostnad. }	
<i>Växjö.</i>								
Gunnér, P. O. ³ . .	1865	1915	5	1,120	100	{ 230.25 av domkyrkan. }		{ Eldare vid stifts- och gymnasiebiblioteket. }
<i>Lund.</i>								
Henriksson, M. ⁴ . .	1850	1884	7	1,350	100			
<i>Göteborg.</i>								
Eriksson, G. M. . .	1885	1913	7	1,350	—	{ 150:— av biskops-husfonden. }		
<i>Karlstad.</i>								
Hellqvist, G. F. . .	1901	1921	6 à 7	1,175	—	{ 328.51 av domkyrkan. }		
<i>Härnösand.⁵</i>								
Cedergren, J. A. . .	1867	1905	7—9	1,100	—	{ 257.03 av stiftets präster. }	{ Fri bostad i domkapitlets hus. Vedbrand och lyse på expeditionsskassans bekostnad. }	
<i>Luleå.⁶</i>								
Håkansson, H. . .	1898	1923	7	1,065	150	{ 300:— ersättning för städning, av statsmedel, 400:— ersättning för bostad, bränsle och lyse, av statsmedel, 117:— ersättning av stiftets präster. }	{ Fri bostad med fri varme och fri belysning i av staten förhyrd lägenhet i biskops-huset. }	{ Klockare vid domkyrkan. }
<i>Visby.</i>								
olin, O.	1873	1904	4	800	200			
<i>Stockholm.</i>								
astin, Gerda . . .	1871	1915	3 à 5	800	200	{ 261:— från vissa församlingar. }		

¹ Avliden den 30/8 1926. De i kolumnen »annan ersättning» upptagna ersättningar tillkommo endast hansson personligen.

² Dessutom uppburit 270 kronor såsom extra lönetillägg, som dock av riksräkenskapsverket anmärkts till återbäring.

³ Fr. o. m. den 1/7 1926 höjdes lönen med 230 kronor och bortföll domkyrkans bidrag.

⁴ Av riksdagen beviljad pension fr. o. m. den 1/7 1926.

⁵ Ersättning för städning av domkapitlets lokaler utgår till vaktmästarens hustru med 400 kronor.

⁶ Ersättning för städning av domkapitlets lokaler utgår till vaktmästaren med 500 kronor fr. o. m. 1925; städningen ombesörjes dock till största delen genom av vaktmästaren lejd arbetskraft.

Utdrag av protokoll hållet i Kungl. statskontoret vid sammanträde in pleno den 23 augusti 1926.

Närvarande:

Herr Generaldirektören SÖDERMARK,
Statskommissarien friherre LEIJONHUFVUD,
Statskommissarien THORSTENSON,
Statskommissarien OUCHTERLONY samt
t. f. Statskommissarien TOTTIE.

S. D. Statskommissarien Ouchterlony föredrog Kungl. Maj:ts nådiga remiss med förslag till ny definitiv lönereglering för tjänstemännen vid de ecklesiastika konsistorierna; och beslöts underdånigt utlåtande enligt registraturet.

Statskommissarierna Thorstenson och friherre Leijonhufvud voro i vissa delar från beslutet skiljaktiga, och yttrade i sådant avseende den förstnämnda ledamoten: »I fråga om vissa av de nuvarande amanuensbefattningarnes uppförande såsom ordinarie tjänster kan jag icke i allo dela pluralitetens mening. Jag kan nämligen icke finna annat än att alla skäl tala för att jämväl beträffande amanuens tjänsten vid domkapitlet i Skara, vars utbyte mot ordinarie tjänst pluraliteten förklarat sig icke kunna förorda, en sådan ändring bör vidtagas. Vid domkapitlet finnes icke mer än *en* sådan tjänst och att densamma är för överskådlig framtid behöflig torde vara uppenbart. Den nuvarande innehavarens dagliga arbetstid anges visserligen av domkapitlet till endast 6 timmar eller sålunda något mindre än 'full' arbetstid enligt nya avlöningsreglementet, men av domkapitlets yttrande framgår, att denna kortare arbetstid beror på att mera arbete icke ansetts kunna av vederbörande utkrävas för den av honom åtnjutna avlöningen och alltså ej på att icke tjänsten i och för sig skulle kräva längre arbetstid. Med hänsyn till de sålunda anförda omständigheterna anser jag att statskontoret bort föreslå tjänstens uppförande å ordinarie stat.»

Friherre Leijonhufvud anförde: »Enligt statskontorets förslag bör notarietjänsten hos Stockholms stads konsistorium förändras till en icke-ordinarie befattning, förenad med arvode. Visserligen har nämnda tjänst sedan flera år tillbaka icke tillsatts med ordinarie innehavare utan uppehållits på förordnande, gällande tillsvidare; och en sådan anordning torde hava föranletts därav, att göromålen i tjänsten icke anses betinga full tjänstgöring. Men då konsistoriets verksamhetsområde i icke oväsentlig grad vidgats under senaste tiden och all anledning finnes att antaga, att en ytterligare utvidgning kommer att äga rum, synes det enligt min mening kunna med fog ifrågasättas, huruvida frågan om en förändring av tjänstens karaktär i den av statskontoret föreslagna riktning bör upptagas till avgörande, innan man kan bilda sig en säker uppfattning om konsistoriets

blivande organisation och verksamhetsområde. För min del skulle jag vilja förorda, att tjänsten bibehålles såsom ordinarie samt hänföres till lönegraden B 21. Utan hinder av en sådan anordning läser tjänsten kunna fortfarande i avvaktan på resultatet av nu pågående utveckling tillsättas medelst förordnande tillsvidare.

I fråga om amanuensbefattningen vid domkapitlet i Skara ansluter jag mig till den mening, som framförts av statskommissarien Thorstenson.

Vad slutligen beträffar biträdesbefattningarna vid domkapitelsexpeditionerna har statskontoret föreslagit, att de biträdesbefattningar, som äro förenade med full tjänstgöring och vilkas innehavare enligt riksdagens beslut åtnjuta högre avlöning än den eljest medgivna, skulle förändras till ordinarie kanslibiträdesbefattningar i lönegraden B. 7. Emellertid har statskontoret därvid undantagit den biträdesbefattning vid domkapitlet i Lund, som nu innehaves av manliga biträdet Malmström, och med hänsyn till den särskilda ställning i avlöningshänseende, som Malmström intager, föreslagit, att denna biträdesbefattning bibehålles såsom icke-ordinarie samt att för domkapitlet i Lund beräknas i anslaget till avlöning av extra biträden ett belopp av 4.200 kronor att utgå så länge Malmström kvarstår i tjänst. För min del kan jag icke finna, att Malmströms nuvarande löneställning bör inverka på föreliggande fråga eller giva anledning till att från förändring till ordinarie utesluta den befattning, som nu av honom innehaves. Denna befattning, som är förenad med full tjänstgöring, måste anses vara för överskådlig framtid av behovet påkallad och bör därför enligt min mening nu förändras till ordinarie biträdesbefattning med den placering i avlöningshänseende, som föreslagits för övriga biträdesbefattningar, beträffande vilka en dylik förändring förordats av statskontoret. Den avlöning, som enligt ämbetsverkets förslag borde tillkomma Malmström, synes skälig; och torde skillnaden mellan sålunda föreslaget belopp och vad Malmström erhåller såsom innehavare av en ordinarie kanslibiträdesbefattning böra — i likhet med vad förut i dylika fall skett, exempelvis beträffande kontorsbiträdet i Göta hovrätt J. M. Håkansson (se 1917 års riksdags skrivelse nr 2 och 1926 års riksdags skrivelse nr 241) — anvisas såsom personligt avlöningstillägg åt Malmström att utgå från det under riksstatens elfte huvudtitel uppförda anslaget till allmänna indragningsstaten.»

Som ovan.

In fidem:

Carl Peyron.

INNEHÅLL.

	Sid.
Befattningshavare vid domkapitlens expeditioner. Nuvarande avlönings- anslag	2
Framställningar om och förslag till förbättrade avlöningsförmåner för domkapitelspersonalen	3
Konsistorienotarierna	11
Tjänståligganden	11
Tjänstetitel	12
Kompetensfordringar	13
Nuvarande avlöningsförmåner	14
Indelning i olika löneklasser	15
Lönegradsplacering	26
Notariebefattningen vid Stockholms stads konsistorium	31
Sportler	33
Resekostnads- och traktamentsersättning	36
Tjänstår och nådår	38
Konsistorieamanuenser	40
Biträdespersonalen	47
Vaktbetjäning	54
Avlöningsvillkor	63
Tjänstepensioner	67
Familjepensionering	67
Övergångslön	71
Övergångsbestämmelser	71
Anslag och stat	71
Utgiftsökning	77
Hemställan	78
Bilagor:	
Domkapitelsexpeditionernas organisation samt kostnaden för befatt- ningshavarnas avlöning m. m.	I—III
Statskontorets förslag till ny definitiv lönereglering för tjänste- männen vid de ecklesiastika konsistorierna	*1—*51